Digitized by Google

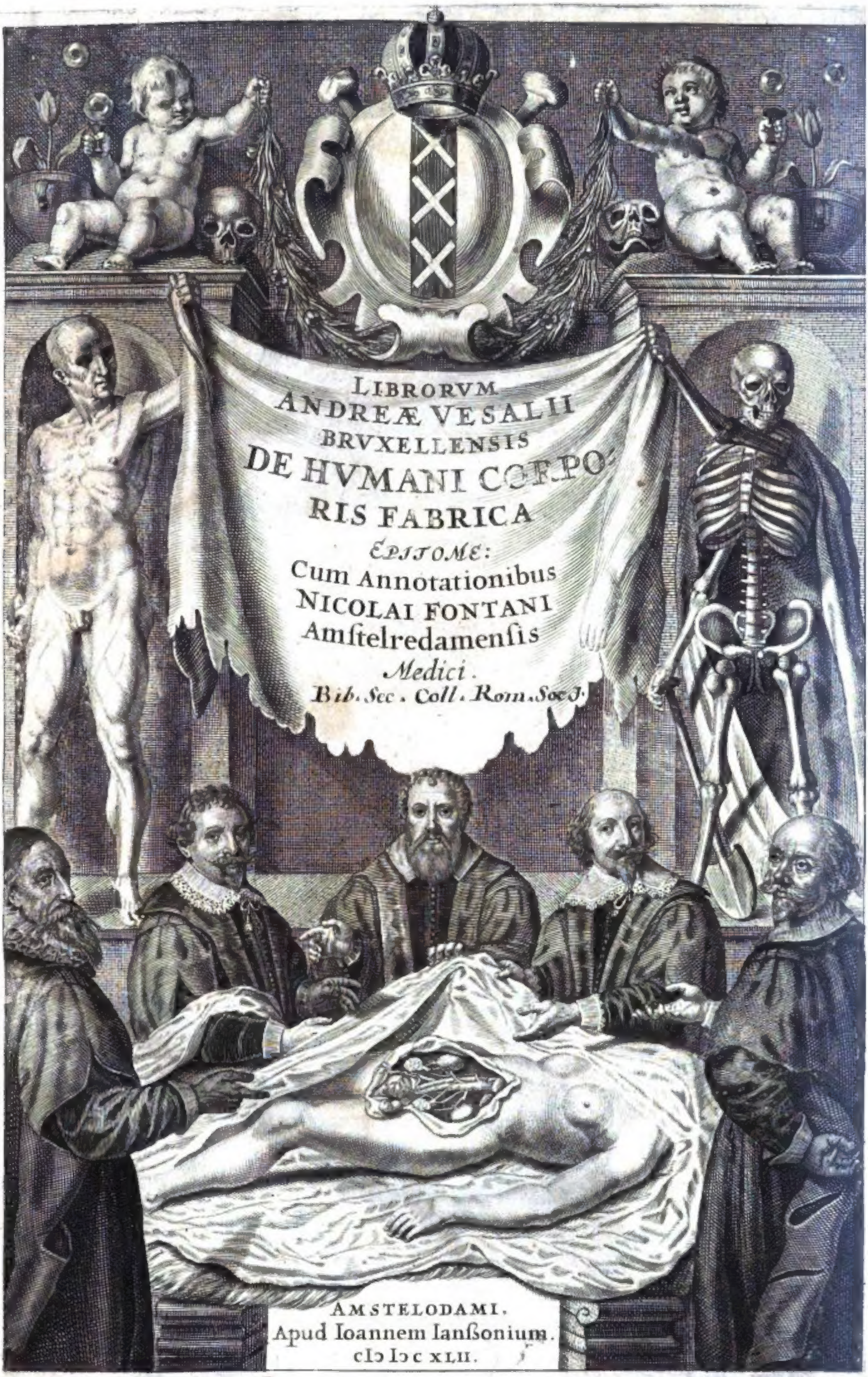
Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

Digitized by Google

12
H
8

17. 11. h. 5

Digitized by Google

7

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

CELSISSIMO PRINCIPI
FREDERICO HENRICO
NASSOVIO,
PRINCIPI ARAVSIONENSIVM,

Fœderatarum in Belgio Provinciarum Militiæ ſupremo Imperatori; Friſiæ, Groeningæ & Omlandiæ Gubernatori, &c.

CElſitudinis Tuæ res geſtæ magno eluxere mundo, nos verò circa parvum occupamur mundum, Græcis Microcoſmon dictum: vel ut paucis eloquar, corpus humanum. Noſtrum Studium circa microcoſmon adminiſtrando magis cum natura convenit: Tuum verò circa politiam, & polemicam plus cum prudentia & fortitudine. Quo enim res majores,, eo major deſideratur prudentia, quæ virtutes in Celſitudine Tua ita radios ſuos exerunt, ut intra ſidera cœleſtia Sol ipſe planetarum decus. Quare meritiſſimo jure exclamare mihi liceat Celſitudinem Tuam ita ſe geſſiſſe, ut virtus & fortuna, quæ raro conveniunt, in Tua Celſitudine amiciſſimè conſpiraſſe videantur. Bella tua fuere felicia terra marique: ſic ut ego cum Claudiano:

O nimium dilecte Deo, cui militat æther
Et conjurati veniunt ad claſsica venti.

Eiſdem inſiſtit veſtigiis Filius tuus ille magnus, Filius ille felix, qui virtutes & fortunas Comitum noſtratium ſuperaſſe

Digitized by Google

aſſe viſus eſt, uxorem ducens Magni Britanniæ Regis Filiam; cui ut diu vivat cano:

Cum tot, ab hac anima populorum vita ſaluſque
Pendeat, & tanti caput hoc ſibi fecerit orbis
Auriacus *vivat felix, multoſque per annos*
Imperet in Batavis.

Et quia homines nati ſumus fatique communis obnoxii, ſive reges, ſive ſubditi, habemus in hoc Opere exemplum, & memoriale Status noſtri communis calamitatis; quod ad pedes Celſ. Tuæ conſecratum imus, ſperantes fore ut Celſitudo Tua hoc quicquid eſt muneris ſolitâ cum gratiâ, & humanitate ſuſcipiat: accinimus interim cum Horatio.

Serus in cœlum redeas, diuque
Lætus interſis populo BATAVO,
Neve Te noſtris vitiis iniquum
Ocyor aura
Tollat.

PRINCEPS MAGNE

Celſitudinem Tuam adoro

Inclinatus profundiſſimè minimorum
ego minimus,

NICOLAVS FONTANVS Medicus.

Amſteldami x. Sept. M DC XLII.

Digitized by Google

N. F.

Drama Cercopithecium.

PROLOGVS.

DOctor Superlativus forte tranſiens ædes vicini ſui,
Cujus Simia nimis erat petulans
In ipſius togam involavit auguralem,
Quam inſiliendo laceravit turpiter.
Doctor id intuens, iratus domum properat:
Gladio curto reverſus hanc ad duellum provocat
Ajens: Si ſis animoſa Simia ſcande de reſidentia,
Explorabis vires Medici magnæ experientiæ
Docturi te reſpectum habere perſonarum grandium
Euntium præcipuè ad lectiones publicas.
Hæc verba illudentem Simiam Doctor verberat;
Domina id videns Simiæ, Doctorem fuſte excipit.
Poſt luctam monitus à ſervo fideliſſimè
Domum ut iret: quò cum veniret
Accerſitus ad lectiones Magni Veſalii publicas,
Quas alias auctor pertractare ſolet gnaviter.
Inprimis ira valde tumens illatam ob injuriam
Quaſi vellet cuncta interficiendo tollere:
At inſtar Cacadæmonis ingenti cum fætore
De ſuo turpiter reſiliit animi ardore.
Quæ qualiter ſucceſſerint legetis *cum favore.*

Semel qui Verecundiæ fines tranſierit, ipſum benè & naviter oportere vocari impudentem, certum eſt.

N. F.

Dramatis Cercopithecii

PERSONAE.

Doctor	SUPERLATIVUS.	
	POSITIVUS.	
	PRIVATIVUS.	
	FRISCHLINUS.	
Cratinus	MARITUS	Simiæ aſinique Domini.
Sophrona	MULIER	

FRISCHLINVS,

Deducens aſinum ad ſtabulum vicini ſui.

TRahe pecus, inquit doctor Superlativus, hanc,
Illamque tende ad proximum ſtabulum,
Dicque ejus Dominis gratias quam maxumas,
Doct. Pos. Quod hanc beſtiam nobis dederint mutuò.
Superl. Bene habet Collega. fuit, ut mandaſti.
Quam habemus nunc autores famoſiſſimos,
Poſit. Grammaticos, Syntaxianos, Poëtas cum Rhetoribus.
Superl. In Criticis, in Sphyncibus tu glaucus œdipus es.
En Alvaris Grammaticam. Vir certe inter majores maximus.
Poſit. En Virgilium, Mantuanum, & Grovianum.
Non habearum Homerum? *Superl.* Vix illum curo.
Quoniam Græcum eſt, & ideo non legitur mihi.
Poſit. Et credo nos perperam feciſſemus, ſi in emendo ipſum operam perdidiſſemus.
Superl. Scio equidem: non omnia poſſumus omnes.
Sed tamen vivet poſt funera virtus. hoc cogitans
Filius meus in re herbaria practicabat Græcos ut Theophraſtum; Italos ut Galenum.
Philoſophiam admodum lectitabat, indeque hauriebat acutiſſima
Argumentandi argumenta: nam continuo ſic ratiocinabat:
Animal eſt neutrius Generis, atque animal eſt beſtia:
Ergo beſtia eſt nullius generis.
Poſit. Proh pol, quam callidiſſimum Baroci illud argumentum?
Superl. Noli ſic rapi in admirationem, nam de hoc declinabat ad Necromantiam,
Poſit. Quomodo tentabat hoc?
Superl. Faciebat circulum. & in hoc equitabat in arundine longa inſtar Ariſtotelis
Et cum viderem punctum arundinis colligebam nunc omnes
Tullii libros quieſcere, præſertim illi, in quibus hæc colliguntur:
Barbara, Celarent, Dario, Ferio, Baralipton
Celantes, Datiſi, Fapeſmo, Friſeſimorum: &c.
Poſit. Stant comæ in capite erectæ & vox faucibus hæret meis.
Quare deſino recitare crambem, ne in mala figura deſinam.
Eſtne hoc tuum animal, in cujus ſcrutinio hucuſque
Oedipus obvagatus eſt luridus?
Superl. Nefas! de tanto viro majori quam maximo, doctiori
doctiſſimo hæc ſcurrilia: antecellit animal, beſtiam,
bipedum, tripedum, quod nihil aliud eſt quam monſtrum,
ergo filius eſt monſtrum, quod falſum eſt argumentum, Poſitive.
Nunquid ſtat ſuis terminis hoc argumentum?
Poſit. Nam in pueritia cum docuiſſem dialecticam hæc animadverti in illis, qui apud ſuperſtitioſiſſimos ſtuduaverunt Thomiſtas & Scotiſtas.
Superl. Nos illos non curamus: quoniam ii de verbis & non
de rebus agunt; ut nuper ille qui apud nos loquebat de terminis illis diabolicis cathegorematicis, ſyncathogematicis, & mixtis, quintamque Idæarum in cerebro verſans eſſentiam.
Qui mox altero die cum irem viſitare Hydropicum, neſcio quæ volens obtrudere de poſitivo, privativo & ſimilia his ignorantiæ, non parvæ indicia.
Sed quid Tu ad illa Superlative?
Superl. Diſcrimen pertæſus inſolitum fugam capere feſtinabam,
Niſi ab altero Philoſopho tractus apud pallium
Moram injiciendo mihi petendoque ut bonam de ægro
quem hucuſque curaveram, darem diſcrepantiam, morbique cauſam.
Dedi: dicens intellige, nota caſum, ſile, auſculta, proferam.
Huic ægrotanti porrexi pharmaca aſſellatoria, quia morbus
hydrops eſt. & omnis hydrops eſt quædam intemperies calida
Vt quidem clamat primus medicorum noſtrorum anteſignanus.
Quare ego autem contraria diſpoſui, quod conjecturavi
ex urina, quæ apparebat rubra, tincta, flammea, accenſa;
videbaturque ipſiſſimus ignis. Poſt hæc rogavi quid haberet præſagii

urina,

Digitized by Google

urina, alba. Ille, cruditatis : Ego ergò : rubram caloris extremi indicium eſſe contendebam.

Poſit. Proh; quam infallibile eſt hoc argumentum? Aqua eſt frigida : ergò alba? Sanguis ruber : ergo calidus.

Superl. Aptiſſime. jam videris mihi magis Philoſophum eſſe, quam heri mane, quod ſemper nobis ſane.

Poſit. Et ego quoque. *Superl.* unde hoc? *Poſit.* Quia jam habemus libros doctos. *Superl.* Si ſciſſem ſyllogiſandi modum eſſe tantum ornamentum, emiſſem & ego jam pridem Melanthonis dialecticam. at indoleo à viginti annis non incepiſſe me illos libros etiam tractare philoſophicos.

Poſit. Sed quænam ratio eſt cum tua Sophiſta, nudo hoc nomine gaudens?

Superl. Ille acriter in me negando, ut ſolent Iuriſtæ, irruit, trahit, tenet. Ego hoc videns, ut unda ab Æolo ventorum cuſtode mota, ſpuebam ex ore, & ob diſtenſam bilem lingua erat arida, ut ne quidem effari nequirem verbulum. Tunc ille : Prima & immediata hydropis cauſa eſt intemperies calida: quod allegabat ex Galeno homine me non exercitatiore, qui practicavi plus quam quadraginta & ſex annos. non legi ipſum in vita mea. quid mihi cum illo? Sed cum viderem alias plicare tricas, inſiſtebam verbis productis meis, ut pedicellus tenaci cuti. Ille rurſus. Oritur ex frigiditate hydrops. Ego ſine mora non applaudebam ſic eſſe; ille denuo: tace pauliſper. Inquio, rabula tacere ego qui multo ſum te ſapientior. Excandui, inquiens: tu me tacere juberes gannio? Tandem produxit cauſam poſitivam & privativam. Sed cum talia audirem evaſi nauſeus neque doctrinam peſtilentem cujus nec poſitivum, nec privativum multo minus terminos illos cathegorematicos percipere valui. Tunc alter ſubridendo dixit, non mirum eſt confrater te ejuſmodi capere non poſſe, quia altiori eget indagine; quod tibi non vacat, quia es Superlativus.

Poſit. Recte. nam nuper erat quidam volens me corrigere quod revertere dixiſſem pro reverti. Ego; inter ſes & ſa non eſt tanta differentia.

Superl. Nos non curamus literarum picturas, modo ſenſus intelligatur. *Poſit.* Alter neſcio quare, mihi

Poſit. objiciebat : quomodo colligis literas in BARNERDVS, per A reſpondebam. Ille ſtatim longè erras, ſcribitur per E. ſed ego ſive BARNERDVS, aut BARNARDVS, manet tamen æque tardus.

Superl. Sic ſentio

Poſit. Hoc nunc melius quam antea capio. & deinceps tutior à tonitru Zoilorum & Momorum ero; venerandamque tuam canitiem in clypeum adhibebo meum. quare gaudio, ſalto cantoque me talem reppeiſſe librum.

Superl. Filius meus interdum erat doctior libris; præſertim, quando comparabat bonus, melior, optimus; malus, pejor, peſſimus. quippe Theophraſti elegantiſſimi omnium philoſophorum audebat invadere commentatorem, dicentis tria genera eſſe bonorum, quapropter non magnopere reprehenditur.

Comp. *Parturiunt montes, ut naſcatur ridiculus mus.*

Superl. Hoc quidem puto, ideo infeſto Manes quotidie vociferando, O fili!
Fili mi, ô fili mi dulciſſime, unicum ſolatium & ſpes unica.

Comp. *An neſcis finem ab origine pendi?*

Superl. Hodie ſane felicius nec verius te dixerit quiſquam : Propterea properabo ad ægros iterum meos, quos ſecundum experientiam & religionem curo feliciſſime. *Poſit.* hoc fac, & vives.

Comp. Equidem ſane. Praxis fuit ante Theoriam, Religio ante Numen. *Sup.* At quum reverſus fuero domum, videbo an ſe ita illa habeant, ſin minus, Væ tibi tunc Cauſidice, ſi potero te carpere.

Comp. Cave ſis, ne alias interea tempeſtas ſuboriatur tibi : nam non bene convenit multa loqui, pauca non probare.

Poſit. O lepidum caput nimis, unde nobis ades Comparative? audes tu aliquem ſuo loco amovere virum, & te cum illo conferre?

Comp. *Purus Grammaticus equitat cum principe ſolus.*
Cum purus Logicus currit pede ſicut aſellus.

Poſit. Vale. *Comp.* Vos quoque Magiſtri magni.

FRISCHLINVS.

Antiquum verbum eſt.

Conveniunt rebus nomina ſæpe ſuis.

Quod hodie expertus loquor, tenens ventrem ne cachinnando rumpatur mihi: date viam quæſo. vix ſubſiſtere queo, dum cogito meum honorificum Superlativum magnum Doctorem Pataavienſium haud ita pridem ad lares revertentem, dicentemque ſibi mirum videri quendam humaniſtam Philoſophari de rebus, ni fallor, æquivocis & univocis. Sinite me loqui, at hæſito. expectate tamen. dabo. ægrè occurrit ex templo. Lepidum caput! videtur tibi deeſſe quod quondam alicui olim nempe κεφαλὴ ſine cerebro. Iam ecce teneo memoriâ. Erat quæſtio de Poſitivis & Privativis, quod hero meo melius capiebam, qui nitebatur hiſce diebus probare Corruptionem unius eſſe generationem alterius. Dextre me hercle quadrat, quod juvenis ſupra Senioris captum ſit loquutus. Sed non eſt mirum, ſiquidem hic hoſpes meus illo quo ſibi cohabitavit tempore nullum ſuis manibus trivit librum, niſi illos, quos hodie emit ſibi. Vterque Lacius : nam quæ de arte Apollinea profert, ea rudi ingenio explicat, Barbarorum more. Profecto condoleo infortunio

 meo

meo, qui incidi in manus aſino vicini ſui hebetiore. Sed acheronta movebo ut hoſce evadam ſcopulos. Videtur Socius ejuſdem farinæ homo eſſe, qui, ſi quid narrare vult, verba ebullit & tanto impetu exprimit, ut non abſimilem bombis ſonum edant. Sed aliquantum temporis quieſcam, donec res & fortuna mihi apparuerint ſplendidiora.

DOCTOR SUPERLATIVUS.

Vbi tam diu nebulo? aſportaturum aſinum in ſtabula ligatum.

Friſch. Non hîc ita dudum moras traxi. nam præter quod ipſum ligavi, Fænum ſubminiſtravi, quo recrearet ſeſe laſſum, tanto tuorum librorum onere, animal.

Superl. Pudeat te facere aſinum animal, quoniam ſtatim diſceptatum eſt inter collegam noſtrum & me, Animal eſſe hominem.

Friſ. Quam optimè hercle.

Superl. Ergo homo eſt aſinus.

Friſ. Non ſequitur. *Superl.* Heus nugigerule, non eſt iſta bona Philoſophia: Animal eſt homo, animal eſt aſinus, ergo aſinus eſt homo.

Friſ. Ha ha he! Quam lepidus ſyllogiſmus à Superlativo conceptus.

Super. Agedum, cur me derides aſinus cum longis orellis?

Friſ. Nequaquam, here rideo, ſed derideo te, nempe animal non hominem.

Superl. Ergo non ſum homo? *Friſch.* Vtique, fateor. quare huic acquieſco ſententiæ.

Superl. Id equidem Sentio.

Friſch. Sitio me hercle! ob moleſtiam aſini. quare pace tua domum vado bibere. *Superl.* Faxis, quandoque volueris, revertere, meque platea in Oleracea domi cujuſdam vendentis vinaria Rhenenſia compella.

Friſch. Vale diu Superlative. *Super.* Tu quoque.

SVPERLATIVUS.

Inter ambulandum lego quoſdam verſiculos
Quorum maximam partem ego vix intellectu capio.
Attamen antequam mihi Poſitivus veniet obvius
Illos rectè debeo ſcire interpretarier: nam
Vt dicitur, legere & non intelligere, negligere eſt.
Quare, ut tradam me aliquantiſper ſilentio eſt neceſſe,
Antequam ægrum tendo inviſere meum
Purgans ipſum petenſque, utrum bene aſſellaverit intus.

Intrent

Fæm. Mon mary, mon baudet, mon mary eſt ſi malade, pource qu'il a porté toute la Biblioteque à ſa maiſon.

Marit. Quot verba, quot nugæ. quam querula mulieicularum ſors eſt. Vellem taceres, quoniam ſuperfluę voces ſunt & minimæ curæ. An ſint pedes aſelli noſtri fracti?

Fem. Nenny. *Mar.* Quid ergo Aſello? *Fem.* Mon baudé ne veut pas manger.

Mar. Ne mang' il pas? *Fem.* Nenny. *Mar.* Il mangera bien toy & moy auſſi, quand jauray quelque choſe. Ma femme avez vous quelque choſe à preſent pour manger? *Fem.* Rien. I'ay penſé que le Docteur Superlative luy a donné quelque choſe.

Mar. Taiſez, taiſez vous ma femme penſez qu'il ablative & ne dative. Verum poſt hac uſus fuerit aſino ſolerte nunquam. Tu autem ſile interea: quoniam ob aliquam neceſſitatem honorandus eſt Medicus cœli, uti ajunt, fulcrum & Atlas infirmitatum.

Fem. Ie ne veux les remedes du Medecin, quia eſt doctor aſſellativus & coprophorus.

Mar. Nugæ, cum ſemel dixerim tibi quid ſentiam; excutiat ille. nam tua quod non intereſt, percuntari deſinas; quantum ad beſtiam, illa bene valet.

Fem. Tua minime refert ſi mille tecum moriantur aſini; tu cum bibulis facis & lurconibus, te quorum ſocietati mancipaſti.

Mar. Mos fœminarum ubique idem eſt & unus, ſpectantium corpus haudquaquam animam. Sed eſto hilaris, quia brevi temporis ſpatio videbis ex aſino equum emergere, ex corvo cygnum.

Fem. Ha ha! tunc malus genius in grallis verſabitur. quod ſmegmatiſta perdidit hoc totum tunc recolliget.

Mar. Nihil aut ante, aut poſt dicis, de ſimia pecorum omnium ſagaciſſima, hominique ſimillima. Neque ſpectas ejus officia, quæ peragit in lambendo manus & dando tibi, mulier.

Fem. Aſſentandum eſt ægris, ideo aſellum mulceo, & ubi ſimia decubuerit ſimili fruetur beneficio. apage igitur. viſamus aſinum, animal officioſiſſimum.

Mar. Tuus uti nunc ſum, ſic ſemper fui, quare i præ, ſequar.

Fem. Quam libentiſſime. Intrent.

FRISCHI-

Digitized by Google

Summa Sapientiæ pars eſt lèviter deſipere,
Et parum declinare. hoc mecum revolvens animo meo
Victum & amictum habere me à Superlativo,
Quod illi aſſentior, inſervo atque illum ſummè revereor.
Quod reciproce mihi facit ſuiſque ægris
A quibus hoc pretium accipit, quo emitur butyrum.
Non ratione habita, quod ſit indoctus Dromo
Grammaticam, Syntaxin, Philoſophiam callens minime,
Quæ omnium ſcientiarum rectrix à doctis meritò dicitur.
Hanc ſi tenuiſſet ex parte tantum, non ſic ratiocinatus eſſet.
Animal eſt beſtia, homo eſt animal, ergo homo eſt beſtia.
At eccum virum, de quo ſtatim ſermo.
Quare cave tibi, quia lupus, ut ajunt, in fabula.

Super. Legi magnos philoſophos poëtaſque maximos,
Quod ex argumentis audies firmiſſimis
Quæ hic ſubjicio:

Illi ſunt magni viri, qui in ſubſelliis magis magnis quam parvis, maximis quam minimis ſedent; atqui in iis ſedemus, ergo.

Friſch. Bona eſt conſtructio. rem dextrè tetigiſti.

Super. Rides me Ganneo? *Friſch.* Minime gentium.
Sed hoc, quod aliqui adverſus Clericos ſic Argumentari ſoliti:
Ille qui indutus eſt cucullo, eſt doctus; aſinus indutus eſt cucullo, ideo aſinus eſt doctus.

Super. Dubitas? nam major conſtat à memet ipſo,
Quoniam ego indutus incedo cucullo.
Minor per ſe patet. Ergo.

Friſch. Nunc teneo Syllogiſmum Domini præceptoris mei,
Ejuſque materiam formamque quibus ab homine diſcernitur

Super. Realiter diceres me hominem non eſſe? *Friſch.* Id certè piaculum quam grandiſſimum. Sed dico te animal eſſe, & animal eſſe beſtiam, ergo beſtiam eſſe hominem.

Super. Belliſſime. Tu ſapis Philoſophum. utinam ego & Poſitivus meus ſic saperemus, qui talis eſt Ariſtoteles, ut ego ſum.

Friſch. Tace, ſi quid in mente mali ſit, ecce virum in propatulo.

Super. Recte mones. Sed quid ſi lupi memineris? *Friſch.* Nequaquam.
Quoniam, ut herus meus de ſua affinitate, ſic ille de ſua Bernardinitate diſſerit.

Poſit. Gaudeo te bene valere, Superlative.

Superl: Da locum domino.

Friſch. Cedo, en quam maximum ſpatium.

Superl. Jubeo te ſalvum eſſe ad Neſtoris annos.

Poſit. Te quoque anima mea, quam aliquando comitabor ad aras.

Friſch. Mox inclamavit Priſcianus valde priſcus ob inflictum ſibi colaphum.

Superl. Quare obgannis Suſurro?

Friſch. Errat in hoc herus. Tacere malo & recitare hos verſiculos:

Cerne vide tace & oblectabere pace.
Nec
Nemini tacuiſſe nocet, nocet eſſe locutum.

Poſit. Præclarè.

Friſ. Ad interrogata reſpondere ad bonos mores ſpectat. *Poſit.* Loquamur de Vitulis Virgilianis, confrater, quouſque perveneris.

Superl. Vſque ad illos,

Quiſque ſuos patimur manes. exinde per amplum:
Mittimur Elyſium, & pauci læta arva tenemus.
Donec longa dies, perfecto temporis orbe,
Concretam exemit labem purumque relinquit
AEthereum ſenſum atque aurai ſimplicis ignem.

Poſit. Quid hoc ſibi vult carmen? nam lubens fateor me id prorſus ignorare.

Friſ. Mihi optime perſpicuum eſt, quamvis famulo.

Superl. Convenit doctores, ut ſint ſuis diſcipulis doctiores.

Poſit. Perge tu & nobis explica id, quod ſenſum aperit.

Friſch. Iuſſu dominorum meorum opus hoc tentabo quamvis arduum. Silete igitur & audite. *Quiſque ſuos patimur manes.* Hoc eſt ſinguli vapulamus. *Exinde*, hoc eſt, poſt decennium, *per amplum mittimur*

Elyſium,

Elyſium, hoc eſt ad celeberrimam Academiam. *Et pauci læta arva tenemus*, id eſt, non omnes ſapientiam addiſcimus. *Donec longa dies*, uſque dum in ſenectute & abſoluto errorum noſtrorum curſu, *concretam exemit labem*, id eſt, contracti ſcholaſticiſmi habitus nos deſerat, &, plenè ſapere ac ingenio ad nobiliora niti ſinat.

Superl. O Friſchline, Friſchline aliquis ſpiritus te à ſchola avocat. *Poſit.* Quid! proh Superûm hominumque fidem, quam divinum ingenium! Toto enim tempore, quo hos verſiculos addidici, vix unum ex his intellexi. Amabo, quæſumus, expone nobis plura ejuſmodi, quoniam omne mel dulcedine ſua ſuperare videntur illa.

Friſch. Alias latius. Iam me ad viſitandum herum hora admonet. *Superl.* Sonuit? *Friſch.* Quamprimum.

Super. Tum quam velociſſime advolabo. *Friſch.* Feſtina lente.

Superl. *Non de ponte cadam ſi cum prudentia vadam.*

Friſch. Quam eleganter! adjungam me tibi in comitem? Et inter eundum hæc recitabo:

Eſto aſinus quemcunque aſinum ſors aſpera fecit,
Qui placidè ſortem ferre ſcit, ille ſapit.

Hęc mea ſunt:

Vtendum eſt ætate, cito pede labitur ætas:
Quæ ſemel attrita, poſtea claudus erit.

Et uti video alia quercus mihi diſcutienda eſt:
Nempe alius dominus quærendus mihi eruditius educatus.
Quantum ad primum, videtur inter beſtias magis quam homines vixiſſe.
Sed neſcio quis rumor, quæ vox, quis ſtrepitus meas transverberat aures?
quantum colligo ex conſonantia, videtur Heri heræque eſſe.

Super. Confeſtim mi Friſchline, juva me per Deum immortalem, & amove crudelem vicini ſimiam adhuc inhærentem ſimbriis togæ meæ ſapientię. Eheu! ubi nunc doctrina mea, ô fili mi. *Friſch.* Quid ejulas, conſolere, ſolùm eſt leve infortunium.

Super. An putas eſſe leve damnum, jacturam doctrinæ vitæque pati? *Friſchl.* Attamen præſtat hoc ſub umbraculo abſcondi, quam perveniri ad vulgi notitiam. *Super.* Bene quidem mones. ſed non expedit animal rationale à bruto quid patienter ferre. Igitur domum propero allaturus inſtrumentum ſatis habile, quo Simiæ hujus tergum ſic refricabo, ut inter refricandum extremum petulantiæ halitum efflet, in documentum cæterorum animalium.

FOEMINA.

Quis hic tumultus, quis clamor, quis ſtrepitus?
Ardet ne domus noſtra? Addesdum marite, quid rerum agatur vide.
Totum nobis proferte, quod ſufficiet incendio.

Mar. Cur ſic inclamas mulier, ſine, ſine, ne quis inde te ſtultam prædicet.

Fem. Tu me ſtultam ſentias toti civitati regendæ aptiſſimam?

Mar. Tu ne? vide ut domum ſolam rexeris. Sed taceam, ne rem actam videar velle agere cum rixoſa rixis.

Fem. Quid ais nebulo? cave, ne te delumbem.

Mar. Si tibi animus in pugno eſt, medium aggredere.

Super. Sto inſtar Marpeſiæ cautis, nec hodie viva ex meis unguibus evadet ſimia.

Fem. Tu ne hic ades armatus, contra ſimiam?
An non meminiſti aſini tibi quondam commodati? Pudeat te ſic beneficium rependere.

Super. Adeſte Friſchlinus cum Poſitivo.

Poſit. Hic ſumus cum haſta, gladio, lorica.

Fem. Parumper moramini. *Maritus.* Quid hic ardelio? apage hinc in tempore Superlative, ne pejor tibi ſuper collum tuum eveniat. nam vix prohibeo manus.

Super. O mi! O mi! ſatis habeo, ſatis ſauciatus ſum. Pellex venenoſiſſima.

Mar. Nunquid præcavi. Si ſauciatus ſis, vade domum & ut in proverbio eſt: *Medice cura te ipſum*, ſi experientiam rerum lethalium penes te habeas. Et ſi non de facto abieris, plura de tali caſeo guſtabis.

Intrat Doctor.

Fem. Quid hic garrio perſtrepit fores meas,
Clamando meam ſibi pallium dilaceraſſe ſimiam,
Euclio. Nonne tua magis temerariam ſimia exercuit petulantiam,
Cum graves Toga profeſſorali viros laceſſivit ſcommate?
Pindi limpidiſſimi incolas & Parnaſſi numina.
Apage, apage, fatue! apage & aliquo alio tua verba tere.

Intr.

SUPER-

Vah quam veriſſimum eſt illud, quod ſæpius mecum revolvi,
Vulgus infame reſpectum Perſonarum habere nullum.
Vix penes me amplius ſum præ iracundia.
Mallem nunc Vitam perdere, quam hanc ſuſtinere ignominimam.
Periam, ſi hodie: hæc malevola ſupererit ſalva.

Poſit. Et modeſtè mi confrater, noſti tamen illud Poëtæ dictum:

Hoc ſcio pro certo, quando cum ſtercore certo,
Vinco ſeu vincor, ſemper ego maculor.

Superl. Eheu! quam inſolubile vinculum teneo!

Friſ. *Conſilio noli vinclo ſociare jugali,*
Poſt nodum non eſt qui levet arte. malum.
Et *Qui non guſtavit contracta conjugis iram*
Conjugiam captat, va tibi quam miſerum.

Et illud:

Conjugis irata, qui jam conjurgia novit
Solvere nodoſum conjugium iſte cupit:
Piſcibus in caſis cura eſt perrumpere naſſam,
Intravit qui non introitum ſibi vult.

Super. Profecto! hæc cantilena aliter ſonat mihi, quam in Veſperis Magnificat.

Poſit. Facile eſt os fœminæ aperire, ſed rurſus claudere, hoc opus, hic labor eſt.

Friſch. Ab aſſuetis non fit paſſio. *Superl.* Si pejor in mari Rochus, veniret ad meum littus.

Friſch. *Tempore difficiles veniunt ad aratra juvenca*
Tempore lenta pati frana docentur equi.
Ferreus aſſiduo conſumitur annulus uſu,
Interit aſſidua vomer aduncus humo.
Quid magis eſt durum ſaxo, quid mollius unda?
Dura tamen molli, ſaxa cavantur aqua.

Super. Adhuc, ut video, inter riſus, & exſibilationes hæreo.

Friſch. Non profecto?

Super. Nondum deſiſtis injurare peſſime. nunquid mulier angelus in templo, diabolus in domo, pica in feneſtra, capra in horto, hircus in lecto?

Friſchl. Si

Accidat adverſum, non dicas, ipſe putabam
Dicent, accepto vulnere, vis ſapere?
Si fueris ſapiens tu cuncta futura videbis,
Stultitia effugies, ſic mala damna tua.

Superl. Væ miſerum mihi, quibus nunc non exponor cachinnis.

Friſch. Quare? *Superl.* Non vides ut veſtes diſcerptas meas. *Friſch.* Quid inde?
Fuſcina non facit unca coquum monachumve cucullus.
Nec laurus vatem. Sua quemque profeſsio monſtrat.
Nam quod factum, infectum Dii reddere nequeunt: nec eſt quod ſic de veſtibus laceratis angaris plurimum.

Si promiſſa facit ſapientem barba, quid obſtat
Barbatus poſſit quin caper eſſe Plato?

Super. Valde promptus hodie es in verſibus. *Friſch.* Quid ni, nam ut olim Lucellus,

Hermodoti hoc dogma eſt, quiſquis miſer indiget are,
Philoſophi aſſumat pallia, dives erit.

Super. Injuria itaque oblivione ulciſcenda. *Friſch.* Hoc ſuadeo, & hunc verſum accipe in recreationem.

Illa ſuum tirili, tirili tiritirile tirli
Ingeminans dulci criſpat alauda ſono.

Super. Hodie in rabiem agar à tuis nugis. *Friſch.* Per Iovem te precor, recollige te. Alias non evades etiam puerorum clamores & vexationes, quos audio hæc incipere proferre:

Quod pedibus binis animal meat abſque rulnis,
Iam labitur ternis, poſt claudicat atque quaternis.

Et maritus & mulier adhuc poſt fores vigilant in tergum tuum, itaque

Contra Rhodanum ne ſtolide natare tentes,
Contra Boream ne temere ſlare ruentem;
Contra Pelagi ſtrepitum clamare tumultum;
Contra enſiferum rabie certare tyrannum.

Superl. Quod omnium moleſtiſſimum eſt, rixas uxoris meæ timeo.

Introeunt.

FRISCHLINUS.

O bona libertas: precio precioſior omni.
O ſummum primumque decus, qua prorſus adempta
Nil gratum nil dulce viris & vivere mors eſt.

Vale Superlative, & impoſterum cautius mercare. Ego Apolline duce ad Veſalium anatomicum noſtri ævi celeberrimum, de quo hæc leguntur, propero.

Quantum nocte alias ſtellas cum lumine fratres,
Orbem complevit vincere luna ſolet.
Veſalii tantum reliquis liber anteit unus
Corpora qui quâ ſint condita ab arte docet.
Corporis unde tui quæ ſit ſtructura juventus
Diſcere non minimum noveris eſſe decus.

His applaudite ſcenis, quas doctor Superlativus
Simiæ ſaltu laceſſitus, fuſtibus, contumeliis, riſibus,
Egit ſolus: triſtis domum properans veritus Xantippe
Suæ rixas, quas omnium moleſtiarum cenſuit graviſſimas.
Haud gnaviter doctus, otio fluidus, loquela bardus
Sine memoria iſtius vivens carminis:

Ventura memores jam nunc eſtote ſenecta,
Sic vobis nullum tempus abibit iners.

FINIS.

DRA-

LECTORI S. P.

AMice Lector, hîc Tibi *Veſalii* Epitomen potius, quam opus ejus abſolutum offero. Hoc, poſtquam *Joannes Janſſonius* Typographus Amſteldamenſis me rogaſſet, operam meam ipſi denegare non potui, nec volui. Ille, quoniam typis denuò excudere Epitomen in animo habuit, petiit, ut eam additamentis nonnullis, & obſervationibus illuſtrarem. Ægrè aſſenſi. Tandem exoratus, morem viro geſſi; & ea, quæ nunc breviter abſoluta vides, adjeci.

Non deerit forſan unus, aut alter *Momus*, cui ne *Hippocratis* quidem, quamvis divinus, ſatisfacere poſſet. Verùm eo ſemper fui animo, ut ſpretâ æmulorum ærugine, ac invidorum ſuſurro rejecto, in candidorum virorum judiciis ſemper acquieverim. Horum enim mos eſt, nihil ſiniſtrè, ſed in partem meliorem omnia interpretari; illorum verò, labores aliorum dente Theonino arrodere, rituque rabidorum moloſſorum allatrare eos, quorum virtutes eluceſcere conſpiciantur.

Vale Candide Lector, ac labore hoc noſtro qualicumque fruere; & cogita; *Pulchrum ubique eſſe, benè natos proſapiam ſuam ornare virtutibus.*

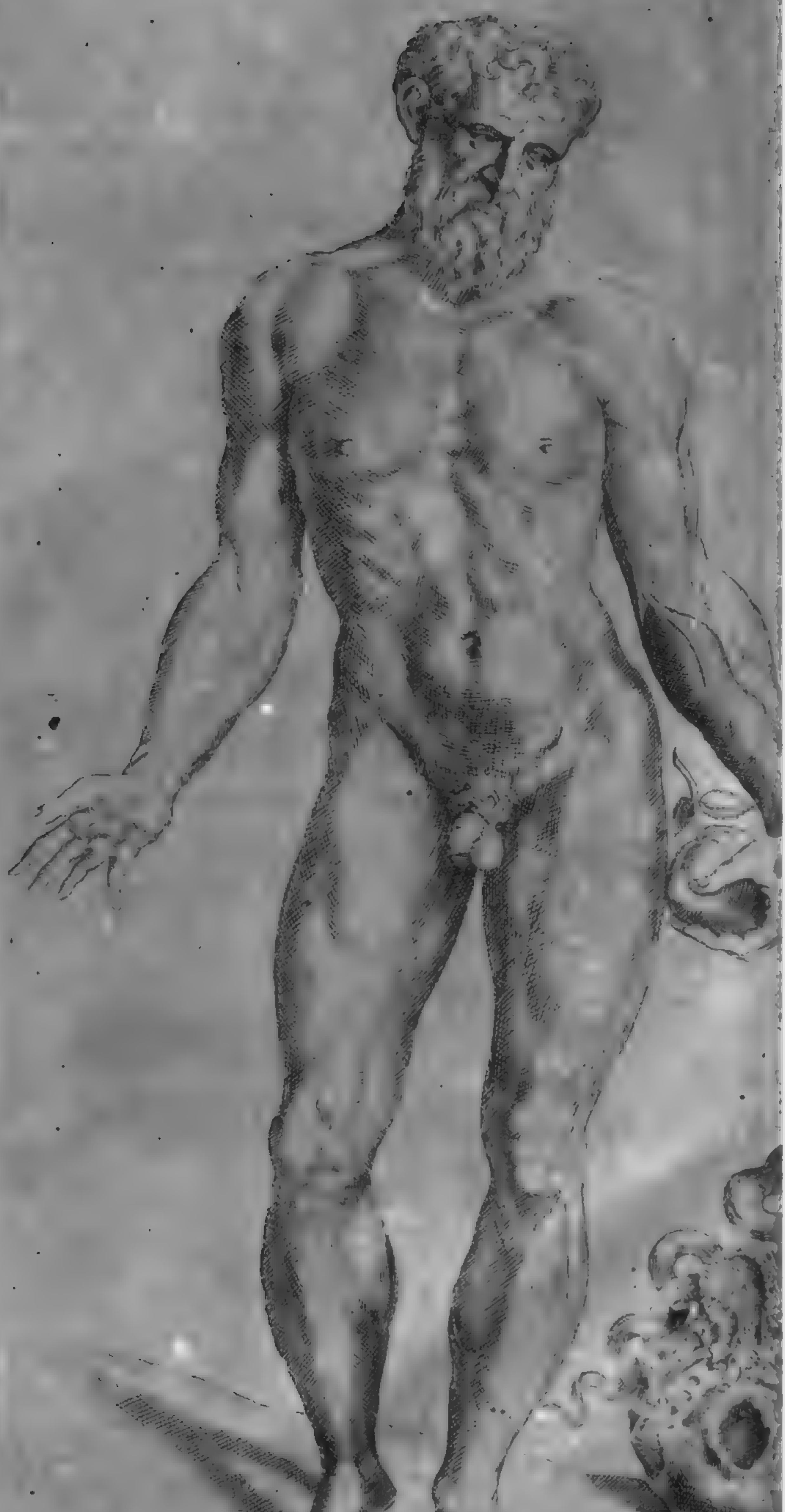
N. FONTANUS.

ANDREAE VESALII. ÆTA. 28

Digitized by Google

BIBLIOTECA

A

ANDREÆ VESALII BRUXELLENSIS SVORVM HVMANI CORPORIS FABRICA LIBRORVM EPITOME.

DE OSSIBVS ET CARTILAGINIBVS. Seu iis quæ corpus ſuffulciunt partibus. Cap. I.

OMnes humani corporis partes ſunt aut ſimilares, ſenſuve ſimplices, ut os, cartilago, ligamentum, fibræ, membrana, caro, adeps: aut diſſimilares, inſtrumentariæve, quemadmodum vena, arteria, nervus, muſculus, digitus, & reliqua totius corporis organa: quæ eo magis inſtrumentaria fiunt, quo pluribus ſimilaribus, ac dein inſtrumentariis etiam partibus (ut manus & caput) componuntur. Oſſa duriſſimæ aridiſſimæque totius corporis partes exiſtunt. Cartilagines verò oſſibus molliores ſunt, ſecundum oſſa tamen duriſſimæ totius corporis partes cenſentur, atque his ſimul & illis univerſum corpus ſuſtinetur, omniaque ipſis adnaſcuntur adſtabiliunturque. Calvaria cerebri ac ſenſus organorum ſedes, multis conſtat oſſibus: in fronte ſiquidem ſæpius unum tantum, idque præcipuè in mulieribus, conſpicitur: in occipitio ſimiliter unum, in vertice duo, ad utramque aurem vel tempus unum, cui cavitas inſculpitur, organo auditus reponendo adaptata: & duo complectens oſſicula, quorum unum incudi aut molari denti, alterum verò malleolo non ineptè aſſimilaveris. Hoc quoque os, præterquam quod ipſi cartilago auris corpus erectum ſervans continuatur, tres exigit proceſſus: ac unus uberis papillam refert: alius ſtilum, aut graphium, aut acum, aut galli calcare: tertius antrorſum ductus, ſuperiorique maxillæ oſſi in externa oculi ſede locato ſerrata compage commiſſus, in altero latere portionem conſtituit ejus ſedis calvariæ, quam jugale os vocamus. Quinetiam temporis os poſteriori inferiorique ipſius parte ſimul cum occipitis oſſis baſileam calvariæ regionem efformat, quam præruptæ rupi non duritia modo, verum & imagine conferimus. In capitis baſi os inſigne habetur, cum à diſſectionum profeſſoribus comparatum, & forma impenſe varium, proceſſuſque educens veſpertilionum alis ſimilimos. Ad hæc aliud os in narium ſummo reponitur, cribri aut potius ſpongiæ forma pervium, & cum ſeptem enumeratis oſſibus amplitudinem cerebro excipiendo paratam conſtituens, variumque ſeptum efformans. In ſuperiori maxilla, præter dentes duodecim oſſa recenſentur, unum utrinque etiam in exteriori ſedis oculi regione, & duo utrinq; etiam in interiori, & unum utrobique in inferiori, quod maxillæ oſſium longè maximum viſitur, ſuperiorum alterius lateris dentium alveolos ſibi inſculptos obtinens. Ad palati finem, qua narium foramina in fauces pertinent, utrobique etiam unum ejus maxillæ os conſiſtit, & prominens denique naſi pars duobus extruitur oſſibus, privato nomine (ut & cætera maxillæ ſuperioris oſſa) deſtitutis, & naſi cartilagines producentibus, quibus cartilagineæ narium alæ ſtabiliuntur. Hactenus commemoratorum oſſium pleraque invicem ſuturis committuntur, ex quibus tranſverſim in ſincipite ducta coronalis dicitur: tranſverſim verò in occipitio procedens à Λ ſimilitudine nomen obtinuit. quæ autem ab hujus vertice ad coronalis medium per capitis longitudinem incedit, ſagittalis vocatur: at quæ ab hac æquè diſtant, & ſuper aures feruntur, non ſuturarum ſpeciem, ſed veluti duarum invicem incumbentium ſquammarum imaginem exprimunt, indè etiam ſquammoſæ conglutinationes appellatę. Reliqui etiam dictorum oſſium connexus nullibi adeò exquiſitè, ac tres modo dicti, formam ſuturæ referunt: imò locis aliquot ſimplicis lineæ ſpeciem commonſtrantes, harmoniæ potius quam ſuturæ nomen merentur. Inferior maxilla ſimplici conſtat oſſe, niſi forte admodum puerulis in ſummo mentò ex binis oſſibus ita coaleſcat, quemadmodum plurima puerulorum oſſa multis oſſibus compinguntur, quæ alias illis, qui ad ſummum devenere incrementum, ſimplicia occurrunt. Articulatur vero inferior maxilla utrinque oſſi, quod ad aurem conſiſtit, peculiari cartilagine hîc præter illam interveniente, quæ oſſium capita ſinuſque, ubi invicem componuntur, cruſtæ modo oblinit, & articulum promtè verſatilem & ab injuriis in continuo oſſium affrictu liberum reddit. Vtraque maxilla plurimum ſedecim dentes nanciſcitur, quatuor nimirum inciſorios, duos caninos, & decem molares, qui ut forma anteaquam eruantur apparente differunt, ſic etiam impari radicum numero ſuis præſepiolis infiguntur, nam & adultiori ætati ſuos genuinos tribuunt. In faucibus linguæ radici os proponitur V imaginem verius quam Λ exprimens, & pluribus contextum oſſiculis, ex quibus humiliora ſuis extremis aſperæ arteriæ capitis (quod laryngem libentius quam guttur nuncupamus) cartilagini committitur, quæ ſcutum refert, primaque laryngis cartilago numeratur, ac tangentibus tota occurrit. Secunda enim magna ex parte poſteriorem laryngis ſedem conſtituit, & anulo quem Thraces dextro pollici ſagittantes imponunt ſimilis, nomine deſtituitur, hinc quodammodo id inveniens. Tertia quæ duabus propriis extruitur partibus, vaſorum quibus aquam manus lavaturis affundimus orificio reſpondet, in laryngis medio rimam efformans tibiarum linguis, ſeu fiſtularum quas ori indimus rimis ſimilem, lingulamque ob id nuncupa-

tam. His cartilaginibus operculum ſimul cartilagineum & pingue, ligamentique natura participans inſternitur, reliquis interim aſperæ arteriæ cartilaginibus, quæ ipſius caudicem & ramos in pulmonem digeſtos conſtituunt, C vel *C* imaginem exprimentibus. Dorſum ſuæ ſpina medullæ dorſali iter potiſſimum parans, ac corporis veluti carina in collum cervicemve, thoracem, lumbos, ſacrum os, & coccyx ſeu cuculus os dividitur, triginta quatuor oſſibus (quas vertebras vocamus) efformatum. Ac cervix ſeptenas continet, multis, & in omnibus non pari numero proceſſibus ornatas, ad quarum primam (quæ ſola inter reliquas vertebras ſpina deſtituitur, & tranſverſos proceſſus egregie protuberantes poſſidet) caput antrorſum retrorſumque recta ducimus. Secundæ vero vertebræ (cui proceſſus inſtar canini dentis aut cuſpidis prominens accidit) beneficio caput circumvertimus. Reliquarum autem opera in latus, ſed tantum ſecundario, caput fertur. Thorax duodecim obtinet vertebras, coſtarum articulationes admittentes, ac harum fere infima ſuis aſcendentibus & deſcendentibus proceſſibus, quibus vertebræ præter ipſarum corporum connexum invicem articulantur, à proximis vertebris ſuſcipitur, uti prima cervicis & ſupra & infra ipſi contermina oſſa ſuſcipit: reliquis interim dorſi vertebris illi duodecimæ ſuperioribus ſupra quidem ſuſceptis, infra autem ſuſcipientibus: & qui inferius conſiſtunt, infra ſuſceptis, ſupra ſuſcipientibus. Subſunt verò illi duodecimæ, quinque lumborum vertebræ, dein ſacrum os, plurimum ſex propriis compactum oſſibus, invicem validè nexis. Coccyx vero os infima ſede in cartilaginem deſinens, crebro quatuor exiguis conſtituitur oſſiculis, nulli nervo iter præbentibus, neque ullo donatis foramine, quo dorſalis medulla reponatur. Pectoris os anteriorem thoracis (qui congruam cordi & ipſi ſubſervientem organorum ſedem parat) regionem ſibi vendicans, rariſſimè ſeptenis, verum paucioribus extruitur oſſibus, ſeptem coſtarum articulationem utrinque excipientibus. Quippe ex duodecim coſtis utrobique poſitis, & in cartilaginem degenerantibus, ſeptem elatiores ſuis cartilaginibus pectoris oſſi coarctantur, hinc verarum & legitimarum nomen ſortitæ. Quæ autem pectoris os non contingunt, & tanto magis ab illo anterioríque abdominis regione deficiunt, quanto humiliorem ſedem obtinent, ſpuriæ vocitantur. Inferior pectoris oſſis ſedis in cartilaginem ceſſat, obtuſo enſis mucroni (perinde ac totum pectoris os enſi aſſimulatur) reſpondens. Superiori autem oſſis ſedi ubi latiſſimum & robuſtiſſimum eſt, jugulumque conſiſtit, utrobique una articulatur clavicula, humeri articulum à thoracis latere removens. Scapula etenim trianguli imaginem quodammodo exprimens, poſteriorem thoracis ſedem altera ex parte occupat, in cervicem deſinens, cui acetabulum inſculpitur, brachii oſſis capiti excipiendo conveniens: dein ex ipſius dorſo proceſſum educit, qui ſuper humeri articulum pertingens, ſummus humerus appellatur: ac claviculæ peculiaris cartilaginis interventu (ut & in claviculæ ad pectoris os nexu fit) articulatus, humeri articulum à thorace auxilio claviculæ deducit: humeri etiam articulum ſuperius perinde muniens, ac interior ſcapulæ proceſſus anchoræ, corvi roſtro & C aut *C* comparatus. Brachii itaque os, ſeu humerus, ſcapulæ articulatur, & hujus inferiori ſedi variis ſinibus & tuberibus exornatæ, rurſus duo inibi oſſa junguntur, radius nimirum & ulna, quæ totius membri nomine etiam cubitus appellatur, parique modo in homine ac in quadrupedibus ad brachii os flectitur, & extenditur, ac in ſuperiori ipſius ſede, qua poſteriorem cubiti articuli regionem conſtituit, proceſſum obtinet, quem gibberum plerique nominant. Atque etiam inferior ulnæ pars alium gerit, qui à ſtyli forma nomen nanciſcitur. Cæterum ſoli propemodum radio brachiale articulatur, ac veluti propria cartilagine ab ulna dirimitur, octo oſſibus inter ſe forma & magnitudine omnino differentibus extructum. cujus rurſus inferiori ſedi quatuor poſtbrachialis oſſa unà cum primo pollicis oſſe coarticulantur. Is nàmque, ut & reliqui quatuor digiti, tribus oſſibus ſeriatim, ac veluti in acie poſitis conſtituitur. Omniaque digitorum oſſa ſunt quindecim: quibus in ſecundo pollicis internodio duo parva accedunt oſſicula, ſeſami ſemini collata: qualia etiam in primis quatuor digitorum internodiis (ſed multo minora, impenſiuſque cartilaginea) interiori ſede habentur: & unum in pollicis tertio internodio, unumque ad exterius latus connexus oſſis poſtbrachialis parvum digitum ſuſtinentis ad brachiale ſecantibus obſervatur. In reliquis vero digitorum internodiis rarius unum, niſi in valde ſenibus viſitur. Vtrique ſacri oſſis lateri grande eos coarctatur: quod ubi amplum eſt, iliaque reſpicit, ilium os dicitur: ubi vero profundiori acetabulo femoris caput admittit, coxendicis: ubi autem cum alterius lateris oſſe pubem conſtituit, inſigniterque perforatum cernitur, pubis os appellatur: quamvis univerſum os ſubinde coxendicis nomine comprehendamus. Femoris os ſupra rotundo capite cervici prolixæ, & introrſum obliquatæ adnato, coxendicis oſſi inarticulatur, infra vero duobus capitibus grandioris in tibia oſſis ſinus ſubit, ſinu quodam in eorum capitum medio exiſtente, quo tuber dicti tibiæ oſſis recipitur, peculiaribus etiam cartilaginibus in hoc articulo quadrupedum & avium genu ſimillimo intervenientibus. Iuxta femoris cervicis externam ſedem, grandis apparet proceſſus, quem natem & magnum rotatorem appellamus. intus quoque alium obtinet proceſſum, ſed multo minorem exteriori, quem hac occaſione minorem ſeu interiorem rotatorem vocamus. In tibia, quemadmodum & in cubito, duo ſpectantur oſſa, quorum internum craſſitie exterius longè vincit, totiuſque membri nomine comprehenditur, exteriori interim oſſe, quod femori non articulatur, fibula appellato. Ante tibiæ cum femore articulum os rotundum, & mola patellave dictum, ſcuti inſtar prælocatur. Cæterum imæ tibiæ & fibulæ partes externis ipſorum lateribus prominentes ac excarnes, malleolique appellatæ, talum eadem ſede in homine ac in quadrupedibus repoſitum, & eundem in illo ac in his uſum ſubeuntem apprehendunt: cui calcis os ſubjicitur, tibiæ rectitudinem in poſteriora longe excedens. Anterior verò tali ſedes in rotundum caput deſinens, oſſis navicularis ſi-

num ſubit, cui tria tarſi oſſa coarticulantur. Quartum enim exteriuſque tarſi os cubi & teſſeræ imaginem exprimens, calci jungitur. Porro quatuor tarſi oſſibus quinque pedii oſſa coarticulantur, & his quinque pedis digiti ſuſtinentur, è quibus pollex duobus tantum oſſibus efformatur, reliquis interim tria internodia ſibi vendicantibus. Quinetiam in pede (quem homo quadrupedibus multo breviorem obtinet) totidem ac in manu exigua occurrunt officula; quæ ſeſami ſemini comparamus: quanquam primo pollicis internodio hic duo longe grandiora quam in manu ſubjiciantur, horumque interius illud ſit, quod occultæ philoſophiæ ſectatores corruptioni neutiquam obnoxium eſſe affirmant, & tantiſper in terra aſſervandum nugaciter contendunt, dum id reſurrectionis tempore ſeminis modo hominem producat. Ad hæc, in pede non minus quam in manu ungues viſuntur, quos non inopportune ſubſtantiæ gratia huc reponimus: quemadmodum inter partes aliquid ſuffulcientes referimus palpebrarum cartilagines, cilia quo minus flaccide concidant erigentes.

NICOLAI FONTANI ANNOTATIONES.

In CAP. I.

Abſoluto de morbis puerorum libello, animus ad naturæ vitetum reverti geſtit; quem etiamſi totis viribus refrænare ſtudui, nihilominus tamen perrupit, ſumque coactus laxas ipſi remittere habenas; ut majori cum induſtria inveſtigem optimum, maximum, ſummumque Bonum, DEVM nempe; quem ubi cognoverim, eo magis admirari atque ardentius repetere, ipſique inſervire compellar. Quod, ut fiat, intimo cordis affectu Te, ſumme DEVS, oro atque obteſtor, ut mentem meam tranquillam tandem in tui nominis gloriam proximique ſalutem dirigere ac illuminare digneris.

VESALIVS, cujus epitomen jam peragimus, primum oſſa, fulcra & tibicines corporis humani, jure optimo Lectori exhibuit: quorum coarticulatio Græcis σκέλετον, appellatur. Vox hæc deſcendit à verbo σκέλλω, quod latine ſignificat exicco. Hoc ita eſſe docet Homerus *lib.* I. Iliados Ψ.

Forſan Lucellus hoc videns umbras vocavit σκελέτους. Meo quidem judicio optimè, ſiquidem manes aut umbræ nocturnæ hominem terrent, ita quoque hoc viſo, homo expaveſcit. Euſtachius, atque Euſechius contradicunt, ſed perperam.

Supremum itaque corporis, caput eſt, quod antiquitus nomen retinuit, à capiendo, quippe cum ſit locus omnium ſenſuum, imo juxta VESALIVM noſtrum, cerebri organorumque ſedes.

Id plurimis diverſiſque oſſibus conſtat: multis periculis cadendi, collidendi, jactandi obnoxium eſt.

Suturas denique habet plurimas, ut recte VESALIVS, quarum uſus, ut ipſe inquit, multiplex: nam præterquam quòd jactui reſiſtunt, ne cranium detrimentum patiatur à parte oppoſitâ, vapores diſſipant: quamquam ſæpenumero accidit, ut ictu violentiori, pars quoque oppoſita, rumpatur: ob ſuturarum firmiſſimam coarctationem.

Varias quoque ſuturarum figuras vidimus, nullas tamen adeo raras, ut nuper nobis obtulit Theodorus *Van der noen* medicus & chirurgus dexterrimus, quarum utraque intra ſuturam lamdoidem conſpiciebatur.

Hoc cranium quoquo modo fractum, ruptum vel depreſſum, ut, Divus inquit *Hippocrates lib. de vuln. capit. cap.* I. Nullo non tempore periculo obnoxium eſſe. Quapropter cavebunt chirurgi ne temere negligant: fieri quidem poteſt ut curetur nonnunquam, ſæpe tamen accidit ut contrarium eveniat: imprimis quando nulla ſigna ſe nobis offerunt è quibus cranium fractum judicemus, quemadmodum hujus rei exempla in Orphanotrophio aliquoties conſpeximus, quorum unum in medium adferam.

Orphanus annorum quindecim paſſerem dimittebat in aërem. paſſer in murum proximum convolabat; puer aviculam ad ſe allicit. Allecta non redit, conſcendit ille murum, paſſer progreditur, inſequitur puer, aberrat hic & è muro in ſiniſtram temporum partem cadit: lapſus humi, ſe tollit; interrogatus à commilitonibus nunquid cruciatum ſentiat? arridet. Murumque quindecim pedes altum, è quo deciderat, aſpicit, hinc ad ſcholam ſe confert. cænat quoque ut ſolebat largiter, & cubitum it. Media nocte magna cum animi perturbatione è ſomno evigilat; ſanguinem cum bile evomit. Circa diluculum inſanire incipit: accurrunt curatrices eumque quantum fieri poteſt, juvant.

Ego Orphanorum ordinarius accerſor: cauſam mali inquiro; chirurgos adeſſe jubeo. Illi omnia tentant ac probè inveſtigant ſingula; verum nullam inveniunt contuſionem, aut cranii impreſſionem: venam itaque incidi curo, clyſterem injici, foveri caput, ac tueri contra ſymptomata, quæ ſæpius orta, in ſimili caſu, vidimus.

Poſtridie tuberculum circa muſculum temporalem apparet, quod ad cranium uſque aperimus. quo aperto, cranium in multas fiſſuras contuſum conſpicimus, nullum tamen fragmentum, aut cranii particulam, excipere potuimus. Quapropter ad trepanum.

Verum, ſanguis per ipſum cranium, non verò per fiſſuras ſuturaſque, tantâ copiâ fluebat, ut terebræ nullus prorſus eſſet uſus: paulo poſt, ſanguine ſeſe ſiſtente ad terebram redimus; nullo tamen ſucceſſu, confeſtim enim puer incurabili caſu oppreſſus, periit. Secto cranio, præter fracturam hanc & fiſſuras, adhuc vidimus, in latere oppoſito, duas alias contrafacturas triangulares, quæ quomodo potuiſſent inveniri, expertiſſimis conſiderandum relinquimus Medicis. Membrana craſſa, ac pia mater expanſæ erant inſtar tympani, quarum venæ capillares adeo intumuerant, ita ut non cerebri, ſed manuum potius venæ viderentur; Inter cranium meningaſque cruor concretus magnâ abundantiâ conſpiciebatur, non ſecus ac pia mater & ventri-

 culi,

culi, qui præter cruoris copiam, aquæ quantitatem continebant aliquam, ut & cerebellum.

Magnum trepani in hujusmodi caſu eſſe uſum, non eſt quod quis dubitet. Illud mirum, expertos Germaniæ chirurgos, hoc tanquam periculoſum ac damnoſum prorſus judicaſſe adverſus ſententiam Nobiliſſ. D. Danielis Johannis Horſtii, Illuſtriſſimi Haſſiæ ſuperioris Langravii Archiatri expertiſſimi, cujus de hac ſententia epiſtolam ad nos miſſam lectori hìc ſubjicimus.

Clariſſime Fontane

Legi hiſce diebus libellum tuum medicinalium reſponſionum, ad ſatietatem autem relegere huc uſque non potui, nec tamen deſtiti. Adeo omnia rara, & difficillima ſufficienter ſatis enucleata & candidè expoſita ſunt, ut meritò arti noſtræ gratulari debeamus de tanto Oedipo. Perge, ut promittis, & reliquas tuas obſervationes communica. Quis enim æquus æquo animo eas non ſuſcipiat & exoſculetur? quo ad capitis vulnera, doctè, certè, philoſopharis. Læſo vid. cranio, trepanum, me judice, utramque abſolvit paginam.

Nuper Doctor quidam juris apud nos è ſcala in caput decidens, delirio tentatur, ac prolixâ hæmorrhagiâ narium. Adſtantium quidam natione Italus, ſanguinem vi magneticâ ſiſtit. quo facto, ſtatim furor fit major. Vocatus ego, videns in capite cutem ſuperficialiter ſaltem læſam, vulnuſculum novaculâ dilato, ac fiſſuris cranii obſervatis adhibeo trepanum; ſicque cranio perforato, & pure cum ſanguine exeunte, delirium remittebat, ac ipſe, in hunc uſque diem, optimè valet.

Chirurgi noſtri jurabant auxilium hoc eſſe periculoſiſſimum, ſed publica diſputatione meâ ſecundâ habitâ, & ipſâ hac curatione feliciter peractâ, remedium non ſatis laudare poterant.

Quod verò tua Excellentia habet de milite, haſtâ, in ipſa cerebri ſubſtantiâ, læſo, ejuſdem rei exemplum vidi ante triennium. Nullum igitur capitis vulnus, leviſſimum licet, leviter tractandum; nec etiam reliquarum partium vulnuſcula contemnenda eſſe, Spigelii obitus ſeriò nobis inculcat.

Quæ de Terebinthina ſcribis, veritati ſummè ſunt conſona. Laudant alii ſpiritum ſalis, ſulphuris, nitri, & alia medicamenta fortiora: mihi ſufficit nobilis Terebinthina, quæ amicè mundificat, leniter abſtergit, nec naturæ ullam vim aut moleſtiam infert.

Fortiora verò quoties vim ipſam naturæ retentricem delent, vaſa virulentâ acrimoniâ rodunt, & renibus inflammationem ac tabem conciliant. Plura dare poſſem hujus rei exempla, & dabo, ſi ſcivero ſcriptionem hanc meam non fuiſſe tibi ingratam.

Hac vice concludam quæſtiunculâ: *an medicamentum dari poſſit quod in veſicam per ſyringem tranſlatum, calculum veſica conterat, ſalvâ manente veſicâ?* Tibique divinam protectionem, mihi tuum favorem hiſce depoſco.

Vale, & benevola manu diſputatiunculas additas anatomicas accipe, ſimulque ſpongiam, ut deleas, corrigas, & mutes.

Dabam ex muſæo meo Kal. Iulii. 1641.

Tibi perpetuò addictus

Johannes Daniel Horst,
Arch. & Profeſſor. P. Marpurg. Phil. & Med. Doctor.

Difficile arduumque hoc eſſe non ignoramus, verum enim verò ægrum citrà auxilium ullum relinquere Medicum Chriſtianum haud decet. Audi hac de re Celſum, licet Ethnicum, quando inquit: *præſtat anceps remedium quam nullum.*

Quod ſi quis erit, qui in dubium volet vocare, utrum cranium altera quoque parte findatur, illud Philoſophi ipſi regerimus: *reflexum aliquando potentiorem eſſe ictu recto.*

Antequam abſolvamus oſſa verticis, unum addamus oportet, quod ad ſuturas ſpectat, ut in ſævis capitis doloribus, circa ſuturam coronalem cauteria, cucurbitulas, fomenta, cucuphas apponamus, conſultum erit: ibi enim & tenuiſſima juxta & poroſa magis viſuntur oſſa.

De Oſſiculis Auris.

Veſalius fatetur ſe auditus organum neque explicare, neque ejus rationem percipere poſſe. In hoc organo duo inſignia deſcribit oſſicula, malleum & incudem, quæ in molli pueri cranio ſeparatur ſpectaturque. Columbus duobus iſtis tertium addidit; quod ſtapes, ſeu ſtapha nominatur à ſimilitudine ferrei inſtrumenti, in quo equorum ſellis inſidentes pedes ſiſtunt. Sed quartum excellentiſſimus *Doctor Franciſcus Sylvius* invenit, cujus mentionem fecit, *in* Anatomia *Bartholini, cap. de oſſibus.* Quod ejus ductu ſæpius etiam inveni in organo vituli. Ejus forma rotanda eſt, ſquammæ lupi piſcis ſimilis.

Cranii foramina, ejuſque proceſſus præterimus.

De Dentibus.

Dicimus dentes haudquaquam ſentire, & in nonnullis hominibus eſſe duplices hinc inde; imo omnes molares vidimus. Hi non cremari poſſunt ut reliqua oſſa, etiamſi igni injiciantur. Pueris dentes rurſus ſuccreſcunt facilè, cum ablatâ ſolâ appendice remanſit radix: quare jam in iis eximere abſonum eſt. Si verò dentes eorum vitiari contingat, ſatius etiam tum eſt, exſtantes appendices maturè, priuſquam radicibus firmius connaſcantur, effrangere, quam unà cum radicibus evellere. Hi, cæteris oſſibus duriores, *teſte Celſo. l.* VIII. *Valerius lib.* 1. *ſuo miraculorum*, refert *Bithynum* unicum habuiſſe & dentem, & genam, nec ſpecie difformem, nec uſui incommodum.

Sophiſtas illos cum *Galeno l. 6. de uſu part.* voco, qui diſtinguũt ſeparantq; dẽtes ab oſſibus; quandoquidem ad nullum genus partium ſimilarium commodius, quam ad oſſa referri queant, ſed in ſua ſpecie.

De

tized by Go

DE OSSE ὑοειδὴς.

Os illud dictum eſt ὑοειδὴς à figura litteræ Græcæ *υ*: pluribus conſtat oſſiculis in pueris: in adultis verò uno. Linguæ λάρυγγος & muſculos ſuſtentat, ac viciſſim ab illa ita ſuſtentatur, ut poſitionem ſuam nullo modo mutet, aut ſuo loco dimoveri queat.

DE CARTILAGINE.

Hæc unguenti inſtar oſſibus ſubſternitur, carnique adjicitur, ne duriora oſſa, mutuo attritu aliquo vitientur modo: ſed nota, quædam oſſa cartilagine committi nullum motum edentia, ut os pubis, &c.

Ejus eadem eſt ac oſſis ſubſtantia, in hoc ſolum differunt, quod oſſa duriora ſint, cartilago verò tenuior, ut inflecti poſſit.

Differentiæ cartilaginum ex eo repetuntur, quod aliæ oſſium extremis hæreant, ut in naſo, coſtis: aliæ non, ut in auribus, epiglottide, larynge, in qua nonnumquam tam duræ viſuntur, quam ipſa oſſa: quarum meminit *Cardanus lib. 14. de Rerum varietate cap. 76.* de aliquo fure, cujus larynx adeo oſſea, ſeu lapidoſa erat, ut laqueo eam conſtringere lictor nequiret. Adſtantes id videntes (ut nuper vir optimus hujus civitatis protulit) illud miraculum putaverunt, præcipuè catholici, homines prodigioſè creduli.

Hoc, utrum ita ſit, videbimus. Nihilo minus, cordatiores ſunt, quam quod id de fure famoſiſſimo credant, quod nec ipſe Cardanus credidit, neque affirmat creditum fuiſſe ab adſtantibus: quare id non miraculum apud illos unquam. Dari miracula certiſſimum eſt. ſed de hoc homine negamus, cui erat indurata larynx.

Conſultius itaque fuiſſet librum prędictum Cardani evolviſſe, quam catholicos innocentes irriſiſſe.

Hæc gurgulio fiſtulaque ſpiritalis nuncupatur, ad os nareſque dirigitur, hinc loquendi nobis facultas eſt; ſed, ſi reſpirationis meatus aliquo modo intercipiatur, mutos facit.

Hæc clauditur Epyglottide, quam *Galenus* primum vocis inſtrumentum appellat. ſublinguium quidam recentiores nuncuparunt, alii minorem linguam cum *Celſo* inquiente: *Sub ipſis faucibus linguam eſſe, quæ, cum ſpiramus, attollitur; cum cibum potumque aſſumimus, arteriam claudit.*

Nota hanc particulam, cum ridemus, attolli. Riſus enim omnia concutit: quapropter periculum eſt, ne nos riſus invadat cum deglutimus. Hoc enim operculum natura condidit, ne quid eſculenti poculentive ad pulmonem feratur. quod ſi accideret, niſi rejiceretur, hominem ſtrangularet. Hinc eſt quod plerique viri minimis quibuſdam rebus ſuffocati, interierunt, ut in exemplo ſunt *Anacreon* Poëta, ac *Fabius* ſenator ac prætor, quorum primus acino uvæ paſſæ periit: ſecundus verò in lactis hauſtu uno pilo ſtrangulatus eſt.

His ſubjungo exemplum multò felicius prioribus. Sutor quidam, forte fortuna, dum hiat, pilum asperâ arteriâ excipit. Excepto vehementer tuſſire incipit, adeo quidem, ut ſanguinem crebrò exſpueret. Vocor: præſto ſum. Venam incidi jubeo, linctus adhiberi impero. dolor paulatim ſedatur. Horis pomeridianis denuo, & multo vehementius quam antea, tuſſire occipit: Iterum, ut antea, ſanguinem evomit. tandem coram, & me præſente, grumum ſanguinis concreti exſpuit, quo pilus involutus erat. pilo viſo, denuo ad venæ ſectionem, derivationis cauſa, redii, & ſutor ſanitati reſtitutus eſt.

Laryngotomia in hujuſmodi caſibus ex uſu eſt: de quâ nos in Analectis noſtris latè egimus. Hæc locum replet, qui inter guttur & pulmonem eſt. Sed qua parte contingit œſophagum, deeſt quicquam rotunditati annulorum, nam C. litteræ figuram iſthic recipit. hanc totam natura fabricavit cartilagineam, aut totam membranaceam: qua inſervit voci, cartilaginea eſt; quâ verò inſervit reſpirationi ſyſtolæ & diaſtolæ, membranacea eſt.

1. Fiuntne muti loquaces? *Reſp.* id vidimus in Sacharia fatuo noſtro, lege Obſ. & reſponſ. meas medic. Teſtaturque *Valerius* de Aegle Samio Athleta muto: qui indignatione accenſus, vocalis evaſit. Rationes locutionis dedimus laudato libro.

2. Contrahunturne cartilagines in vocis formatione, & ſonitu? *Reſp.* per ſe non, ſed per accidens, ad motum nimirum membranarum.

3. Ergone reſpiratio ſeu inſpiratio ſemper motum excitat? *Reſp.* quid ni? ſed non ita, quin *Cardano* credamus; qui teſtatur ſe vidiſſe, puer dum eſſet, Germanum quendam tribunum militum, quocum apud Gallos ſtipendium merebatur, ebibiſſe poculum vini, immoto gutture.

4. Continetne arteria trachea ſanguinem? *Reſp.* minimè.

5. At, quomodo ſanguis diffunditur in arteriam aſperam, ut tandem per os excreetur? *Reſp.* Sanguis in pulmones, aut aliquâ eruptione, eroſione, aut apertione, quam Galenus ἀναστόμωσιν vocat, effunditur, pulmones interturbans, ejuſque vias occupans: hanc ob cauſſam tuſſit animal, ac perfertur ſanguis per guttur ad os.

DE VERTEBRIS.

Nota oſſium unionem eſſe ſynaxin ſeu ſymphyſin illorum.

Vertebrarum colli tranſverſi ſeu laterales proceſſus, ſoli ſunt foraminibus pervii, per quæ venæ arteriæque ad ſpinalem medullam, ſurſumque ad cerebrum, nutriendi cauſa, deducuntur.

Vertebræ totius ſpinæ viginti quatuor ſunt, dempto oſſe ſacro, aut viginti octo, oſſe ſacro annumerato.

Hæc ſpina, in quatuor dividitur partes, collum nempe, aut cervicem, dorſum, lumbos, & os ſacrum.

Vertebræ colli ſunt ſeptem; dorſi duodecim, lumborum quinque, oſſis ſacri ſex. In iis apparent ἀποφύσεις, quæ ſunt eminentię, aut prominentes anguloſæque oſſium in vertebris partes, connexionis coaugmentationiſque cauſa conditæ.

Vertebrarum colli uſus, in homine propter aſperam arteriam vocemque conſtitutus, ſed in animalibus longa crura habentibus, manuum vice collum eſt: quippe quæ demiſſo in terram collo alimentum

cum nullæ mihi ad illud præſtandum rationes datæ ſint. Neque quemquam viderim, qui hoc tentaverit. quare Aethiopem hunc lavare deſine.

Inferiores verò coſtæ breviores ſunt, ne ventriculus repletus nimium comprimatur, & eandem ob cauſam molliores, ac ad diaphragma deſinunt.

DE OSSE PVBIS.

Coxarum extrema, in anteriori parte coëuntia, os pubis conſtituunt. Glutinantur autem media cartilagine, quæ cum tempore in os degenerat. Quare, quod plerique affirmant, oſſa hæc in mulieribus inter pariendum ſeparari, rurſuſque conjungi, rationi conſentaneum non eſt. Os enim quod tempore partus cedit, meo quidem judicio, coccyx eſt.

Oſſa ileum in feminis viris ampliora; ipſorumque ſpinæ in latera educta magis, ut fœtum eo commodius ſuſtentent.

DE OSSE FEMORIS.

Hoc omnium, quæ in corpore ſunt oſſa maximum eſt. *à Plauto, in milite,* appellatur femina. *ecce autem advertit nixus levo in femine. Laurentius Vall.* major Rhetor quam Anatomicus femen à femore diſtinxit, dicens femora partem exteriorem, femina partem interiorem ſignificare. malè: nam idem dicendum eſſet etiam de brachio, cujus exterior interiorque pars brachium ſolum deſignant.

Femori annectuntur genua. Hæc miſericordiæ conſecrata ſunt; de quibus ſic Plinius: *Hominis genibus quadam religio ineſt, ad obſervationem gentium.* Ejus flexus ſignum ſubjectionis eſt, ac reverentiæ. *Ariſtippus* intercedens pro quodam amicorum apud *Dionyſium Tyrannum,* cum verbis nihil proficeret, genua tyranni amplexus eſt, ſicque voti ſui compos factus. unde dixit Dionyſium aures in genibus habere. ad hoc ſpectat illud Virgilianum, tertio Aeneidos:

> *Dixerat & genua amplectens, genibuſque volutans*
> *Hærebat.*

Supplex enim *Achimenides* ad *Anchiſen* confugerat: nam paulò poſt ſubjunxit:

> *Nos trepidè procul inde fugam celerare recepto*
> *Supplice.*

A genu crus initium capit, quod uſque ad talum extenditur, hoc tibia dicitur. Ex tibiarum oſſibus antiquos muſica ſibi feciſſe inſtrumenta *Horatius* artis ſuæ poëticę libro cantat:

> *Tibia non ut nunc orichalco vincta, tubaque*
> *Aemula.*

DE TALO.

Talus, unde veſtis talaris, os illud eſt, quod in calcaneo conſpicitur. Majores noſtri, quia quadrangulum repræſentat, teſſeram ſive talum appelaverunt, quod *Propertius* hiſce verſibus expreſſit:

> *Me quoquè per talos Venerem quærente ſecundos,*
> *Semper damnoſi ſubſiluere canes.*

Vocantur autem talaria, quia talis annectuntur, autore Virgilio IIII. Aeneidos: —— *pedibus talaria nectit.* Quod ad pedes attinet, quoniam auctor noſter hanc materiam ad ſatietatem pertractavit, ad alia deſcendemus.

DE PATELLA.

Offert ſe autem nobis patella: hanc itaque os orbiculare eſſe dicimus, ut extenſio ultra lineam rectam non extendatur, ut in flexione majori in partem priorem femur non luxetur.

Hanc patellam fractam vidi, cui fracturæ accedebant plurima ſymptomata, tanta & tam periculoſa, ut illicò mors (ſingulari providentiâ ni Deus providiſſet) inſequuta fuiſſet:

Oſſa hæc, ut & tibiæ, ut plurimum cariei ſunt obnoxia. exinde ſæpius fit, ut homo ſummis cruciatibus, ni maturè ſuccurratur, torqueatur. Quare os vitiatum ſcalpro, terebrâ, modiolo, aut ſerrâ excipi excidique debet. Dixi hominem, hoc loco ſummis cruciatibus cruciari? quare? quia multis nervis, tendinibus, venis, arteriiſq; pars hęc compoſita eſt, quæ nimiũ mota; illicò humores conſtat, qui haud facile medicamentis cedant; ſed collecti, perſæpe præter dolores, tumores plurimos eoſque pertinaciſſimos concitant, ut pro multis exemplo fuit ancilla chariſſimi fratris mei Bernardi Fontani, Medici Amſteldamenſis celeberrimi, cui cum poſt obitum in leproſinario ſecuiſſent genu, ſteatoma librarum videlicet ſedecim adſtantibus oſtenſum fuit.

DE SESAMOIDEIS OSSICVLIS.

De his oſſiculis, concors & unanimis fere, omnium medicorum eſt ſententia, ſilentio tamen præterire non poſſum commentum Henrici Cornelii Agrippæ aſſerentis oſſiculum reperiri inter articulos pedis magnitudine ciceris, quod omnis prorſus corruptionis expers eſt, in quo veluti planta ex ſemine, in reſurrectione mortuorum corpus noſtrum animale, repullulaſcere fingit. Hæc opinio quia ſacræ ſcripturæ adverſatur, quæ totum corpus noſtrum interire dicit, tanquam impia & homine Chriſtiano indigna, damnanda eſt.

DE BRACHIO.

Fuſius de brachio, quam auctor noſter ègit, & de ulna, radio, carpo, metacarpio, digitiſque agere, ſuperfluum eſt; itaque ſolummodo quærendum: Cur oſſa digitis inſunt? *Reſp.* ut firmius operaremur per duritiem oſſium, quæ robur ac firmitatem digitis ac operationibus ſuppeditat.

Huic quæſtioni adjungimus hanc quoque, Cur tribus oſſibus digiti conſtent? *Reſp.* ut ad omnem operationem aptiores, magiſque idonei ſint: omnibus enim incurvatis digitis ſic operantur, veluti, ſi oſſibus deſtituerentur. Dilatatis verò omnibus, quaſi uno ex oſſe conſtarent, utimur.

Illud tamen non omittendum, manum nobiliſſimam brachii partem adeo hominem decorare, ut animalium ſolus eo gloriari poſſit. Quod ad ſimias, quæ manibus æque ac homines gaudere dicuntur, abſurdum eſt; ſitu enim ac firmitate ita differunt, ut nullo pacto cum hominis manibus conferri debeant, qui ſolus ex animalibus erectus, ad ſydera ora ſublimia attollit.

DE OSSIVM AC CARTILAGINVM LIGAMENTIS ET Muſculis arbitrarii motus inſtrumentis. Cap. II.

LIGAMENTVM non minùs quàm muſculorum enervationes, & organa quibus animalis ſpiritus à cerebro deducitur, nervi nomine vulgò donatum, corpus eſt ſimilare, ex oſſe aut cartilagine principium ducens, ſenſùs propemodum omnis expers, durum, ſed tamen cartilagine mollius, album, & in colligando, continendo, obtegendo, ac muſculis conſtituendis varios in hominum fabrica uſus præſtans. Muſculus enim motus ex noſtro arbitratu pendentis inſtrumentum cenſetur, multis membraneis ligamentique naturam poſſidentibus, & carne intertextis fibris formatum, ac ut in ſe contrahatur, movendamque partem agat, nervorum à cerebro animalem vim adferentium opem non ſecus quàm ſenſuum organa requirens: ſimiliterque ut reliquæ quas enutriri oportuit partes, venis ac arteriis irrigatum. Cæterùm tendo muſculi quædam eſt enervatio, ac velut illius fibrarum citra carnis interventum coalitus. Quippe tendo à muſculo tunc ſolùm producitur, quando ille adeò longam ſedem ab exortu (quem ab oſſe, aut cartilagine, aut membrana quapiam ſumit) ad inſertionem (quam in movendam partem molitur) obtinet, ut ipſius fibræ carnis primariæ muſculorum partis implexu univerſo ductu non indigeant. Adeò ut longiores muſculi in tendinem modò teretem, modò latum, & veluti membraneum, modò breviorem, modò longiorem deſinant: breves autem muſculi univerſo progreſſu carnei permaneant, in nullam notatu dignam enervationem degenerantes. Porrò frontis cutem membrana ipſi ſubſtrata, & carneis fibris adaucta movet. Cutis namque nativum corporis tegumentum exteriùs tenuem admodum obnatam exigit cuticulam, veluti ipſius veræ cutis effloreſcentiam, interiùs verò per univerſum corpus membrana quædam cuti ſubducitur, quam quòd alicubi (quemadmodum hîc in fronte) carneis fibris adaugeatur, carneam vocari viſum fuit, niſi arrideat magis tunicæ appellatio, quoniam tenue ac ſimplex fibrarumq; expers ſit tegmen, membrana. atque inter hanc membranam & cutem adeps plurimus homini aſſervatur. Superior palpebra etiam dictæ jam membranæ beneficio movetur: ea enim parte qua hæc ad internam oculi ſedis regionem carnea efficitur, palpebram attollit: qua verò ad externam oculi ſedem carneis fibris ad C noſtri imaginem ductis enutritur, palpebræ motus deorſum autor evadit. Oculum ſeptem agunt muſculi, primus in latus introrſum, ſecundus extrorſum, tertius ſurſum, quartus deorſum ducunt, quintus & ſextus nonnihil oculum circumvertunt, primi & ſecundi muſculorum functionem nonnihil adjuvantes. Atque hi ſex forma, quæ oblonga & quaſi teres viſitur, invicem correſpondent, & à dura membrana nervum viſorium inveſtiente pronati, in anteriorem duræ oculi tunicæ ſedem juxta iridis latera orbiculatim membraneis tendinibus inſeruntur. Septimus verò his occulitur, & ſolus nervum viſorium in orbem ita ambiens, ut ſex dicti ſimul eundem unà cum ſeptimo muſculo induebant, in poſteriorem duræ oculi tunicæ ſedem carneus implantatur: & iiſdem ferè motibus cum ſex illis muſculis præeſt. Alteram naſi alam ſurſum extrorſumque ducit muſculus, ab interiori malæ latere pronatus, unaque parte in alam, altera in ſuperius labrum, quà id alæ ſubjicitur, inſertus. Introrſum verò alam contrahit membraneus muſculus, in narium amplitudine ſub tunica illas ſuccingente latitans. Buccas & labra agunt muſculi utrinque quatuor. ac primus à carnea conſtituitur membrana carneis fibris in anteriori potiſſimùm colli ſede & facie ad malas uſque enutrita, muſculoſaque facta. Secundus à malis pronatus ſuperiori labro implantatur. Tertius ab inferiori maxilla in humilius labrum pertingit. Quartus admodum varius in ea buccarum parte conſiſtit, quam inflamus: atque his accedit muſculi illius portio, quem naſi alam extrorſum agere novimus, qui unà cum dictis mirificos illos varioſque buccarum & labrorum motus effingit. Maxillam inferiorem moventium utrinque etiam quatuor habentur. primus temporalis eſt, à verticis oſſe, & frontis quoque, & cuneum referente, & temporis oſſibus amplo latoque principio enatus, ac maxillæ inferioris acuto proceſſui inſertus. Secundus à mandendo manſorius dictus, ab ea capitis parte quæ jugale os nuncupatur, procedit, externæ maxillæ ſedi inſertus. Tertius à capitis proceſſibus alarum imaginem exprimentibus, in internam maxillæ ſedem implantatur, unà cum dictis maxillam attollens, & in latera prorſumque ac retrorſum agens. Quartus cum ſuo conjuge maxillam deorſum trahit, & à ſtylum imitante capitis proceſſu initium ducens, duobuſque ventribus privatim donatus, ad ſummum mentum maxillæ inſeritur. Os v referens deorſum rectà trahunt duo muſculi invicem proximi, atque à pectoris oſſis ſummo pronati. Surſum verò id ducunt alii duo, à maxilla inferiori principium ducentes: in latera autem id os ſurſum allicitur uno utrinque muſculo, qui à capitis proceſſu ſtylum referente naſcitur. Deorſum quoque ad latera utrobique unus movet muſculus, ab elatiori ſcapulæ coſta principium obtinens. Octo præſentes muſculi in anteriorem oſſis v imaginem exprimentis ſedem implantantur. Linguæ radici à dicti jam oſſis medio carnea moles implantatur, quæ duorum muſculorum vice numerari poſſet, introrſumque & deorſum rectà linguam trahit. Ab ejus oſſis lateribus utrobique unus etiam linguæ radici inſeritur, introrſum, ſed tamen magis ad latus linguam agens. Quintus & ſextus linguæ muſculi in utroque latere ſinguli à capitis proceſſibus ſtylum referentibus enati, linguæ radici implantantur, eam ſurſum, prout hic aut ille contrahitur, ad latus ducentes. Septimus & octavus utrinque ſinguli à lateribus maxillæ inferioris juxta molarium dentium radicem

radicem enati, linguæ longitudini ſecundum humiliora inſeruntur, linguæ partem ante ſectionem inhiante ore conſpicuam deorſum in latera moventes. Nonus ab interna maxillæ inferioris ſede juxta ſummum mentum prodiens, craſſus cernitur, & aliquot donatus inſcriptionibus, linguæque humiliori ſedi inſertus, eam extrorſum agit. quanquam præter hos muſculos linguæ corpus ante ſectionem apparens, talibus implicetur fibris, ut magna Naturæ induſtria in omnem motus differentiam promptiſſimè feratur. Primam laryngis cartilaginem ſecundæ committunt quatuor muſculi, laryngis rimulam arctantes: & quatuor tertiam cartilaginem ſecundæ nectunt, rimulam aperientes: & duo tertiam primæ colligant, rimulam claudentes: alii duo in tertiæ cartilaginis baſi conſiſtentes rimulam ſtringunt. Atque hi duodecim muſculi, laryngis proprii vocantur. Communium verò duo ab oſſe v ſimili primæ cartilagini inſeruntur, eamque antrorſum attollentes, rimulam laryngis reſerant: & duo à pectoris oſſe pronati, in eandem quoque cartilaginem pertinent. Dein duo à poſteriori ſede ſtomachi invicem proximi principium ducentes, ejus quoque cartilaginis lateribus toti carnei (ut omnes ferè laryngis) inſeruntur, unà cum duobus poſtremo dictis laryngem arctantes. Alii duo ab oſſe v referente enati, & in laryngis operculi radicem inſerti, id ſurſum antrorſumque vellunt. In caput moventium claſſem illi quoque rejiciuntur, qui primam cervicis vertebram privatim movent. ſunt autem univerſi ſeptem paria, quòd ſcilicet utrobique totidem enumerentur muſculi. Ac primum par ex quinque ſuperiorum thoracis vertebrarum ſpinis pronatum, ſenſimque extrorſum obliquè aſcendens, occipitis oſſi implantatur. Secundum par, quod non duobus, ſed pluribus efformari videtur muſculis, admodumque varium cernitur, præcipua ipſius portione ex tranſverſis quatuor ſuperiorum thoracis, & quinque humiliorum cervicis vertebrarum proceſſibus enatum, introrſumque nonnihil oblique conſcendens, occipitis oſſi implantatur. Tertium à ſpina ſecundæ cervicis vertebræ enatum, & extrorſum parumper obliquè repens, occipitis etiam oſſi inſeritur. Quartum par ſimiliter occipitis oſſi inſertum, à prima vertebra inibi prodit, quà aliæ vertebræ in ſpinam deſinunt. Quintum ab occipitis oſſis medio tranſverſum quodammodo ad lateralis primæ vertebræ proceſſus fertur. Sextum à ſpina ſecundæ vertebræ in eoſdem proceſſus pertinet, ſimiliter ac quinque nunc enumerata in poſteriori cervicis ſede conſiſtens, ac pariter ut tertium, quartum & quintum, muſculis conſtans prorſus carneis & teretibus & gracilibus. Septimum par inſignius eſt, atque à pectoris oſſis ſummo, claviculiſque quà illi articulantur, utrinque unus pronaſcitur muſculus, qui ſurſum obliquè ductus in mamillarem capitis proceſſum inſertionem tentat. Cæterùm primis quatuor paribus ſimul tenſis caput rectà retrorſum ducitur, ſi verò trium primorum parium muſculi ex altero latere tantùm egerint, ad capitis circumverſionem auxiliabuntur, & in illo motu quintum & ſextum par, primam cervicis vertebram unà cum capite in gyrum ducent. Septimi verò paris muſculis ſuum munus ſimul obeuntibus, caput rectà antrorſum flectitur; quum autem alternatim laborant, circumverſionis auctores efficiuntur. Verùm ad capitis motum, quod id ſecundariò cum cervice flectitur, & extenditur, ac in latus ad humeros ducitur, cervicis muſculi famulantur; inter octo paria dorſum moventia reponendi. Ac primum par à quintæ thoracis vertebræ corporis lateribus incipiens, ad primam uſque cervicis vertebram pertingit, ſtomacho ſubjectum, ſuperioremque dorſi partem flectens. Secundum à prima thoracis coſta utrinque pronatum, & internæ tranſverſorum cervicis vertebrarum proceſſuum ſedi inſertum, cervicem in latus ſed antrorſum magis, ducit. Tertium ex tranſverſis ſex ſuperiorum thoracis vertebrarum proceſſibus originem obtinens, externæ ſedi tranſverſorum vertebrarum cervicis proceſſuum implantatur, cervicemque retrorſum inclinantem ad latus agit. Quartum par à ſeptimæ thoracis vertebræ ſpina ad ſecundam uſque cervicis vertebram pertinet, omnibus intermediis vertebris, uti & primum par, inſertum, ac ex eiſdem principium capiens, ſuperioremque dorſi partem extendens. Quintum par utrinque etiam habet muſculum, ab ilium oſſe in tranſverſos lumborum vertebrarum proceſſus, & infimam thoracis coſtam inſertum inferioriſque dorſi partis flexus opificem. Sextum ab infima oſſis ſacri ſede in dorſo incipiens, ad cervicem uſque fertur, in tranſverſos proceſſus lumborum, ſed manifeſtiùs adhuc thoracis vertebrarum inſertum. Hujus paris ambobus muſculis contractis, dorſum extenditur: altero autem tantum laborante (ut & in aliis paribus) hoc quoque par obliqui ſeu in latera motus auctor evadit. Septimum ſub ſexto occultatum à poſteriori ſacri oſſis ſede principium ducens, ad undecimæ uſque thoracis vertebræ ſpinam conſcendit, omnibus intermediis ſpinis aſſertum, ac ſpinas invicem colligendo, dorſum hic extendens, uti & in ſua ſede octavum par, quod ab undecima thoracis vertebra ad ſeptimam uſque cervicis porrectum, ita prorſus intermediis ſpinis committitur, ut ſeptimum illis quibus adnaſcitur ſpinis. Scapulam ad pectus movet muſculus à thoracis ſecunda, tertia, quarta, & quinta coſtis anteaquam in cartilaginem illæ finiant enatus, & trianguli modo in internum ſcapulæ proceſſum inſertus. Secundus ſcapulam moventium ab occipitio pronatus, & dein ſecundùm ſervicis longitudinem ad octavæ uſque thoracis vertebræ ſpinam à vertebrarum ſpinarum apicibus principium ſumens, in ſcapulæ ſpinam ſummumque humerum & claviculæ portionem inſeritur, tota ſui parte quæ in cervice conſiſtit ſcapulam ſurſum vellens, ea verò quæ ſub cervice in poſteriori thoracis ſede habetur, monachorumque cucullis reſpondet, ſcapulam deorſum trahens. Tertius à tranſverſis ſuperiorum cervicis vertebrarum proceſſibus enatus, ac elatiori ſcapulæ baſis angulo inſertus, illam quoque attollit. Quartus ex quintæ, ſextæ & ſeptimæ cervicis, ac trium primarum thoracis vertebrarum ſpinis præcipuè enaſcitur, ſcapulæque baſi inſertus, eam ad dorſum non nihil ſurſum contrahit. Primus brachii motuũ auctor à media claviculæ ſede pectoris oſſi proxima, & pectoris oſſe pronatus, ac quodammodo

modo in angulum arctatus, brachium pectori adducit. Secundus ab altera claviculæ parte, & ſummo humero, & ſcapulæ ſpina principium ſumens, ſuoque vertice brachii oſſi tranſverſim inſertus, id ſurſum variè attollit, hunc humeri articulum pulchrè tegens, & figuræ Δ non abſimilis. Tertius ab humiliori ſcapulæ coſta prodiens, brachium rectà ad dorſum allicit. Quartus à ſextæ thoracis vertebræ ſpina ad humiliorem uſque ſacri oſſis ſedem ex intermediarum ſpinarum apicibus originem ducens, & veluti in trianguli verticem coactus, in brachium inibi inſeritur, ubi tres commemorati inſertionem longè ſub oſſis capite ſcapulæ articulato moliuntur. atque hic muſculus brachium variè deorſum trahit, uti ipſius principium perquam amplum eſt: neque ex puncto ita ducitur, ut muſculi ſimplicem prorſus motum obituri. Quintus univerſum ſcapulæ cavum coſtas reſpiciens occupat. Sextus gibbam ſcapulæ ſedem vniverſam ſibi vendicat, ſub ipſius ſpina conſiſtentem. Septimus ſinum implet inter ſcapulæ ſpinam & elatiorem ipſius coſtam conſpicuum. Hi tres amplis implantationibus in ligamenta humeri articulum ambientia inſeruntur, brachii circumactus opifices, quamvis ſeptimus & ad brachii elevationem aliquid auxiliari videatur. Thoracem moventium primus à clavicula enatus, in primam thoracis coſtam inſeritur, illam ſurſum ducens, hacque occaſione ad thoracis dilationem juvans. Secundus à baſi ſcapulæ pronatus, tanquam digitis quibuſdam octo ſuperioribus coſtis longè anteaquam in cartilaginem degenerent, inſeritur, eaſque extrorſum movens, thoracē dilatat. Tertius ex apicibus ſpinarum trium inferiorum cervicis, & primæ thoracis vertebrarum latum membraneumque principium ducens, ternis veluti digitis, tribus quatuor ſuperiorum coſtarum intervallis ſub ſcapulæ baſi inſeritur, eaſque coſtas ſurſum obliquè ducens, thoracem ampliat. Quartus ab ilium oſſe incipiens, ſurſumque ad cervicem ductus, duodecim coſtis quà primùm à vertebris diſcedunt, inſeritur, thoracem arctans. Quintus ex ſpinarum apicibus duarum infimarum thoracis & aliquot lumborum vertebrarum membraneus enaſcitur, & tranſverſim ductus, ac nonæ, decimæ, & undecimę coſtis, ubi in interiora reflectuntur inſertus, thoracem dilatat. Sextus in thoracis amplitudine repoſitus, verarum coſtarum cartilaginibus pectoriſque oſſis lateri exporrigitur, thoracis conſtrictioni præfectus. In duodecim coſtarum intervallis interiores ac exteriores muſculi reponuntur. qui exteriores in coſtarum oſſium intervallis conſiſtunt, à ſuperiori coſta antrorſum obliquè ſuas fibras in humiliorem mittunt: interiores verò ab inferiori coſta ſurſum obliquè in anteriora, ad ſuperiorem coſtam fibras porrigunt. In ſex verò cartilaginum quæ legitimis coſtis aſcribuntur intervallis, exteriorum muſculorum fibræ ab humiliori cartilagine in ſuperiorem obliquè antrorſum repunt: interiores autem fibræ à ſuperiori cartilagine ad inferiorem antrorſum pertinent, ac proinde in ſex legitimarum coſtarum intervallis quaterni numerantur muſculi. in ſpuriarum autem coſtarum intervallis bini tantum, univerſique unius lateris intercoſtales muſculi quatuor ſunt & triginta, ad unum omnes arctando thoraci præfecti. Atque numeratis hactenus in uno latere thoracis quadraginta muſculis, alii totidem in altero latere congruunt: & his octuaginta unus accedit, utrique lateri communis, ipſum videlicet ſeptum tranſverſum infimi pectoris oſſis & ſpuriarum coſtarum cartilaginibus & vertebris lumborum ſuperioribus inſertum, ac in medio nerveum, in circuitu verò ad inſertionem carneum, ut ſanguificationi generationique ſubſervientia organa à cordis & partium ipſi ſubminiſtrantium ſede dirimens, thoracemque proprio munere dilatans. His accedunt octo abdominis muſculi, utrinque nimirum quatuor. Primus ſeu extimus obliquè deorſum in priora fibras porrigit, cum ſuo conjuge toti abdomini involucrum efformans. Secundus obliquè ſurſum in anteriora fibras mittit, & cum ſuo pari involucrum quoque abdomini conſtituit. Tertius rectà fibras ſurſum ducens, à pubis oſſe ad pectus conſcendit. Quartus tranſverſim fibras digerit, ac cum ſuo pari etiam, ut & obliqui, involucrum abdomini extruit, ad thoracis conſtrictionem non minùs quàm cæteri abdominis muſculi ſuppetias ferens. Cubitum duo flectunt, quorum anterior unum caput à ſcapulæ cervicis elatiori ſede, alterum ab interno ſcapulæ proceſſu mutuatur, & illis efformatus capitibus in radium inſeritur. Poſterior à brachii oſſe enatus, in anteriorem cubiti articuli ſedem, potiſſimum verò in ulnam inſeritur. Extendunt autem cubitum tres, ac unus ab humiliori ſcapulæ coſta naſcitur, ſecundus à brachii oſſis cervicis poſteriori ſede. hi in deſcenſu invicem connaſcuntur, & ipſis tertius admiſcetur, à media ferè longitudine oſſis brachii enatus, & ſimul cum illis in poſteriorem ulnæ proceſſum inſertus. In interna cubiti ſede gracilis reponitur muſculus, qui ab interna oſſis brachii tubere pronatus, in latum degenerat tendinem, internæ ſummæ manus cuti magna ex parte ſubnatum: cujus beneficio ea cutis minus verſatilis, & ad tangendum aptior reddi creditur. Radius in pronum duobus muſculis ducitur. uno quidem ab interna cubiti articuli ſede enato, & in radium obliquè implantato: altero autem juxta brachiale ab ulna in radium tranſverſim ducto. In ſupinum verò radius aliis duobus fertur, uno quidem longo, & à brachii oſſe ad inferiorem radii partem, cui brachiale articulatur, pertinente: altero ab externa cubiti articuli regione ad mediam radii longitudinem obliquè exporrecto, ibidemque inſerto. Brachiale quatuor præcipuis agitur muſculis, ac duo primi ab interno tubere brachii oſſis pronaſcuntur, & unus poſtbrachialis oſſi indicem ſuſtinenti, alter verò brachialis minimo oſſi implantatur. tertius à brachii oſſe enatus, bifido tendine in poſtbrachialis oſſa indicem & medium ſuſtinentia inſeritur. quartus ab externo brachii oſſis tubere pronatus, ac ulnæ exporrectus, in poſtbrachialis os parvum ſuſtinens digitum inſertionem molitur. Duo primi ſimul brachiale flectunt: tertius verò & quartus ſimul contracti, id extendunt. Verum primo ſimul cum tertio tenſo, brachiale in internum latus agitur, ſecundo autem & quarto unà laborantibus id in externum latus inclinatur. Digitus manus moventium primus ab interna anteriorique cubiti articuli

ſede

ſede enatus, ante brachialis radicem in quatuor diſſcinditur tendines, ſecundis quatuor digitorum internodiis inſertos, illaque flectentes. Secundus ab eadem ſede cum primo, ſed magis declivè, originem ducens, primo ſubſternitur, in quatuor etiam diremptus tendines, qui primi tendinibus ſubjecti, ante ſecundi digitorum internodii radicem eos tendines perforant, tandemque in tertia quatuor digitorum oſſa inſertionem molientes, ea flectunt. Tertius à radio juxta cubiti articulum enatus, tertio pollicis articulo inſeritur, ipſiuſque flexus autor evadit. Tertium muſculum, in ſerie alii tredecim numero ſubſequuntur, in extrema manu repoſiti, quorum bini primo ſingulorum quinque digitorum oſſi inſeruntur, ejus flexionis opifices, & tres ſecundo pollicis internodio potiſſimum inſerti id quoque flectunt. Decimus ſeptimus itaque digitos moventium ab externo brachii oſſis tubere natus, & indici, medio ac anulari præcipuè implantatus, eos digitos extendit. Decimus octavus ab eadem qua nuper dictus ſede prodiens, parvi digiti extenſionis primarius autor eſt, & variè cum decimiſeptimi tendine tribus anularis digitis oſſibus inſerto commixtus, etiam abductioni verſus exteriora nonnihil inibi ſubſervit. Decimus nonus cum illo qui vigeſimus primus erit, commune principium ab ulna, non procul à brachialis ſede nanciſcitur: & in duos ferè diſſectus tendines, unum exteriori indicis, alterum medii lateri digerit, illorumque digitorum in externum latus abductionis autor cenſetur. Vigeſimus à brachiali pronatus, & externo poſtbrachialis oſſis parvum ſuſtinentis lateri exporrectus, primoque ejus digiti oſſi inſertus, illum extrorſum in latus abducit. Vigeſimus primus externo lateri exterioris pollicis regionis ad tertium uſque articulum implantatur, pollicis verſus indicem extenſionis auctor. Vigeſimusſecũdus ab ulna paulo ſuperiùs quàm nuper dictus prodit: & mox bipartitò ſciſſus, una portione in tendinem ceſſat, brachialis oſſi pollicem ſuſtinenti inſertum, & ductum, quo manus radii motum in pronum ſequitur, adjuvantem. Altera autem pars in duas rurſus dirimitur, quæ ſingulæ unum efficiunt tendinem: & hæc quidem ſuum tendinem primi pollicis oſſis exterioris ſedis interno lateri inſerit: illius verò partis tendo illi oſſi tantum obnaſcitur, in ſecundum & tertium pollicis os inſertus. Horum tendinum beneficio pollex introrſum verſus extenditur. Vigeſimustertius ad internum primi pollicis oſſis latus ſedem obtinens, pollicem ab indice inſigniter abducit. Vigeſimusquartus ab oſſe poſtbrachialis indicem ſuffulciente enatus, & primo pollicis oſſi præcipuè inſertus, pollicem indici proximè adducit. Superſunt adhuc quatuor graciles muſculi, quatuor tendinibus ſecundi digitos moventium, muſculi in vola attenſi, & in internum latus primi quatuor digitorum oſſis inſerti, eorumque digitorum ad pollicem in latus adductionis miniſtri. Reponuntur itaque in interna cubiti ſede muſculus, latum manus efficiens tendinem, primus & ſecundus brachialis motuum auctores, primus, ſecundus & tertius digitos moventium, & duo radium in pronum ducentes. In externa autem ſede conſiſtunt decimusſeptimus, decimusoctavus, decimusnonus, vigeſimusprimus; vigeſimusſecundus digitos moventium, & tertius, & quartus brachialis motibus præfectorum: & duo radium in ſupinum agentes; ſuntque omnes numero novem: Verùm decem conſurgent ſi à vigeſimo ſecundo digitos moventium illam portionem diſtinxeris, quæ brachialis oſſi pollicem ſuſtinenti tendinem offert. In extrema manu obſervantur decem muſculi, primos articulos digitorum flectentes, & tres ſecundi pollicis internodii flexus autores, & dein digitos agentium vigeſimus, vigeſimustertius, vigeſimusquartus, & quatuor muſculi, quorum beneficio quatuor digiti pollici adducuntur. Singuli virorum teſtes cum ſuis ſeminalibus vaſis tunica obducuntur à peritonæo pronata, & aliquot rectis carneiſque fibris enutrita, infimæque ſemen deferentis vaſis ſedi inſerta. His fibris teſti unus conſtituitur muſculus, cujus ope teſtis obſcurè ſurſum vellitur. Sic & membranæ uterum firmantes, utrinque carneis donantur fibris. hacque ratione uterus utrobique unum poſſidet muſculum, cujus auxilio leviter ſurſum verſus ilia contrahitur. Veſicæ cervici unus orbiculatim obnaſcitur muſculus, intempeſtivam urinæ excretionem prohibens. Item alius quoque muſculus, recti inteſtini finem circulatim ambit immaturæ egeſtioni præfectus, & duo alii muſculi poſt egeſtionem rectum inteſtinum alacriter ſurſum attollunt. Penis radici utrique à pubis oſſe gracilis inſeritur muſculus, nimis quàm ſegniter ad ipſius tentiginem juvans. Quinetiam ab interiori ſede muſculi rectum inteſtinum orbiculatim amplectentis, duo enaſcuntur muſculi, invicem ſibi proximi, & urinæ meatui, quà is ſub pubis oſſibus ſurſum reflectitur, implantari, meatumque in ſeminis ejaculatione quo minus ille ad flexum occludatur, dilatantes. Primus femur moventium ab ilium oſſis extima ſede: & coccygis oſſis poſteriori regione enatus, poſteriori magni femoris proceſſus ſedi, & ejus quoque radici ampla inſertione innaſcitur. Secundus ſub primo magna ex parte reconditus, magiſque ab anteriori ilium oſſe ſede pronatus, etiam magno femoris proceſſui inſeritur. Tertius ſecundo longè minor, ipſoque penitus occultatus, ab ilium oſſe juxta poſteriorem coxendicis acetabuli ſedem enaſcitur, magno etiam femoris proceſſui inſertus, & ut duo priores femur extendens, extrorſumque in latus agens. Quartus à tribus humilioribus oſſis ſacri oſſibus pronatus, etiam magno proceſſui inſeritur, femur extendens, & extrorſum non parum circumducens. Quintus omnium corporis muſculorum maximus, & pluribus partibus à coxendicis oſſe ac pubis principium ducens, poſteriorique femoris ſedi ad humiliora ipſius uſque capita inſertus, extenſionis & rectæſtationis auctor habetur, femur etiam introrſum agens, idque ipſius potiſſimum portione à pubis oſſis humiliori ſede pronata. Sextus à duabus infimis thoracis & aliquot ſuperioribus lumborum vertebris initium capiens, minori femoris proceſſui inſeritur, femoris flexus unà cum ſeptimo auctor: qui à tota interiori oſſis ilium ſede enatus, minori quoque proceſſui elatiùs ſexto implantatur. Octavus à pubis oſſe pronatus, ſub minori proceſſu femori longa inſertione implantatur, id quidem flectens, verùm etiam

iam impenſe introrſum movens. Nonus anteriorem pubis oſſis foraminis ſedem occupans, majorique femoris proceſſui inſertus, introrſum femur circumvertit. Decimus poſteriorem interioremve dicti jam foraminis ſedem ſibi vendicans; & ſecundum coxendicis oſſis poſteriora tutiſſimè reflexus, ac veluti aliis muſculis hic pronaſcentibus adauctus, majorique femoris proceſſui implantatus, femur extrorſum circumvertit: tibiam agentium primus ab ilium oſſis ſpinæ antica ſede enatus & admodum obliquè ſecundùm femoris internam ſedem ductus, anteriori tibiæ ſedi inſeritur, totiuſque corporis gracillimus, & ſimul longiſſimus muſculus efficitur. Secundus à pubis oſſium commiſſura enatus, in eandem cum primo ſedem inſeritur. Tertius à coxendicis oſſis appendice principium obtinens, in eam quoque ſedem tibiæ implantatur. Quartus ab eadem ſede coxendicis oſſis pronatus, & portionem ſui à femoris oſſe in deſcenſu aſſumens, tibiæ cum fibula articulo, ſed potiſſimum fibulæ inſeritur. Quintus ab eadem etiam regione principium adeptus, in anteriorem tibiæ ſedem cum tribus primis, verùm minus declivis, implantatur. Sextus ab ilium oſſis ſpina pronatus, membranæ modo muſculis os femoris amplexantibus obducitur, & potiſſimum ad exterius latus genu articuli inſeritur. Septimus à radice magni femoris proceſſus enatus; & externum femoris latus occupans, cum octavo & nono tendinem efformat, cui patella innaſcitur. Octavus enim à cervice femoris & radice majoris ipſius proceſſus originem ducens; quaſi totum femoris os proximê ambit. Nonus à coxendicis oſſis tubere ſupra ipſius cum femore articulum, anteriori in parte conſpicuo originem ſumens; & ſeptimo & octavo inſtratus muſculis, ad anteriorem genu regionem fertur: ac in tendinem degenerans; cum duobus nuper dictis unum conſtituit tendinem, anteriori tibiæ ſedi validiſſimè implantatum, atque ita primus, ſextus, ſeptimus, octavus & nonus tibiæ extenſionis opifices habentur; ſecundo interim, tertio, quarto & quinto tibiam liquidè extendentibus. Qui in poplite latitat muſculus, & ab externo genu articuli ligamento in tibiæ os obliquè pertinet tibiam non flectit, & ſi quid agit, obſcurè motum imitatur primi radium in pronum moventis muſculi. Eorum qui pedem movent, primus ab interno femoris capite juxta genu articulum incipit, uti & ſecundus ab externo capite principiũ nanciſcitur, ambo poſteriorem ſuræ partem conſtituentes, & cum quarti pedem moventis muſculi tendine congredientes, in calcem inſeruntur. Tertius exiguus eſt muſculus, ab externo quoq; femoris capite pronatus, & in poplitis regione adhuc in tenuiſſimum tendinem deſinens, calcis oſſis interno lateri inſertum. Quartus, pedem moventium maximus eſt, ac à fibulæ cum tibia coarticulatione incipiens in validiſſimum deſinit tendinem, cui duorum primorum tendo unitur, ſimul cum ipſo calci inſertus. Quintus muſculus tibiæ ac fibulæ poſteriori ſedi proximè allocatus, ab iiſdem pronaſcitur oſſibus ubi illa primum dehiſcunt, & juxta interioris malleoli poſteriora tendinem educit in tarſi os, quod teſſeram imitanti oſſi conterminum, eſt inſertum. Sextus in anteriori tibiæ ſede poſitus, à tibiæ oſſe quà illi fibula ſuperiùs coarticulatur pronatus, tendinem in radicem pedii oſſis pollicem ſuſtinentis inſerit. Septimus à fibula principium ducens, externum tibiæ latus occupat, ac tendinem ſub pedis inferiora reflexum, pedii oſſi pollicem ſuffulcienti inſerit. Octavus ſeptimo occulcatur, atque à fibula etiam enatus, tendinem inſerit radici oſſis pedii parvũ digitum ſuſtinentis. Nonus pars eſt ejus quem quatuor pedis digitos extendere mox dicturus ſum, inſeritur verò ad medium ferè longitudinis oſſis pedii, ante parvũm digitum poſiti. Primus quinque muſculis pes extenditur, ſeu fortiter terræ admovetur, quamvis tertius muſculus id invalidè præſtet: & ſi quid ad pedis motum facit, eum in obliquum verſus interiora agit: ſexto autem, ſeptimo, octavo, & nono pes flectitur, horumque muſculorum beneficio pes laterales motus, prout ſinguli agunt muſculi, experitur. Pedis digitos moventium primus in planta totus collocatur, & infima parte membranam impenſe craſſam, & lato in manu tendini non abſimilem pertinaciter obnatam poſſidet: & à calcis oſſe pronatus, ſecundis quatuor digitorum internodiis ſingulos tendines offert, eorum flexus auctores. Secundus & tertius poſteriorẽ tibiæ ſedem perreptant, & ſecundus tibiæ oſſi magis quàm fibulæ exporrectus, ab illoque pronatus, tendinem in plantam mittit, qui in quatuor diſſectus tendines, ſingulos quatuor digitorum tertiis oſſibus inſerit, primi muſculi tendines, perinde ac in manu fit, perforantes, eaque oſſa flectentes. Tertius à fibulæ ad tibiam nexu enatus, & etiam fibulæ multum exporrectus, tendinem in plantam profert: à quo exigua portio tendinibus commiſcetur, indicis & medii tertium internodium flectentibus: reliquus autem totus in ſecundum pollicis os inſeritur, illius flexionis auctor. Decem muſculi his ſuccedunt, qui inſigniter mutuò implexi, ac pedii oſſibus adnati, prima digitorum oſſa flectunt duobus muſculis ad ſingulos digitos pertinentibus. Decimusquartus igitur, cujus pars nonus pedem moventium cenſebatur, à tibiæ anteriori ſede pronatus, in quatuor dirimitur tendines, qui quatuor digitis inſerti, eorum extenſionis autores cenſentur. Decimusquintus ab interiori tibiæ ſede etiam procedens, pollici inſeritur, ipſius extenſionis opifex. Decimusſextus in ſuperiori pedis ſede reponitur, carneaque eſt moles in quatuor diviſa tendines, quorum unus pollicis ſuperioris ſedis externo lateri implantatur, ſecundus indicis, tertius medii, quartus annularis: atque hi tendines eorum digitorum in externum latus abductionis opifices ſunt. Decimusſeptimus externum pedis latus occupans, & parvi digiti primo oſſi inſertus, illum à cæteris removet. Decimusoctavus interno pedis lateri exporrectus, pollicem à cæteris digitis abducit. Dein in pedis planta carnea conſiſtit ſubſtantia, in quatuor graciles diſſecta portiones tendinibus adhærentes, quorum miniſterio tertia quatuor digitorum oſſa, flectuntur. Hæ portiones interno quatuor digitorum lateri ad primum articulum inſertæ, eorum ad pollicem adductionis autores habentur. Ac proinde ſi iſtas quatuor portiones, quatuor muſculorum vice enumeraveris, in tibiæ poſteriori ſede obſervabis

ſervabis primum, ſecundum, tertium, quartum pedem moventium, ſecundum & tertium digitos moventium, & ſub illis quintum pedem moventium. In anteriori verò ſextum, ſeptimum, octavum, nonum pedis motuũ auctores, & decimumquartum, decimumquintum digitos moventium, in pede autem habueris primum digitos agentem, & decem prima digitorum oſſa flectentes, & decimumſextum, decimumſeptimum, decimumoctavum digitos quoque moventium, niſi decimumſextum in plures dividere propoſitum eſſet. Porrò muſculorum enarratione paſſim ligamentorum non memini, quòd magna ex parte articuli invicem reſpondeant. Omnibus enim articulis orbiculatim ligamentum ab uno eſſe in aliud, aut in cartilaginem, vel à cartilagine in os; aut cartilaginem inſertum privatim obducitur, paucisque articulis ligamenta acceſſere peculiaria. Vt in capitis articulo teres quoddam à dente ſecundæ cervicis vertebræ in occipitis os ducitur, & ſecundum dentis poſteriorem ſedem in prima vertebra unum tranſverſim fertur. Vertebrarum corpora ligamentis admodum cartilagineis committuntur, aſcendentes verò & deſcendentes eorundem proceſſus validis quoq; ſed tantum ambientibus colliguntur: dein in ſpinarum intervallis membraneum conſiſtit ligamentum, ſicut in cubito & tibia, ubi oſſa hic invicem dehiſcunt: inſuper in pubis oſſium foraminibus hujus generis occurrit ligamentum, ſeu membrana potiùs. In humeri articulo tria peculiaria viſuntur, quorum primum teres eſt, & ab interno ſcapulæ proceſſu enatum, in externum humeri caput fertur, alia duo ab elatiori cervicis ſcapulæ ſede enata, in idem caput pertinent, & unum quoque hic ab interno ſcapulæ proceſſu in ſummum humerum ducitur. In brachialis oſſium inter ſe & cum poſtbrachialis oſſibus connexu, ut & in pede, paſſim cartilaginea ligamenta interveniunt. A ſacro oſſe duo teretia in coxendicis os pertinent. Ex femoris ſuperiori capite teres ligamentum in coxendicis acetabulum inſeritur. In genu articuli medio cartilagineum conſiſtit ligamentum, & dein in poſteriori ipſius ſede, & utrinque ad latera unum peculiare ſecantibus obvium eſt. Ex ligamentorum verò tranſverſim tendinibus obductorum, tendineſque ne ſua ſede declinent, continentium numero, in interna brachialis ſede unum conſiſtit, & ſecundùm univerſam internam cujuſque digiti ſedem unum continuum habetur, juxta brachialis radicem in externa radii & ulnæ ſede ſex occurrunt. In anteriori tibiæ ſede juxta talum unum quoque obſervatur, & tria inter calcem & internum malleolum, dein unum inter calcem & externum malleolum. Sic & in interna inferiorive pedis digitorum ſede, hujus quoque generis ligamenta ſpectantur.

NICOLAI FONTANI ANNOTATIONES,

In Cap. II.

Ligamentum quod ſpectat, æmulatur duritiem cartilaginis, conjungitque & continet oſſa, quæ aliter diſſilirent.

Hoc tendo ſequitur mediam duritiem inter ligamentum, & nervum obtinens: tanto enim mollior ligamento, quanto durior nervo.

A tendendo dicitur, quia membrum inſtar chordæ tendit. Membrana, alias tunica nuncupatur.

De Cvte.

Cutis differt à membrana, ut ſpecies à genere. Hæc enim ambit vel totum corpus, ſeu partem aliquam. Cutis verò eſt ampliſſima quædam tunica, totum corpus contegens, eaque duplex. Exterior, quæ cuticula dicitur, à vera cute non facilè ſeparatur, niſi urendo. Altera verò, tota illa pars nos veſtiens: craſſa enim eſt, & ita oportuit, cum ſit reliquarum partium operculum, totiuſque animalis nativum tegumentum. Senſilis, ut toti corpori eſſet tactus inſtrumentum, & externæ cauſæ, quæ alterando, & vulnerando corpus lædunt, prius ſentirentur, quam altius in corpus penetrarent: raritatis autem duplex eſt utilitas, una quod per poros illos, arteriæ per totum corpus diſtributæ, frigidum aërem attrahant, eundemq; fumoſum expellant. Arteriarum enim oſcula, ſeu exigua ſpiracula, ad cutem etiam pertinent, efficiuntque corpus perflabile. Altera utilitas eſt, ut per eam tertiæ coctionis excrementa, quæ in ſingulis particulis continentur, evacuentur.

Separatur ubique facilè, præterquam in planta pedum, voliſque manuum; ibi enim ſubjectis tendonibus tenaciter adhæreſcit.

In fronte facieque & anteriori collo, cum ſubjectis muſculis, coaleſcit: quare etiam in illis partibus mobilis. Hæc, licet naturaliter alba ſit, tamen ad humorum abundantiam variatur: ſic in ſanguineis eſt rubra, præcipuè ſub facie, in bilioſis gilva, in melancholicis nigra, in phlegmaticis alba.

De Mvscvlis.

Pauca de muſculis adjiciã: attamen unum notandum: alios eſſe magis carneos, alios magis nervoſos, alios membranis abundantes, alios oblongos, latos, profundos, alios rubentes, candicantes alios.

Dividuntur generatim in caput, ventrem, caudam. Caput, exortus eſt muſculi, venter pars illa tumentior, cauda tendo.

Muſculus eſt animatus, quia vivit aſſumpto alimento, & in eo graviſſimus ſæpe dolor ſentitur.

Numerus illorum plerumque eſt ad captum hominis. Octo muſculos abdominis Auctor notat: ſed *Fallopius* decem numerat, quos pyramidales vocat. Voluerunt nonnulli Anatomici horum muſculorum munus eſſe, veſicam comprimere, quod falſum eſt: nam attollunt peritonæum, & conſequenter omnia membra & veſicam: ratio eſt, quòd hi habeant latiſſimam ſedem principiumque. Iſti aliquando non reperiuntur, licet ut plurimum ſecus fiat. Et quando non apparent, abdomen breve nimis

mis, in cauſa eſt; & veſica dependet ab arteriis umbilicalibus. Interdum dexter, interdum ſiniſter abeſt. Nôn raro alter major, alter minor eſt, ut ſæpius mihi videre licuit in diverſis cadaveribus.

DE MVSCVLIS OCVLI.

Sex tantum in homine oculorum muſculi ſunt, non ſeptem, ut falsò opinatus eſt Galenus, quem VESALIVS ſequitur. Septimus ille bulboſus, ſeu orbicularis appellatus, brutis relinquimus, cujus figuram fere expreſſit idem auctor.

Cur muſculus temporum animalibus quibuſdam major conceſſus eſt, quam homini? *Reſp.* Quia homini exigua mandibula inferior eſt, ac dentes ei, ſolummodo ad cibum frangendum inſerviunt, nec in dentibus morſuve robur habet, ut animalia. Muſculi temporum non perperam parvi ſunt, quandoquidem hominis robur conſiſtit in ratione & manu.

Cur muſculi hi, capitis oſſibus inſerti ſunt? *Reſp.* ut ſint immunes ab externis accidentibus, quæ eos facilè læderent.

Vtrum temporum læſio periculoſa ſemper, & lethalis? *Reſp.* Sæpenumero. Nihilominus tamen vietorem, cujus tempora glande chartaceâ tranſverſim ſauciata erant, cujus maxilla inferior, caput, ac ipſa cervix convellebatur, curavimus.

Noſtra intenſio non eſt totam muſculorum doctrinam pertractare. Quare hîc ſubſiſtimus: ita tamen, ut exemplum rariſſimum adjungamus.

Fæmina quædam quinque menſium gravida, diremtura pugnam mariti cum cive quodam, genu alterutrius in ventrem graviter protruditur. Ceſſat dolor paulatim. parturit elapſo tempore filium, cujus abdomen, muſculis ab umbilico, oſſe pubis tenus, ita erat denudatum, ut inteſtina, & omentum, per peritonæum conſpicerentur. Muſculi verò rugati erant, firmiterque oſſibus Ichios adhæreſcebant. Infans decimâ luce perit. Diſſecto, à D. THEODORO *van der* NORN, Medico dexterrimo, peritonæo, omentum ac inteſtina ſiderata vidimus; dubio procul, quod muſculis tecta non erant. Cujus figuram hîc depictam damus.

A. Muſculi abdominis omnes plicati et involuti.
B. vasa umbilicalia, ab ordinario remota loco.
C. C. inteſtina.

Huic

Google

Huic paria exempla duo adnectimus : primum tale eſt :

Geertrudis Hermanni filiæ quintum jam menſem gravidæ, dum fortè in horto vectigalium Præfecti Hoefyſer aquam haurit, brachium à ſentina percutitur lævum: illa ſubito manum parti læſæ admovet dextram. Infans tempore à natura conſtituto in lucem erumpens, prodit unico brachio, dextro nēpe: loco brachii ſiniſtri apparet quaſi veſicula oblonga rotunda quædam, oſſis expers, inſtar ferè farciminis. Hanc partem gangrænatam abſcidit chirurgus, & vivit etiamnum puella decem nunc annos nata.

Secundum. Ruſtica ſexto ab inprægnatione menſe, dum camino expurgando occupatur, pars laridi ingens decidit in ejus cervicem. Pariens, prodiit infans habens in cervice quaſi aduſtam ſoleam, ſine oſſe occipitis, cerebro tantum pelliculâ involuto, qui ſeptimo die à partuo, biit.

Difficultas hic oritur, quomodo mulier gravida, vulnerata, concuſſa lapide, aliâve quâvis re petita, cicatricem ſui vulneris imprimere poſſit fœtui?

Reſp. Quia in matris anima tanquam in ſubjecto ſunt omnes potentiæ, ut phantaſia, vis conformatrix fœtus. & quia pars fœtus nutritur à ſimili matris parte, à qua & varios patitur influxus & dependet, ſicut ſublunaria à cæleſtibus, inde eſt, quod partim à phantaſia, partim à parte læſa, vis formatrix fœtus excitatur ad ſimilem cicatricem, vel formam fœtui communicandam. Sed urgebis: cur igitur, & ſi ſanatum ſit matris vulnus, remanet adhuc tamen ſimile in infante?

Reſp. Primò, hoc inde contingere poſſe, quod vulnus paulatim reficitur, & ſucceſſivè, unde non promovet gravidam fœminam ad imaginationem fortiorem, ſicuti movet vulnus repente impreſſum?

Secundo. quamvis mater per facultatem formatricem fœtus, habeat virtutem cicatricis formandę, non poteſt tamen illud auferre, ſicuti poteſt illa facultas naturaliter nulla arte adhibitâ conformare fœtum, non tamen naturaliter poteſt conformatum deſtruere.

Quod ſi naſi pars penitus à facie avulſa ſit, quæritur utrum fieri poſſit, ut muſculi brachii ſuperioris naſo agglutinati ac colligati, cùm *Taliacotio*, ità accreſcere, ac coaleſcere poſſint, ut naſus inde denuo efformari poſſit? me quod ſpectat, nugas puto. ſed cui periculũ facere libet, minime id meum erit

DE ORGANIS NVTRITIONE, QVÆ EX CIBO POTVQVE FIT, FAMVLANTIBVS. CAP. III.

QVANDOQVIDEM homo propter ſemen genitale, ſanguinemque menſtruum, generationis noſtræ primordia, & eorum quibus conſtamus materiam immortalis fieri nequivit, immenſus rerum Opifex, ut is quam diutiſſimè vivat, & ſpecies ipſius nunquam deficiens ſemper immortalis perſeveret, ſolicitè machinatur. Vt enim ad debitum incrementum homo attingeret, ac illa quæ inſitus calor perpetuò depaſcitur, quàm fieri poſſet proximè reſtituerentur, organa nutritioni multifariam famulantia obtinuimus. Cibus namque dentibus, quò poſtmodum leviori opera conficiatur, effractus, perinde ac potus ab ore in ventriculum, tanquam in promptuarium, per viam ducuntur, quæ duabus propriis tunicis tendi, atque in ſe concidere aptis formata, ex faucibus ſub aſpera arteria, ac dein ſecundum thoracis vertebras per ſeptum tranſverſum in ſuperius, ſiniſtrumve ventriculi orificium pertinet, & ſtomachus aut gula vocatur. Ventriculus verò inter jecur & lienem ſub ſepto repoſitus, & inſigniter capax, & ſecundùm tranſverſum oblongus, in ſiniſtraque corporis ſede quàm in dextra amplior, & duabus demum tunicis diſtendi contrahique idoneis, & tertio quodam involucro, quod peritonæum educit intectis, efformatus: & compluribus venis, arteriis ac nervis implexus quod ab ore illi delatum eſt, concoquit, ac velut in lacteum cremorem inſita vi emutat, quem per ſuum inferius orificium ex elatiori ſede dextri ipſius lateris exortum, in inteſtina propellit. quæ corpora ſunt teretia uno continuoque ac innumeris orbibus gyriſque tortuoſo ductu à ventriculo ad podicem pertinentia, & ſimiliter ac ventriculus duabus propriis tunicis extructa. quibus tertia à peritonæo accedit, non minus quàm duæ propriæ, laxari contrahique apta, non tamen undique pariter ampla. Inteſtinorum ſiquidem à ventriculo procedens origo, ſecundum ventriculi poſteriora ad dorſum uſque reflexa, & duodenum nobis appellata, ac dein huic ſuccedens inteſtinorum pars, quam jejunum dicimus, & ea quæ ilium ſeu volvulus nuncupatur, ſuiſque orbibus ilia, & ſedem undique umbilico ſubjectam, & conterminam implet, pari quodammodo conſtat amplitudine, quæ quum arcta ſit, ut dictis nuper inteſtinorum partibus gracilium nomen inderetur, in cauſa fuit. Porrò inteſtinorum pars in quam ilii terminus ceſſat, impensè craſſa & ampla viſitur, ipſique appendiculum continuatur, inſtar lumbrici involutum anguſtumque, & uno ore donatum, ideoque cæcum diſſectionis proceribus appellatum. Ipſa verò craſſa inteſtinorum pars à dextri renis ſede ad jecoris cavum aſcendens, hinc ſecundùm ventriculi fundum ad lienis ſedem, & illinc ſecundùm ſiniſtri renis ſedem devolvitur, & gyro quodam in ſiniſtra pubis ſede reflexa, totoque illo ductu colum conſtituens, ſuper oſſis ſacri initium rectà deorſum ad anum fertur, recti ac principis inteſtini nomen inibi obtinens. In hæc itaque inteſtina quicquid ventriculus confecit, depellitur, per varios illorum gyros devolvendum: venæ autem quæ innumera ſerie à jecoris cavo unà cum arteriis à magna arteria depromptis, inter duas membranas inteſtina dorſo colligantes, multaque pinguedine ac glandulis abundantes, & meſenterium vocatas, in inteſtina pertingunt, ex ipſis (ſed potiſſimum gracilibus) inteſtinis, quicquid ſanguini efficiendo idoneum eſt, ſimul cum aqueo tenuique concoctionis ventri-

culi recremento exugunt, id jecori ſanguificationis officinę deferentes. Ipſum autem craſſius & ineptum ſuctioni recrementum ſenſim in craſſa colligitur inteſtina, illic tantiſper aſſervandum, donec hominem moleſtans, recluſo rectum inteſtinum orbiculatim ambiente muſculo ſemel univerſimque hominis arbitratu egeratur. Iecur in nullas diremptum fibras loboſve, ipſi ſubminiſtrantium organorum elatiſſimam ſedem occupat, ac ventriculo magna ex parte incumbens, ſeptoque transverſo proximè ſubditum, & magis dextram quam ſiniſtram corporis ſedem implens, ſuprà gibbum, infrà cavum viſitur, accumbentium illi partium formæ ad amuſſim congruens, & multarum venarum implexu, quibus propria jecoris ſubſtantia concreto nuper ſanguini ſimilis circumfunditur, efformatum tenuique involucro ab ipſius ligamentis quibus peritonæo firmatur procedente obtectum, nervuloſque duos & arteriam item unam admittens, & naturalis ſeu altricis, aut, ut Plato dicebat, venereorum ciborum & potuum concupiſcibilis animæ fomes. Cæterùm venarum per jecur diffuſarum una ſeries in gibbo ipſius conſiſtit, ad cavam pertinens venam, altera in jecoris cavo reponitur, portæ venæ caudicem conſtituens: quæ primum veſiculæ bilem flavam recipienti ſurculos duos promit, dein ventriculi poſteriori ſedi juxta inferius ipſius orificium: inde ventriculi fundi dextræ parti ramus offertur, à quo ramuli in ventriculum & ſuperiorem omenti membranam ſparguntur, quod membraneum eſt corpus ſacculi modo extructum, & vaſis tutò deducendis præcipuæ adaptatum: quanquam quum venis arteriiſque & pinguedine illis affuſa ſcateat, inteſtinorum quoque calori fovendo auxilietur. Inſtar circuli enim à dorſi medio ſub ventriculi poſteriori ſede incipiens, per jecoris cavum ad fundum ventriculi (à cujus tertio involucro inibi pronaſcitur) ad lienis cavum, & hinc ad dorſi medium ſuo veluti initio defertur. Hinc verò ſacculi inſtar deorſum protenſum, anteriori inteſtinorum ſedi obvolvitur, innatatve, colum inteſtinum quà ventriculo exporrigitur, meſenterii vice dorſo committens. Cæterùm portæ caudex poſtquam omento ſuffultus, dictas nuper deprompſit propagines, in duos partitur truncos ac dextrum qui grandior eſt, per meſenterium variè digeſtum, inteſtinis offert, prius duodeno inteſtino, & jejuni initio ramum exhibens, glanduloſo corpore huic inteſtinorum ſedi exporrecto ſuffultum. Siniſter truncus inferiori membrana omenti intextus, ventriculi poſteriori ſedi quà dextram dorſi partem reſpicit, parvam offert propaginem; dein etiam omenti inferiori membranæ, mox glandulis hic vaſorum tutæ diſtributioni præfectis, & colore carneis: dein ſecundùm poſteriora ventriculi ramus ab illo aſcendit, ventriculi dorſi medium ſpectanti ſedi ſurculos primùm exporrigens, & coronæ ritu ſuperius ventriculi orificium amplectens, à quo præter ſurculos deorſum ſurſumque depromptos, unus ſecundùm ventriculi poſteriora ad inferius ventriculi orificium prorepit. Ipſe autem ſiniſter portæ caudicis truncus ſiniſtrorſum ſemper tendens, inſignem hic quoque promit venam, omento & colo inteſtino implicitam: ille verò in varias ſectus propagines, & ſolobem adhuc humiliori omenti membranæ ſpargens, lienis cavo inſeritur, ab ipſius propaginibus, anteaquam lienem ſubeant, ventriculi ſiniſtro lateri ramulos offerens: inter quos inſignis occurrit, qui fundum ventriculi in ſiniſtra ſede perreptans, ventriculo & ſuperiori membranæ omenti ſoboles derivat. Venæ portæ autem ſoboles per jecoris ſubſtantiam diſtributæ, quicquid ab inteſtinis & nonnihil à ventriculo quoque jecori detulerunt, in ſe continent, ac jecur ejus cremoris optimum concoquens, in ſanguinem id emutat, ſuæ etiam concoctionis duplex recrementum, uti in vini omnique concoctione alia fieri cernimus, obtinens; unum quidem craſſius, quod veluti ſanguinis fæx & lutum cenſetur atraque bilis vulgò ferè dicitur: & per portæ venam in lienem ablegatur, qui ad ſiniſtrum ventriculi latus ad inferiora poſterioraque repoſitus, linguæ craſſioris imaginem exprimit, accumbentium organorum formæ jecoris ritu congruens, & multis venis ac item arteriis intertextus, quibus propria lienis caro lutoſo ſanguini ſimilis, & tenui tunica, quam omentum porrigit, intecta obnaſcitur. Lien itaque craſſius jecoris recrementum ad ſe allicere, atque in ipſius nutrimentum convertere, & ſi quid ſibi adaptare nequit, in ventriculum id eructare credimus. Tenuius autem jecoris recrementum, quod veluti flos vini habetur, bilis flava eſt, quam meatus inter portæ & cavæ propagines per jecoris ſubſtantiam digeſti in ſe alliciunt, & ſenſim collecti in unum meatum ceſſant: qui ex jecoris cavo eductus in bilis veſiculam pertinet, cavæ jecoris ſedi inſtar oblongioris piri media ipſius amplitudine innatam & corpore conſtantem diſtendi laxarique apto. In hac veſicula bilem aſſervari diſſectionis profeſſoribus perſuaſum eſt, donec ipſa meatus peculiaris beneficio illam in duodenum inteſtinum protrudat: ſimul cum ſiccis ventriculi recrementis egerendam, ac inteſtina ſua mordaci facultate ad propellendum irritaturam, atque à pituita illis inſidenti liberaturam. Cæterùm ſanguis dictis nuper excrementis repurgatus, ex anguſtiſſimis venæ portæ ramis in arctiſſimas cavæ venæ propagines contendit, tenui aqueoque recremento, quod ex inteſtinis in jecur aſſumptum fuit, vehiculi loco utens. Id namque hactenus ſanguinem concomitans, & ſimul cum ſanguine in cavam venam conſcendens, ſui in his angiportis inſignem uſum præſtat. Quum verò huc uſque ſanguini promptæ digeſtionis nomine aſtitit, & ſanguis tantum ipſius copiam inſuper non requirit, conſonum fuit, ut id à ſanguine alioquin onus ipſi futurum expurgaretur: cui muneri renes appoſitiſſimè famulantur, utrinque ſinguli ad venæ cavæ latera, & jecori proximè allocati, ac maximam ſeroſi illius humoris portionem ſtrenuè ad ſe allicientes, illamque à ſanguine excolentes. Quod quo opportuniùs moliantur, inſignis vena & item arteria reni tranſverſim exporriguntur, ac ren in ſinum membraneum & ampliter cavum, in multaſque diſſectum propagines, ſeroſum ſanguinem excipit, & ſubſtantiæ renis illi ſinui obnatæ, & duplici tunica obtectæ beneficio urinam expurgat, illam in alium deducens ſinum, quem urinarius meatus venæ modo conſtructus excipit, hanc in veſicam delaturus. Veſica

ſicæ etenim rotundæ lagenæ quodammodo ritu urinam ſenſim admittentis, ad poſteriorem pubis oſſis ſedem poſita, peculiari conſtat tunica ſimplici & nervea, triplicique fibrarum genere intertexta, & contrahi ac diſtendi prompta; cui à peritonæo abdominiſvè membrana, quæ hactenus dictorum organorum eſt involucrum & firmamentum, alia obducitur. In poſteriorem veſicæ ſedem haud procul ab ipſius cervice, à ſingulis renibus ſinguli meatus admodum induſtriè inſeruntur, ipſaque tantiſper urinam colligit, donec illa, aut copia, aut qualitate hominem moleſtans, recluſo orbiculatim veſicæ cervicem ambiente muſculo, univerſim excernatur. Sanguis hac induſtria repurgatus per cavæ venæ ramos, ceu rivulos quoſdam univerſo corpori digeritur, ut ſingulæ partes ſibi familiare ex ſanguine emulgeant, idque emutantes, & ſibi apponentes, in proprium nutrimentum convertant: ac demum hujus concoctionis quoque recrementa à ſe propriis functionibus abigant. Porrò cavæ ſeries ejuſmodi plurimùm obſervatur. ubi ea in poſteriori jecoris ſede conſiſtit, ex anteriori ipſius regione ramos promit, in jecoris gibbum numeroſa ſerie digeſtos: ſurſum autem aſcendens, ac ſeptum tranſverſum cum cordis involucro perforans, duas propagines ſepto largitur. Ad dextram cordis autem cava ampliori orificio in dextrum cordis ventriculum dehiſcit, quàm cavæ orbicularis amplitudo uſpiam viſitur. A poſteriori ejus implantationis (niſi mavis dicere exortus) ſede, vena prodit, cordis baſim coronæ modo cingens, & deorſum per cordis ſuperficiem ramulos digerens. Cava à corde ſurſum conſcendens, ac cordis involucrum inibi prætergreſſa, venam paris expertem, & octo frequentius inferiora coſtarum intervalla utrinque enutrientem, à dextro latere promunt. In jugulo autem tota bipartitò ſcinditur, ab ipſius anteriori ſede pectoris oſſi & interſepientibus thoracem membranis venas offerens, abdominis ſuperiora perreptantes. A radice verò alterius trunci factæ modo in jugulo bipartitionis inſignis promitur vena, ſuper primam coſtam in axillam procurrens, ſed priùs in thoracis cavitate ramum promens; in tria ſuperiora ſui lateris coſtarum intervalla abſumendum, & alium per tranſverſos cervicis vertebrarum proceſſus in calvariam uſque porrigendum, & alium in poſteriora thoracis juxta cervicis radicem ſparſum. Præſens vena thoracem egreſſa, interdum hic humerariam promit venam, & ramum muſculis anteriori thoracis ſedi inſtratis: alium poſteriori ſedi thoracis, & cavo ſcapulæ: & lateri thoracis alium digerit, in axillam feſtinans. Trunci autem in jugulo factæ bipartitionis reliquum in duos impares ramos diſcinditur, & horum interior graciliorque internam jugularem conſtituens venam; duabus propaginibus duram cerebri membranam adeuntibus, calvariam ſubit. Exterior verò ab externo latere propaginem, ex qua humeralis vena conſtituitur, deducens, ſurſum conſcendit, ſuperficiariam efformans jugularem variè ad fauces uſque excurrentem, & in linguam, laryngem, palatum, faciem, tempora & verticem diſtributam, tribuſque venis calvariam ingredientem. Humeralis verò priuſquam ſub clavicula & ſummo humero in brachium fertur, ramum poſteriori cervicis ſedi, & alium ſcapulæ gibbo, & alium ſummi humeri ſuperiori ſedi exporrigit. & ſecundùm exterius latus muſculi cubitum flectentium anterioris ſub cute prorepens, ſurculoſque graciles cuti depromens; ſupra cubiti articulum diſſecta, aliquando unum ramum penitùs latentem, & mox abſumptum, ad cubiti articulum defert. alium ſub cute obliquè ad cubiti flexus medium cùm axillaris venæ ramo coiturum communemque venam conſtituturum. tertium ſub cute ſecundum radium in poſteriora cubiti, ac tandem ad brachialis radicem juxta ulnæ extremum mittit qui axillaris propagini inibi commixtus, parvi & anularis digitorum exteriora ſcandit. Axillaris in axilla latitans; & cuti anteriorem brachii ſedem verſus interiora inveſtienti ramum offerens, ſurculum præbet capitibus muſculorum cubitum extendentium & alium illorum mediæ propemodum longitudini; dein aliam propaginem cum quarto brachium petente nervo ſecundum brachii poſteriora ad cubiti uſq; exteriora ablegat. Mox in duas ſecta venas, unam prorſus toto ductu inprofundò ſubmerſam, ac arteriæ ſemper concomitatam, per cubiti articuli flexus medium deducit, quæ ante cubiti longitudinis medium in duas ſecta propagines, unam ſecundum radium, alteram ſecundùm ulnam verſus brachiale porrigit. & hic rurſus in ſurculos dirempta, in internam digitorum ſedem ità digeritur, ut ſingulis digitis duæ offerantur ſoboles, & ſurculus, quidam inter pollicis primum internodium & poſtbrachialis os indicem ſuſtinens, ad manus externam ſedem pertingat. Altera autem vena ſub cute ſemper exporrecta, juxta cubiti articulum in duos partitur ramos: quorũ alter obliquè verſus cubiti articuli flexum contendens, cum humeralis ramo commiſcetur, ſimul cum illo communem efformans venam, quæ duabus illis mediis venis conſtituta, ac obliquè deorſum repens, radiumque tandem conſcendens, in externa cubiti ſede inſtar Y in duas diſſcinditur ſoboles; quarum altera medii digiti potiſſimùm externam ſedem petit, altera verò pollici & indici offertur, ſurculum in internam manus ſedem ſpargens; ramulis montem Veneri ſacrum implicantibus commiſcendum. At alter axillaris juxta cubiti articulum factæ diviſionis ramus, varias propagines in cubiti internam ſedem depromit: quibus crebrò vena accedit, ab altero venam communem conſtituentium ramo, quem axillaris porrigebat, enata. Hæ propagines admodum variè modò coëuntes, modò rurſus invicem diremptæ, ac internam cubiti ſedis cutem implicantes, tandem in internam manus cutem prorepunt. Cæterum inſignior ejus rami propago ulnæ exporrecta; & in cubiti exteriora etiam ſurculos promens; juxtà brachialis radicem humerariæ ramo commiſcetur, ad parvum digitum & anularem contendenti. Cavæ venæ pars ſub jecore deorſum repens à ſiniſtro latere ramum offert pingui renis ſiniſtri tunicæ & locis reni conterminis. Dein ſingulis renibus magna depromitur vena. Ab elatiori ſede venæ dextrum renem petentis, quæ frequenter altius vena ſiniſtro reni propria initium ſumit, propago pinguem dextri renis tunicam accedit. Ab illius verò quæ ad ſiniſtrum proficiſcitur renem,

humiliori ſede ſiniſtra ſeminalis vena exoritur, dextra interim à cavæ caudice demiſſiùs multò principium ducente. Porrò ubi cava vertebris lumborum innititur, geniculatim illis propagines dat, in muſculos proximos & ad abdominis uſque latera abſumendas. Atque harum illæ ſunt præcipuæ, quæ à cava inibi pronaſcuntur, quà ſupra oſſis ſacri ad lumborum vertebras nexum in duos pares diſſcinditur truncos, quorum ſiniſter perinde ac dexter ſurculos quoſdam oſſis ſacri foraminibus offert, & in duos partitur ramos, quorum interior propaginem mittit in muſculos exhauriendam, qui oſſis ilium & ſacri poſteriorem ſedem occupant, & aliam derivat in veſicam, & penem, & mulieribus in uterum multiplici ſobole pertinentem. Quod reliquum ejus rami eſt, ab externo ramo portiunculam aſſumens, per pubis oſſis foramen in femur ducitur, cuti & muſculis internam femoris ſedem occupantibus ſurculos exhibens, & ante genu articulum ceſſans, ſuoque termino cum alterius crus petentis venæ ramo, ut mox dicam, cojens. Exterior namque ramus ſiniſtri cavæ trunci per inguina femur aditurus peritonæo propaginem offert, in inferiorem abdominis ſedem ad umbilicum uſque abſumendam: in femur vero procidens pubis cuti & pudendi muliebris colliculis ſobolem porrigit. Verùm inſignem venam per femoris & genu & tibiæ interiora, ſub cute ad pedis uſque digitorum ſummum diffundit, in progreſſu ſparſim cuti ramuſculos depromentem. Aliam quoque ſub cute ad coxendicis articuli anteriora derivat. ipſe autem penitiùs inter muſculos ſubmerſus, propaginem communicat muſculis, & cuti in externa femoris ſede locatis, & aliam offert muſculis internam anterioremque femoris ſedem ſibi vendicantibus. Atque cum hac propagine extremum venæ ejus coit, quæ per pubis oſſis foramen deſcenderat. Hinc grandis vena ſecundum femoris poſteriora detorquetur, propagines ejus ſedis muſculis communicans, à quibus ramuli in cutem pertinent, tum ſurſum, tum deorſum ad ſuram uſque excurrentes. Inter inferiora verò femoris capita grandis hæc vena in duos ſciſſa truncos, minorem exterioremque verſus fibulam derivat, à quo præter ſoboles anteriorem genu ſedem petentes ramus diſſcinditur, ſub cute externam tibiæ ſedem verſus poſteriora obtegente, ad digitorum uſque ſuperiora variè diſſectus. Quod verò reliquum eſt, altius inter muſculos externæ fibulæ ſedi attenſos occultatum, ultra tibiæ longitudinis medium properat. Interior autem truncus inſigniter amplus, ramum diſpenſat ſecundùm internam tibiæ ſedem verſus poſteriora ſub cute ad pedis uſque digitos diſperſum. Deinde alium depromit, per ſuram nonnihil reconditum, ad calcem uſque pertingentem. Quod verò hujus trunci præcipuum eſt, muſculos poſteriorem tibiæ ſedem occupantes ſubit, & ab anteriori ipſius regione ramum per ligamentum membraneum demittit, fibulam tibiæ alligans: atque is ſub anterioribus tibiam integentibus muſculis abſconditus, ad pedis ùſque ſuperiora pertingit. Ipſa autem vena ſecundùm poſteriora deſcendens, & hinc inde cuti & conterminis muſculis ramulos offerens, tandem inter calcem & tibiam pedis inferiora ſubit, inibi in muſculos & digitos in eum modum diſtributa, ut duæ ſoboles ſingulis offerantur.

NICOLAI FONTANI ANNOTATIONES,

In Cap. III.

DE VENIS LACTEIS.

Non ignoro *Aſellium* de hiſce venis ſcripſiſſe. Conſtat mihi recentiores *anatomicos* eas etiam inveniſſe; *Bartholini* filium has quoque in Enchridii anatomici ſui parentis nuperâ Lugdunenſi editione ſummè extuliſſe: à quorum tamen ſententia prorſus abit cognatus noſter, *D. Fortunatus Plempius, Profeſſor Regius & primarius in Academia Lovanienſi*: aſſerens venas lacteas *Aſellii* non diſtinctas eſſe à meſeraicis.

Quantum ad me, fateor liberè, me in ſectione animantium, canum videlicet & cattorum zibeticorum, in quibus, quoniam pulte ex lacte & oriza veſcuntur, tantas repperi, & tam albas, quemadmodum ipſiſſimum pulmentum. ſed numquid & ideo in homine? ut ut nonquam viderim, opinor tamen omnino, quoniam natura provida in operum nutritionis perfectione, non videtur minus laboraſſe in perfectiſſimo animalium homine, quam in brutis, quippe ratio ſubeſt eadem, ne ſubinde fatiſcentibus venis meſenterii, in inteſtina ſanguinem effunderent, loco ejus quod chylum advehere debebant. Et præterea venarum meſeraicarum (admiſsâ, cum nonnullis viris magnis, circulatione ſanguinis) eſt ſanguinem arterioſum ex arteriis meſentericis hepati reducere: atq; quomodo illa exigua filamenta ſimul ſanguinem ex arteriis, ſimul chylum ex inteſtinis haurirent? præterea *Folius* tractatu nupere edito ſcribit, ſe in homine aliquoties venas lacteas inveniſſe. Facilius autem eſt credere aſſerenti, qui ſcribit ſe vidiſſe, quam neganti ſe non vidiſſe: nam propterea quod quis quid non vidit, non ſtatim non eſt, ſed quòd quis verè vidit, illud eſt: *quoniam ſenſus eſt rerum exiſtentium.*

De Ventriculo.

Ventriculus, à *Græcis*, ſtomachus appellatur. Ejus figura oblonga eſt, cucurbitæ vel lebetis inſtar. Hinc ſtomachicos illos nuncupamus, qui eo tentantur. Hujus inferiori parti adnectuntur inteſtina, quæ ſex ſunt numero. Illa iterum tenuia, & craſſa, ut rectè auctor.

Adverte denuo, duodenum hoc tempore (quid *Galeni* verò fuerit, prorſus ignoro) non excedere tres quatuorve ad ſummum digitos: quoniam ubi deſinit, ibi ſeſe inſerit porus biliarius, quod eſt prope jejuni inteſtini principium. De cæteris hic locus dicen-

Digitized

dicendi non eſt. Valvulam inteſtinorum poſterior invenit ætas, quam aliqui membranam putant, & annulum alii vocant.

Nota, repperiri animalia uno duntaxat recto inteſtino, ſed homini aliiſque perfectioribus animalibus naturam conceſſiſſe involuta: ut alimentum eo diutius in interaneis iſthic contineatur, neve citius elabatur aut profluat: nam tunc, præterquam quod guloſus eſſet, continuâ egerendi neceſſitate occupatus, ab honeſtis actionibus etiam impediretur.

Tribus, nequaquam duabus tunicis conſtare inteſtina, anatomia docet: ne in chronicis ægritudinibus, aut excretoriæ virtutis vehementiâ aut lædantur, aut confringantur.

In diuturnis nonnumquam affectibus interiorem recti inteſtini tunicam fere integram, cum excrementis excretis, bis repperi, ægris tamen ambobus ſuperſtites. Quod fieri haud poſſet, niſi exterior tunica maneret incolumis.

Eorum venæ à trunco portæ, & ramo meſenterico aſcendunt. Arteriæ à ramo cæliaco, & meſenterico. Nervi à ſextâ vocatâ cerebri conjugatione.

Varium naturæ luſum experti ſumus, idque clarè demonſtravimus in *obſervationibus noſtris & reſponſionibus medicinalibus, capite de Iliaco*; in quo, nec volvulum invenimus, ſed durum ſtercus, inteſtinis impactum adeo, ut nec globulis plumbeis, nec aſſumpto argento vivo demoveri potuerit: quare à ſententiâ ab omnibus ferè auctoribus præſcriptâ, pro tempore declinavimus, præcipuè cum iſtam ab illis convolutionem deſcriptam nonquam nobis videre licuerit.

Sed quid jam dicendum credendumque nobis eſt, qui ſecundò invenimus in eodem affectu diverſam inteſtinorum formam, in quâ non volvulum, ſed ſubſidentiam unius inteſtini in alterum, deprehendimus? Rejiciemusne Veterum ſententias, quia involutionem iſtam nunquam vidimus? minime gentium, quandoquidem illi, ſuo tempore involutionem hanc potuere poſt mortem, ſecto cadavere, invenire: quam nos hoc noſtro, & ſcybalas induratas & ſubſidentiam præſcriptam.

Vt hominibus, ſic & animalibus idem malum contingere, nemo ibit inficias; præcipuè, ſi in naturæ arcanis perveſtigandis induſtriam aliqualem poſuerit, cum id quod hominibus, etiam & brutis animantibus eveniat; uti nobis in catto zibeto datum fuit ſpectare, qui cum per dies quinque vomitu continuo vexatus erat, accedente inediâ, multiſque torminibus, tandem exſpirabat. Secto cadavere, comperimus veſiculam fellis exhauſtam ab humore bilioſo, & inteſtinum jejunum ſubſediſſe in Ileum.

Conati ſumus flatu follis unum dimovere ab altero, ſed prohibente valvulâ flatus non potuit eo penetrare. Rurſum ſupra valvulam idem tentavimus optimo ſucceſſu.

Hic caſus docet quanto in curando volvulo ſit difficultas. Hujus rei typum hac icone impreſſum, vobis ob oculos ponimus.

Digitized by

fo. 20

A. *Globi hepatis.*
B. *Veſicula fellis.*
C. *Ductus biliarius.*
D. *Ren dexter.*
E. *Ren Siniſter.*
F. *Vaſa per utriuſque renis ſuperficiem delata.*
G. *Pancreas inteſtinis adnatum*
H. *Omentum.*
I. *Ventriculus inverſus.*
K. *Ventriculi orificium ſuperius.*
L. *Pylorus. ſ. orificium ventriculi inferius.*
M. *Inteſtinum duodenum diſſectum*
N. *Inteſtinum jejunum à duodeno reſectum, & flatu turgens.*
O. *Inteſtinum jejunum.* * *Pars inteſtini jejuni ſuperior in inferiorem infarta, unde lethalis ileus.*
P. *Inteſtinum Ileum inane, & collapſum.*
Q. *Inteſtini tenuis inſertio in craſſum.*
R. *Inteſtinum cæcum.*
S. *Inteſtinum colum; & rectum.*
T. *Lien.*
V. *Vena cava.*
W. *Vena porta.*
X. *Ramus ſplenicus.*
Y. *Vena gaſtrica.*
Z. *Ramus ſplenicus vas breve conſtituens.*
a. *Ramus meſentericus.*
b. *Vena meſeraica.*
c. *Vena hæmorrhoidalis.*
d. *Vaſcula quædam tenuia aquoſo humore turgida, quorum ortus: inſertio & uſus adhuc ignorantur.*

De omento, meſenterio, vteteribus, aliiſque ventriculi partibus hîc agere haud arbitror, quoniam auctor noſter, de iis ſatis.

Pancreas Græcis, eſt corpus illud glanduloſum in medio meſenterio ſitum, quod natura quatuor vaſis, venæ, arteriæ, nervis, & veſicæ bilis in orbem ſubſtravit. Exinde enaſcuntur variæ plurimæque excreſcentiæ glanduloſæ pingueſque, ac ſteatomata. Omnes hoc laborantes vitio, perperam ſæpe hydrope laborare à medicis putantur.

Sic viduam quandam viſitavi, viâ, ut vocant, ſanctâ, è regione ergaſtuli Amſteldamenſis, in ædibus viduarum pauperum à proavia mea materna habitationi ſacratis, quæ cum interiit, ſectâ à nobis, in ipſius abdomine, molem prægrandem glandulorum ſteatomatum, conſpicati ſumus: quam exemptam à pancreate, cui, cum cervice adhereſcebat ſtateræque impoſitam, viginti & ſex librarum eſſe deprehendimus.

DE HEPATE.

Hepar, *Latinis*, jecur, membrum princeps eſt; in dextro hypochondrio collocatum. Venarum omnium principium, prima ſanguinis officina. & inſtrumentum eſt, nutrientiſque virtutis fons; auctore *Galeno. lib.* IIII. *de uſu part. cap.* XII. ſanguinis concreti colorem repræſentat.

Memini me vidiſſe hepar ſubpallidum, in cujus gibboſitate quatuor lapillos hinc inde diſperſos, eoſque, lividos repperi.

In eo, amoris ſedem ſapientes tradunt: quorum auctoritate commoti divini vates finxerunt *Tityum* illum, qui *Latonam* de ſtupro appellavit; apud inferos jecore, hoc eſt, eâ, quâ peccaverat parte, puniri. Vnde *Virgilius lib.* VI. *Æneidos.*

Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum
Cernere erat, per tota novem cui jugera corpus
Porrigitur, roſtroque immanis vultur adunco
Immortale jecur tundens, fæcundaque pœnis
Viſcera, rimaturque epulis, habitatque ſub alto
Pectore, nec fibris requies datur ulla renatis.

& *Claudianus lib.* IIII. *Conſ. Honor.*

At ſibi cuncta petens, nil collatura cupido
In jecur, & tractus imos compulſa receſſit.
Quæ, velut immanes referat dum bellua rictus,
Expleri, paſcique nequit: nunc verbere curas
Torquet avaritia, ſtimulis nunc flagrat amorum,
Nunc gaudet, nunc mæſta dolet. ſatiataque rurſus
Exoritur, cæſaque redit pollentius Hydra.

DE FELLE.

Fel locum occupat in jecoris cavo. Hæc iræ ſedes. *Plinius*, nec equum, nec mulum, nec capram, nec aprum, nec camelum, nec delphinum, bilem habere, nugatur. Cervo in caudâ, aut in inteſtinis eſſe autumat: diciturque ideo tantam habere in ea amaritudinem, ut à canibus non attingatur.

Eſt autem fel purgamentum ſanguinis, cui tantum ineſt virus, ut hominem totum dedecorem reddat, & maximè oculos, ut in homine irato cernimus, quem more ſatyrico *Perſius* exprimit:

Nunc face ſuppoſitâ fervescit ſanguis, & irâ ſcintillant oculi.

Veſiculam hanc, quod mireris, ſine felle, tamen cum tribus lapillis, interdum conſpeximus: hepar tamen rugoſum erat, maculis atris deturpatum: ſed ejus ſuccus omnino lividus. Quodque inſolitum, pectus aquæ plenum, & ægri facies adeo pallida, ut mortuum quis dixerit.

DE LIENE.

Hepati lien rectè oppoſitus eſt. Illo integro totum humanum corpus exhilaratur, verum obſtructo, diſturbatur, ſuiſque vaporibus cor, ac cerebrum obnubilat.

Intertextus eſt lien venis, variiſque arteriis.

Vſus ejus apud auctores nondum ſatis conſtat; quamvis *Hofmannus* exiſtimet ſe verum ejus uſum inveniſſe. Meo tamen judicio, lis adhuc ſub judice manet.

Commenta varia circa ſplenem hîc ſilentio prætereo: nam quod nonnulli de extirpatione ejus nugantur, non tam rationibus, quam riſu refutari debet: quandoquidem membrum eſt, ut dixi, venis arteriiſque pleniſſimum, & ad exturpandum periculoſiſſimum. ſic vidimus aliquem derepentè extinctum, cujus lien ictu baculi, ſauciatus fuerat.

DE VASE BREVI.

Communiter medici docent, quod hoc vas ex liene exortum, in fundum uſque ventriculi feratur; cujus officium eſſe opinantur, ut humor acidus ad ſtomachũ deducatur. Hoc falſum eſſe, autopſia docet anatomica; quippe vas illud breve, ut vocatur, non ex liene oritur, ſed ramus ille ſplenicus antequam ad ſplenem perveniat, dividitur ſurculo abeunte verſus ventriculi fundum; altero lienem

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EM. MANUELE

petente; & tale vas non unum eſt, ſed quandoque triplex, aut quadruplex.

De Renibus.

Renes, teſte *Varrone*, ſortiuntur nomen, quia in iis ſunt humoris ſeroſi rivi. In iſtis multi reperiuntur lapides, ut plurimum rubicundi. Puer tamen, cujus ureteres obſtructi erant, adeò, ut ſpatio ſeptem dierum lotium reddere nequierit, moritur. Extincto, & cadavere à me diſſecto: in rene ſiniſtro duos repperi lapides prægrandes alboſque: in dextro verò rene binos rubros. Hujus albedinis ac ruboris cauſam, (celeberrimis phyſicis, ſatis notam) inveſtigandi harum rerum ſcrutatori relinquo.

Memini me in cadavere puellæ annorum quatuordecim, præter tres lapides in levo rene, faſciculum minimis vermibus plenum, vidiſſe. Hoc canibus vulgare eſt, in quorum renibus ſæpe viſuntur vermes, qui, quando ſe commovent, canes ad ejulatum illum, qui noctu ſæpius auditur, compelluntur, atque tunc interdum tabeſcunt.

Quæritur modò utrum renes ſentiant? Dicimus illos ſentire; ſed obſcuriore obtuſioreque ſenſu, ita ut, ſi diſſecaretur, in iis appareret dolor gravativus: quoniam ad hoc, ut partes ſentiant, debent pervenire ad illas nervi, per quos defluunt animales ſpiritus; qui ſunt ſenſationis cauſæ in partibus. Et quia renibus non implantantur nervi ſenſibiles, magni ſcilicet: ſed exigui, ut ſimiliter in jecore, ideo hæ partes non excitant ſenſum acriorem doloris, ſicuti partes illæ, quibus implantantur nervi magni per quos tranſeunt ſpiritus, ſenſationem excitantes.

Vnde ergo magnus ille renum dolor, qui canes, ut dixi, & nonnulli autumant, vehementiſſimè ejulare faciunt? *Reſp.* à membranâ ureteris in renibus determinatâ: nam omnium tunicarum proprium, nervæ cum ſint, ſentire dolorem iſtum punctorium, ſicuti aliarum partium gravativum, hepatiſque obtuſum.

Quid de receptaculo urinæ dicam? nihil aliud, quam quod demonſtrem, quo pacto calculus, qui veſicæ inhæret, eximi debeat.

Hoc malo qui cruciantur ſupini jaceant, pedibus ad nates obverſis, incurvatiſque. Ne ſe commoveant, manibus tenendi ſunt: digitus imponatur ano. Digito impoſito, altera manu Hypogaſtrium comprimatur, donec lapis ad collum uſque veſicæ deprimatur; lapis ergo digito arctè teneatur, ne elabatur. Hoc facto, prope perineum per muſculum ſplinterem ad uſque lapidem, inciſio fiat, ac trajectorio extrahatur.

Petit à me *D. Iohannes Daniel Horſt, magnus & incomparabilis, Landgravii Haſſiæ ſuperioris Archiater*: utrum lapis decocto aliquo per penem ſyringâ injecto, ſalvâ tamen manente veſicâ minui poſſit? cui ego pro virili hiſce meis litteris ſententiam meam patefacio, quas adjicio in ſtudioſorum gratiam.

Medicorum Excellentiſſime.

Vidi, legi, relegi, ante hac aliquoties ſummâ cum animi attentione Excellentiſſimi parentis tui P. M. excellentiſſimma ſcripta. Nunc verò cum ſtupore poſitiones illas anatomicas, in quibus, haud rarò ab hominum non t[illegible]rum erroneis ſententiis recedis.

Non mentiri [illegible] docebunt labores mei anatomici in Epitomen VESALII, & annotationes in Sebaſtianum Auſtrium, opera, ut ſpero, brevi excudenda. Perge ita ampliare regnum illud medicum, & de medicorum filiis optimè mereri. Tu Hercules es, qui Augiæ ſtabulum purgabis facile. Non opus eſt clava, unus ſufficiet calamus, quo monſtrorum maximum ignorantia eſt) ſine ullâ ſanguinis effuſione, conficies. Ego, quod reponam pro inſigni iſto donario, nunc habeo nihil, niſi obſervationum rariorum analecta; Ea limæ tuæ accuratiſſimæ libenter committerem, ſi illa vellet aſportare tabellarius, cui brevi omnia committam.

Quod ad quæſtionem illam, quam mihi proponit humaniſſima tua epiſtola, attinet: *Vtrum, medicamentum dari poſſit, quod veſicam per ſyringem tranſlatum calculum veſicæ conterat, ſalvâ manente veſicâ?* Reſpondeo, negative: cum enim medicamenta, lapides tam renum, quam veſicæ frangentia, calida exurentiaque ſint, auctore *Galeno, lib. VI. ſimpl. cap. de Bdellio.* ſecant, incidunt, attenuant, craſſam, compactam, ſolidamque calculi ſubſtantiam perforant, atque eam in minutiſſimas partes dividunt. Quæ operationes non efficiunt, quin multa humorum attractio ad veſicam confluat, ipſamque dilaceret, & inflammet: imo, ſi medicamenta hæc calida, aliquo tempore in veſicâ retineantur, ipſam immodico calore ſuo exulcerent, neceſſe eſt: quare hæc veſicæ noxia, per ſyringem injecta.

Demum, cur hæc ſyringe injicerentur, licet veſica non læderetur, ſi veſica frigida, exſanguis, & à fonte caloris remota, fortiſſima illa medicamina non deducet in actũ, ut vires ſuas exercere poſſint? Quare, ut concludam, nec illa violenta, quorum ope, veſicæ calculi conteruntur, per ſyringem immittenda: quæ, ſi injiciantur, non carebunt noxâ, quam illico perſentiſcet veſica.

Cæterum, quando cæpiſti, vir humaniſſime, me litteris tuis compellare, perge, rogo, me favore & amore proſequi. Ego certè me felicem prædico tanto amico, & quamdiu ſpiritus hos reget artus, hac ipſâ manu teſtatum faciam, quam mihi gratum feceris.

Supremus ille rerum moderator, cujus ἐν χέρσιν πάντα, Germaniæ veſtræ pacem, tibique omnia feliciſſima largiatur.

Vale animæ dimidium meæ, lumen Germaniæ clariſſimum. Et ſalvo cum tua (ſi quam habes) coſta, totaque familia. Raptim Amſteld. IV. Novemb. 1641.

Excellentiæ veſtræ

addictiſſimus

Nicolaus Fontanus.

De Testibus.

Teſtes,quod duo ſint,*Græcis*,διδύμοι, appellantur. Hos *Galenus*, *lib.*III. *de Alim. facult.* glandibus adnumeravit. In maribus extra abdomen ſunt,& propendent muſculis,quos, κρεμαστῆρας vocant, ſuffulti. Mulieribus intus latent à lateribus,uteri ſeminis generationiſque principia ſunt.

Viſitavi frequenter virum ſalacem admodum, qui ſingulis ferè menſibus priapiſmo, ad minimum per tres dies integros laborabat, qui inter alia me rogabat, ut poſt mortem ipſius corpus ſecarem, ad inveſtigandum hujus ſalacitatis cauſam : ille ſiquidem à decimo ſexto ætatis anno, ad quinquageſimum uſque, quamvis coitum ſubinde iteraret, exſatiari eo tamen nonquam potuit: affirmabat etiam, ſe magis magiſq; ad venerem incitari, quò crebrius brius eâ uteretur. Tandem, apoplexiâ extinctum diſſecui.

Cum ad ſpermatica vaſa, & ejaculatoria venirem, adeò prodigioſè craſſa ac turgida conſpexi; teſtes verò magnitudine vulgari. Lien autem tantæ erat magnitudinis,ut jecur propemodum æquaret. Dum viveret, multoties mihi dicebat ſe cum *Plautino* illo, *quaſi Zonâ liene cinctum ambulare. geminos in ventre filios habere, ſe reformidare.*

Præterea tantum ſe calorem in lumbis ſentire conquerebatur quaſi igni aliquo torreretur : qui calor nonquam remittebat, niſi bis terve complexu uxoris frueretur.

Quæſtio hic incidit : utrum melancholici, ut ſunt ingenioſi,libidinoſi quoque ſint?quod certiſſimum eſſe, nullus dubito : namque ut multum habent flatuum, ita multum excrementi ſeroſi, quorum diſtenſione, & irritatione vaſa genitalia ad venerem incitantur : atque hæc cauſa eſt, quare etiam Elephantici, ſcabioſi, & ſimiles morbidi, impetu quodam ad venerem ferantur.

DE CORDE, AC ORGANIS IPSIUS FUNCTIONI SUBMINISTRANTIBUS. Cap. IV.

ORganorum, quæ inſito nobis calori recreando, & ſpiritibus reſtituendis enutriendiſque fabricantur, cor iraſcibilis animæ ſedes facilè præcipuum cenſetur turbinatum, ac inſtar nucis pineæ anteriùs ac poſteriùs compreſſæ effigiatum, & ſua baſi ſub pectoris oſſis medio collocatum, ſuoque mucrone in ſiniſtrum latus impensè antrorſum vergens, ſubſtantiaque conſtans carnea, ſed quàm muſculorum eſt ſubſtantia duriori & triplici fibrarum genere intertexta, ac venis arteriiſque propriis donata. Dein cor duos ſinus ſeu ventriculos poſſidet, quorum alter in dextro conſiſtens latere, amplior ac rariori tenuiorique cordis ſubſtantia obductus cernitur, & cavæ venæ orificium ad hunc pertinet, cui tres membranæ introrſum ductæ præficiuntur. Quinetiam vas arteriæ conſtans corpore,ſed venarum munere fungens,ac proinde, arterialis vena appellatum, ab illo ventriculo egreditur, in ipſius orificio tres quoque exigens membranulas extrorſum ſpectantes. Alter autem ventriculus in ſiniſtro repoſitus latere,& craſſa præcipuaque cordis ſubſtantia circundatus etiam duobus donatur orificiis, quorum humilius vaſis cujuſdam eſt,arteriæ,quod ad aërem attinet, uſum præſtantis, at venæ corpore efformati : & proinde venalis arteria appellati, & in ipſius orificio duas membranas introrſum conviventes exigentis. Elatius verò orificium arteriæ magnæ dedicatur principio, cui etiam tres membranas Natura elargitur extrorſum reſpicientes. Atque hi ſinus ſepto interſtinguntur impensè craſſo, & comprimi diſtendique apto,& intus foveis plurimis (ut & cordis ventriculi) abundanti corpore extructo. Totum verò cor membraneo quodam involucro tegitur, ipſi nulla ex parte connatum, & corde multo ampliori aqueoque humore intus rorato. Hoc exteriùs inferiori ſua ſede ſepto tranſverſo non mediocri amplitudine connaſcitur,in lateribus autem duabus continetur membranis cavitatem thoracis interſepientibus,& involucrum hoc,ut cor in ſua ſede ſervaretur, ſuffulcientibus. Pulmo autem reliquam thoracis cavitatem,quam cor & dictæ nuper membranæ & ſtomachus deorſum deſcendens non occuparunt,implet, undique ſeſe accumbentium partium formæ jecoris modo adaptans, ac proinde bubulo, aut alioquin biſulco pedi admodum ſimilis, & primùm dextra parte & ſiniſtra conformatus : quæ rurſus ſingulæ in duas fibras loboſve diremptæ, multis vaſorum implexibus extruuntur. Aſperæ namque arteriæ à faucibus (ubi etiam tonſillæ & alia duo grandularum genera conſiſtunt) in thoracem deductæ : & ut voci famularetur partim cartilagineæ:ut verò concidere diſtendique apta efficeretur, ac reſpirationi ſubſerviret, partim membraneæ, rami pulmonem paſſim implent : & arterialis vena à dextro cordis ventriculo familiarem ſanguinem pulmoni præparante,procedens,eumque ſanguinem pulmoni offerens, innumera ſerie in pulmonem diſtribuitur,ſimiliter ac venalis arteria frequenti ſerie pulmonem implicans. Atque his vaſis fungoſa, mollis, ſpumea & admodum ſequax propriaq; pulmonis ſubſtantia circumfunditur, quam tenuis admodum & pulmonis dilatationem compreſſionemque haud prohibens tunicula proximè ambit, tunicæ coſtas ſuccingenti ſemper attigua. Cæterùm quia pulmo thoracis motum è noſtro pendentem arbitratu, vacui beneficio ſequens dilatatur, vacui etiam ratione extrinſecus nos ambiens aër per nares ſecundùm gurgulionem : & quum vehementiùs aërem ducimus is per os etiam veluti in follem attrahitur, ipſius portiuncula per calvariæ foramina cerebrum petens, & reliqua portione per fauces in aſperam arteriam ſub intrans, & pulmonis cavitatem ex ipſius dilatatione factam ad amuſſim implens Hunc aërem pulmonis ſubſtantia inſita vi alterat,cordiſque uſibus aptans, optimam ſui portionem à venalis arteriæ ramis undique aſperæ propaginibus attenſis aſſumi permittit ut ejus arteriæ interventu aër in ſiniſtrum cordis ſinum deferatur, ſpiritus vitalis idonea futurus materia, Cor enim hunc aërem attrahens, & in ſiniſtrum ipſius ventriculum magnam ſanguinis copiam

piam à dextro alliciens, ex halituoſo ejus ſanguinis vapore, & illo aëre, propria virtute ipſius ſubſtantiæ inſita ſpiritum conficit, quem ſanguine impetu ruente, concomitatum fotumque per magnam arteriam univerſo corpore diſtribuit, & nativum cujuſque partis calorem ita temperat, quemadmodum reſpiratio cor inſiti caloris fomitem recreat, itaque idem uſus ſit reſpirationis & pulſus, quo arteria magna cordis rhythmo dilatatur & conſtringitur. Ad ſpiritum igitur conficiendum cor aëre utitur, ipſoque illius fervidus calor temperatur. Verùm quicquid in hac ſpiritus confectione fuliginoſum ſpirituique efficiendo ineptum eſt, per venalem arteriam in pulmonem reduci, atque hinc cum aëre qui in pulmone reliquus erat, compreſſo thorace excerni, diſſectionis profeſſoribus eſt conceſſum. Adeò ſanè ut cor indefeſſa ipſius dilatatione ſanguinem in dextrum ipſius ventriculum à cava attrahat, ut is partim in ſiniſtrum ventriculum ducatur, partim verò in aptum pulmonis nutrimentum ab ipſo amicè præparetur, & contracto corde per arterialem venam pulmoni offeratur. Cor verò dilatatum in ſiniſtrum ventriculum ex pulmone aërem aſſumit, conſtrictum verò ſpiritum vitalem unà cum ſanguine impetu ruente in magnam arteriam propellit. Quò minus autem rapida cordis attractio venæ cavæ & venali arteriæ noxam inferret. Natura cordis aures creavit, velut promptuaria cordi appoſitas. Quatuor autem cordis vaſorum orificiis membranas arbitrantur præfectas, ne irritus cordis labor fiat. Membranæ enim cavæ & ſinalis arteriæ orificiis præfectæ, impediunt quo minus in cordis contractione ſanguis in cavam, & ſpiritus vitalis in uenalem arteriam refluant. Illæ verò quæ in arterialis venæ & magnæ arteriæ orificiis habentur, obſtant quo minus in cordis dilatatione ſanguis pulmoni oblatus, & ſpiritus vitalis jam emiſſus, in cor denuò regurgitent. Porrò magna arteria ſimulatque è corde pronaſcitur, duas educit propagines cordis baſim cingentes, deorſum ramulos per cordis ſubſtantiam ſpargentes. ipſe autem arteriæ caudex paulo ſupra cor in duos ſectus truncos, grandiorem ſiniſtrorſum ad ſpinam detorquet, à quo utrinque rami ad octo humiliores coſtas exporriguntur. Quum verò is ſub ſepto deorſum fertur, huic quoque propagines offert, mox ab una radice omento, ventriculo, jecori, bilis veſiculæ colo inteſtino, & demum lieni ſoboles offerens, venæ portæ ramis concomitatas. Dein aliam radicem truncus hic in meſenterium diſpenſat, & utrinque renibus unam derivat nonnihil inferius, ab ipſius anteriori ſede ſeminales producens arterias, & dein adhuc demiſſus meſenterio alium ramum exhibens, & in progreſſu vertebris lumborum ipſiſque accumbentibus muſculis ſurculos depromens. Ad ſacri oſſis initium, & ſi arteria prius cavæ in ſiniſtro latere ſubjiciatur, eam quo tutior prorepat conſcendit, & eodem cum cava modo hîc bipartitò ſcinditur, parem cum illa ad extremum uſque pedis diſtributionem in profundo faciens, quippe nullus hujus arteriæ magnæ trunci ramus cutem ſubit. Verùm id privatim hujus trunci propagini per pubis oſſis foramen procedenti accidit, quod illi arteria committitur, quæ ab umbilico ſecundùm veſicæ latus deſcendens, fœtui propria cenſetur. Arteriæ magnæ caudicis truncus ſuperiora petens, ſtatim à ſiniſtro ipſius latere ramum promit, obliquè ad elatiſſimam thoracis ſui lateris coſtam protenſam, à quo primum propago ſuperioribus coſtis offertur, & dein alia tranſverſis proceſſibus vertebrarum cervicis, quæ poſtmodum in duram cerebri membranam exhauritur. dein alia ſiniſtro pectoris oſſis lateri exhibetur, quæ in alto ſemper condita, ad umbilicum uſque pertingit. Vbi verò ramus ille thoracis cavitatem ſuperavit, ſurculum poſteriorem cervicis ſedem occupantibus muſculis tranſmittit, & ſimiliter ut axillaris vena ad digitorum uſque extrema digeritur, ſi axillaris ramos cutem ſubeuntes exceperis, ac in alto latitantes ſolùm hîc intellexeris. Cæterùm inſignior portio dicti nuper magnæ arteriæ trunci ad jugulum aſcendens, in duos impares ramos partitur. ſiniſter, qui & gracilior eſt, ſiniſtri lateris ſoporalem conſtituit arteriam: dexter verò, ab ipſius dextro latere ad primam coſtam propaginem derivat, eodem prorſus modo abſumendam, quo ramus ille qui obliquè primam ſiniſtri lateris coſtam adire dicebatur. Verùm dextri rami reliquum, hujus lateris ſoporalem efformat arteriam, quæ ſimiliter atque ſiniſtra ſecundùm aſperæ arteriæ latus fauces petens, ramum porrigit ad faciem penitiùs & in temporum cutem ad verticem uſque abſorbendum. ipſa autem laryngi & linguæ & triplici hîc repoſito glandularum generi ſoboles offerens, calvariam adit, & in duas diviſa propagines, minorem in primum dextrumve duræ membranæ ſinum exhauriendam mittit grandior abſque venæ conjugio per proprium foramen in calvariam mergitur, atque hîc mox in duræ membranæ latus ſoboles ab ipſa derivantur. & alia per peculiare foramen ad narium amplitudinem verſus naſi extremum contendit: ipſa autem propago calvariæ baſi inſtrata & in nullum tamen plexum reticularem digeſta, antrorſum fertur, & ramum cum ſecundo pari nervorum cerebri ad oculum depromens, ſurſum aſcendit duram cerebri membranam perforans, & partim in tenuem membranam hîc abſumpta, partim verò in dextrum cerebri ventriculum repens, plexus ejus in hoc ventriculo repoſiti, ac extimo fœtus involucro comparati portionem efformat, vitalemque ſpiritum cerebro offert, ut ex illo cerebri beneficio animalis ſpiritus, uti nunc dicam, præparetur.

NICOLAI FONTANI ANNOTATIONES,

IN CAP. IV.

DE CORDE.

HIC, VESALIVS noſter ad cor vitæ primarium fontem, ac ſcaturiginem deſcendit: cujus miram ſtructuram non tam ſcrupuloſè inveſtigare, quam reverenter admirari ac ſuſpicere, cogor, quandoquidem hic omnis acquieſcit ratio.

Motio ejus eſt dilatationis & conſtrictionis; ut in confeſſo apud omnes eſt; ſed de cauſa horum motuum diverſæ ſunt auctorum ſententiæ, quas, qui videre velit, legat *Harveum, VValæum, Regium, Primeroſium*, & alios.

Quod ad circulationem attinet ſanguinis, an ea beneficio hujus producatur motus; induſtrii hujus rei indagatores *Harveus, VValæus*, & *Regius*, clarè demonſtrarunt.

Eſt autem circulatio motus, quo ſanguis, è corde per arterias, expellitur in venas, & è venis porrò regreditur in ipſum cor.

Hujus circulationis inſpectorem me non ſemel tantum fuiſſe in diſſectis vivis animalibus, ſed pluries, equidem lubens fateor; attamen in illorum ſententiam abſolutè inclinare necdum poſſum: quare hucuſque unicuique fides incoacta, eâ tamen lege, ut curioſioribus hanc indagare permittam.

Vſus hujus circulationis, ideo à natura conditus, ut ſanguinem reſervet à putredine, quemadmodum apertè videre eſt in ſtagnis.

Quam velociter circumvolvatur, in quæſtionem trahitur, quare hujus rei Oedipus nobis quærendus, qui nodum hunc ſolvat. Inter prælibatos viros, unus ſatis ſcrupuloſè tempus definire conatur, ſed vereor ne, malo fundamento innixus, ſententiam ſuam non ſatis perpenderit. Quippe uni quantitati ſanguinis attentus non autem multiplici arteriarum, & venarum diſtributioni, non poteſt certum tempus præſcribere, cum fieri queat, ut ob minores circulos, ſanguis ſæpius in cor reducatur, majori quantitate, quam in corpore exiſtit, antequam circulus magnus per brachia, pedes, aut caput extenſus periodum ſuam abſolvat.

Antequam à corde abeamus, non reticendum eſt, in ſiniſtro ejus ventriculo, in diſſectione anatomicâ ſæpius ſeſe offerre concretam quandam albicantem pituitam, aut ei aliquid valde ſimile; etiam in iis; qui cordis affectibus antea nunquam laborarunt, ſicut ipſe in muliere, & puero præſens inſpector teſtis eſſe queo. Vnde mirari ſubit, quod quidam hanc pro polypo cordis venditant. Et omninò certus ſum, ſi benè ponderaſſent conditionem polypi; & cordis, & præſertim ventriculi ſiniſtri cordis, eos nunquam in talem ſententiam deventuros fuiſſe. Et omninò verum eſt, quod *Galenus* ſcribit, interiora cordis, nempe ventriculos cordis nullum pati tumorem poſſe, quin protinus homo fatiſcat: quippe univerſa cordis actio heterogeneâ hac materiâ, atque irritante, perturbaretur, ſuccederent palpitatio continua, ſyncope, aſphyxia; & tandem mors. Et qui varia tumorum genera in corde repererunt, ea in ſubſtantia forte magis, quam in ipſis cordis ventriculis, invenerunt, aut, ſi in ventriculis, neceſſario conjuncta fuerunt ea, quæ diximus: nec potuit cum his vita diu conſiſtere. Qui hoc non credit, minores cordis affectus intueatur; & ubi ventriculi ejus tantopere non afficiuntur, quibus tamen repentina mors plerumque conjuncta eſt.

DE PVLMONE.

Pulmones ipſi circulationi ſanguinis apprimè opitulantur, namque ex dextro cordis ventriculo, in venam arterioſam (ut vulgò vocatur;) quamquam rectius licet appellare arteriam pulmonalem, ſanguis in pulmonem expellitur; atque per alterius lobi arteriam venoſam; ſeu rectius venam pulmonalem, in ſiniſtrum cordis ventriculum reducitur; Atque ex hac circulatione, licet jam videre, quare dexteri lobi pulmonis pars, arteriâ ſit dotata, ſed ſiniſtra, venâ. ut non neceſſum ſit nomina immutare, quod vulgo factum eſt. Natura quippe, ſibi ſemper ſimilis, arteriæ ſuum officium non cum venæ officio permutare inſtituit.

Hunc, ab una parte calculis ſcatentem plurimis vidimus, altero incorrupto.

Etiam alium planè in aquoſum humorem mutatum. Ita quoque vidimus infantem pulmone deſtitutum.

DE CEREBRO ET ORGANIS CEREBRI OFFICIORVM NOMINE EXTRVCTIS. CAP. V.

CEREBRVM animalis ac principis facultatum ſedes in calvaria reponitur, formam cavitatis quam occupat continuè referens, ac ſuperiori ſede ſecundùm capitis longitudinem, ac anterius poſteriuſque in dextram partem & ſiniſtram diremptum, in ipſius autem baſis medio continuum. Vbi dorſalis medullæ ab oſſium medulla plurimùm differentis producit initium. cui rurſus cerebellum unitur; decuplo ferè minus cerebro, ac poſteriori illius parti omninò ſubjectum, neque magis retrorſum quàm cerebrum ipſum vergens. Atque hæc univerſa cerebri dura amplectitur membrana calvariam proximè ſuccingens, & per ſuturas calvariæ fibras porrigens, quæ in peculiare involucrum calvariæ degenerant. Hæc membrana tantum à tenui cerebri membrana diſtat, ut vaſo-

rum ipſius motum non præpediat, proceſſum mittens inter dextram cerebri partem & ſiniſtram, & item alium inter ſedem cerebelli elatiorem & cerebrum qua cerebello innititur. Huic membranæ quatuor præcipui inſunt ſinus, venarum arteriarumque uſum ſimul ſubeuntes, & variam vaſorum ſeriem in tenuem cerebri membranam digerentes. Cerebri enim ſubſtantiæ, quæ continua, alba, & nullis venis intertexta eſt, tenuis quædam membrana viciniſſimè obducitur, quæ paſſim in cerebri revolutiones inteſtinorum anfractibus ſimillimas ſe implicans, vaſa cerebri continet. Cerebrum verò tribus inſignibus & impenſe amplis donatur cavitatibus ſeu ventriculis, quorum unus ſecundùm cerebri longitudinem in dextra cerebri parte conſiſtit, qui ex poſteriori ſede deorſum per cerebri ſubſtantiam reflexus, ad medium uſque baſis cerebri perfertur. Secundus huic prorſus reſpondens, in ſiniſtra cerebri parte collocatur; & ambo quà internis lateribus ſe invicem ſpectant, ſuperiori ſede tenui quadam cerebri ſubſtantia mutuò diſtinguuntur, quam ſeptum nuncupamus, & quæ ſuperius continuatur cerebri portioni, quæ quod cæterarum cerebri partium in ſuperficie poſitarum ſubdurior & magis candicans ſit; calloſum corpus appellatur. Humilior autem ſepti ſedes unitur continuaque eſt cerebri parti quæ inſtar fornicis teſtudiniſve extructa, utrinque ex poſteriori duorum primorum cerebri ventriculorum ſede, ampla baſi pronaſcitur, & ſenſim antrorſum procedens, veluti in acutum trianguli verticem coarctatur, humiliora ſua ſede qua modò recenſendæ cavitati incumbit, inſtar fornicis cavata. Humiliores enim dictorum ventriculorum ſedes invicem ſepto non interſtinguuntur, verùm in communem ſinum conveniunt, ſub corpore inſtar fornicis formato repoſitum, & uno inſigni meatu rectà deorſum per cerebri ſubſtantiam pertinentem in infundibulum ſeu peluim à tenui membrana inſtar infundibili extructam: quà cerebri pituita per illum meatum deſcendens, glandi quadratæ & oſſi cuneum imitanti ſuperſtratæ inſtillatur, illinc ad palatum & narium amplitudinem per inſignia, non autem ſpongiæ modo pertuſa, foramina defluens. Iſta communis dextri & ſiniſtri ventriculorum cavitas tertius cerebri eſt ventriculus, poſteriori ſua ſede in meatum deſinens, qui per cerebri corpora teſtibus & natibus non abſimilia, in quartum ventriculum contendit, qui communis eſt cerebello & dorſalis medullæ initio, anteriori ac poſteriori ſede cerebelli proceſſu ornatus, quem ex anfractuum imagine vermi in lignis nato comparamus. Verùm in hoc ventriculo, quemadmodum in tribus ventriculis prioribus. nullum peculiare corpus ſecantibus occurrit. In dextrum namque ventriculum (ſimiliter ac in ſiniſtrum) per ipſius inferiorem poſterioremque ſedem ſoporalis arteriæ inſignior ramus conſcendit, plexum efformaturus, quem extimo fœtus involucro comparamus. Is enim ab illo arteriæ ramo & ejus vaſis portione conſtituitur, quod glandulæ nucis pineæ inſtar effigiatæ, & cerebri teſtibus incumbenti ſuffultum, ab extremo quarti duræ membranæ ſinus ſecundùm cerebelli longitudinem exporrecti, per tertium cerebri ventriculum ducitur, & ab eo ſinu tanquam à torculari, venæ arteriæque materiam ſuſcipit. deinceps in duas portiones diſſectum, una in dextrum ventriculum, altera in ſiniſtrum pertinet, ac cum arteriarum ramis eò pervenientibus, dictum nuper plexum in utroque ventriculo conſtituit. Ex hoc vitali ſpiritu in illo plexu cerebri muniis adaptato, ac ex aëre quem inſpirantes in cerebri ventriculos allicimus, cerebri ſubſtantiæ inſita vis ſpiritum animalem conficit, quo cerebrum ad principis animæ functiones partim utitur: partim verò per nervos ab ipſo pronatos, ad organa ſpiritu animali indigentia (quæ potiſſimùm ſenſus ac motus voluntarii ſunt inſtrumenta) tranſmittit, non mediocrem ipſius portionem à tertio ventriculo ſub teſtibus cerebri in ventriculum cerebello & dorſali medullę communem diffundens, quæ poſtmodum nervis omnibus à dorſali medulla ortum ducentibus digeritur. A cerebri enim baſis mediò utrinque unus naſcitur proceſſus longus & teres, & ſecundùm cerebri baſim antrorſum ductus, & altero ſinui octavi capitis oſſis incumbens, & olfactus organo propriùs: verùm quoniam ex calvariæ amplitudine non procidit, nervi nomine à diſſectionum profeſſoribus non donatus. Primum enim ſeptem quæ cerebro aſſcribuntur parium paulo poſteriùs quàm dicti modo proceſſus nervorum ſubſtantiæ reſpondentes, initium à cerebri baſi ducit, viſorios conſtituens nervos, qui in oculi tunicam retis imagini ſimilem degenerant. Oculus namque in centro habet cryſtallinum humorem, cujus anteriori ſedi tunica tenuiſſimæ ceparum pelliculæ correſpondens obnaſcitur. Poſterior autem ejus humoris regio à vitreo humore continetur, cujus poſteriorem ambit ſedem involucrum cerebri ſubſtantiæ reſpondens, in quod viſorii nervi ſubſtantia diſſolvitur. Tenuis autem cerebri membrana nervum viſorium inveſtiens, in tunicam dilateſcit unæ folliculo perquàm ſimilem: quippe ipſa univerſum oculum amplectens, anteriori ſedi foramine eò pervia cernitur, quod pupillam dicimus. Dura autem cerebri membrana nervo etiam viſorio circundata, in duram oculi tunicam finitur, toti oculo obductā, & in anteriori ſedę oculi cornu modo pellucidā, quę iride ſeu majori oculi circulo circumſcribitur, ad quem alba adhærenſve oculi tunica anteriori oculi ſede obnata deſinit. Porrò inter corneam hanc & anteriorem, cryſtallini humoris ſedem aqueus habetur humor, qui à vitreo tunica quadam tenui & ciliorum imaginem exprimenti, & orbiculatim cryſtallino humori adnata, atque ab uvea principium obtinente diſtinguitur. Secundum nervorum par movendis oculorum muſculis ſervit. Tertium duabus radicibus invicem diſtantibus utrinque enaſcens, minorem digerit quadam portiuncula ad frontis cutem, & quadam ad ſuperiorem maxillam ſuperiuſque labrum, & quadam in narium amplitudinem, & quadam ad muſculos maxillam inferiorem attollentes. Majorem verò radicem tertium hoc par linguæ exporrigit, hæcque illius beneficio guſtus inſtrumentum efficitur. Verùm ab hac etiam radice ramus capreoli modo intortus dictis nuper offertur muſculis, & alius ſuperioribus dentibus, aliuſque inferiori maxillæ ac dentibus illi infixis, & inferiori tandem labro.

Quartum

Quartum par in palati ceſſat tunicam. Quintum duplici quoque radice, ut & tertium par, prodiens, minorem muſculis maxillam inferiorem attollentibus diſpenſat, craſſiorem verò auditus organo offert, quamvis & ab hac binas diſpergit ſoboles per diverſa foramina in commemoratos modò muſculos etiam pertinentes. Sextum par præter ramuſculos ab ipſo quibuſdam in cervice muſculis & laryngi in deſcenſu oblatos, ſeptimi paris portione adaugetur, atque juxta pectoris oſſis ſummum ſoboles quaſdam illinc prodeuntibus muſculis præbens, ramûm coſtarum radicibus deducit, in organa ſanguificationi ſubminiſtrantia pulchrè digerendum. Ita hactenus uterque ſexti paris nervus pariter diſtribuitur. Dexter verò privatim ſui portionem ad arteriam dextro brachio exporrectam retorquet, à quo nervus conſurgit ſecundùm aſperæ arteriæ dextrum latus ad laryngem proficiſcens, ob idque nervus recurrens nuncupatus. Quod autem reliquum ab hoc dextro nervo deſcendit, pulmonis dextræ parti & cordis involucro ramuſculos offert, ac ſtomacho tandem commiſſum, ſeptumque permeans, ventriculi ſuperioris orificii ſiniſtram ſedem multis propaginibus donat. Siniſter autem nervus ad arteriæ magnæ truncum dorſo explicatum, portiones ſuas reverſivum ſiniſtri lateris nervum conſtituentes retorquet. Ab hujus lateris nervo peculiariter cordi gracilis propago digeritur: quod autem ejus adhuc reſtat, dextram ſuperioris orificii ventriculi ſedem intertexit, ſecundum ventriculi ſuperiora ramulum ad jecur uſque mittens. Septimum par præterquàm quod ſextum impenſe auget, præcipuè in laryngis & linguæ muſculos abſumitur. Nervi à dorſali medulla in vertebris concluſa principium ducentes, triginta complectuntur paribus: quorum ſeptem cervicis dedicantur vertebris, duodecim thoracis, quinque lumborum, ſex ſacro oſſi, nullo interim nervo à coccyge oſſe proſiliente. Quæ à cervicis labuntur vertebris, in muſculos ipſis adnatos proximoſque digeruntur: & à quarto, quinto & ſexto parium ſurculis utrinque unus efficitur nervus, ſepto tranſverſo proprius; dein à quinto, ſexto, ſeptimo, & dein ab octavo ac nono, ſeu primo ſecundoque thoracis paribus, varius nervorum conſurgit textus, à quo in brachium ſex nervi pullulant, præter varias ſoboles ſcapulæ cavo & gibbo diſperſas. Ac primus brachium petens nervus ab ipſius propaginibus, quas brachium attollenti offert muſculo, ſobolem impenſe gracilem in cutem brachii externæ ſedi obductam digerit. Secundus per axillam brachium ingrediens, ramuloſque priori cubitum flectentium muſculo præbens, inſignem ipſius portionem tertio brachium accedenti nervo impartitur. ipſe verò in cubitum feſtinans, & ramulum primo radium in ſupinum ducenti muſculo exhibens, cutem ſubit: ac in varias diſſectus propagines, ſuperioris interiorisque cubiti ſedis cutem ad extremam uſque manum amplicat. Tertius per axillam quoque deſcendens, & anterioris brachii ſedis cuti ramulos depromens, ac ſecundi nervi portione adauctus, propaginemque communicans, poſteriori cubitum flectentium muſculo per anteriorem ſedem interioris tuberculi oſſis brachii in cubitum properat, muſculis hinc principium ducentibus ſurculos unà cum quinto nervo ſpargens, & ſecundum radium exporrectus, atque in manus volam ductus, duas ſoboles pollicis internæ ſedi, & totidem indici quoque, & unam tantum externo lateri interioris ſedis medii elargitur, non infrequenter etiam medio binos ramulos & unum anulari offerens. Quartus brachii nervus cæteris multo craſſior per axillam ingrediens, & ramos muſculis cubitum extendentibus diſſeminans, ſecundùm brachii poſteriora ad externum oſſis brachii tuberculum contendit, in cutem prius duas diffundens ſoboles. Nervus ad hanc externam articuli cubiti ſedem poſitus, ramum in cutem externæ cubiti ſedis ad brachiale uſque ſpargens, & mox in duos veluti truncos diviſus, muſculiſque ab externo brachii oſſis tubere pronatis ſoboles dans; unum truncum ulnæ exporrigit, à quo ramuli in muſculos ab externa ipſius ſede pronatos digeruntur: ipſe autem truncus juxta brachialis radicem ceſſat. Superior verò truncus radio exporrigitur, & præter ſurculos graciles, quos accumbentibus præbet muſculis, brachiale petit, & duos ramulos externæ pollicis ſedi, ac duos item indicis, & unum medii digiti interno lateri impartitur. Quintus nervus arteriæ brachii proximus in axilla latitat, & nullas ſoboles in brachio à ſede deducens, in cubitum per poſteriorem interioris tuberculi oſſis brachii ſedem pertingit, ac muſculis hinc pronaſcentibus unà cum tertio nervo ramos communicans, ſecundùm ulnam ad brachiale excurrit, in medio ductu ramum diffundens, qui duobus ſurculis in externam parvi digiti ſedem, & duobus item in anularis, & uno in medii exterioris ſedis externum latus abſumitur. Quicquid verò quinti nervi internam brachialis ſedem adit, interiori parvi digiti ſedi, & anularis & medii ramulos offert. Sextus nervus inſigniter gracilis, ſecundùm internam brachii ſedem ſub cute deducitur, & in progreſſu ramulos quoſdam in cutem diffundens ad cubitum pertingit, in cujus cutem ſecundùm ulnam ad brachiale uſque frequentibus ſurculis diſſeminatur. E nervis è thoracis vertebris proſilientibus, præter ramos qui retrorſum ad ſpinas vertebrarum, & dehinc in muſculos ab illis principium ducentes porriguntur, ſingula coſtarum intervalla ſingulos ramos ſibi vendicant, ad pectoris & abdominis uſque medium orbiculatim pertinentes, & muſculis thoraci inſtratis, abdominiſque muſculis, & demum cuti ſurculos diſpergentes. Adhæc ab intercoſtalibus nervis portiunculæ digeruntur, quæ ſexti paris nervorum cerebri propagines coſtarum radicibus exporrectas adaugent. Cæterùm diſtributio nervorum è lumborum vertebris progredientium thoracis nervis magna ex parte reſpondet: illi nanque retrorſum ramos diſſeminant, & ſecundùm illa ad abdominis medium circulatim aſcendunt, ramulos conterminis muſculis & cuti elargientes. Verùm à primo horum pari ad teſtes cum ſeminalibus arteriis propagines quàm minimæ, pertingunt, à quatuor autem humillimis paribus nervi in femur procidentes principium ſumunt, quanquam omnium maximus à quatuor primi ſacri oſſis nervorum paribus pronaſcatur. Primum ſaric oſſis nervorum par, ſimiliter

ac thoracis & lumborum paria, è vertebris labitur. Quinque autem humiliora ſacri oſſis paria non à lateribus proſiliunt, verùm una radice antrorſum, altera retrorſum egrediuntur, & poſterioribus radicibus in muſculos ſacro oſſi & ilium oſſibus adnatos & cuti ſparguntur. Anterior verò primi paris ramus una cum anterioribus trium ſuccedentium parium radicibus ductum nuper nervum conſtituit. Humiliorum autem parium radices in veſicam, anum & penem, aut mulieribus in uteri cervicem & pudendi colliculos deperduntur. Porrò quatuor nervorum in femur progredientium primus ſecundùm ſextum femur moventem muſculum deducitur; ac in externam femoris cutem ramum diſſeminans, in muſculos abſumitur exterius femoris latus occupantes. Secundus ſimul cum grandiori femoris vena & arteria femur ſubit, mox ramum depromens per internam femoris & genu & tibiæ ſedem ad ſummum uſque pedis digitorumque extrema ſub cute ſimul cum vena, quam hàc prorepere dictum eſt, deſcendens: hucque ac illuc ramulos digerens. Quod verò ſecundi nervi eſt reliquum, in muſculos ceſſat anteriorem femoris ſedem contegentes. Tertius nervus pubis oſſis foramen perreptans, & muſculis id occupantibus ramulos offerens, ſobolem derivat in internam femoris cutem aliquo uſque ſparſam: reliquum autem ejus nervi in muſculos diſcinditur, in interna femoris ſede inibi locatos. Quartus omnium corporis nervorum, qui ex pluribus nervis conſtruuntur, facilè craſſiſſimus, ubi coxendicis os à ſacro dehiſcit, in poſteriora femoris ducitur, ramum in cutem femoris poſteriorem ſpargens, qui paulo ſub media femoris longitudine ceſſat. Humiliori etenim ſedi alius offertur ramus, à quarto propagatus nervo, qui etiam muſculis à coxendicis oſſis infima poſterioríque ſede pronatis, ſoboles exhibet, uti & muſculis ab inferioribus femoris capitibus pronatis. Dein in poplitis regione in duos diſſectus truncos, graciliorem exterioremque ad fibulam defert, à quo ramus ad externam tibiæ cutem ad parvum uſque digitum repit, & alius in anteriorem tibię cutem diſpergitur: ejus verò trunci reliquum fibulæ exporrigitur, ubi ſeptimi & octavi pedem moventium muſculorum pendet origo. Cæterùm grandior interiorque truncus, ramum in internam tibiæ cutem, & in ſuræ pariter cutem ad calcem uſque porrigit: ipſe verò in muſculis ſuram conſtituentibus occultatus, ramum per ligamentum membraneum mittit, quo fibula tibiæ alligatur. hic ramus muſculis anteriorem tibiæ ſedem obtinentibus reconditus, tandem in pedis ſuperiora contendit, inibi digitis oblatus. Præcipua ejus grandioris trunci portiò ſecundùm tibiæ poſteriora deorſum properans, & nonnullas ſoboles huc illuc muſculis exhibens, inter calcem interioremque malleolum pedis humiliora adit, & exiguas admodum ſoboles muſculis inibi repoſitis offerens, inferiori ſingulorum digitorum ſedi duas propagines communicat. Atque ad hunc ſanè modum immenſus rerum Opifex non ad vivendum modò, ſed etiam ad commodè vivendum corpus noſtrum corruptioni obnoxium condidit. quæ autem ad ſpeciei ſucceſſionem fabrefecerit, quíque hæc nutritionis organis procul à ſenſibus & rationis ſede ſubjunxerit, nunc obiter & quantum hæc humanæ fabricæ partium enumeratio admittit, ſubjiciam.

NICOLAI FONTANI ANNOTATIONES,

In Cap. V.

IN cerebro, omnes medici fatentur animam ſenſitivam, mediantibus nervis, originem capere, contra *Ariſtotelem* aſſerentem: Nervos in corde generari: idque ſolummodo, ob unum nervum, quem in corde vidit cerebrum petentem, & in varios interim ramos ſe extendentem.

Fortè arteriam vidit, quam nervum eſſe docuit. ſententia mea, ratione, & autopſiâ confirmatur, quorum radicem in cerebro videmus.

Æquum enim eſt, nervos, animalium operationum principia, in eâ reſidere parte, in quâ operationes animales potiſſimum exercentur, qualis pars eſt cerebrum.

Hîc, quis me inſimulabit mendacii ſcribentē, videlicet quod viderim infantem ſine cerebro? Veriſſimum tamen eſt. Inſtabit, dicetq; auxilia mea vitrea caligaſſe. ita enim ſcribit clariſſimus quidā auctor: *cerebrum repertum: ſed amiſſâ figurâ globoſâ, induiſſe formam convexi fornicis, & ab exuberante aquâ, ſequacem ipſius medullam adeo fuiſſe diſtentam; ut inſtar alicujus craſſioris membrana adhæreſceret undique arcuata diſſolutorum oſſium circumferentiæ.* Quod ſi loquatur de infante, quem vidimus in Xenodochio, ſub præſidio clariſſimi D. *Coſteri*, quem tangere videtur hic celebris auctor, totâ aberrat viâ: quandoquidem in hoc infante, ne veſtigium quidem cerebri vidit, multo minus, præſentibus quoque quam plurimis medicis, verbulum locutus: tandem diſcedens in hæc verba erupit: Quantum eſt, quod neſcimus! quod ſi alium puerum intelligat, hæc nos non tangunt. Cum verò dicit, cerebrum fuiſſe expanſum ad formam convexi fornicis; fieriquidem poteſt, verum ita, ut in ſe habeat portionem aliquam veri cerebri: quod & ipſi alibi vidimus, & ille forſan in *Hildano* ſimile quid legit, quod ipſe ſequi videtur, ut nobis deroget.

Nec multum nos movet difficultas illa, ſcilicet: quod aliqui, quorum leviter eſt læſum cerebrum, delirant ſtatim; nihilominus tamen infans hic, cui deletum fuit integrum cerebrum, aliquo modo rationis manſit particeps: Nam illorum, poſtquam ad ætatem provecti ſunt, vitiata organa refici non poſſunt, nec aliud quippiam à naturâ commode effici, quod læſi organi munere fungatur. Hic verò, cui ſtatim ab initio ortus, vel ante, ab infuſa anima vitiatum eſt organum, potuit naturali vi in tam flexibili mollique materia aliud inſolitum organum efficere, quod ſupplere valet defectum organi vel læſi,

læſi, vel abſentis. Hoc fuit, ut teſtabuntur præſentes medici membrana illa duplo craſſior ordinariis, quæ ſenſibus ſubminiſtrabat ſpiritus vitales, & animæ etiam rationali ſuas inſtrumentaliter ſubjiciebat intelligibiles ſpecies.

De Glande Pineali.

Antequam doctrinam cerebri abſolvamus, de glande pineali agemus; quæ ita appellatur à figurâ nuclei pini. Eſtque ſubſtantiæ durioris, coloris lutei, quæ membranâ obducitur.

De hujus uſu vix quicquam apud medicos auditum hactenus: niſi quod obiter fulciendis vaſis, ad plexum choroidem commeantibus, eam deſtinarint.

Nuper verò *Nobiliſſimus Dominus de chartes Philoſophus acutiſſimus*, functionem illi aſſignavit eximiam, & verè principem. Exiſtimat enim, glandulam pinealem in medio ventriculorum, in vigiliâ, ſpiritibus perpetuo diſtentorum ſitam, omnium objectorum motus excipere, animamque in hac ſolâ, per hos motus ſenſilia externa apprehendere, & diſcernere: atque deinde ejus ope, ſpiritus ad varios nervos mittere, motum localem in artubus vel affectuum perturbationes in corde excitaturos, uti in *Dioptricâ Gallicâ*, & in *Theſibus D. Profeſſoris Regii*, videre eſt.

Hæc ſententia, quamvis primâ fronte, ſpecioſa ſit, & me fermè in ſuas partes pertraxiſſet: tamen, ubi eam accuratius excuſſi, tot eam repperi implicitam difficultatibus, ut de veritate ejus valdè ambigere ceperim.

Etenim glandula pinealis non eſt, ita in medio ventriculorum cerebri, quod tamen tanquam rem certam ponit, ſed conſiſtit extra ventriculos circa ductum à tertio ad quartum ventriculum tendentem, ut paſſim ab anatomicis animadverſum. Hoc autem cum ſit loco, nequaquam videntur exactæ illæ motuum differentiæ à nervis ad eam pervenire, aut ſpiritus ab eâ ad nervos commodè mitti poſſe: nam præterquam quod, locus hic ſatis remotus ſit à nervorum origine, nullus etiam ab eo ad nervos in cadaveribus ſectis patet ductus; nec etiam in vivo homine, aliquis efformatur per illam cerebri à ſpiritibus expanſionem, quam in vigilantibus ſtatuit, ut planum erit contemplanti mollem cerebri medullam, inter glandulam, & nervorum origines, mediam. Attamen, ad tantam, & tam ordinatam motuum communicationem, & ſpirituum propulſionem, an non ejuſmodi commeatus eſſet neceſſarius?

Et porrò, quod ventriculos ſpiritibus ita diſtendit, imo ita diſtendi, ad functiones celebrandas, neceſſarium autumat, ſatis refellere videtur aqua, quæ in hydrocephalis, illæſis functionibus ventriculos, ſæpiſſime replet. Et ſanè, ventriculos potius evacuationi excrementorum à naturâ deſtinatos eſſe, haud obſcure indicat inſignis ille meatus, è tertio ventriculo, in glandulam pituitariam deſcendens.

De Ocvlorvm Membris, Eivsqve Hvmoribvs.

Oculos conſtituentes tunicas, *Auctor*, & *Pareus* quinque, ſed alii ſex, ſeptem alii numerant, quas nos in ſectione hac noſtra, ſex eſſe aſſerimus.

Harum prima, conjunctiva, adnata, ſeu albuginea nuncupatur, originem ducens à pericraneo, & perroſtio.

Secunda, carnea, à dura matre orta. Hanc, quia in laminas diverſas diviſibilis eſt, non pro una, ſed pro pluribus invicem ſuperincumbentibus tunicis, habent auctores.

Tertia, uvea, ſeu choroides, à pia matre procecedens, totum ambiens oculum, ad pupillæ foramen uſque, quod ubi conſtituit, reduplicatur, & tenuia quædam filimenta ciliorum iſtar (proceſſus ciliares, ideo dicta) dimittit, cryſtallinum humorem amplectentia, eumque in ſuâ ſede continentia.

Hi ciliares proceſſus, ſi incuriâ oculiſtarum in extractione catarrhactæ, acu nimis fortiter tangendo moveantur, aut lacerentur, coloris mutationem imponunt humori vitreo, quo viſus ſit obſcurus.

Quarta retiformis, aut Amphibliſtrois dicta, à medulla nervi optici, oriunda.

Quinta. aragnoides, ſeu aranea, quia telam araneæ tenuitate refert. Criſtallinum ambiens humorem.

Sexta, vitrea; quæ undiquaque humorem vitreum cingit. *Columbus*, præter has tunicas, in nominatam accenſit, quam nos tantum, pro tendinibus muſculorum, oculos moventium, agnoſcimus.

Ex iis patet oculum conſtare tribus humoribus, nempe aqueo, vitreo, & cryſtallino: de quibus Auctor.

De Organis Speciei Propagandæ Famvlantibvs. Cap. VI.

Initio ad ſpeciei conſervationem humanæ fabricæ autor duos homines ita extruxit, ut vir quidem infantis primarium porrigeret, principium, mulier verè id apte conciperet, infantulumque ex hoc pronatum principio tantiſper non ſecus, quam aliquod ſui corporis membrum enutriret, quouſque is validior redditus, in aërem nos ambientem produci poſſet. Atque his muniis idonea peculiariaque inſtrumenta vir ac mulier obtinuit, quibus tanta ad generationem delectationis vis & illecebra induitur, ut animalia hac incitata, ſive juvenilia, ſive ſtulta & rationis expertia ſint, haud aliter ſpeciei propagandæ incumbant, quam ſi eſſent ſapientiſſima. Vir quidem duos adipiſcitur teſtes, cute quæ hîc ſcortum dicitur, carneaque membrana obductos, & alba ac continua peculiarique prorſus ſubſtantiâ extructos: quam validam continet membrana, orbiculatim ſubſtantiæ huic proximè adnata, ac eorum quæ teſti applantantur inſertionem connexumque excipiens, ſingulisque teſtibus peculiare

culiare involucrum conſtituens, cui alterum quoque proprium accedit à peritonæo inibi pronatum, ubi id vaſis ſeminalibus viam offert. Illinc namque membrana pronaſcitur, ea vaſa cum teſte continens, & teſti nuſquam, neque etiam ſeminalibus vaſis (niſi quà ex magna peritonæi amplitudine excidunt) pertinaciter connexa. Ad humiliorem enim teſtis ſedem hæc tunica ipſius carnea parte tantum adnaſcitur, quam teſtis muſculum ſenſemus. Vaſa autem ſeminalia ſunt, una utrimque vena, unaque arteria. Vena dextrum teſtem petens à cavæ caudicis anteriori ſede ſub venarum in renes pertinentium exortu pronaſcitur: quæ verò ſiniſtro teſti offertur, ab humiliori ſede venæ ſiniſtrum renem adeuntis ob hoc principium ſumere creditur, ut non purum ſanguinem dextræ venæ modo teſti perferat, ſed ſeroſum, qui ipſius ſalſa & acri qualitate in ſeminis ejectione pruritum conciliet. Ambæ arteriæ à grandi arteria paulo inferiùs quàm dextra ſeminalis vena initium ducunt, & dextra cavæ caudicem conſcendens ad dextram fertur venam, ſimul cum hac teſtem accedens: & cum vena anteaquam teſtem attingat, variè perplexa, corpuſque efformans multas varices exprimens, ſuaque baſi elatiori teſtis ſedi inſertum, & ramulos intimo teſtis involucro offerens, multifariamque per teſtis ſubſtantiam digeſtum, quæ ſanguinem hunc benignum, & ſpiritum ingenita ipſi facultate in ſemen haud ſecus emutat, quàm jecoris ſubſtantia cremoroſa ab inteſtinis ei delatum, in ſanguinē alterat. Confectum ſemen à valido vaſe inſtar vermis teſtis poſteriori ſede adnato, varieque capreoli ritu implexo excipitur. hoc vas ſurſum ad magnam peritonæi cavitatem ea via conſcendens, qua ſeminalis vena & arteria deſcendêre, nervi cujuſdam modo teres efficitur: & deorſum ad pubis os reflexum poſteriorem veſicæ ſedem accedit, ad quam vas à ſiniſtro teſte ſemen deferens etiam properat, quod dextro vaſi unitum, ſimul cum illo in veſicæ cervicis radicem inter glanduloſum corpus cervici hîc obnatum inſeritur, communiſque ſemini ac urinæ meatus conſurgit, qui deorſum modicè ductus denuò ſurſum ad pubis oſſium commiſſuram foris reflectitur, corporibus penem efformantibus ſubnatus. Prodit enim utrinque à pubis oſſe unum nerveum tereſque corpus, quod intus impenſe fungoſum ac craſſo ſanguine plenum cernitur. utrumque ſimul connatum unitumque penem conſtituit, ejus ſubſtantiæ beneficio, quum is ſemen in uterum miſſurus eſt, erigi augerique aptum: & aliàs quum nullus ſuæ proceritatis uſus eſt, flaccidum & gracilem, qui etiam ad commodum Veneris uſum ſuo apice glandis modo tumet, ac cute qua tegi & retegi queat decoratur. Mulier uterum ſibi vendicat, ſemini excipiendo fœtuique continendo dedicatum: qui inter veſicam & rectum inteſtinum repotus, veſicæque inſtar fundo ac cervice utriſque tendi ac in ſe concidere aptis formatus, membranis laxis & carneis aliquot fibris (quorum auxilio uterus voluntariè nonnihil agitur) intertextis, ita ſuis lateribus ad peritonæum alligatur, ut meſenterium inteſtina continet. Fundi forma non prorſus rotunda exiſtit, verùm anteriùs poſteriùſque depreſſa: ſuperius obtuſa, & duos (utrinque videlicet unum) retuſos oſtendens angulos, qui vitulorum fronti cornua producturæ aſſimilantur. Fundo ſimplex adeſt ſinus, fundi formæ ad amuſſim reſpondens, & in orificium deſinens, glandis penis modo in uteri cervicis amplitudinem prominens, & naturali tantum vi, non autem mulieris arbitratu ſeſe conſtringens & reſerans. Fundus ſimplici propriaque conſtat tunica, non prægnantibus inſigniter craſſa, ut utero gerentibus in miram amplitudinem extendi valeat. Huic alia obducitur, à peritonæo initium ſumens. Cervix uteri teres eſt, & in utero non gerentibus aliàs non diſtenſa, haud multò minus ipſo fundo ampla, & veſicæ cervicis inſertionem excipiens, coriaceiſque carnibus & colliculis aliſve ad ſuum orificium ornata. Quin etiam utero utrinque unus accumbit teſtis, ad quem vaſa eodem prorſus modo atque in viris pertingunt. Verùm hîc id privatim accidit, quod media tantum ſeminalis venæ arteriæque pars teſti offeratur, altera uteri fundum implicante. Vas ſemen tenue & impenſe aquoſum paucumque à muliebri teſte deferens, in obtuſum ſui lateris uteri inſeritur angulum. Venæ & item arteriæ frequentiſſima ſerie, præter antea dictas, uterum implicantes, ab illis prodeunt vaſorum diſtributionibus, quæ poſt ſacri oſſis ad infimam lumborum vertebram nexum perficitur. Atque hęc vaſa enutriendo fœtui, & ipſius inſito calori recreando ſubſerviunt. Fœtus autem in utero complexus tribus involucris integitur, uno quidem vulgò ſecundæ vocato, quod inſtar latioris tantum cinguli ipſum ambit, inſigniterque craſſum & lienis modo nigricans eſt: quod utero connatum, vaſa in uterum pertinentia excipit: quo illa in ipſo poſtmodum collecta, duabus venis & totidem arteriis in umbilicum inſerantur, & una tandem vena jecori, duæ autem arteriæ grandis arteriæ propaginibus per pubis oſſium foramina deſcenſuris offerantur. Secundum involucrum membrana eſt, fœtum univerſum amplectens farciminiſque imagini aſſimilatum, inter ipſum & tertium involucrum fœtus urinam colligens, quæ peculiari meatu ex veſicæ elatiori ſede in hanc amplitudinem perfertur, quo minus urina fœtus cuti circumfuſa, ipſius acrimonia obſit. Tertium involucrum tenuiſſima eſt membrana, hinc etiam agnina diſſectionis proceribus appellata, fœtuique proximè obducta, ac demum fœtus ſudorem inter ſe & fœtus cutem ſubflavo quaſi luto oblitam aſſervans. Fœtus verò in lucem editus, lac familiare ipſius alimentum è mamillis à nemine edoctus ſugit: quæ in pectore ſedem vendicantes, & papilla ornatæ, glanduloſo corpore inſita vi ſanguinem per venas ipſi adductum in lac convertente extruuntur.

FINIS EPITOMES.

DE SEMINE

NICOLAI FONTANI ANIMADVERSIONES, In Cap. VI.

DE SEMINE.

SEMEN, *Ariſtotele* teſte, *lib.* I. *de generat. animalium cap.* XVII. & XVIII. excrementum quoddam eſt, ex parte quâdam ſanguinis nutritioni ineptâ, effectum: ideoque à naturâ relictum, poſt tertiam concoctionem, ad opus generationis.

Vnde dicunt, quod, quia vivens & ſui ipſius, vel ſuæ ſpeciei conſervationem expetens eſt, ad primum conſequendum convertat ſubſtantiam alimenti in naturam ſuam, ut alterum obtineat, partem quandam alimenti ſeponat ad generationem, quæ deſtinato ad id loco recepta, vim generandi, aliudque ſimile producendi accipit, & ea pars ſemen nuncupatur.

An generativa formativaque virtus in ſemine inſint? *Reſp.* videri: cum enim vivens aliud appetit generare, non tantum ſemen de ſuo dat; ſed illi virtutem tradit duplicem, alteram formatricem, ad quam ſpectat membra delineare, alteram generativam, cujus eſt formam in materia diſpoſitam, ſuo modo, ſcilicet inſtrumentaliter producere, alioquin nihil ad generationem ſufficiens exhibuiſſet.

Hic videndum quiſnam ille appetitus ſit, cujus vi animalia omnia impelluntur ad propagandam ſpeciem, cujus facultatis intelligentia pendet ex rectâ appetituum diviſione: appetitus verò ſecundum Philoſophos, dividitur in appetitum animalem, & naturalem. Rurſus appetitus animalis dividitur in ſenſitivum, & intellectivum, ut docet *Ariſtoteles lib.* II. *de Anima, cap.* III.

Diſtinguuntur iſti appetitus, ab appetitu naturali; quando appetitus animales ſunt potentiæ quædam diſtinctæ ab ipſâ animâ, operanturque prævia, & præſuppoſita cognitione potentiarum internarum; operatio enim appetitus animalis ſenſitivi ſequitur ad cognitionem facultatis cogitativæ; ſicuti operatio appetitus, videlicet voluntatis ſequitur ad cognitionem intellectivæ potentiæ; & hæc cauſa eſt ob quam iſti appetitus ad plura, & diverſa moventur propter diverſam cognitionem objectorum; quod appetitui naturali minimè convenit: & hæc etiam cauſa eſt, propter quam animalis appetitus nunquam operatur, niſi prius antecedat cognitio convenientiæ, vel diſconvenientiæ: naturalis verò appetitus non eſt aliqua potentia diſtincta ab ipſa forma, ſed eſt duntaxat inclinatio quædam ad pondus hujus rei ad hanc rem, ut appetitus naturalis, quem dicit materiæ ad formam, non eſt aliquid diſtinctum ab ipſa materia, ſed ipſamet materia inclinata ad formam, & appetitus naturalis, quo grave movetur deorſum non eſt aliquid diſtinctum ab ipſa gravitate: idemque dicendum eſt de inclinatione, & appetitu naturali, quo mediante potentiæ moventur ad ſua objecta.

Ex quâ doctrinâ colligitur diſcrimen inter appetitum naturalem, & animalem: appetitus naturalis ſequitur tantum rei formam, ita ut non ſit actus elicitus ab aliquâ potentiâ, ſicuti appetitus animalis, qui operatur mediante actu elicito. Diſtinguuntur etiam, quod appetitus naturalis eſt determinatus ad unum, ut appetitus rei gravis ad centrum. At verò appetitus animalis ad plura, & diverſa movetur; propter varias & diverſas cognitiones objectorum: tunc etiam quia appetitus naturalis eſt conveniens ſolum ſuæ particulari potentiæ, ut appetitus potentiæ viſivæ ad ſuum objectum. At verò appetitus animalis eſt conveniens univerſo corpori.

Ex hac appetituum varietate deciſio noſtræ dubitationis exoritur: appetitus enim, cujus medio animalia moventur, ad propagationem ſpeciei, animalis eſt; quæ concluſio colligitur ex *Galeno*: hiſce verbis: *Omnibus animalibus natura concipiendi inſtrumenta tribuit, ipſiſque inſtrumentis eximiam quandam vim voluptatis effectricem.* probaturque ulterius ratione efficaci: nam animalia non moventur ad propagandam ſpeciem, niſi cum aliquâ irritatione, & imperante actu appetitus; ergo appetitus ille animalis eſt. Alias enim ſi eſſet naturalis, ſemper haberet adjunctam cognitionem, quod eſt contra propriam naturam appetitus naturalis.

Cæterum, adverſus hoc obſtat textus difficilis *Galeni lib.* VI. *de locis, cap.* V. ubi oſtendit, homines moveri ad propagationem ſpeciei propter voluptatis anteactæ recordationem. Reliqua verò animalia ad propagandam ſpeciem excitari ſolent, ut ſemen, quod ob retentionẽ moleſtat, expellatur, ut contingit in expulſione urinæ, & alterius cujuſvis excrementi, ergo expulſio ad minus, in aliis animantibus ab homine ſolum ſequitur ad appetitum naturalem, non verò ad animalem.

Huic auctoritati *Galeni* reſpondet *Valeſius lib.* II. *de locis, cap.* I. & inquit: *Animalia bruta moveri ad venerem ſolum propter irritationem factam, ex nimiâ quantitate, vel qualitate etiam irritante ſeminis, ut contingit in expulſione factâ à facultate naturali expellente, quæ ſemper operatur, irritata à quantitate, & qualitate objecti.* Falſa hæc ſolutio eſt; nam utroque modo bruta, & homines ad propagationem ſpeciei irritantur quantitate, & qualitate ſeminis: poſtea verò, & ſi non detur irritatio, moventur ad venerem propter recordationem voluptatis, propter ſpecies reſervatas in memorativa potentia; quæ doctrina à *Galeno* adducitur iſto capite, dum inquit: *naturam cognoviſſe incredibilem appetitum*: per animam intelligit *Galenus* facultatem animalem ſentientem, ſicut per naturã facultatem naturalem, & ſic intelligatur difficilis *Galeni textus lib.* I. *de facultatibus naturalibus cap.* I. in principio, quo docet animalium actiones alias eſſe naturæ, alias verò ipſius animæ: per actiones enim naturæ, intelligit operationes facultatum naturalium, ut concoctionem, nutritionem &c. Per actiones verò animæ intelligit operationes facultatum ſenſitivarum, quod denuo docet *lib.* II. *de motu muſculorum cap.* VIII. & in aliis locis plurimis. Hæc doctrina *Galeno lib.* VI. *de locis cap.* I. *citato.* non contra-

riatur, quandoquidem ille ibi tantum agit de vehementi irritatione, quæ cauſari ſolet nimia ſeminis quantitate.

De Similitudine & diſſimilitudine, quæ inter parentes filioſque intercedit. Vtrum, generatio ſit actio vitalis? Vtrum generatio ab angelo, vel demone fieri poſſit? curioſis diſputandum relinquibus; de quibus ſat multa, *D. Thomas*, *Cajetanus*, *Durandus*, & *Delrio*.

Diximus ſupra, materiam ſeminis dimitti per vaſa præparantia, ab Anatomicis, non ineptè ſic nuncupata: propterea quod ſemen ipſum diſponant, & præparent. Hujuſmodi vaſa, ab *Ariſtotele*, meatus ſanguinei, à *Galeno*, venæ ſimpliciter vocantur. Harum venarum principium diverſum: nam, quod in dextra eſt, à venâ cavâ, quod in ſiniſtrâ, à vena emulgente, exorditur.

Habetne fæmina hæc vaſa? *Reſp.* habet. Generatne fæmina ſemen. *Reſp.* generat, ſed modicum.

Ad maris creationem factus eſt ne dexter teſtis, quemadmodum, fæminis ad fæminas ſiniſter; ut *Hippocrates* ſtatuit, inquiens: *Muſculos deſiderantes conſtringant teſtem ſiniſtrum? Reſp.* prognoſticum certè, tunc apud me verum eſt, ubi etiam ligari poterit teſtis ſiniſter fæminæ: nam homo ad libitum ſi generaret vel maſculum, vel fæminam, non eſſet in Dei nutu ſpecialis generatio.

De Pene.

Plurima peni nomina à laſcivis quibuſdã poëtis data. perinæũ dicitur priapi pars, non pendens. Vinculũ, ſeu ligamentum inferiori glandi alligatum eſt. ſumma pars, ſub quo glans, præputium eſt: quod judeorum religio mutilari imperat. Hinc factum, ut Iudea fæmina, *Venetiis* lamentaretur, ac diceret: Satius fuiſſe præputio aliquid addere, quam particulam detruncare.

Penis actio prima, eſt erectio. ſecunda, ſeminis ejaculatio in uterum; quæ, gaudium, & voluptatem homini modo ſano; dolorem verò, & cruciatum ægro adfert.

Poſitus eſt penis ad os pubis, rectè è regione vulvæ, unde, ut vulva priapi, ita priapus, vulvæ eſt. Vulvæ cervix teres eſt, nec tam rotunda, ut eſt uterus. ſi cum utero, in non prægnantibus conferatur, amplitudine non cedit.

De Vtero.

Vterus, fætui dicatus, omnis generis fibras habet, quibus ſemen attrahit, retinet, & dimittit.

Tradunt communiter, uterum geſtationis tempore maximè extendi & incraſſari, ut fætum defendat ab omni noxâ. Quod etiam affirmamus contra nonnullos, qui ſtatuunt, id citra rationem eſſe, quandoquidem uterus corpus membranoſum ſit, quod extenſum, neceſſario, tenuius fieri debet. Ratio id dictare videtur, ni ipſa anatomia nobis uterum, quamvis expanſum valde, tamen craſſiſſimum, obtuliſſet.

Dicent: nos placentam uterinam utero firmiter adnexam ante oculos habuiſſe, quam uteri ſubſtantiam eſſe exiſtimaveris. Nugæ. diſtinximus quam diligentiſſimè utrumque, placentam nempe, & uterum, ſeperatum ut habuimus, ſic & craſſiorem eâ eum vidimus.

Quare rerum humanarum indagatores nobiſcum exclamate: O! *quam mirabilia ſunt opera manuum tuarum Domine*.

Notate, VESALIVM errorem commiſiſſe in eo, quod docuerit chorion eſſe trium uteri membranarum ſtructuram, & compagem: quare hanc minus rectè *Realdus Columbus* ſecundam appellavit.

Notare denuò *Arantii* errorem dicentis, fætum per pudenda urinam expellere: qui ad eam expellendam non indiget muſculis; quandoquidem hæc, ad tempus portus, in membrana *amnios*, contineatur.

Quæritur, quænam ſit actio fætus in utero? *Reſp.* nutritio & augmentatio. Quibus vaſis hoc ſit? *Reſp.* primò oſtiis vaſorum, quæ in matricem propagantur, per quæ menſtruus ſanguis in eam infertur tempore concepti fætus. Aliud naſcitur vas, arteria nempe, in oſtio arteriæ, vena in oſtio venæ, ut vaſa ita generata, reſpondeant oſtiis vaſorum in matricem deſinentium.

Pet: Quæ ſunt ejuſmodi vaſa, quæ hic conveniunt.

Reſp. Quatuor: duæ arteriæ, & duæ venæ. Atque inter has nihil alterius generis intervenit; ſed ſemper cum venis venæ, arteriæ cum arteriis tandem conjunguntur.

Pet. Ergo ſanguinem ſpiritumque per has fætus recipit?

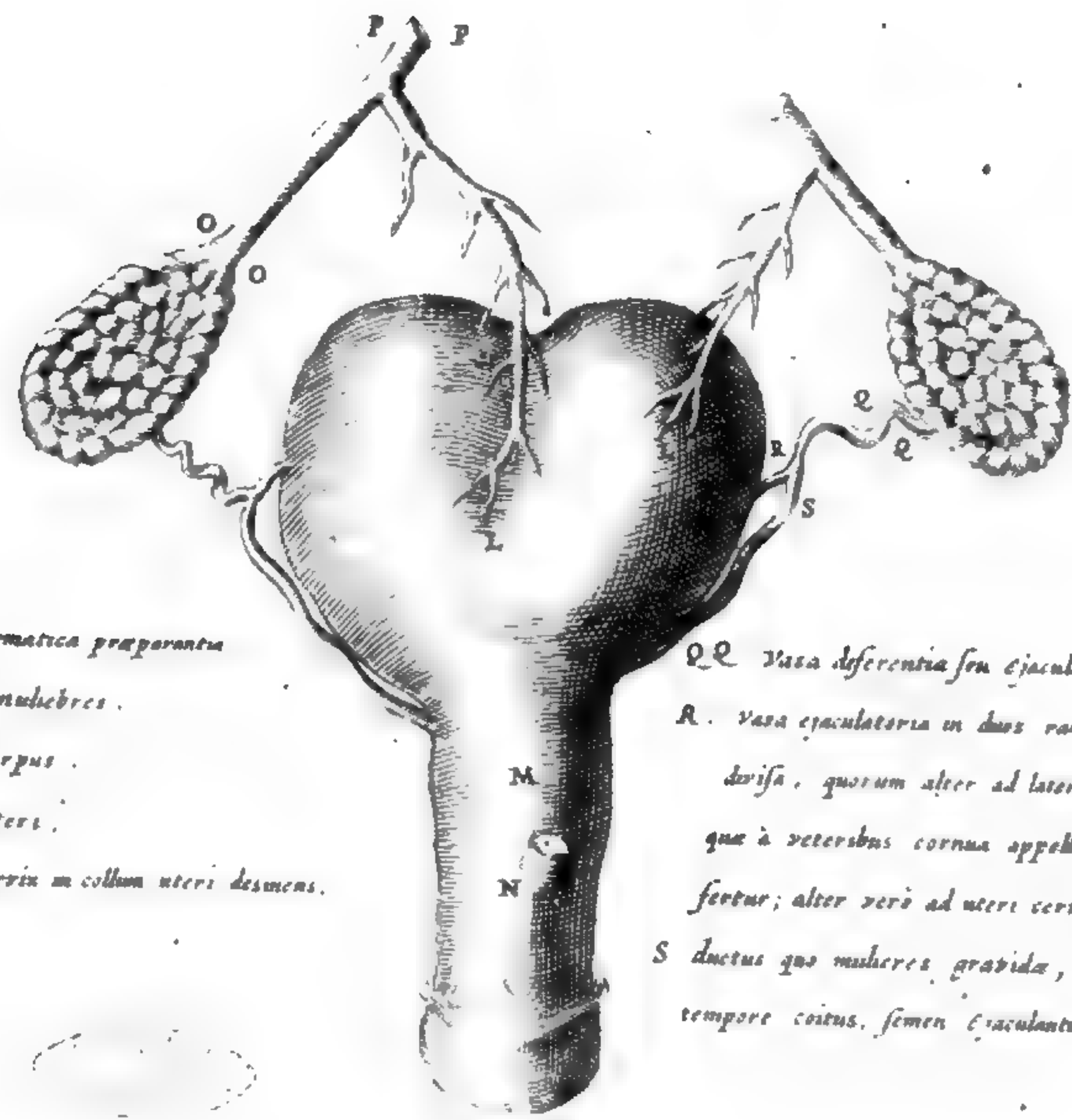
Reſp. Ita.

Quid ſunt cotyledones? *Reſp.* ſunt acetabula, ſeu oſtia vaſorum ad matricem uſque devenientia, quæ cotyledones muco refertæ, fætum non ſuſtentant, ob lubricitatem.

Pet. Per quas vias, mulier ſemen ſuæ gravidationis tempore ejaculatur, ſi uterus tam arctè claudatur, ut ne quidem acus eum intret. *auctore Hippocrate, lib. v. aphoriſm. li. & LIV? Reſp.* per ramum quendam deductum à vaſe ejaculatorio in uteri cervicem inſertum.

Vt hac figurâ conſtat.

Cur

P. P. Vaſa ſpermatica præparantia

O. O. Teſtes muliebres.

L. L. Uteri corpus.

M. Cervix uteri.

N. Veſicæ cervix in collum uteri deſinens.

Q. Q. Vaſa deferentia ſeu ejaculatoria.

R. Vaſa ejaculatoria in duos ramos diviſa, quorum alter ad latera uteri, quæ à veteribus cornua appellantur, fertur; alter verò ad uteri cervicem.

S ductus quo mulieres gravidæ, tempore coitus, ſemen ejaculantur.

Cur hepar, in fœtu, majus eſt cæteris partibus, corde nempe, & cerebro? *Reſp.* Quia hepar eſt ſcaturigo venarum, quæ cum latiores arteriis nerviſque ſint, majus illud eſſe, neceſſum erat.

Cur jecur, corque fœtus, fuerunt matrici communicata per venas, & arterias, non per cerebrum nervos? *Reſp.* fœtui non opus eſt nervis aut cerebro, cum non audiat, videat, non guſtet, non olfaciat, non imaginetur, non rationetur, non recordetur, nec aliam functionem exerceat: ſed venis arteriiſque indiget, ut nutriatur, augeatur, vivatque.

Quomodo fœtus regatur in utero? *Reſp.* Vita plantæ. planta autem ortum habet ex ſemine. unus ei truncus eſt, qui mox finditur. Hoc idem in fœtu natura præſtat per arterias venaſque umbilicales: quæ ſunt ex ſemine. Vbi oriuntur unica vena eſt, duæque arteriæ. Vena hæc, ubi à principio declinat, ſtatim ſcinditur in ramos radiceſque. Rami, vaſa ſunt ad uterum diducta: Radices, propagines diſſeminatæ in cavam, & portam: ideoque in fœtu vena umbilicalis, cava, ac porta, unus truncus. Vbi verò ab utero fœtus prodiit, amputantur vaſa umbilicalia; in jecore etiam obcæcantur hi ductus, & nihil minus duæ reſultant plantæ, Cava & porta nimirum. Et ut per arterias venaſque umbilicales geſtationis tempore uteri nutriebatur infans, ita, eo excluſus alimentum capit per arterias venaſque à corde & hepate oriundas.

DE MOLA.

Vtero nonnumquam contingunt mola, & ſuperfœtatio. Hæc, caro eſt ignava, iners & informis, quæ ex menſibus fœminæ, praviſque matrici humoribus nonnumquam innaſcitur, cujus iconem miram vide in noſtris Analectis.

Illa verò, eſt ſecunda conceptio, cum gravida jam mulier iterum cum viro coiens, concipit. De illa, nobis, præter illud *Hippocratis lib.* v. *Epid. n.* 11. bina exempla ſunt. quare, ô Valvarde, ſile, & quam plurima captum humanum excedere cogita.

Quod ſi aliquis cauſam inquirat, quare ſuperfœtatio ſolum mulieribus, non verò aliis animalibus (exceptis leporibus) contingat? hic pro reſponſione nonnullorum ſententiam primò intelligat: hominibus non fuiſſe datum certum tempus ad propagationem ſpeciei; veluti reliquis animalibus: quæ animantia, poſtquam conceperunt, iterum mares non admittunt. Quæ, etſi communis ſit ratio, tamen inſufficiens eſt; nam docente *Ariſtotele, lib.* VII. *de hiſt. anim. cap.* IIII. non ſolum mulier, ſed jam equa ſimiliter movetur ad propagandam ſpeciem, etiam ſi gravida exiſtat. Omitto in præſenti, aliam hujus dubii ſolutionem traditam ab *Andrea Laurentio, lib.* VIII. quæſt. XXII. Quia ex dictis facile redargui, & convinci poteſt.

Quare hujus dubii ſolutio petenda eſt ex eo ſolum, quod in mulieribus maxima reperitur ſeminis abundantia, etiam in uteri geſtatione, quod vo-

luptatem excitat ad propagandam ſpeciem.

Quare ergo equa non ſuperfœtat ſi denuo moveatur, ad propagandam ſpeciem? *Reſp.* Quia in utero non remanet ſufficiens ſpatium, ſeu cavitas pro alterius fœturæ generatione.

Quare, dixiſti lepores ſuperfœtare? *Reſp.* id evenire quia lepus ratione æſtuantis caloris facile movetur ad venerem. Maximè tamen advertendum eſt, alia etiam animalia impropriam ſuperfœtationem efficere poſſe.

Quod ſi quis petat; quibus ſignis cognoſcatur, diſtinctio ſuperfœtorum animalium à gemellorum productione? *Reſp.* quod gemelli, id eſt, gemini, unico & eodem congreſſu, producuntur, & unico & eodem partu expelluntur: at verò ſuperfœtati non ſiunt unico congreſſu, ſed diverſo.

Num reperitur alia diſtinctio inter illos? *Reſp.* Ita. gemelli enim eiſdemmet membranis ſolent involvi, ſuperfœtati non eiſdem, ſed diverſis, licet gemelli aliquando diverſis membranis involvantur, ut inquit *Hippocrates, lib. de natura pueri*; quo aſſerit, quod canes aliaque animalia plures fœtus expellentia unum quodque animal in ſuo ſinu, & pellicula exiſtit, quod intelligitur etiam expreſsè de mulieribus.

Generantur autem gemelli interdùm unius ſexus; quia, ſi maſculum ſemen ab utroque parente decedat, maſculi duo generantur; ſi verò fœmineum, à fœminâ, & maſculum à viro; generantur tunc mas, & fœmina: quæ doctrina ſcitu digna eſt, quia gemelli ejuſdem ſexus ferè ſemper ſunt vitales; quia gemelli eodem tempore formantur, moventur, & perficiuntur; ſi verò unico conceptu generantur, non ſunt vitales, quia non eodem tempore moventur, neque perficiuntur, ut docet *Ariſtoteles lib.* IV. *de gen. anim. cap.* VI. Datur etiam alia cauſa, quia maſculus & fœmina, aliquando qualitatibus contrarii ſe ad invicem alterant: quare etiam, ſi forma ſubſtantialis per aliquod tempus & dies poſt partum conſervetur, poſtea verò à cauſis extrinſecis ita immutatur, ut non poſſit reſiſtere. Et ſic gemelli, ſi diverſi ſunt ſexus, ferè ſemper non ſunt vitales.

Affirmat etiam *Andreas Laurentius* loco ſupra citato, quod gemelli, qui ſunt unius ſexus, eiſdemmet membranis involvuntur; qui verò diverſi ſunt ſexus diverſis membranis: & hoc, ut ſupra diximus, non ita ſemper contingit. ſunt autem gemelli inter ſe maximè ſimiles, ut plurimum, quia eiſdem ferè utuntur alimentis, quia eundem ſanguinem attrahunt, ſive ſit ſanguis venalis, ſive arterialis.

Quod ſi aliquis objiciat adverſus generationem gemellorum, quia ex toto illo ſemine, ex quo gemelli generantur, generatur tantum unicus fœtus magnus, non verò plures: *Reſp.* Generari plures ex eo, quod quantitas ſeminis non eſt ita ejuſdem rationis, in omnibus partibus, ut ſufficiat pro generatione unius fœturæ magnæ; ſed habet ſemen diverſitatem adeo maximam partium, ut ſic ex illo generentur duæ fœturæ, ad quod etiam maximè accedit, nam diverſis partibus uteri adhæret ſemen.

De cellulis uterinis hîc tacebimus. poſſe mulieres fœtus plures uno coitu concipere, experientia docet, & memorabile illud, quod memoratur, exemplum Comitiſſæ Hollandiæ, quæ, teſtibus Hollandiæ Annalibus, trecentos ſexaginta quinque infantes uno partu enixa eſt.

Quomodo ſiunt Hermaphroditi? *Reſp.* Cum utriuſque parentis ſemen æquipollens confunditur; vel, ſi mavis, cum natura, intendens diverſi ſexus gemellos, impedita redigit eos in fœtum unum.

EXTERNARVM HVMANI CORPORIS SEDIVM PARTIVMVE CITRA DISSECTIONEM OCCVRRENTIVM APPELLATIONES.

HIc non prolixior nominum externas hominis ſedes locave indicantium enumeratio inſtituitur: contenti ſolum vulgatas, doctiſque hactenus magis receptas, ac familiares voces adſcribere, omiſſis interim Græcis aliiſque peregrinis vocabulis tanquam inſtituto huic non admodum neceſſariis: quæ tamen in ſequentibus indicibus (dum harum partium peculiaris magis mentio inciderit) paſſim interſeruntur. Solet itaque univerſa corporis ſuperficies ab illius nominum inſtitutoribus primùm in magnas ſedes dividi, ac dein illarum partes rurſus variis nomenclaturis donari. Atque ita Ægyptii medici corpus in Caput, Thoracem, Manus, & Crura dividebant: Thoracem, perinde ac Ariſtoteles, nominantes, univerſum corporis truncum, à jugulo aut collo claviculiſve ad inguina & pubem, aut magis ad femorum uſque ſuperiora pertinentem: non autem tantum, ut Galenus, nonnullique Anatomicorum primarii, corporis ſedem coſtis ſeptam. Alii facultatum corpus univerſum diſpenſantium, animarumque ſedibus mentem adlubentes, quadrifariam quidem ſimiliter ac Ægyptii corporis ſuperficiem diſcernunt, verùm ſecus quàm illi corporis truncum in duas ſedes primum diſtinguentes, manus & crura unius partis loco prima hac diviſione enumerant, illa quæ Artus propriè vocatos conſtituunt, extremorum nomine complectentes. Ac in corporis trunco duas præcipuas locat ſedes, ſecundùm duas cavitates ſecantibus inibi obvias: quorum inferior ab elatiori interventu ſepti tranſverſi ſejuncta, jecur naturalis altriciſve animæ ſedem ſanguificationiſque officinam, ac inſuper huic ſubminiſtrantia organa complectitur, partibus quoque generationi famulantibus parata. Superior cavitas cordi iraſcibilis animæ fomiti vitaliſque ſpiritus fonti, illique ſubſervientibus organis aſſcribitur. Cæterum tertia corporis cavitas capiti tribuitur, cerebroque potiſſimùm principis animæ ſedi, animaliſque ſpiritus promptuario ſacratur. Corpore in hunc modum obiter diviſo, ſingularum partium ſuperficies ita rurſus diſtinguuntur, ut capitis totius pars anterior ſuperciliis ſuperpoſita, ac crinibus

nibus nuda, lineaſque quaſdam proponens, Frons nominetur. Hac ſuperior & verſus capitis medium vergens, Sinciput. Vtrinque ad ſincipitis latus, ſupraque Aurem cui Auditorius meatus ineſt, conſiſtens, Tempus. Media capitis ſedes ſinciput verſus poſteriora ſuperans, Vertex, qui veluti centrum eſt circuli criniū originem circumſcribentis. Poſt verticem uſque ad muſculorum qui utrinque in cervicis ſummo prominentes, in medio foveam oſtendunt, ac pleriſque Tendines dicuntur, elatiſſimam ſedem Occiput ſpectatur. Prior autem capitis pars à fronte ad mentum uſque protenſa, Facies. Inferior enim frontis pars, Superciliis veluti eminentibus, piliſque conſitis terminis, eorundemque medio circumſcribitur. His ſubſunt Oculi, inferiùs & ſuperiùs Palpebris intecti: quarum ſedes ubi invicem connivent, & erectis ordinataque, ut in navibus remos ſpectamus, ſerie poſitis pilis, quos Cilia nuncupamus, ornatur, quodammodoque cartilagineæ ſunt, Tarſi habentur. Commiſſionis hujus termini, Anguli ſunt: quorum major naſum, minor tempus ſpectat. In disjunctarum palpebrarum medio præter Carunculam in majori angulo conſpicuam, Album candidumve oculorum apparet: in cujus medio duo ſe offerunt circuli, quorum amplior Iris & Corona eſt, minor Pupilla. Naſus oculos interiacet, cujus foramina Nares vocantur: quarum externa latera naſi Pinnulis ſeu alis, interna verò interſepto naſi conſtituuntur. Sedes ad naſi latera mali in modum prominulæ ac rudentes, Malæ, & quibuſdam Genæ vocantur. Sedes inter naſum & malas mediæ nonnullis Concava dicuntur, quo nomine alii totam oculorum ſedem à palpebris ad malas metitam vocarunt. Faciei pars quam inflamus Bucca eſt. tota verò ipſius pars à ſuperciliis ad elatiorem uſque dentium ſeriem pertinens, Superior maxilla nominatur; reliqua autem quæ in viris Barba decoratur, Inferior. cujus anterius extremum, Mentum nonnunquam fovea ornatum educit, ſub Labri inferioris rubore conſiſtens, Elatioris labri ſedes naſo ſubdita, Sulculoque donata, Muſtax cenſetur. Quod labris circumſcribitur & continetur, Os; quo hiante Lingua, Palatum, Gargareon, Dentes, Gingivæ, internaque Faucium ſedes occurrit. Quod caput ad claviculas uſque aut thoracem excipit, Collum & Cervix eſt, & ſi poſterius nomen magis poſteriori parti accommodetur, uti & anteriorem quà aſpera arteria, & potiſſimùm ipſius caput tangentibus occurrit, Guttur dictam legimus. Humerus veteribus vocabatur brachii oſſis cum ſcapula articulus, unde & partem maximè ad colli radicem thoraciſque latera eminentem, Summum humerum dixerunt. Quod ab illo prorſum verſus Iugulum foveamve in colli radice obvium vergit, Clavicula eſt. Quod autem ab ipſo ad extremam digitorum aciem protenditur, Manus: cujus prima pars (ſub qua cavitas Axilla aut Ala appellata, & muſculis quos Tendines permulti illic vocant ſepta, conſiſtit) ad proximum uſque articulum cubitive flexum producta, Brachium, & Latinorum quibuſdam Humerus dicitur, Poſterior flexus illius ſedes Gibberus eſt. Pars ab hoc ad conterminum articulum ducta, Cubitus, & latinorum quibuſdam Brachium & Vlna. Ad cubiti extremum ſumma manus incipit, cujus pars à cubito ad quatuor digitorum radices porrecta, in duas ſedes partitur: ac cubito propinquior Brachiale eſt, alia Poſtbrachiale, quæ à conſtructionis ſpecie cum pectore etiam Pectus, à quibuſdam Palma nuncupatur. Hujus interior ſedes cava ac variis monticulis ſepta, multiſque lineis interſtincta, Volam efficit. Reliqua ſummæ manus pars, Digiti ſunt, ſinguli ternis partibus tanquam in acie locatis efformati, & exteriùs Vnguibus ornati. Horum major aliiſque actione oppoſitus, Pollex eſt, illi proximus Index, dein Medius ſeu Impudicus, cui proximus eſt Medicus & Annularis. Extimam verò ſedem occupat Parvus, Auriculariſve. Thoracem hîc nominamus corporis trunci partem Coſtis ſeptam, maximamque ſedem Laterum efformantem: cujus anterior ſedes Pectus eſt, quam Mamillæ, atque in illarum medio Papillæ cum obfuſco ipſas ambiente circulo occupant. Reliqua anterior trunci ſedes Abdomen conſtituit, cujus regio pectoris oſſis cartilagini & coſtarum cartilaginibus illa humilioribus proxima, perinde ſubcartilaginea nuncupatur, ac viſcera cartilaginibus illis complexa. Sic quibus ſeptum tranſverſum præcordia appellatur, ſedes in quam id cartilaginibus inſeritur, Præcordiorum nomen obtinuit, quanquam rurſus alii ita etiam thoracis anteriorem ſedem nuncupent. Quod ſub infimis coſtis & ilium oſſis ſpina (quæ mulieribus multo magis quàm viris educitur) oſſibus deſtituitur, tangentibuſque cedit, Inania ſunt & ilia. in quorum veluti medio Vmbilicus cernitur, ſub quo mox Sumen, cujus infima ſedes trunci termino proxima, Aqualiculus nuncupatur. Terminus autem ubi hic Pudenda & Naturalia conſiſtunt. Pubes eſt Pecten, ad cujus latera in femorum flexu Inguina recenſemus. Maris pudendi pars citra ſectionem conſpicua, Penis & coles vocatur: cujus ſummitas magis quàm reliqua longitudo craſſeſcens, Glandem efformat, in cujus medio meatus urinæ ſeminique communis conſpicitur. Hujus involucrum Præputium eſt, licet aliis tota penis ſummitas ita nuncupetur. In involucro reliquaque ad anum cute protuberantem ſuturæ modo lineam vocamus. Suturam, & totam hac exporrectam extuberantemque ad anum uſque penis partem Taurum. Vti & ſedem inter teſtium involucrum (quod ex cute paratum Scrotum dicitur) & anum conſpicuam, Interfeminium nuncupamus. Muliebris pudendi rima, quæ uteri cervicis eſt orificium, Sinus vocatur, quem Alæ & Colles utrinque prominentes, & cuticularis in ipſius ſummo apparens caro ornant. Recti inteſtini orificium per ſedē prodiens, à figura Annulus, & ab officio Strictor appellatur. Poſterior trunci corporis pars, Dorſum aut Tergum ferè nuncupatur, cujus latera in elatiori poſteriorique thoracis ſede Scapulis conſtituuntur. Inter ipſas verò medium & dorſi ſedes hinc ad infimas uſque coſtas, aut ubi id maximè in flexu protuberat, pertinens, thoraci aſſcribitur, ac poſt ſeptum tranſverſum conſiſtit. Sedes verò hanc ad nates uſque ſequens, Lumbos complectitur. Sunt autem Nates carneæ & globoſæ ſedes, ilium oſſium occupantes dorſum, in quarum medio ſacri oſſis & coccygis poſteriores proceſſus velut excarnes ad anum uſque occurrunt. Vbi articulus femoris percipitur, magnuſque Rotator extuberat, Coxendix

eſt, aut Coxa, quod nomen alii Femori aſſeribunt, ab inguinibus ad Genu pertinenti: cujus poſterior ſedes & flexus Poples nuncupatur. Genu ad proximum uſque articulum pedisve initium Tibia ſubſequitur, quæ nonnullis Crus nominatur, & ſi plures id nomen ſimul tibiæ femorique velint eſſe commune. Anterior tibiæ ſedes oſſea tangentibus occurrit, poſterior autem ubi ipſius Venter ſeu Sura cernitur, carnea. Tubera ad tibiæ imum utrinque velut oſſea tangentibus obvia, Malleoli, neutiquam verò Talus illis exceptus reconditusque nominantur. Poſtica pedis pars extra tibiæ rectitudinem retrorſum prominens, Calx appellatur. Reliquæ verò pedis ſuperficiariæ ſedes prorſus oſſium nomenclaturam aſſumunt, potiſſimum autem Tarſi, Pedii ſeu Pectoris, quod digiti hic etiam unguibus ornati ſequuntur. Quanquam ubi de integro pede ſermo inſtituitur, infima ſedes qua calcamus plerumque Planta, & Veſtigium; ipſiuſque internum latus Concavum, ſuperior verò Tarſus nuncupetur.

BREVIS NVMERATIO VNIVERSORVM CORPORIS OSSIVM.

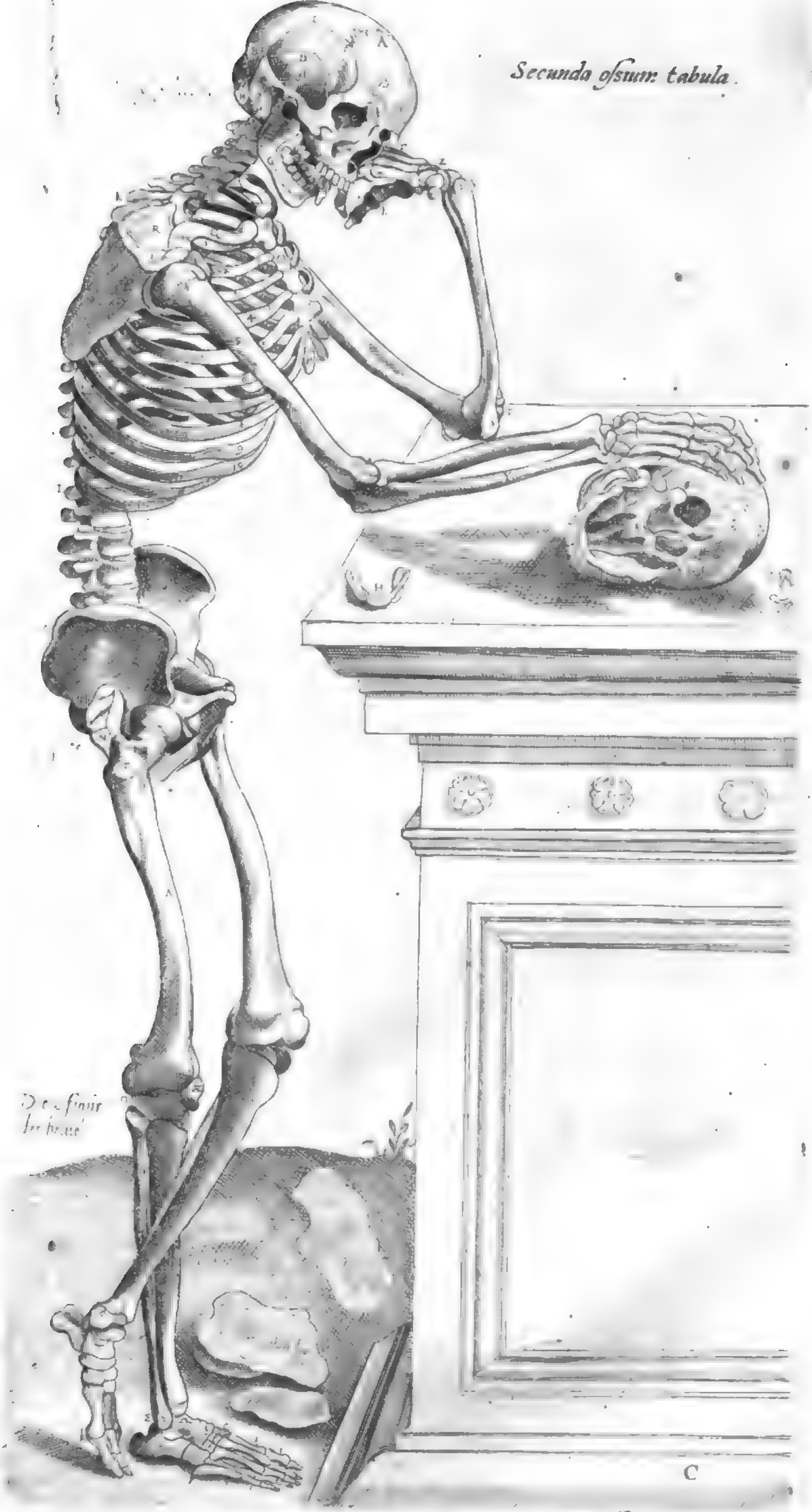
CALVARIÆ oſſa viginti ſunt, octo quidem capitis, & maxillæ ſuperioris duodecim: ita tamen, ut jugalia privatim non enumerentur, quum quorundam illorum viginti oſſium partes ſeu ſedes tantum ſint, propriaque circumſcriptione deſtituantur. Auditus organi oſſa quatuor ſunt, duo ſcilicet ad ſingulas aures. dentes ſunt triginta duo. maxillæ inferioris os unicum. oſſis referentis oſſicula ſunt ferè undecim. Vertebræ viginti quatuor. ſacri oſſis oſſa ſex. coccygis autem quatuor. coſtę viginti quatuor. Pectoris oſſis tria numeravimus oſſa, aliis autem ſeptena recenſentur. ſed age hac enumeratione tria tantum ſint: & aliàs ex tuo arbitratu, quot viſum tibi fuerit. ſcapulæ duæ: totidem claviculæ & humeri duo. ulnæ duæ. radii duo. brachialis oſſa ſedecim, utriuſque ſcilicet manus octo. octo item poſtbrachialis oſſa, in utraque manu quatuor. digitorum oſſa triginta: utriuſque manus nimirum quindecim. ſeſamina oſſicula in ſingulis manibus ut minimum ſunt duodecim, ac proinde jam viginti quatuor illa in manibus recenſeamus. Oſſa ſacri oſſis lateribus commiſſa, duo. femora duo. duo tibiarum oſſa. fibulæ duæ. duæ patellæ. duæ calces. tali duo. navicularia oſſa duo. tarſi oſſa octo, in utroque pede quatuor. decem pedii oſſa, in utroque pede quinque. viginti octo digitorum pedis oſſa, cujuſque nimirum pedis quatuordecim. pedis ſeſamina oſſicula ſimiliter atque in manibus viginti quatuor, quamvis nonnulla ſint prorſus cartilaginea. Ac proinde ſi hæc oſſa in unum numerum rejicies, univerſa erunt (ſi rectè addo) trecenta & quatuor. quibus ſi pectoris oſſa quatuor adhuc adjici velles, & maxillæ inferioris duo oſſa ſtatueres, eſſent trecenta & ſeptem. Verum ſi privatim omnes appendices (quum oſſa ſint propria circumſcriptione in pueris terminata) enumerare lubeat, facile dictum nuper numerum ſemel, ac rurſus dimidio duplicares. quod vel hinc colliges, ſi vertebras, femora, tibiæ oſſa, atque alia quæ multis appendicibus donantur, in memoriam revocaveris. Rurſus ſi oſſa ut in pueris viſuntur ſubduxeris, Dii boni quantum oſſium acervum cumulabis? quum omnes vertebræ, aut tribus, aut duobus conſtent oſſibus, & oſſa quæ ſacro coarctantur, tribus. idque generis reliqua: adeo ut cuique ſuo arbitratu oſſium numerum confingere ſit integrum.

Prima oſſium tabula.

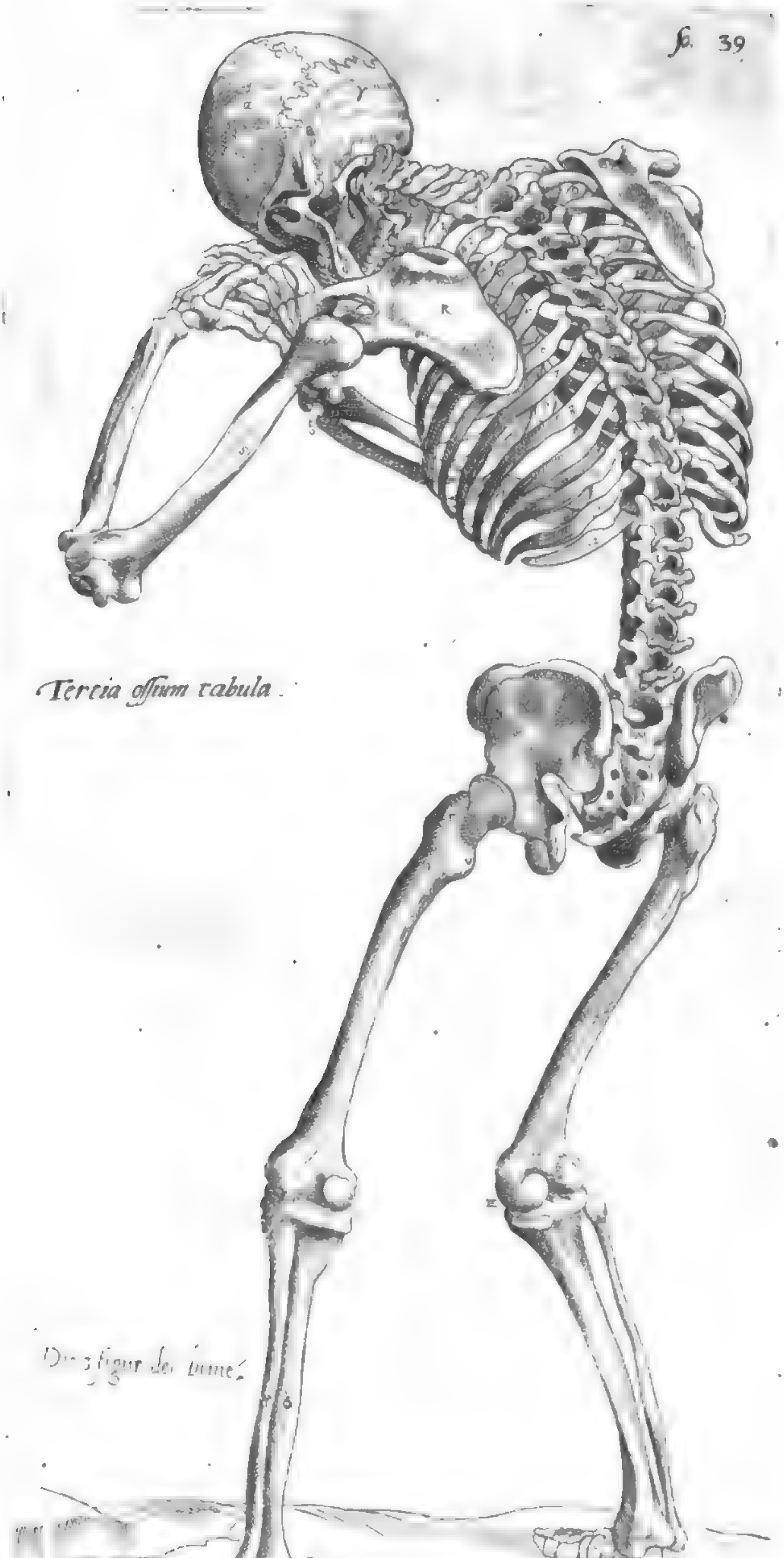
Digitized by Google

Secunda oſsium tabula.

C

Digitized by Google

Tercia oſſium tabula.

CHARACTERVM, QVI TRIBVS VNIVERSVM SCELETON EXPRIMENTIBVS FIGVRIS ADHIBENTVR,

INDEX.

TRIBVS præcedentibus figuris iidem ferè inſcribuntur characteres. quanquam ſi quis illarum alicui tantummodo peculiaris fuerit, ex numero promptè obſervabitur, quem ſingulis characteribus modo in Indice ſubjiciam, quo potiſſimùm inſtitui oſſium nomina ſimpliciter aſſcribere: eaque latina, & à probatioribus autoribus hactenus magis recepta & uſurpata. Quid generali hac voce oſſis & cartilaginis ſignificetur, nemo eſt qui ignoret: particularium igitur oſſium nomina opportunè auſpicabimur à capitis oſſibus, ſeu calvaria quæ cranium etiam dicitur. Calva, cerebri galea, atque ita nonnulli totam capitis oſſium ſedem vocant cerebrum amplexantem, octoque oſſibus efformatam. aliqui verò eam duntaxat, quæ crinibus ornatur. cujus circulus corona, theca & olla capitis, teſta capitis, & ſcutella capitis nuncupatur. Suturæ, quibus capitis oſſa invicem committuntur, comploſa vel commiſſa appellari poſſunt.

A 2.3 Sutura coronalis arcualis, ſutura puppis.

B 2.3 Græcorum majuſculum Λ referens ſutura lamdoides, ſutura proræ.

C 3 Sagittalis ſutura. Inſtar teli, veru, aut virgæ ſecundum capitis longitudinem prorepens ſutura, ac nervalis quandoque dicitur, idque potiſſimùm ubi hæc coronali committitur.

D 2.3 Hæc compago veræ ſuturæ imaginem non exprimens cum ſua coniuge vocatur, ſuturæ ſquamarum modo invicem commiſſæ, temporales, ſquamæformes, corticales, mendoſæ. Reliquæ autem calvariæ ſuturæ propriis deſtituuntur nominibus: cujuſmodi verò illæ ſint, non eſt quòd hîc prolixius repetam.

α 2.3 Hoc os unà cum ſuo conjuge, verticis oſſa vocantur. ſunt quibus ſyncipitis oſſa nuncupantur. ac nervalia, paria, arcualia: quanquam alii ita jugalia nuncupent oſſa. parietalia, quo nomine nonnullis temporum oſſa, dicuntur oſſa rationis, ſeu cogitationis.

β 1.2.3 Frontis os, quibuſdam ſincipitis coronale, os puppis capitis, os inverecundum, os ſenſus communis.

γ 2.3 Occipitis ſeu occipitii os, laude os, pyxis os, os proræ, os memoriæ. Sunt qui & baſillare (quod magnam capitis portionem conſtituat) nuncupent, etiamſi id nomen cuneiformi oſſi privatim inditum fuerit.

δ 2.3 Id os cum ſuo pari, temporum oſſa, oſſa lapidea, lapidoſa, quibuſdam mendoſa, parietalia, dura, armaliaque dicuntur. quæ oſſiculum notat incudique aut molari denti aſſimilatum,* verò id quod malleolo aut femoris oſſi comparamus. Quum itaque ea oſſicula priſcis Anatomes profeſſoribus fuerint incognita, non mirum eſt illa etiam nominibus deſtitui.

ε 2 In temporis oſſe proceſſus ſtyli acusve imaginem referens, ſtyliformis, calcar capitis, os calaminum, ſagittale, clavale, acuale.

ζ 1.2.3 Temporis oſſis proceſſus, uberis papillam referens, mamillaris dicitur.

E 2.3 Os cuneo comparatum. Cuneiforme palati os, baſillare, quamvis ſic etiam appellent occipitis os, paxillum, os colatorii, os cribratum, cavilla: quamquam & ita talum quoque vocent.

η 2 Sedes calvariæ, quam lapidoſam dicimus.

θ 2 Cuneiformis oſſis proceſſus, veſpertilionum alis aſſimilati.

F 1.2.3 Hæc ſedes ſimul cum ſua conjuge in altero latere, vocatur oſſa jugalia. Oſſa paris, paria, quæ nomina illi etiam temporum aſſcribunt oſſibus, anſæ oſſium temporum, arcualia oſſa. Superioris maxillę duodecim oſſibus nullum inſcripſimus characterem; quòd privatis deſtituantur nominibus, quamquam interim ſeptum narium, nonnullis criſtę os nuncupetur. Cæterum ſuperior maxilla dicitur mandibu-

G la, quod nomen & inferiori maxillæ G in tribus figuris notatæ accommodatur, quam Halyabatis interpres privatim Faucem vocat. Dentes, plurimum in utraque maxilla ſedecim figuntur, quorum quatuor medii, anterioreſque, inciſorii vocantur. riſorii, quaterni. quadrupli. Verum duo medii, privatim duales illis appellantur. Qui utrinque in ciſoriis proximus eſt, caninus vocatur, ſuntque ita utriuſque maxillæ duo canini. mordentes, hos quidam quoque riſorios vocaverunt. Quinque autem utrinque inſequentes, molares appellantur. molares, maxillares, paxillares, Cicero Genuinos, quo nomine alii eos appellant, qui poſt pubertatem ferè creſcunt: noſtris dentes ſenſus ac ſapientiæ vocantur.

H 2 Os υ referens. os υ aut Λ imaginem exprimens. Linguæ os, gutturis os, os laude, os morſus Adam. Avicennæ Interpres Capite de Gutture habet: Alfaic os habens quatuor latera, duo inferiùs, duo ſuperiùs, quod non obiter Anatomes ſtudioſo obſervandum venit.

I. K. L. M. & N. His characteribus, in tribus figuris

ferè conſpicuis dorſum notatur, quod ſpina, tergum, hominis carina, multis extruitur vertebris. Verticulis, oſſibus fuſi, quæ in poſteriori ſede acutum educunt proceſſum', qui Siminea vocatur. Cæterùm ab I ad K indicatur cervix, collum. Tenon, athlas, quod nomen alii ſeptimæ cervicis vertebræ duntaxat tribuunt. Porrò à K ad L vertebræ inſigniuntur thoracis, pectoris, interdum dorſi ſimpliciter interſcapilii. Ab L ad M vertebræ lumborum vel renum. Ab M ad N os ſacrum proponitur. latum, lumbare, oſſa clunium, clavium, vetula, oſaminum, oſanum, quæ nomina coccygi oſſi ab aliis adſcribuntur. N inſcribitur coccyx os, caudæ os, dein reliqua, quæ oſſi ſacro ex quorundam interpretum ſententia tribuimus nomina.

O 1.2.3 Pectoris os ſternum : thorax, aſſer, coſſos, ſcutum cordis.

P 1.2.3 Mucronata pectoris cartilago, enſi comparata enſiformis. Malum granatum enſifoidis, cultralis, epiglottalis cartilago, ſcutum, clypeus oris ſtomachi, medium furculæ inferioris.

1.2.3 &c. uſque ad 12. In tribus figuris duodecim thoracis coſtæ tam veræ ac legitimæ, quàm nothæ ſpuriæve indicantur.

Q 1.2.3 Claviculæ claves, jugula, ſunt qui & has humeros appellarunt Furculæ aut privatim furculæ inferiores; quas ab humiliori pectoris oſſis ſede, ita diſtinguunt.

R 1.2.3 Scapula. Latinis plerumque etiam humerus nuncupatur, ſcoptulum opertum, ſcoptula. Spatula, clypeus & ſcutum pectoris. Cæ-
λ terùm λ in tribus figuris, ſuperior ſcapulæ inſignitur proceſſus, quem ſummum humerum verè vocamus. Roſtrum procinum caput a-ſcapulæ. Proceſſus autem ſcapulæ interior
μ inferiorve, in prima figura μ indicatus, dicitur. Anchoræformis, C literam referens proceſſus. Oculos ſcapulæ, quo etiam nomine ſcapulæ ſpina nuncupatur.

S 1.2.3 Humerus, ſeu brachii os, Brachium, ſunt quibus ulna vocetur. Parvum brachium, adjutorium brachii, canna brachii.

T.V 1.2.3 Tota hæc ſedes, cubitus nuncupatur. & ulna, quæ nomina etiam inferiori hujus ſedis oſſi tribuuntur.

X 1.2.3 Superius in cubito os, radius nobis appellatum.

Y 1.2.3 Focile minus brachii, canna, arundo minor brachii.
Cubiti inferioris os, ulna nobis dictum, eiſdemque cum toto cubito vocibus donatum. Focile majus brachii, canna, ac arundo major & inferior brachii.
ν Hujus proceſſum ν in ſecunda inſignitum. Latinorum quidam Gibberum appellant. Addi-
ξ tamentum necatum. Proceſſus autem ξ inſignitus, ac ſtylum referens ſtyliformis.

Z. Z. 1.2.3 Brachiale. carpus. Palma quibuſdam. Raſcha, raſeta, aſcam, oſſa raſete.

Γ 1.2 Poſtbrachiale. permultis palma, pectus manus, pecten dicitur.

Δ. Δ 1.2.3 Digiti.

Θ 1.2.3 Oſſa ſacri oſſis lateribus commiſſa, quorum utrimque unum eſt, in teres veluti ſedes (& ſi continuum ſit) à diſſectionis profeſſoribus di-
ι ſtinctum, ac prima quidem ι inſignitur, ilium os nuncupata. os anchæ, interdum lumbare.
π Secunda ſedes mediaque, ac π inſignita, coxendicis os nuncupatur. coxæ os, quibus nominibus pleriſque totum os etiam vocatur, pixis os, femoris os, ſed valde perperam. Ter-
ρ tia ſedes, anteriorque, ac ρ inſignita, pubis os vocata eſt. pectinis. Penis pudibundum, feneſtratum os, quod etiam illi femoris os ſubinde appellitant.

σ 1.2.3 Coalitus pubis oſſium, verùm privatim cartilago hic inſignitur, eorum oſſium unionem interveniens.

Λ 1.2.3 Femur, ſeu femoris os, femen. Os coxæ, coxa, agis, anchæ os.

τ 1.2.3 Exterior femoris proceſſus, qui rotator, & natis ferè nuncupatur, Malum granatum teſticulorum, tharuca, trachametra major. Mi-
υ nor verò interiorque proceſſus, υ inſignitur.

Ξ 1.2.3 Patella. Mola, ſcutiforme os, genu rotula. Oculus genu, polus.

Π, Σ 1.2.3 Hæc pars univerſa Celſo Crus nuncupatur.

Φ 1.2.3 Nominatur tamen ſecus pars hæc Π & Σ interſepta, tibia. hujus quoque ſedis grandius exteriuſque os tibiæ, os ferè nuncupamus. Focile majus, & arundo, & canna major, ſeu domeſtica cruris.

Ψ 1.2.3 Cæterùm exterius graciliuſque os inſignitum, fibula nobis appellatur. Sura. Focile minus, canna, & arundo minor cruris.

φ.χ 1.2.3 Malleoli, latinorum autem nonnullis malè tali appellantur. Claviculæ, cavillæ. Ac φ quidem interiorem indicat malleolum, χ au- exteriorem.

Ω 1.2.3 Talus, aſtragalus, Latinis Interpretibus quibuſdam parum rectè malleolus appellatur, fortaſſis huc quorundam non Anatomicorum ſententia ductis, qui τὴν σφυρὰν malleolum, neutro autem τὰ σφυρὰ talos potius ſignificare contendunt. Baliſtæ os cavilla.

a 2.3 Calx. Calcaneus. Calcis os, calces pedis, calcanius.

b 1.2 Os cymbam ſcaphamve referens. Naviculare, naviforme.

c. c 1.2.3 Hæc pedis pars quatuor efformata oſſibus, nobis tarſus, ut & Græcis, ferè nuncupatur. Raſeta pedis, & oſſa raſetæ pedis. Tria
d.e.f autem interiora d.e.f. inſignita, privatim chalcoides quibuſdam appellantur. extimum ve-
g rò ac g notatum, vocamus os cubum teſſeramve referens. Cubiforme, quadratum Grandinoſum.

h.h 1.2.3 Pedium planta, planum, veſtigium & ſolum. Pectus, & pecten.

i.i 1.2.3 Pedis digiti.

k 1.2.3 Charactere k oſſicula notantur ſeſamina.

PRIMÆ

Prima muſculorum tabula.

Die erſte figur der Meuſſen.

PRÆSENS tabula anteriorem corporis faciem magna ex parte notans, corpus exprimit, à quo cutis cum adipe carneaque membrana, & omnibus in ſuperficie extantibus nervis, venis & arteriis, ſi quæ ſunt, reſecui. Hanc tabulam unà cum ſequenti, characteribus liberam relinquere propoſitum erat, quo minus illis commaculata ſpectaretur. Quandoquidem tertia ferè prima eſt, quam ad diſciplinam paravimus, præſens namque (uti nec conſequens) aliquid oculis ſubjicit, quod non in muſculoſis & quadratis, ut ſic dicam, hominibus, eruditos pictores, ſculptoreſq; indies etiam præcipuè exprimere obſervamus. Quæ enim membranea in tertiæ tabulæ facie & cervice viſuntur, & fibræ etiam in muſculis ductæ, potius pictorem ac ſculptorem & plaſtem (quorum ſtudiis quoque opitulari viſum eſt) perturbant. Quamquam his ſanè non ſat ſit, muſculos in ſuperficie repoſitos ad amuſſim tenere, imò præter oſſium accuratiſſimam cognitionem, ſumma diligentia cujuſque muſculi munus perſpectum ipſis eſſe debet, quo ſciant, quando muſculum aliquem aut breviorem, aut longiorem, aut protuberantem magis, aut compreſſum depingere debeant, hoc axioma perpetuò ob oculos habentes, muſculum dum os movet, idque (ut ſic dicam) ad ſuum ventrem retrahit, breviorem, multoque prominentiorem fieri, & ad ipſius ventris medium colligi, quum autem è converſo muſculus os dimittit, ipſumque os aliò agitur, quàm ab eo muſculo duceretur, muſculi ventrem (cui duntaxat illi artifices animum accommodant) produci ac ſubſidere, minimumque protuberare, Characterum præſentis figuræ indicem aggrediar, in quo vix ullum muſculum privatim expreſſurus ſum, ſed unicum duntaxat characterem ſingulis in altero latere adhibens, quos hic obiter ſpectare licet, aſſcribam. In facie itaque nullus hic in conſpicuo eſt muſculus, quod illi tenues exactè & membranei ſint, neque etiam obiter adempta cute ſecus, quā in præſentia modo occurrant.

A Glandulæ quàm plurimæ notantur, quæ ſub aurium radice, ad poſteriorem inferioris maxillæ ſedem repoſitæ, cavitatem hic opplent, tutæque vaſorum diſtributioni præficiuntur. Sunt autem hæ quas in pueris humorum influxus cerebro moleſtant, ac quæ ſtrumis (quas χοιράς Græci appellant) ſubinde infeſtantur. Hac ſede, qua glandulæ reponuntur, etiam citra characteris adminiculum, præſciſſæ hic auris foramen obſervatu eſt facillimũ.

B Siniſtri lateris muſculus, ab inferiori maxilla, in os υ imaginem referens inſertus.

C Muſculus à pectoris oſſe prognatus, ac in os υ literæ ſimile cum ſuo conjuge inſertionem tentans.

D Muſculus gracillimus, à ſuperiori ſcapulæ coſta, in os υ referens inſertus, ac in quarta muſculorum figura, V & V, in quinta autem, R & S notatus. Sedes quæ utrinque ad literæ D latera viſitur, cavaque eſt, nervos continet ſexti paris nervorum cerebri, interioribus venis jugularibus, & arteriis ſoporalibus concomitatos.

F Muſculus à pectoris oſſe & clavicula, in mammillarem occipitii oſſis proceſſum, carnea inſertione implantatus.

G Portio eſt muſculi, ſcapulam moventium ſecundi, cujus effigiem monachi in ſuis cucullis imitati ſunt. Præſentis muſculi aliud nihil hic eſt conſpicuum, quàm quod claviculam, & ſummi humeri ſedem claviculæ connexam inſeritur, verùm in nona figura totus apparet muſculus, Γ & Δ inſignitus.

H Sedes hæc jugulares venas exteriores tranſmittit, quare etiam citra omnem muſculi diſtinctionem, in vivis duntaxat cava apparet. Vena autem reſecta, & mucoſis quibuſdam membranulis ademptis, ille occurrit muſculus, quem D inſignivi, & etiam unus qui à prima thoracis coſta, in anteriorem tranſverſorum proceſſuum cervicis vertebrarum ſedem inſertus, C in octava muſculorum tabula notatur.

I Claviculæ anterior ſedes, quæ excarnis occurrit.

K Muſculus brachium attollens, cujus principium à clavicula, ſummo humero, & ſcapulæ ſpina enaſcitur, atq; hic ipſius pars ſpectatur, à clavicula & ſummo humero pronata.

L Muſculus brachium pectori adducens.

M Pectoris os excarne apparens, nam muſculis pectori brachium adducens ad oſſis latus, primùm carneus eſſe incipit, & quamvis dexter ſiniſtrum nervoſo, & membranæ modo tenui exortu contingat, ob hoc tamen in vivis adhuc hominibus pectoris os non prorſus occultatur.

N N ſub axilla latitat, partem notans muſculi brachium deorſum verſus dorſum detrahentis, ac ſequenti tabula Γ indicandi.

O. O Hæc digitorum imago, muſculi aliquot inſertiones indicat, qui in octo ſuperiores thoracis coſtas inſertus inſpirationi famulatur, atque in octava muſculorum tabula F & F inſignitur.

P. P Præſens verò digitorum effigies, exortus eſt muſculi abdominis obliquè deſcendentis, quem pluribus characteribus hic notare non libuit: quemadmodum neque recto etiam abdominis muſculo notam adhibui, quod prorſus adhuc ſub obliquorum nervoſis tenuitatibus, & muſculo brachium pectori adducente reconditus ſit, utcunque etiam tubera quæ ſecundum abdominis longitudinem porrecta conſpicis, recti abdominis muſculi ſint: quæ quo minus extuberent, aliquorum tendinum tenuitatibus non inhibentur: quemadmodum neq; cutis craſſities in non admodum obeſis obſtat, quo minus eadem ſpectentur.

Q. Anterior cubitum flectentium muſculus.

R R ſub axilla reconditur, notans dicti jam muſculi, interioris capitis carnoſam partem, peculiaris muſculi ritu extuberantem.

S. S Muſculus poſterior cubitum flectentium, quem duobus inſignivi characteribus, ne ſedes illis characteribus notatas, diverſos eſſe muſculos quis arbitraretur.

T Muſculus ab inferiori ſcapulæ coſta enatus, cubitique extenſioni ſubſerviens.

V Superior muſculus eorum qui radium in pronum agunt. Cæterùm quum præſentis figuræ cubitorum & manuum extremarum non eadem ſit facies, haud inopportunè dextro & ſiniſtro lateri V ac ſubſequentes aliquot characteres pariter adhibui.

X Muſculus ante indicem poſtbrachiali inſertus, idque flectens.

Y Muſculus latum tendinem in ſummam manum producens. Sedes autem quæ utrinque ad hujus tendinis latus in cubiti longitudine protenditur, nulloque charactere inſignitur, flexionis ſecundi quatuor digitorum articuli autor eſt, quem quintæ figuræ ⊖ indicat.

Z In dextro cubito indicatur muſculus ab interno humeri tuberculo principium ducens, qui recto brachialis oſſi inſertus, brachiale flectit.

a In utroque cubito muſculus notatur, radium in ſupinum ducens: qui ab humeri oſſe natus, inferiori radii appendici implantatur.

b In utroque cubito muſculus inſinuatur, bicorni tendine brachiale extendens.

c In utroque cubito indicantur duo muſculi, ex ulna originem ducentes, quorum unus tendinem brachialis oſſi offert pollicem ſuſtinenti: alter in binos diſſectus tendines, unum primo pollicis oſſi, alterum ſecundo & tertio inſerit.

d In ſiniſtra manu hic occurrit tendo muſculi, pollicem verſus indicem evertentis.

e In ſiniſtra manu ſpectantur tendines, in exteriorem indicis ſedem exporrecti.

3.4.5.6 In ſiniſtra manu notatur transverſum ligamentum, in cubiti externa ſede conſpicuum. verùm numeri characteres ſeorſim indicant, quot in hac manus ſuperficie ſinus annulique diſſecantibus apparere poſſunt. ſunt autem omnes quatuor radio proprii, illiſque tendinibus adaptati, in quorum regione numerum conſpicis. In dextro cubito etiam 6 ſpectantur, idem quod in ſiniſtro indicans.

h In ſiniſtra manu, ſedes muſculi indicatur pollicem indici proximè adducentis.

i In dextera manu muſculus pollicem ab indice plurimùm abducens: atque ad hujus latus portio ejus muſculi viſitur, qui primum pollicis os flectentium eſt prior.

q Muſculus parvum digitum à cæteris abducens, ad cujus dextrum latus is ſe offert, qui ſub illo magna ex parte occultatus primum parvi digiti flectit internodium, id in externum latus ducens.

k Tunica teſtem ac ipſius vaſa ſeminaria involvens, quæ hàc in viris prorepunt. Mulieribus enim hæc vaſa cum reliquis generationi famulantibus organis in corporis alto reconduntur.

l Ad ſiniſtri teſtis latus *l* occultatur, notans glandulas cavitatem hic in inguinibus replentes, qua inſignis vena cum arteria crus adit. Glandulis enim reſectis hic magnus exſurgeret ſinus, cujuſmodi in inguinum abſceſſibus fieri cernimus.

m Muſculus à pubis oſſe in femur procedens, in octava figura z notatus.

n Hàc prorepunt duo muſculi, quorum alter femoris motorum ſextus habebitur, atque in octava tabula ⊖ notabitur: alter verò ſeptimus, in eadem tabula Λ indicandus.

o Ab ilium oſſe pronatus muſculus, qui tibiæ inſertus, illius motorum primus eſt.

p A pubis oſſium commiſſura enatus muſculus, ac tibiam moventium ſecundus.

q Sextus inter tibiam moventes muſculus, cujus carnoſa ſubſtantia hic conſpicitur: tendo autem ipſius adeò tenuis eſt, ut ſubjectorum illi muſculorum circumſcriptionem non obliteret. Quapropter etiam privatim hic ſe non oſtendit, quemadmodum neque in ſecunda muſculorum figura. in tertia tamen & quarta, quadantenus oculis ſubjicitur, in hac quidem charactere 3, in illa verò 4 notatus.

r Præſens muſculus etſi cum aliis inibi ad ſuperficiem repoſitis nuper dicto membraneo tendine ſexti tibiam moventium muſculi obducatur, attamen ſeſe oſtendit, quemadmodum neque in muſculoſis integra adhuc cute conſpectum fugit. Notat autem r privatim ſeptimum tibiam moventium muſculum.

ſ Muſculus ſupra coxendicis oſſis articulum principium ducens, & inter tibiæ motores nonus. Verum & hic membraneo obtegitur tendine muſculi tibiam moventium ſexti.

t Muſculus, femoris os univerſum quodammodo amplectens, tibiæque ducum octavus.

u Sedes hæc notata, ad ſiniſtrum ſpectatur genu, eſtq; quarti tibiam moventis muſculi pars.

x.y Tota hæc tibiæ oſſis regio excarnis eſt, nulloque obtegitur muſculo.

z Muſculus pedis motorum ordine ſextus, ac per transverſum ligamentum in anteriori tibiæ ſede poſitum & δ indicandum, deſcendens, pediiq; oſſi pollicem ſuſtinenti inſertus.

α Muſculus quatuor pedis digitos extendens, qui ſub muſculo z inſignito, maxima ſui portione occultatur.

β Quatuor digitos extendentis muſculi portio, quæ pedi in anteriora attollendo ſuppetias ferens, pedem moventium nonus cenſetur.

γ Pollicem extendens tendo. Carnoſa enim muſculi pars in alto aliis ſubjicitur muſculis.

δ Transverſum ligamentum in anteriori tibiæ ſede locatum, & quatuor ultimò notatis muſculis viam porrigens.

ε Exterior malleolus, ſeu fibulæ excarnis pars:

ζ Muſculus fibulæ exporrectus, qui ſub pedis inferiora reflexus in pedii os pollicem ſuſtinens inſertionem molitur, ac pedem moventium ſeptimus numerabitur.

η Muſculus ab extremo femoris capite pronatus, & pedem moventium ſecundus.

θ Hunc characterem & aliquot ſubſequentes in dextro cruri repoſui, quod illic indicandi muſculi

Secunda muſcularum tabula.

Digitized by Google

muſculi in eo ſint conſpectiores. Verùm θ notatur muſculus ab interno femoris capite pronatus pedemque moventium primus

ι Tendo totius corporis gracillimus, ab illo enatus muſculo, qui ab externo femoris capite principium ducens, pedem moventium tertius habetur.

κ Maximus ſuræ muſculus à commiſſura fibulæ ad tibiam enatus, pediſque motorum facilè robuſtiſſimus, & quartus.

λ Muſculus quatuor pedis digitorum tertium os flectens.

μ Portiuncula quoque hic viſitur, pedem moventium quinti: verùm hæc, ut & muſculi paulo antea in dextro potiſſimùm crure commemorati, dilucidius multo in dextra ſequentis tabulæ tibia conſpiciuntur.

ν Tranſverſum ligamentum à tibia in calcem pertinens.

ξ Muſculus pollicem in internum latus agens.

ϖ In ſiniſtro pede muſculus notatur, pollicem aliis digitis adducens, ſeu illum in latus externũ movens. Apparent adhæc, ſub tendinibus muſculi quatuor digitos extendentis, ac α notati, tendines indicem medium & annularem in externum latus abducentes.

SECVNDÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

SECVNDA tabula primæ, quòd ad ſectionem ſpectat, omnino correſpondet, & in latus verſa eoſdem cum illa commonſtrat muſculos, unà cum oſſium ſedibus in ſuperficie prominentibus, ac ut ſic dicam, excarnibus. Quum itaque hæc ſpectatu ſit digniſſima, pari cum præcedente modo ſingulos muſculos uno charactere annotabo. Facies itaque propemodum univerſa, & caput quoque, quum paulo minus toto oſſeum ſit, literis niſi pauciſſimis in hunc modum inſignientur.

A Temporalis muſculus. Quicquid ſupra ſemicirculum hunc quo temporalis muſculi primus exortus circumſcribitur, conſiſtit, prorſus excarne eſt: niſi hîc fortaſſis accuratè nimium ſingula animadvertens, frontis os ſecundum naturam non excarne eſſe, verùm tenui muſculoſa compage obduci, additum velis, quam ſimul cum frontis cute totaque adeo carnoſa membrana reſecuimus.

B Os jugale. Foramen illud ad oſſis hujus terminum ſeſe offerens, auditorius eſt meatus.

C Muſculus à mandendo μασητὴρ, & manſorius nuncupatus.

D Muſculus buccarum motibus ſubſerviens, ac ex una maxilla in alteram pronatus.

E Muſculus ſiniſter ab inferiori maxilla in os υ imaginem referens productus.

F Muſculus à pectoris oſſe in os υ referens inſertus.

G Muſculus ſiniſter, à ſuperiori pectoris oſſis ſede principium ducens, & in humiliorem cartilaginis ſcuti imaginem repræſentantis re-

F

gionem inſertus. Is enim quum ſub muſculo F inſignito latitet, non prorſus in latere conſpectum fugit.

H. H Muſculus à ſuperiori ſcapulæ coſta ad os υ imagini ſimile properans, qui ablato adipe & jugulari externa hinc diligenter execta, juxta humilius H eſt conſpicuus. Deinde ſuperius H indicat etiam glandulas ad auris radicem repoſitas.

I A pectoris oſſe & clavicula principium ſumens muſculus, & in mammillarem temporis oſſis proceſſum inſertus.

K. L Muſculorum ſcapulam moventium ſecundus. ac K quidem notat ſuperiorem ipſius partem, quæ ſcapulam ſurſum trahit. L verò inferiorem, cujus beneficio ſcapula deorſum agitur. Ad dextrum latus L hîc quoque dextri muſculi portio ſeſe offert, verùm in nona muſculorum tabula utriuſque lateris muſculus literis Γ & Δ eſt ſpectatiſſimus.

M Muſculus brachium attollens. præſens muſculus longè accuratiùs in quarta figura Ξ, & in decima Δ indicabitur. quod ideo additum volui, ne quis hunc muſculum multis donatum impreſſionibus, plures eſſe ex vera hac integraq; delineatione ſibi perſuadeat. Quãvis interim hæ impreſſiones (ſi quis alius modò muſculus) peritos ſculptores pictoreſque ludant. quos non hîc ſolum, ſed & in toto externo brachii latere velim eſſe attentiſſimos, quod male muſculum quem jam notabimus, veluti in cubiti exteriora protrahant.

N Quamquam ex ſubſequentibus characteribus nonnullos in utroque brachio repoſitos cernis, tantiſper tamen ſiniſtro duntaxat animum adhibebis, donec & dextri meminero. N itaque notatur poſterior cubitum flectentium, qui in vivis altiùs ſupra brachium attollentis, muſculi inſertionem enaſci viſitur, quàm revera principium ducit. licet hîc non nimis inferiùs incipiat, ſed quod pictoribus animadvertendum eſt fortaſſis etiam elatiùs quàm deceat.

O Muſculus cubitum extendens, qui ab humeri capitis cervice principium adipiſcitur.

P Muſculus cubitum quoque extendens, cujus origo ab inferiori ſcapulæ coſta pendet.

Q Hac ſede duo dicti nuper muſculi cubitum extendentes in unum coëunt, non amplius duplicis muſculi imaginem repræſentantes. Quòd autem hîc inſignius quàm reliquo progreſſu extuberant, præter ipſorum partem ſummè carnoſam tertius cubitum extendentium in cauſa eſt, qui hîc ſub illis occultatus ab humero ſeu brachii oſſe pronaſcitur atque in duodecima figura X, in decimatertia autem d indicabitur.

R Hac parte cubiti extentionis autores in poſteriorem ulnæ proceſſum, & articuli ligamenta implantantur, nerveam ſuæ inſertionis partem in triangularem hanc ſedem porrigentes, quæ excarnis ulnæ eſt portio.

S Muſculus ab humero enatus, qui in inferiorem radii appendicem inſertus, radium in ſupinum ducit.

T Muſculus bicorni tendine brachiale extendens.

V Muſculus indicem medium, & annularem præcipuè extendens.

X Muſculus parvi digiti extentionis primarius autor.

Y Muſculus poſtbrachiale extendentium inferior.

a Muſculus flectentium brachiale inferior.

b. c Duo hîc indicantur muſculi, quorum ſuperior b inſignitus brachiali inſeritur. inferior autem cui c inſcriptum eſt, in duos diducitur tendines, unum primo pollicis internodio inſerens, alterum duobus ſuperioribus ejuſdem internodiis implantans.

1.2.3.4.5 & 6. His numeris notatur tranſverſum ligamentum in exteriori ſede cubiti repoſitum, quod in tot rurſus annulos dividitur, quot numeros ſcripſimus. 1 enim indicat ligamentum radio ulnæque commune. 2 ligamentum ulnæ proprium. 3.4.5 & 6 verò inſinuant quatuor ligamenta radio peculiaria.

d Sedes muſculi, aut ipſe etiam muſculus indici pollicem proximè adducens.

e Tendo muſculi pollicem ad indicem evertentis. Verùm modò tempeſtivum eſt & dextro brachio animum accommodare, ac partim eaſdem notas quas in ſiniſtro ſpectaſti, partim verò novas intueri. Idem igitur ſignificant N ac N. P. S. T. a. Sed vix hîc muſculi a inſigniti linea conſpicitur. dein b.c & 4.5.6 & d ac e idem in dextra, quod in ſiniſtra manu referunt. At privatæ dextræ manus notæ ſunt hujuſmodi.

Z Anterior cubitum flectentium muſculus.

f Muſculus ſuperior radium in pronum moventium.

g Muſculus ſuperior brachiale flectentium.

h Latum producens tendinem muſculus.

i Muſculus gibbam ſcapulæ ſedem occupans, qui extrorſum brachium circumvertit.

k Muſculus quo brachium retrorſum ad dorſum elatiùs quàm jam ſignando muſculo ducitur.

r Præſentem muſculum nona tabula O, & detectum adhuc magis decima ϴ oſtendent. At quum externum ſecundumve ipſius latus nullibi atque in hac tabula opportunius oſtendetur, hîc aliquot characteres adjicere erit operæ precium. Eſt itaque muſculus hic cujus beneficio brachium agitur deorſum, triangularis quodammodo figuræ, cujus internum latus ſpinarum apicibus exporrigitur (qui

l.m præſenti muſculo principium offerunt) ab l ad m pertinens. Exterius verò latus, quod à ſacro oſſe ſurſum obliquè in priora ad inſertio-

n nem properat ab m ad n uſque pertinet. n enim inſinuat hujus muſculi partem ſuæ inſertioni proximam, quæ citra alterius muſculi diſſectionem conſpici nequit. Atque hoc latus eſt, quod in prima tabula N notat, in ſequenti verò V, & rurſus longe accuratiùs dextrum ſeptimæ tabulæ brachium O litera hanc inſertionem commonſtrat. Tertium latus ad l ab n porrigitur, quod tranſverſim ductum humiliori baſis ſcapulæ angulo inſternitur. Atque l etiam indicat hujus muſculi partem muſculo cui L inſcripſimus ſubjectam.

Δ Ne parvum o in umbra ad pectoris ſedes plus ſatis lateret, Δ inibi poſitum habes, muſculum indicans, quo brachium pectori adducitur.

o.o.o. Hujuſmodi triangulorum quaſi ritu procedentes formæ inſertiones muſculi ſunt ejus qui in octo ſuperiores thoracis coſtas manus modo inſeratur.

p.p Exortus abdominis muſculi obliquè deſcendentis, qui mutuò cum dicti jam muſculi & aliquot o inſigniti inſertionibus ingrediuntur. Quod autem in univerſa abdominis ſede conſpicitur, obliquus ille eſt muſculus: quamquam rectus abdominis muſculus nonnihil propter obliquorum tendinum tenuitatem (quemadmodum & ante ſectionem) extuberet.

q Principium notatur primi tibiam moventium muſculi, quem ſequenti figura Σ notatum cernes. Hîc autem in dextro femore q etiam indicatur.

r Muſculus latum producens tendinem, quo omnes femur amplexantes muſculi circumdantur, quique tibiam moventium ſextus habetur. Hujus tendo quum non inſignem exigat ſpiſſitudinem, aliorum muſculorum inſpexione minus adhuc ipſa cute occupat: unde etiam hîc occurrit muſculus, mox t notandus.

ſ Portio muſculi tibiam moventium noni, quem in quarta tabula ♦ exprimam.

t Muſculus tibiam moventium ſeptimus, membraneo tendine ſexti tibiam moventis muſculi obrectus.

u Muſculus ſiniſtrum femur moventium primus. Qui verò dextrum femur agit, etiam magna ex parte hîc ſe offert.

x Regio majoris exterioriſve proceſſus femoris.

y Conſpicua ſecundi femur moventis muſculi pars. Reliqua autem primo femur moventi muſculo u ſuperiùs indicato, & illo quem latum producere diximus tendinem, quemque hîc r notavi occultatur.

α Quartus tibiam moventium muſculus, qui hîc externo ipſius latere eſt ſpectatiſſimus, ac nullibi in dextro crure apparet.

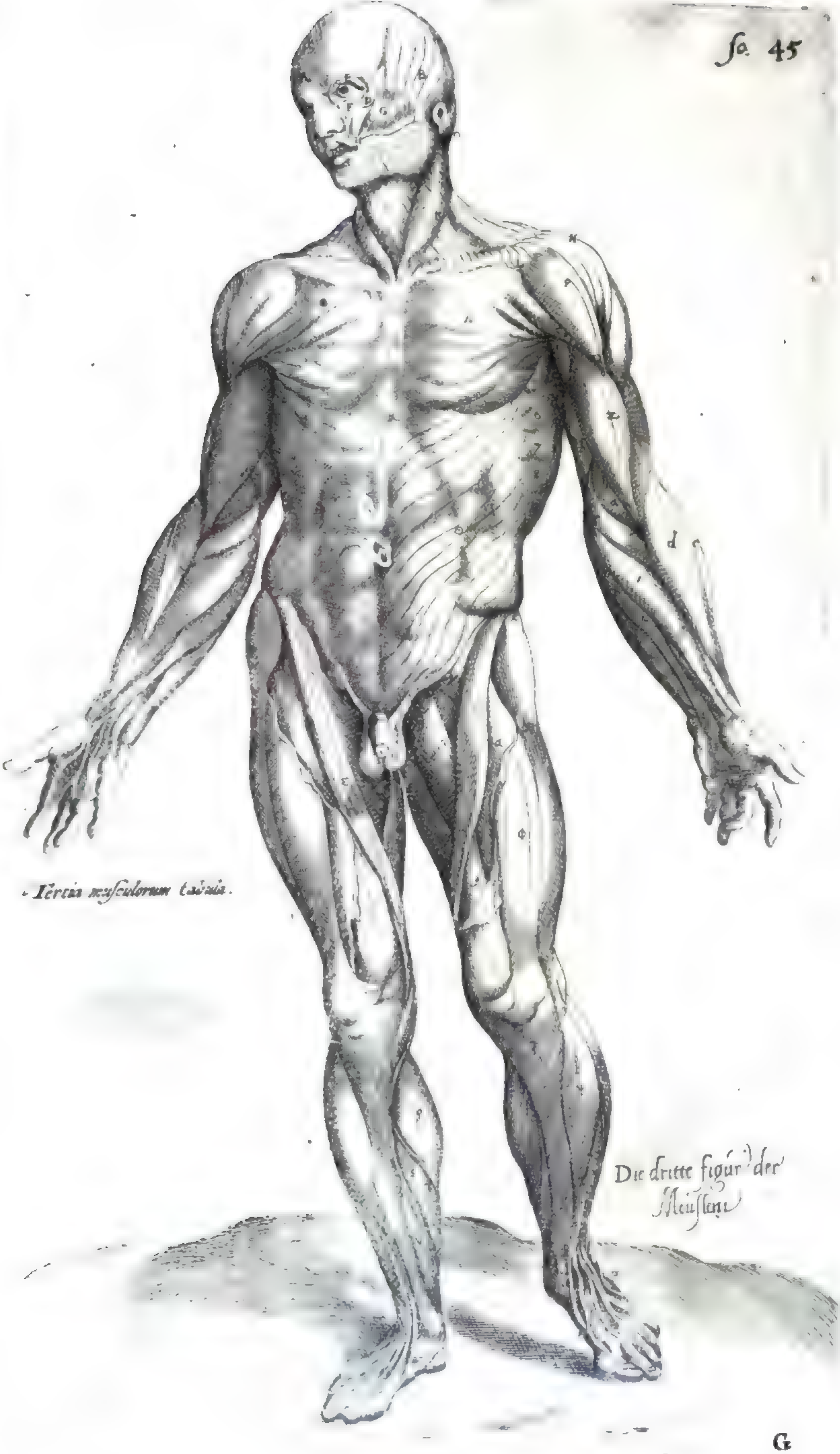
β In utroque femore tertius notatur tibiam movens muſculus.

γ In dextro tantum femore indicatur ſecundus tibiam moventium muſculus.

δ In dextro crure bis δ poſui muſculum indicaturus, quem ego quintum femoris motorem enumeraturus ſum. In ſiniſtro autem crure δ juxta poplitem ponitur, quintum quoque notans muſculum.

ε & ζ In dextro femore indicatur quintus tibiam moventium Galeni muſculus, noſter autem femur moventium quintus. ac ε quidem hujus muſculi poſteriorem partem indicat, ζ verò poſteriorem anterioris partis portionem. Hæc non ambigo abſtruſa obſcuraque videri,

Digitized by Google

Tertia muſculorum tabula.

Die dritte figur der Meüſlen

Digitized by Google

videri, hos tamen muſculos in aliis muſculorum tabulis propemodum denudatos, videre licet, videlicet in ſeptima ad characterem 6, in octava ad ♦ &c. in duodecima ad Ξ & Σ. Omnia enim ſingulis locis haud veniunt repetenda.

ι Muſculus hîc extuberans, tibiam moventium octavus cenſebitur.

κ.ϑ Excarnis tibiæ pars, verùm interior malleolus privatim κ notatur.

λ In utroque crure ſuram conſtituens muſculus, qui moventium primus numerabitur.

μ Muſculus in utroque notatur crure, pedem moventium ſecundus.

ν Gracillimus totius corporis tendo, à muſculo enatus qui pedem moventiũ tertius habetur.

ξ Maximus ſuram conſtituentium muſculus, ac pedem moventium quartus. Quamvis o & i, & ejuſmodi aliquando characteres non in venis, ob hoc quicquam non notatum fuiſſe minime arbitrandum eſt, quum illic characteres (quantum ad ſculpturam ſpectat, noſtro o & i non abſimiles ſint.

ϖ Muſculus tertios quatuor digitorum flectens articulos.

ρ Portiuncula ejus muſculi, qui pedem moventium quintus erit.

σ Tranſverſum ligamen ab interno malleolo in calcem pronatum.

τ Muſculus pollicem in internum latus ab aliis abducens digitis, qui ſanè hîc eſt manifeſtiſſimus.

υ Ligamentum muſculo ſecunda quatuor digitorum internodia flectenti obnatum, & lati tendinis vicem in planta gerens.

φ In utroq; crure muſculus notatur in anteriori tibiæ ſede locatus ac pedem moventium ſextus.

χ Muſculus fibulæ exporrectus, qui pedis motorum ſeptimus numeratur.

ψ Muſculus nuper dicto ſubſtratus, pedemque moventium octavus. hujus tendo, ut & ſeptimi, ſub Ξ eſt conſpicuus.

ω Maſculus quatuor digitos extendens, ad latus autem ſiniſtrum Ω occurrit hujus muſculi portio, Bicorni tendine in pedis os ante parvum digitum inſerta quam pedem moventium muſculorum nonum appellabimus, quique aptiùs in quarta muſculorum tabula Ω indicabitur.

θ Tendo muſculi pedis pollicem extendentis.

Λ.Δ Tranſverſum ligamentum tibiæ oſſi & fibulæ commune, in ſiniſtro crure Λ indicatur, in dextro autem Δ.

Ξ Exterior malleolus, ſeu fibulæ oſſis excarnis ſedes.

Σ Tranverſum ligamentum à fibula in calcem pertinens.

Π Muſculus abductionis parvi digiti à reliquis autor.

TERTIÆ MUSCULORUM TABULÆ CHARACTERUM INDEX.

PRÆSENS tabula anteriorem corporis faciem exprimens, in hoc à prima muſculorum tabula differt, quòd muſculos ex carnoſa membrana conſtitutos, & aliquot etiam faciei muſculos ab adipe liberatos commonſtret, quodque magis ad muſculorum diſciplinam, quàm priores duæ, ſit comparata.

A Rectæ ſecundùm frontem ductæ lineæ, frontis & narium cutis muſculum notant.

B Temporalis muſculus, ubi interdum, ſed perquam raró, carnea membrana fibris etiam carneis enutritur.

C Muſculus palpebram attollens.

D Muſculus palpebram deorſum trahens.

E Mutuus palpebræ muſculorum ſecundum palpebræ longitudinem connexus.

F Muſculus media ſui parte naſi alam, alterâ verò ſuperius labrum petens. Quemadmodum ſanè varium muſculorum fibrarum in labiis implexum indicare non licuit, ita quoque characterum copia faciem alioquin ſatis obſcuram non ſum occupaturus.

G Malum, ac jugalis oſſis anterior ſedes, quæ prorſus excarnia ſunt.

H Muſculus à malis pronatus, & ſuperiori labro proprius.

I Maſſeteris muſculi principium, lato quem jam deſcribam, muſculo non obtectum.

Γ Muſculus carnoſa conſtans membrana, & præcipuus buccarum labiorumque & anterioris colli cutis motuum dux, qui hîc corpori in utroq; latere hæret, reliqua carnoſæ membranæ parte, quæ canea non efficitur, à corpore reſecta. Quod autem ad præſentis muſ-

K.L culi fibrarum progreſſum attinet, K ad L uſque muſculi principium notat, è regione oſſis pectoris, ac mediæ claviculæ ſedis oſſi pectoris proximæ incipiens, cujus fibræ recto

M tramite ſurſum ad M exporriguntur. Ab L

N verò ad N, principii pars notatur, è regione reliquæ ſedis claviculæ & ſummi humeri ſede incipiens, cujus fibræ obliquè ſurſum in anteriora porriguntur. Deinde & ſi ea muſculi pars non ſeſe ſpectandam offerat, quæ in poſteriori cervicis ſede conſiſtit, nihilominus

O O ad auris radicem poſitum, tranſverſas fibras illinc prorepentes utcunque oſtendit. Quare etiam in muſculi lateribus deſcribendis, primum latum tibi fingendum eſt ab N ad O, ſecundum ab O ad H. K verò per L ad N. tertium indicabit latus. à K autem ad M quartum habes latus. Intenſius enim nigricans linea, à K ad M ducta, dextri muſculi cum ſiniſtro interſtitii loco habenda eſt.

P Brachium attollens muſculus, quem hîc in anteriore corporis facie L. N & Q propemodum circumſcribunt, is enim inferius quam Q conſiſtat, ſua inſertione prorepit.

Q Muſculus brachium pectori adducens, qui in ſequenti tabula ſimul hîc venit inſpiciendus,

Δ ibidem namque ab initiis liberatus, Δ perinde notatur, iiſdem ferè characteribus inibi atque hîc ita circumſcribitur. K ad L uſque principii ipſius pars, à clavicula principium ducens. K verò ad R principii pars eſt, ex media latitudine oſſis pe-

R ctoris pronata. Quinetiam R notat muſculi
membraneam partem, quæ ad mucronatæ
cartilaginis latus, obliquè deſcendentis mu-
ſculi abdominis nervoſæ tenuitati exporrigi-
S tur. S autem ſignificat carneam muſculi par-
tem, à ſextæ & ſeptimæ coſtarum cartilagini-
bus, propter oblique deſcendentem abdomi-
nis muſculum peculiariter pronatam. Q præ-
ſentis muſculi inſerrionis index eſt, qua inter
brachium attollentem (qui P notatur) & prio-
rem cubitum flectentium Z indicandum, in
humerum inſeritur. Porrò ſi latera ipſius, &
fibrarum inſertionem intueri animus ſit, ſe-
quentem etiam inſpicito tabulam, quæ præ-
T ſentis muſculi inſertionem, Q & T notatam
exhibet, quo ad hunc modum hujus illiuſque
tabularum characteribus ſimul junctis, quin-
que muſculi latera metiaris. Primum à K ad
L. Secundum à K ad R. Tertium ab L ad Q
Quartum ab R ad T, quod ſubſequens oſten-
dit tabula, in præſenti interim lata muſculi
inſertione occultata. Atque hinc etiam quin-
tum quoque latus, à Q ad T pertinens, in
quarta tabula duntaxat eſt conſpicuum.
V Muſculus brachium deorſum trahens.
5.6.7.8 His numeris, inſertiones muſculi thoracem
moventium ſecundi notantur, quæ coſtis in-
ſeruntur, quarum regio quum his numeris ex-
primitur, elatiſſimam inſertionem in quintam
fieri coſtam promptè colligis.
⊖ Abdominis muſculus obliquè deſcendens,
qui cum ſuo conjuge univer:am abdominis
ſedem cooperit, magnam quoque thoracis ſe-
dem integens. Exortus præſentis muſculi nu-
me is indicatur, quibus ſecundi thoracem
moventis muſculi inſertiones ſignificantur.
Cæterùm R ad X albam oſtendit lineam, quã
aliter ſimplici colore exprimere non datur, &
omnium exemplarium tabulas ſuis coloribus
diſtinguere eſſet quidem operæ precium, ut
membranea pars à carnea promptiſſimè di-
ſtingueretur, verùm ſumptus quibuſdam eſſet
non admodum mediocris.
X Penis ſua cute, quam præputium vulgo vo-
cant, liberatus, in quo ducitur recta linea,
duorum ipſum conſtituentium corporum
coitum indicans, quæ ſubſequens tabula ſub q
oſtendit diſſecta, verum horum naturam o-
mnium luculentiſſimè tabula docet muſculo-
rum poſtrema.
Y Vaſa ſeminaria ſua adhuc tunica, quam peri-
tonæum educit, intecta.
Z Muſculus anterior cubitum flectentium.
a & a Poſterior cubitum flectentium.
b In interno brachii latere b occultatur, notans
muſculum cubitum extendentem, qui ab hu-
miliori ſcapulæ coſta principium ſumit.
c Muſculus bicorni tendine brachiale exten-
dens.
d Muſculus radium in ſupinum ducens, ac infe-
riori radii appendici implantatus.
e Superior radium in pronum moventium mu-
ſculus.
A Muſculus brachiale flectentium alter, poſt-
f.g.h brachiali ante indicem inſertus. Ac f ipſius no-
tat principium g tendinis ex muſculi ventre
exortum, h ſedem, qua tendo negligentiùs
ſecanti deſinere putaretur.
n Muſculus latum ſummæ manus producens
i.k.l tendinem, cujus caput i indicatur, tendinis
autem ipſius principium k. At l locum inſi-
nuat, ubi tendo primùm dilateſcere incipit.
m Muſculus alter inferiorque brachiale flecten-
tium.
n Hic obſcurè videtur portio muſculorum, quo-
rum alterum brachiali, alterum verò pollici
tendines offert.
o Excarnis primi pollicis internodii ſedes.
p Muſculus ab indice pollicem remotiſſimè ab-
ducens.
q Inſignior duorum primum pollicis os flecten-
tium.
r Muſculus minimum digitum maximè à reli-
quis amovens, ac in ſequẽti tabula η inſignitus.
Σ In dextro crure primus notatur tibiæ motus
f.t.u opifex, cujus initium f inſignitur, t tendinis
illius principium, u ejuſdem inſertio. Cæte-
2.3 rum character 2. inſertionem ſecundi notat
tibiam moventis muſculi 3 verò inſ*rtionem
tertii.
◆ Sextus tibiam moventium muſculus, cujus
principium notat, x,y verò ſedem, ubi carno-
ſus eſſe deſinit, membranæque modo toti fe-
moris amplitudini obducitur. Haud licuit a-
liter ipſius tendinem membranamve expri-
mere, quàm hîc modo in utroque femore ob-
ſervatur, in quo tenuiſſimam ipſius partem,
interiori femoris ſedi obductam, veluti lace-
ram membranam diſſecuimus, ut ſectio ali-
quantiſper membranæ naturam common-
ſtraret. Quicquid enim ad externum inæqua-
lis illius lineæ ſectioniſve latus habetur, ipſa
adhuc eſt ſexti muſculi membrana ſeu tendo.
α Muſculus tibiam moventium nonus.
β Octavus tibiam moventium, magis in ſiniſtro
crure, quàm in dextro, à ſexto tibiæ motuum
autore detectus muſculo. Septimo verò ti-
biam moventi, characterem non adhibui,
quod univerſus ſexto adhuc obtegatur.
Quanquam ◆ illum quoque inſinuare poſſit,
quum ſexti muſculi membrana non eam at-
tingat craſſitiem, qua ſubditorum muſculo-
rum effigiem obliterare queat.
γ In inguinum regione indicantur muſculi,
quos femur moventium ſextum & ſeptimum
recenſebimus.
Cæterùm γ glandulas quoque inſinuat ingui-
num unà cum ſinu, ex quo vaſa crus petentia
reſecui.
δ Muſculus femoris motorum octavus.
ε Muſculus tibiæ motus opificum ſecundus, cu-
jus tendinem character 2 commonſtrat.
ζ.η Excarnis tibiæ oſſis pars, verùm η privatim in-
num notat malleolum.
ψ Sextus pedem moventium muſculus, cujus
θ.κ exortum θ indicat, κ autem principium ſui
tendinis, cujus ductus citra characterum ap-
poſitionem manifeſtus eſt, quamquam ξ in-
ſertionis quaſi ipſius ſedem oſtendat.
λ Muſculus ſeptimus pedem moventium.

Digitized by Google

Quarta muſculorum tabula.

μ Muſculi pollicem extendentis tendo.
ν Muſculus quatuor digitos extendens.
ξ Muſculus pollicem à cæteris digitis in internum latus abducens.
ο Tranſverſum ligamen in anteriori tibiæ ſede poſitum, ac facta ſectione in latera reflexum.
π Tendo bicornis muſculi pedem moventium noni.
ρ Primus pedem moventium.
σ Pedis motorum quartus.
τ Longiſſimus gracilimuſque tendo, à tertio pedis motus auctore productus muſculo.
υ Muſculus tertium quatuor digitorum os flectens.
φ Pedem moventium quintus.

CHARACTERVM QVARTÆ MVSCVLORVM TABVLÆ INDEX.

PRÆSENS tabula quamplurimos præcedentis tabulæ muſculos ſectionis ſerie ademptos commonſtrat, & deinde pleroſque, qui prioribus figuris nondum in conſpectum venêre, videndos offert. quod omnes ad octavam uſque muſculorum tabulam ſubſequentes tantiſper præſtabunt, dum oſſa anteriori facie nuda conſpiciantur.

Γ Muſculus temporalis, cujus principium ſemicirculo non abſimile, A. B & C circumſcribitur.
D Oſſis jugalis externa ſedes, quæ excarnis eſt.
Δ Maſſeter. E hujus muſculi principium à mala
E.F exortum. F principii ipſius portio auri proxima. Cæterùm ab E ad F totus ipſius principii ductus ſecundum jugalis oſſis longitudinem metitur.
G G infima muſculi inſertionis ſedes notatur. Porrò ſi triangulo hunc aſſimilare lubet, E. F & G tres angulos tibi proponere finges.
H Nervulus minoris radicis tertii paris nervorum cerebri, hîc frontis muſculoſam compaginem petens.
I Nervulus dictæ modò radicis ad ſuperius labrum, & externã alæ naſi ſedem propagatus.
K Cartilago in quam ſiniſtrum naſi os deſinit.
L Ala naſi ſiniſtra dictę modò cartilaginis extremo alligata incumbenſque. Inter K & L narium cute jam ablata cum quibuſdam membraneis ligamentis, in conſpectum venit interior alæ naſi muſculus nimis quam tenuis.
M Muſculus à ſuperiori maxilla in inferiorem inſertus, ac buccas moventium unus.
N Muſculus ſiniſter inferiori labro peculiaris, cujus ſanè corpus minori negocio, quàm multiplex ipſius fibrarum interſectio delineari poteſt, quòd etiam in muſculo M notato uſuvenit. Auris autem foramen citra O appoſitionem ſeſe oſtendit, uti etiam auris radici ſubditæ glandulæ hunc characterem quodammodo exprimentes.
O Vix conſpicua eſt ejus muſculi portio, qui inferiorem maxillam deorſum vellic.
P Hac ſede os reponitur υ imaginem referens.
Q Muſculus à temporum oſſis proceſſu ſtyli formam imitante enatus, ac oſſi υ ſimili inſertus.
R Muſculus ſiniſter ab inferiori maxilla in os υ referens, inſertionem tentans, cujus conjux nonnihil quoque hîc ſe ſpectandum præbet.
S.T Dexter & ſiniſter oſſis υ imaginem exprimentis muſculi, à pectoris oſſis ſummo pronati.
V.V Muſculus gracilis & longus, qui à ſuperiori ſcapulæ coſta oſſi υ referenti implantatur.
Θ Muſculus capitis motibus ſubſerviens, qui ab
X oſſe pectoris principium X notatum ſumit,
Y deinde aliam partem Y indicatam, à claviculæ ſede pectoris oſſi proxima.
Z Cæterùm Z inſertionem ipſius inſinuat, quà univerſum mammillarem capitis proceſſum amplexatur.
a Clavicula magna ex parte anteriori ipſius ſede excarnis.
b Muſculi ſcapulam moventiũ ſecundi inſertio.
c Muſculorum hic magnam obſcuritatem pariunt vaſa caput adeuntia, & nervi in brachium excurrentes.
d Muſculus à clavicula in primam thoracis coſtam inſertus, ac thoracem moventiũ primus.
e Muſculi brachium attollentis anterior pars, poſteriorem decima oſtendit tabula adhuc in ſua ſede repoſitam, ac Δ præcipuè inſignitam. Proximè autem ſequens tabula anteriorem hanc partem ab exortu liberam reflexámque, ac γ notatam commonſtrat.
e.f.g Porrò in præſenti figura e.f & g conſpicuam hîc muſculi brachium attollentis partem, trianguli ritu deſcribunt.
h Muſculi brachium pectori adducentis inſer-
Q.T tio, quam in dextro brachio Q & T notavi, &
Δ ipſi muſculo Δ quoque impoſui, quo hi characteres ad præcedentis tabulæ notas referan-
K.L.R tur, ad quam quoque K. L & R ſpectant.
i Pectoris os liberum ab initiis muſculorum brachia pectori adducentium.
2.3.4 Secunda, tertia & quarta thoracis coſtæ, ad quas reliquæ ſeriatim ſubſequuntur, atque in harum intervallis exteriores muſculi intercoſtales ſunt obvii. Lineæ autem in coſtis ductæ, atque ad characterum ſiniſtram conſiſtentes, oſſa coſtarum ab earundem cartilaginibus determinant, ſunt enim illæ notæ cartilaginibus inſcriptæ.
k Muſculus ſcapulam moventium primus.
l Muſculus thoracem moventium ſecundus.
m In dextra axilla m latitat, muſculum notans, quo brachium deorſum trahitur.
n Dextri lateris rectus abdominis muſculus, hîc altiùs quàm oblique aſcendentis muſculi nervoſa tenuitas conſcendens.
o Abdominis muſculus obliquè deſcendens, quem hîc in poſteriora ab abdomine reflexum finximus.
n Abdominis muſculus obliquè aſcendens, ad totam, uti conſpicis, ſui lateris abdominis ſedem amplectens, quem quodammodo circumſcribunt o.n.p.q. & linea ſecundùm inferiorem abdominis ſedem ad ilium os, & coxendicis, & pubis ducta.
p.q Portio obliquorum abdominis muſculorum

deſcendentium, quæ ad albam in abdomine apparentem lineam eſt relicta. Cæterùm q privatim ſignificat penis conſtructionem, qui ad pubis os, quà primùm flaccidus, deorſum denuò propendet, diſſectus eſt. Duo itaque velut inſigniores circuli, duo ipſius ſunt corpora, circulus autem ſub illis conſiſtens, meatus eſt urinæ ſeminique communis.

r Vaſa ſeminaria, quæ hîc privatim enarrare non propoſui, quemadmodum etiam neque

ſ teſtis muſculum, cui ut à vaſis diſtingueretur, ſ aſſcripſi.

t Muſculus cubitum flectentium anterior, cujus interioris principii carnoſæ parti nullum adhibui characterem, quum is hîc, uti neque in ſequenti tabula, adhuc auferri non poſſit. Intervallum autem inter duo ipſius apparens principia, humeri ſeu brachii os exiſtit.

u Muſculus cubitum extendens, cui ab humiliori ſcapulæ coſta principium præbetur.

x. x Poſterior cubitum flectentium muſculus.

y Muſculus ſuperior radium in pronum ducentium.

α Radium in ſupinum agentium longior.

β Muſculus quatuor digitorum ſecundos flectens articulos.

Σ Muſculus ulnæ exporrectus, & brachiale flectens. γ ipſius caput. δ ipſius inſertio.

ε Muſculus alter brachiale flectens, hîcque deorſum dependens.

ζ Muſculus primum parvi digiti internodium verſus exteriora flectens.

η Hic muſculus propendet, parvum digitum à reliquis in externum latus abducens.

θ Tranſverſum ligamen in interna brachialis ſede obvium, tendinibuſque hâc repentibus obductum.

ι Muſculus major, primũ pollicis o flectentium.

κ Propendet hic muſculus, cujus beneficio pollicem ab indice maximè removemus.

λ Latus ſumme manus tendo unà cum ipſius tendine, à ſummis quatuor digitorum aciebus in dextra manu dependens. Præterea hîc in utriuſque manus vola tendines occurrunt mucoſis membranis induti, atque ad digitos protenſi.

μ Secundus femur moventium muſculus.

ν Primus femur moventium muſculus.

ξ Oſſis ſacri oſſis dextro lateri commiſſi ſedes, à qua primum & ſextum tibiam moventes reſecuimus.

& Charactere & ſedes inſignitur majoris exterioriſque femoris proceſſus.

◆ Notatus nonus tibiam moventium muſculus,

ο cujus initium ſupra coxendicis articulum in-

π.ρ cipiens ο notatur, π verò tendinis ipſius principium, ρ ſedes indicatur, qua præſentis muſculi tendo ſubditis connaſcitur tendinibus.

σ Muſculus femur moventium ſeptimus.

τ Muſculus femur moventium ſextus.

υ In ſiniſtro femore muſculus υ inſignitur, femur moventium octavus.

φ Quinti femoris motui ſervientium.

χ Secundus tibiam moventium.

ψ Octavus tibiam moventium.

ω Septimus tibiam moventium muſculus, in dextro femore inſignitus, quòd ibidem is ſit conſpectior.

2.3 Primus tibiam moventium muſculus. 3 Sextus

4 tibiam moventium. 4 Sextus pedem moventium muſculus, una ut duo præcedentes, ab inſertione pendens. Cæterùm in ſiniſtro crure etiam obſervatur primi tibiam moventium & hujus ſexti pedem moventium inſertionis portio, hujus quidem inſertioni cha-

5.6 ractere 6. illius verò 5 inſignito.

7 Septimus pedem moventium muſculus.

8.9 Excarnis tibiæ oſſis pars, à cujus externo latere ſextus pedem moventium muſculus ablatus eſt. Verum 9 privatim interiorem notat

ψ. malleolum. Muſculus quatuor pedis exten-

10.11 dens digitos. 10 ipſius exortus inſignitur. 11. verò ipſius ſedes qua portionem ſuam emit-

Ω tit, quam noni pedem moventis muſculi loco numerabimus, & hîc Ω notavimus.

12 Muſculi ψ inſigniti ſedes, quatuor tendines, quibus quatuor digiti extenduntur, pullulans

Ω Ω uti & jam paulò antè ſcripſi, muſculus notatur inter pedis motores nonus, qui bicorni

13 tendine inſertionem 13 notatam tentat.

14 Muſculus pollicem extendens.

15 Muſculus pedem moventium octavus.

16 Muſculus pedem moventium ſecundus. Reliquos autem in poſteriori tibiæ ſede non notabimus, quòd eadem hîc cum tribus tabulis præcedentibus ſit ratio.

CHARACTERVM QVINTÆ MVSCVLORVM TABVLÆ INDEX.

A Foramen quo nervulus tertii paris nervorum cerebri, frontis muſculum petit.

B Temporalis muſculus.

C Hic magna oſſis jugalis portio execta eſt, ut

D Temporalis cum maſſetere, quem D inſignivimus, coitus in conſpectum veniret.

E Foramen quo ſurculus tertii paris nervorum cerebri, ad ſuperius labrum, & alias naſi deducitur.

F Amplus muſculus à ſuperiori maxilla in inferiorem productus, ac buccarum motibus ſerviens.

G Nervi utrinque ad hunc characterem occurrentes, labro inferiori exporriguntur. Cæterùm ſuperior characteris ſedes, fungoſam labrorum ſubſtantiam inſinuat ad utrunque labrum conſpicuam.

H.I Muſculus inferiorem maxillam deorſum trahens. Singuli characteres ſingulos ejus muſculi ventres notant, in quorum medio excarnis muſculi pars conſiſtit.

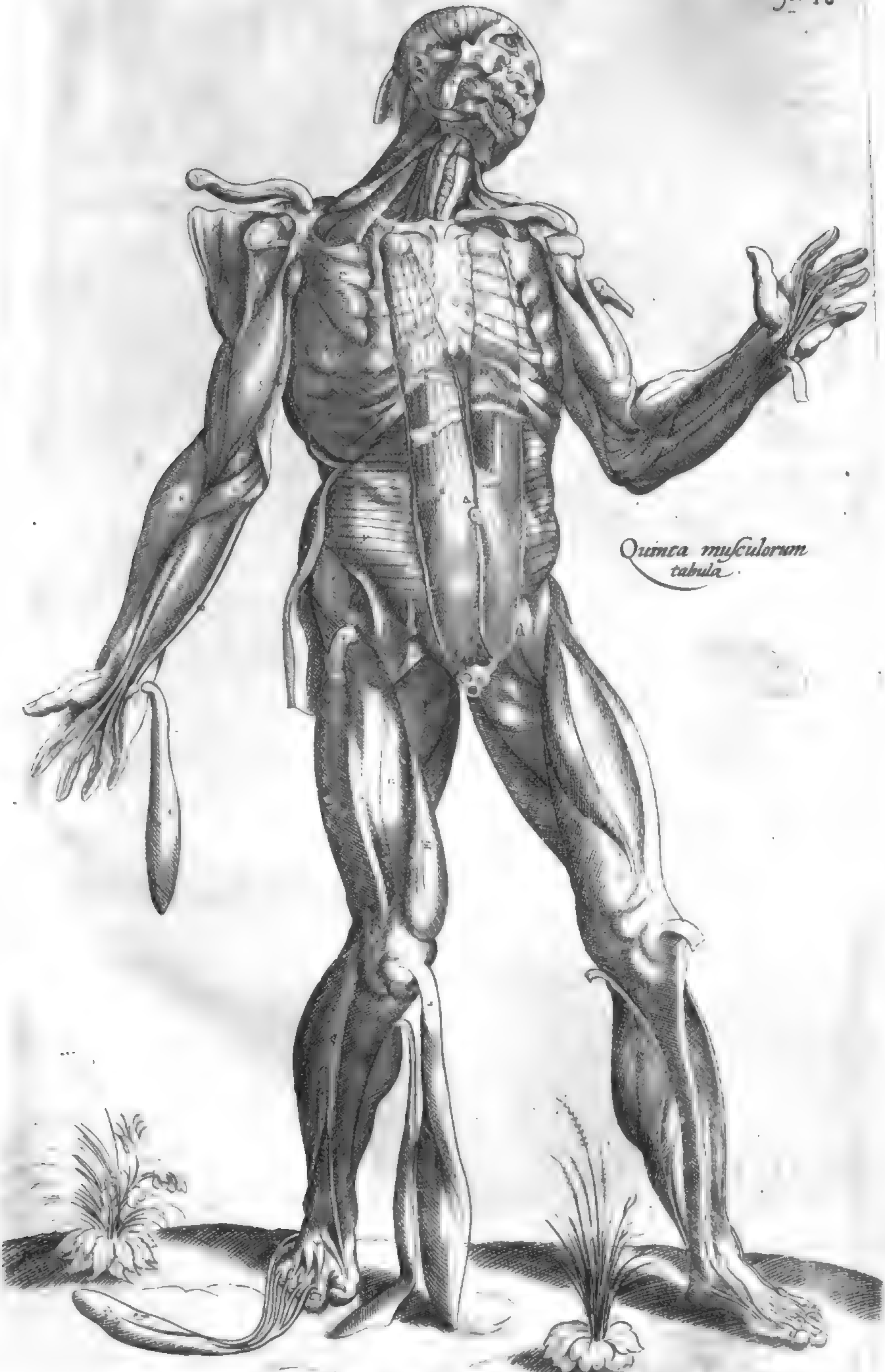
K Portio muſculi caput moventis, ac à pectoris oſſe & clavicula, mammillari proceſſui inſer-

L tus. Os υ imaginem referens.

M Primus & ſecundus linguæ muſculi, ab oſſe hyoide pronati.

N Laryngis cartilago ſcutum referens, & jam narrandis muſculis adhuc obtecta.

O Dexter duorum muſculorum ab oſſe υ referente,

Quinta muſculorum tabula.

Digitized by Google

ferente, in cartilaginem ſcuto ſimilem inſertorum.

P Dexter muſculorum, qui à pectoris oſſe ſcutum imitanti laryngis cartilagini inſeruntur. Ad hujus muſculi exterius latus, congeries viſitur ſoporariæ arteriæ, interioris venæ jugularis, & ſexti cerebri nervorum paris.

Q Aſperæ arteriæ anterior ſedes.

R.S Muſculus oſſi υ imaginem exprimenti proprius, & à ſcapulæ ſuperiori coſta enatus. ſinguli characteres ſingulos ipſius indicant ventres. Pars autem in horum medio conſiſtens, ejus muſculi pars eſt, tendinis ſubſtantiæ non abſimilis.

T Portio muſculorum ſecundi paris caput moventium.

V Tertius ſcapulam moventium muſculus.

Y Dextri lateris claviculam hic à pectoris oſſe avulſimus, adhuc ſummo humero connexam, & ſibi adhuc muſculum ſervantem, qui thoracis motorum primus numerabitur, hicque

Z Z inſignitur.

a Summus humerus, ſeu ſcapulæ elatior proceſſus.

b Interior demiſſiorve ſcapulæ proceſſus.

c Ligamentum hujus articuli peculiariũ quartum ab interiori ſcapulæ proceſſu ſummum humerum petens.

d Ligamentum teres ab apice interioris ſcapulæ proceſſus, in anteriorem ſedem externi capitis humeri inſertum, ac hujus articuli primũ.

e Aliud teres ligamentũ, ex eminentiſſima ſcapulæ acetabuli ſede, ad externum quoq; humeri caput procedens, atque hujus articuli ligamentorum ſecundum.

f Hac ſede duo ligamenta, d & e inſignita, ſuis lateribus uniuntur, & velut tranſverſum efformat ligamentum, tranſmittens caput externum muſculi cubitum flectentium anterioris, ac mox ζ notandi.

g Pectoris os, cui ſeptem ſuperiorum coſtarum cartilagines utrinque connectuntur.

h Prima thoracis coſta. Reliquæ dein etiam unà cum intervallis citra characterum opem ſunt conſpicuæ.

r Muſculus ſcapulam moventium primus. I &

i.k.l k hujus muſculi principium notant, quandam manus ſpeciem perinde, ac muſculus ipſi ſuccumbens, & m inſignitus repræſentans. l tendinem præſentis muſculi indicat. Porro i.k & l ſimul hujus muſculi trianguli ſpeciem quodammodo oſtendunt.

m Muſculus qui à ſcapulæ baſi pronatus, octo ſuperioribus thoracis coſtis inſeritur.

Δ Dexter rectorum abdominis muſculorum. n

n.o carneum recti abdominis muſculi principium triangulo non abſimile. o principium ejuſdem muſculi nerveum, penè univerſum efformans muſculum. Toto intervallo à p ad q per-

p.q tinente, recti muſculi internis ſuis lateribus ſe invicem contingunt. Tota autem ſede ſupra q, aut ſupra umbilicum conſiſtente, tanto magis muſculi mutuò ſejunguntur, quanto altius conſcendunt. Cęterùm q notabit etiam obliquorum abdominis muſculorum nervoſæ tenuitatis, ad tranſverſum abdominis muſculum hac in parte connexum.

r Hæc linea carneam recti muſculi partem finit, quæ ultima ipſius inſertionis in homine eſt portio, uti in 4 tab. ad characterem n eſt cernere.

ſ Intercapedine igitur ab r ad ſ, hic notatur recti ſimiæ abdominis muſculi tendo ſeu mem-

t brana, excarniſve muſculi pars. t autem indicat carneam muſculi ſedem primæ & coſtæ & ſecundæ thoracis inſertam.

u.u.u Inſcriptiones, ſeu nervea delineamenta, tranſverſim recto muſculo impreſſa, quibus obliquè aſcendentis muſculi nervoſa exilitas pertinaciſſimè connaſcitur.

x Linea hęc portiunculam notat obliquè aſcendentis muſculi, qua is tranſverſo abdominis muſculo inibi adeò validè committitur, ut inter diſſecandum niſi relicto ejuſmodi ſigno, à tranſverſo liberari nequeat.

y Tranſverſus abdominis muſculus.

α Obliquè aſcendens abdominis muſculus ab abdomine reflexus.

β Vaſorum ſeminalium portio. Cęterùm tres illi quodammodo circuli ad rectorum muſculorum radicem ſeu juxta n, & o ac p conſpicui idem notant, quod in mox præcedente tabula, abſecti nimirum penis conſtructionem ac naturam.

γ Reverſa eſt muſculi brachium attollentis anterior pars.

δ In ſiniſtro brachio inſertionis pars adhuc reliqua eſt muſculi brachium attollentis.

ε Excarnis humeri pars, inter duo capita apparens muſculi cubitum flectentium anterioris.

ζ Cubitum flectentium muſculus anterior.

η Muſculus cubiti extenſionis autor, cujus principium ab inferiori ſcapulę coſta pronaſcitur.

θ.θ Poſterior muſculus cubitum flectentium.

ι Superior muſculus eorum, qui radium in pronum agunt.

κ Radium moventium longiſſimus, cujus auxilio radius in ſupinum ducitur.

λ Quatuor digitorum ſecundum os flectens muſculus. λ ipſius principium ſub muſculo ra-

λ.ι.μ dio peculiari, & ι notato, reconditum. μ muſculi hujus in quatuor carneas partes diſtributio, quæ poſtmodum in ſingulos tendines degenerant.

ν.ξ Tranſverſum interioris brachialis ſedis ligamentum, longa ſectione diviſum, & utrinque in latus reflexum. Verùm prætereà ν muſculum priorem primum pollicis os flectentium commonſtrat, ξ autem muſclum, cujus ope primum parvi digiti internodium extrorſum flectitur. Porrò quod ad quatuor tendinum, ſecundum quatuor, digitorum os flectentium ſeriem attinet, omnia ſunt conſpicua, quamvis interim indici & parvo, hujus indicationis

ο gratia ο inſcripſerim.

ϖ Nonnihil hic ſeſe offert muſculos, quatuor digitorum tertium flectens os.

ρ Portio muſculi tertium pollicis internodium

flectẽtis, qui in ſiniſtro cubito eſt conſpectior.

* Muſculus ulnæ exporrectus, quo brachiale flectitur.

σ Secundus femur moventium muſculus.

τ Apparet hîc obſcurè femoris caput coxendicis oſſis ſinum ſubiens, & ligamento obductum, ſed τ in hoc præcipuè adhibetur, ut cervix, ſeu collum femoris hîc indicetur.

υ Femoris magnus exteriorve proceſſus.

φ Femur moventium ſeptimus.

χ Femur moventium ſextus.

ψ Femur moventium octavus.

ω Quintus femur moventium muſculus.

A Septimus tibiam moventium muſculus. 2

2.3 ipſius amplum principium à radice magni femoris proceſſus enatum. 3 hîc in tendinem latum deſinit cum octavi & noni muſculorum

4 tibiam moventium tendinibus commixtum unitumque. 4 hæc linea illum in anteriori femoris ſede terminat, ubi octavus muſculus ipſi primùm ſubjici incipit.

Ζ Octavus tibiam moventium muſculus.

Π Octavum quoque tibiam moventium muſculum indicat, ſed privatim ſinum oſtendit, cui nonus tibiam moventium muſculus inſide-

σ bat, qui hîc propendens σ inſignitur. Maximam itaque ſinus ſedem octavus muſculus conſtituit, verùm ſeptimus ejus tantam portionem efformat, quanta à linea 4. inſignita ad umbram ſeptimi muſculi uſque protenditur, ita ſanè, ut ab utriuſque muſculis ſinus iſte conſurgat.

b Hîc propendet muſculus tibiam moventium ſecundus.

Σ In hac tibia, tibiæ os anteriori ſede prorſus excarne cernitur. Supereſt enim hîc duntaxat ex omnibus muſculis illi adnatis, muſculus

♦ pedis pollicem extendens, & modò ♦ inſignitus, cujus tendini 7. inſcriptum conſpicis.

8 Septimus pedem moventium muſculus.

9 Octavus pedem moventium.

ψ Carnea moles in ſuperiori pedis ſede repoſita, quę in quatuor carneas partes digeſta, quatuor educit tendines, & pollicem, & tres ipſi proximos digitos in latus externum movet.

Ω Hîc proſternitur muſculus quatuor extendens digitos, unà cum ipſius portione, quam noni pedem moventium muſculi vice recen-

& ſuimus, ac cui jam & inſcriptum cernis. Muſculis poſteriorem tibiæ ſedem occupantibus nullos adhibui characteres, quod ipſorum eadem cum præcedentibus tabulis adhuc ſit ſeries & copia. Atque hac etiam occaſione excarnes tibiæ oſſis & fibulæ ſedes, innotatas conſpicis, quòd ſcilicet ex prioribus tabulis jam pridem has didiceris.

SEXTÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

SExtæ tabulæ caput in poſteriora reflexum eſt, & maxillam inferiorem in ſummo mẽto diviſam & utrinque in latera deductam refert. Hîc jugalis oſſi portionem exſecui.

A Verùm A prætereà inſinuat, temporalis muſculi acutum inferioris maxillæ proceſſum inſertionem.

B Acutus maxillæ inferioris proceſſus.

C Siniſtra maxillæ inferioris pars.

D Muſculus in ore deliteſcens, qui internæ inferioris maxillæ ſedi, ubi latiſſima eſt, inſeritur.

E Gurgulio à palati fine propendens.

F Glandula ſiniſtra amygdalæ non abſimilis, ac eminentiſſimæ laryngis ſedi apposita.

G Lingua. Verùm ſuperior characteris pars, laryngis operculo eſt contermina.

H Hac ſede plures capitis & cervicis motibus famulantes muſculi confunduntur.

I Muſculus inferiorem maxillam deorſum trahens, hic ab exortu pendet.

K Tertius muſculus ſcapulam moventium.

L Glãdula ſiniſtro laryngis radicis lateri adnata.

M Aſpera arteria.

N Hęc congeries eſt vaſorum & nervorum lateribus aſperæ arteriæ exporrectorum, quamquam & muſculi dorſum moventium primi aliqua ex parte ſe oſtendant.

T Quoniam hanc pectoris collique ſedem, illi ſimilem delineari oportuiſſet, quam ſequens oſtendit tabula, non abs re fore duxi ex cane hunc Galeni muſculum exprimere, qui à

O tranſverſis vertebrarum cervicis proceſſibus originem O notatam ducens, ad quartam uſ-

P que coſtam carnoſus fertur, ubi P notatus, in

Q membraneum ceſſat tendinem Q inſignitum, & deorſum ad aliquot coſtas adhuc pertinentem.

R Muſculus à ſcapulæ baſi principium ducens, thoracemque moventium ſecundus. Pectoris os citra characterum impoſitionem conſpicuum eſt, quemadmodum & coſtæ, & earundem intervalla unà cum exterioribus muſcu-

S lis intercoſtalibus. Quo tamen melius ſingula

T.V expendas, ſignificet S tertiæ coſtæ os T tertiæ coſtæ cartilaginem; V muſculum exteriorem intercoſtalium, in tertię & ſecundæ coſtarum intervallo repoſitum, cujus fibræ deorſum in

X priora feruntur. X verò denotabit exteriorem intercoſtalium muſculum, inter ſecundæ & tertiæ coſtarum cartilagines conſpicuum, cujus fibræ ſurſum in anteriora prorepunt.

a Arteria & vena, ſub pectoris oſſe deorſum ad abdominis ſuperiora propagatæ.

A Tranſverſus abdominis muſculus, quem coſtarum ductus ſeu fines, & oſſis ſacri oſſis ſiniſtro lateri commiſſi regio, abundè hîc circumſcribunt. Cæterum b ſedem notat, qua

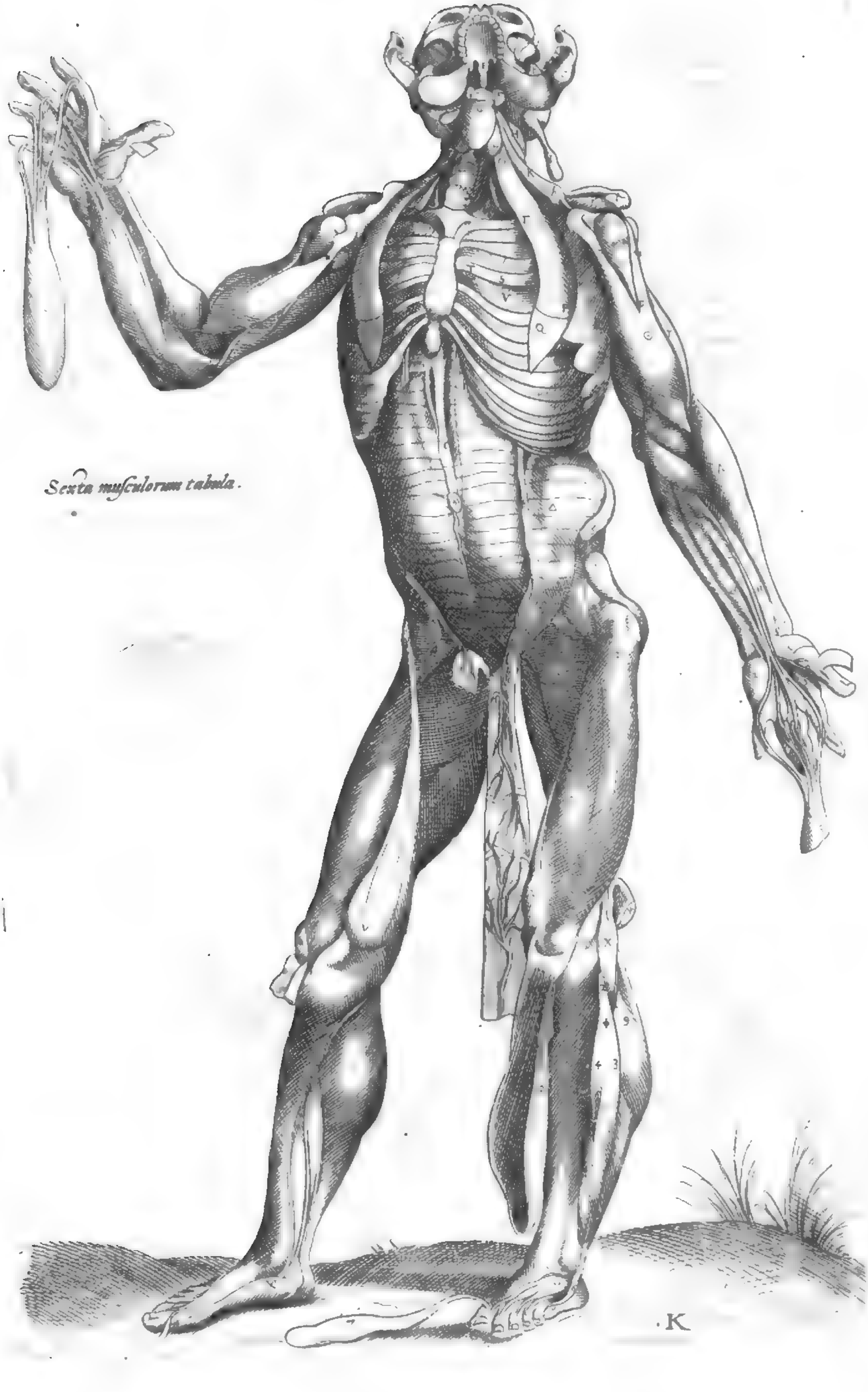
b obliquè aſcendentis muſculi tendo, abdominis tranſverſo pertinaciſſimè adnaſcitur,

c priuſquam rectum conſcendat. c autem indicat aſperitatem, quam muſculorum obliquè ductorum cum tranſverſis muſculis connexus inibi molitur, uti recti muſculi ſupra ũbilici ſedẽ, verſus pectoris os mutuo dehiſcunt.

d Foramen vaſis ſeminariis virorum viam præbens.

e Vena & arteria, in rectos abdominis muſculos, conterminaſque ſedes excurrentes.

f Hîc

Sexta muſculorum tabula.

f Hic ſiniſtri lateris rectus abdominis muſculus, à pubis oſſe dependet.

g Spina oſſis ilium, carnoſis partibus duorum obliquorum abdominis muſculorũ liberata.

h Scapulis & ſiniſtro brachio mentem accommoda, ibidem namque h ſuperiorem notat ſcapulæ angulum, cui muſculus K inſignitus inſeritur, deinde & ſuperiorem quoque ſcapulæ coſtam h eadem opera tibi indicare poterit.

i Summus humerus, ſeu ſcapulæ elatior proceſſus.

k Muſculus brachium moventium quintus.

l Interior ſcapulæ proceſſus, anchoræ imaginem referens.

⊕ Muſculus anterior cubitum flectentium, cujus exterius caput, quod à ſcapulæ acetabuli
m.n ſupercilio naſcitur, m notat, n verò indicat internum caput ab interiori ſcapulæ proceſſu enatum. Quo tamen hujus capitis nerveam partem à carnea exquiſitiùs diſcernas, hujus tabulæ dextrum brachium ſpectabis, in quo n
o nerveam partem denotat, o autem carneam. At non hæc duntaxat tabula eas commonſtrat partes, imò priores ad unum omnes. Ce-
p.q terùm p duorum capitum coitum indicat, q verò tendinis, quem muſculus hic educit, principium.

r.r Muſculus poſterior cubitum flectentium.

ſ Muſculus cubiti extenſionis autor, cujus principium ab humiliori ſcapulæ coſta enaſcitur.

t Muſculus radium moventium longiſſimus, cujus altiſſimam partem, quæ hic oculis ſub-
t.u jici poteſt, t indicat. u autem præſentis muſculi inſertionem notat, quam in inferiorem radii appendicem molitur.

x Muſculus ſuperior duorum, qui radium in pronum ducunt.

y Muſculus tertium quatuor digitorum os fle-
α.β ctens, & α quidem hujus muſculi caput inſinuat. β autem ſedem indicat, qua muſculus in quatuor partes carneas diſcinditur, qui ſingulos poſtmodum porrigunt tendines. Porrò qua ratione ad tertium uſque digitorum internodium tendines hujus muſculi porrigantur, & incumbentis muſculi tendines tranſeant, hic in utraque manu eſt conſpicuum.

γ.δ Sit tamen doctrinæ gratia γ tendo tertium medii digiti os accedens, δ autem tendo, qui ſecundum os flectit.

ε Muſculus ſecundum quatuor digitorum flectens articulum.

ζ.ζ Hos characteres referre oportet ad quatuor muſculos, quorum beneficio quatuor digiti adducuntur pollici, atque hi interno lateri tendinum tertium os flectentium exporriguntur.

η.θ Muſculus tertium pollicis os flectens η notatur. θ autem ipſius tendinem proponit, inter muſculos primum pollicis os flectentes, & eos qui ſecundum pollicis os flectunt, prorepentem.

κ Muſculus major primum pollicis os flectentium, hic ab inſertione dependet.

λ Muſculus minor primum pollicis os flectens, qui ſub majori κ indicato recondebatur. Inter λ verò & κ, primum pollicis os nudum excarneque apparet.

μ Muſculus primum parvi digiti os verſus exteriora flectens. Tuberculum verò ante hujus muſculi initium apparens, ulnæ eſt ſedes, quà validiorem ligamenti exporrigit portionem brachiale cubito colligantis.

ν Tertius femur moventium muſculus.

ξ Magnus femoris oſſis proceſſus.

ο Muſculus femur moventium ſeptimus.

ϖ Muſculus femur moventium ſextus.

ρ Muſculus femur moventium octavus.

ς Quintus femur moventium muſculus.

π Octavus tibiam moventium muſculus, uni-
τ verſum femoris os quodammodo amplectens. τ inſinuatur amplum hujus muſculi principium, à radice magni femoris proceſſus, & ipſius collo enatum. Deinde π privatim indicat ſinus illius portionem, quo nonus tibiam movens muſculus continetur, atque hic ſinus in dextro crure eſt conſpicuus, quemadmodum & carnoſæ muſculi partis terminus,
υ qui inſtar ſemiglobi extuberans hic υ inſignitur.

φ Dependet hic muſculus tibiam moventium ſeptimus, cujus cavitas argumento eſt, qui octavum tibiam moventium amplexetur muſculum, & qui horum tendines unà coëant. Quod ut commodiùs expenderes, in dextro genu ſeptimus muſculus adeò ab octavi muſculi tendine diſſectus eſt, ut & molæ pars ibi-
* dem in conſpectum veniat * notata.

χ.ψ Hæc ſedes ad undecimam muſculorum tabulam potiſſimum refertur, quæ oſtendit portionem quarti tibiam moventis muſculi ex femoris oſſe pronatam. atque hic χ notat quarti muſculi ſedem ipſius inſertioni proxima. ψ autem eam partem abſectam oſtendit, cui coxendicis oſſis appendix principium
Σ præbet, in ſiniſtra tibia totum externum tibiæ oſſis latus conſpicuum eſt. Id dico latus, quod ad externam ſedem ex carnis etiam ante ſectionem partis habetur, quam & dextra tibia totam oculis ſubjicit. Ceterùm Σ privatim notat ligamentum tibiæ, os & fibulam, quà hæc
ω invicem dehiſcunt, intercedens. ω autem externum notat malleolum, & partem fibulæ excarnem.

◆ Muſculus pedem moventium ſeptimus. 2
2.5 ipſius exortum indicat. 5 tendinis principium, quod anteriori & poſteriori parte, ac dein interiùs, quà fibulam ſpectat, carne adnutritur.
4.3 4 itaque partem notat anteriorem carneam, 3 verò poſteriorem.

ψ Octavus muſculus pedem moventium, magna
6 ſui portione ſub ſeptimo occultatus. 6 hujus muſculi tendo, ad poſteriorem exterius malleoli ſedem reflexus.

Ω Muſculoſa moles, cujus beneficio pollex & tres ipſi proximi digiti in externum latus ducuntur.

7 Hic procumbit muſculus pollicẽ extendens.

8 Muſculus parvum digitum in exteriora abducens hac ſede obvius eſt.
9 Secundus muſculus pedem moventium.
In dextræ tibiæ poſteriori ſede nullas adhibui notas, quod muſculos hac ſede delineatos, omnes quæ hactenus præceſſerunt, tabulæ oſtenderint. Vnde ſi & hic pariter notas requires, opportunè has à prima, ſecunda & tertia tabulis petes. Verum quia in ſequenti tabula muſculus illi dependet, à quo pollex introrſũ
χ movetur, huic in præſenti tabula χ inſcripſi.

SEPTIMÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

Septima muſculorum tabula laxato fune, à quo inter pingendum pendebat, in poſteriora tantum procidit, quantum videndo ſepto tranſverſo ſufficit. quod etiam in præſenti tabula ad ſiniſtram ea forma appictum cernis, qua exectum, parietique ſuo lentore hærens nobis apparuit. Quo minus autem dextra ſcapula effractæ alæ ritu in deorſum decumberet, illam funiculo ita ſuſpendimus, ut ipſius cavum in conſpectu ſit.

A Gurgulio indicatur à palati termino propendens, inferiori interim maxilla prorſus amota.
B Aliquot cervicis vertebrarum corpora.
C.D Primum per dorſum moventium.
E Stomachi ſeu gulæ pars ſub aſpera latitans ar-
F teria, quam F notavimus. Cæterùm vaſa, quæ utrinque ad hujus latera habentur congeries eſt, quam ſoporales efficiunt arteriæ cum internis jugularibus venis, & ſexto nervorum cerebri conjugio.
G Muſculus alter ſecundi paris dorſum moventium.
H Scapulam moventium tertius.
I Muſculus brachium moventium quintus.
Γ Muſculus brachium moventium ſextus, cujus
K inſertio K inſignitur. reliquaque ipſius forma ex ſcapulæ imagine deprehenditur. quanquam ſi præſentis muſculi triangularem figuram volueris conſtituere, licebit K. L & L ſimul conferre.
L.L Muſculus thoracem moventium ſecundus.
M Brachium agentium tertius.
N.N Muſculus cubitum extendentium, cujus initium ſuperiori N inſignitũ à ſcapula educitur.
O Portio tendinis muſculi, brachium moventium quarti.
P Cubitum flectentium poſterior.
Q Radium in pronum conſtituentium ſuperior.
R.R Anterior cubitum flectentium.
S Radius.
T Vlnà.
V Ligamentum inter radium & ulnam, quà invicem dehiſcunt intercedens.
X Radium in pronum moventium inferior muſculus.
A dextro radio (qui cum univerſa extrema
Y.Y manu magis quàm ſiniſtra attollitur) dependet, longior radium in ſupinum ducentium.
a Minor primum pollicis os flectentium.

M

1.2.3 Tribus his characteribus muſculi notantur ſecundum pollicis os flectentes.
b Dependet muſculus tertium pollicis internodium flectens.
c Muſculus tertii quatuor digitorum oſſis flexus autor, quem ſedulò intuebere, quòd illius tendinibus muſculi attendantur, quatuor digitos pollici adducentes, quorum is qui indi-
d cem movet, d inſignitur, perinde ac reliqui tres ab inſertione hærens. Quinetiam tendinum ſecundum quatuor digitorum os flectentis muſculi portiones adhuc ſervantur. ac
e portioni quidem indici propriæ e inſcripſi,
f tendini autem tertium indici os flectenti f.
Cæterùm in dextra manu dictorum muſculo-
g.h rum conſpiciuntur inſertiones. ac g in indice indicat muſculi indicem pollici adducentis. h
i inſertionem muſculi ſecundum os flectentis. i inſertionem ejus, qui tertii oſſis flectioni præficitur. Præſentis tabulæ thorax, quod ad intercoſtales ſpectat muſculos, præcedentis tabulæ thoraci reſpondet, unde etiam aliis characteribus non venit obliterandus.
Δ Septum tranſverſum, cujus membraneus circulus in ſepto extra corpus expanſo circum-
k.l.m ſcribitur. k. l. m. n. quod verò exteriùs hos
n characteres ambit, atque foris (ut ita dicam) exiſtit, fibriſque interſtinguitur, carneam ſe-
o.p pti partem eſſe putato o.p Duo ligamenta, ſeu tendines ſepti, vertebrarum in lumbis conſi-
q ſtentium corporibus inſerti. q Septi ſciſſura qua ſeptum vertebrarum incumbit corporibus, ac magnam arteriam, venamque conjugis expertem tranſmittit, aut illis cedit, quarum orificia q in corpore hujus tabulæ poſitum indicat, quemadmodum & arteriæ ramos in ſeptum excurrentes.
Foramen ſtomacho viam præbens, qui etiam
r. ſ r in corpore inſignitur. ſ Foramen venæ cavæ caudici paratum, qui in corpore ſ notatus conſpicitur.
t Muſculus femur moventium ſextus.
u Muſculus dorſum moventium nonus.
x Femur moventium ſeptimus.
y Sacrum os hic inſignitur, nervique aliquot ab ipſius medulla educti, obvii ſunt.
α Femur moventium octavus.
β Quintus femur moventium.
γ Tibium moventium octavus.
ε Muſculus pollicem à cæteris digitis amovens.
δ Dependet & hic quoque ab inſertione muſculoſa moles, pollicem & tres ipſi proximos digitos in externum latus ducens. Quæ verò in præſentis tabulæ tibiis occurrunt, illis reſpondent, quæ prioribus tabulis fuere obvia.

OCTAVÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

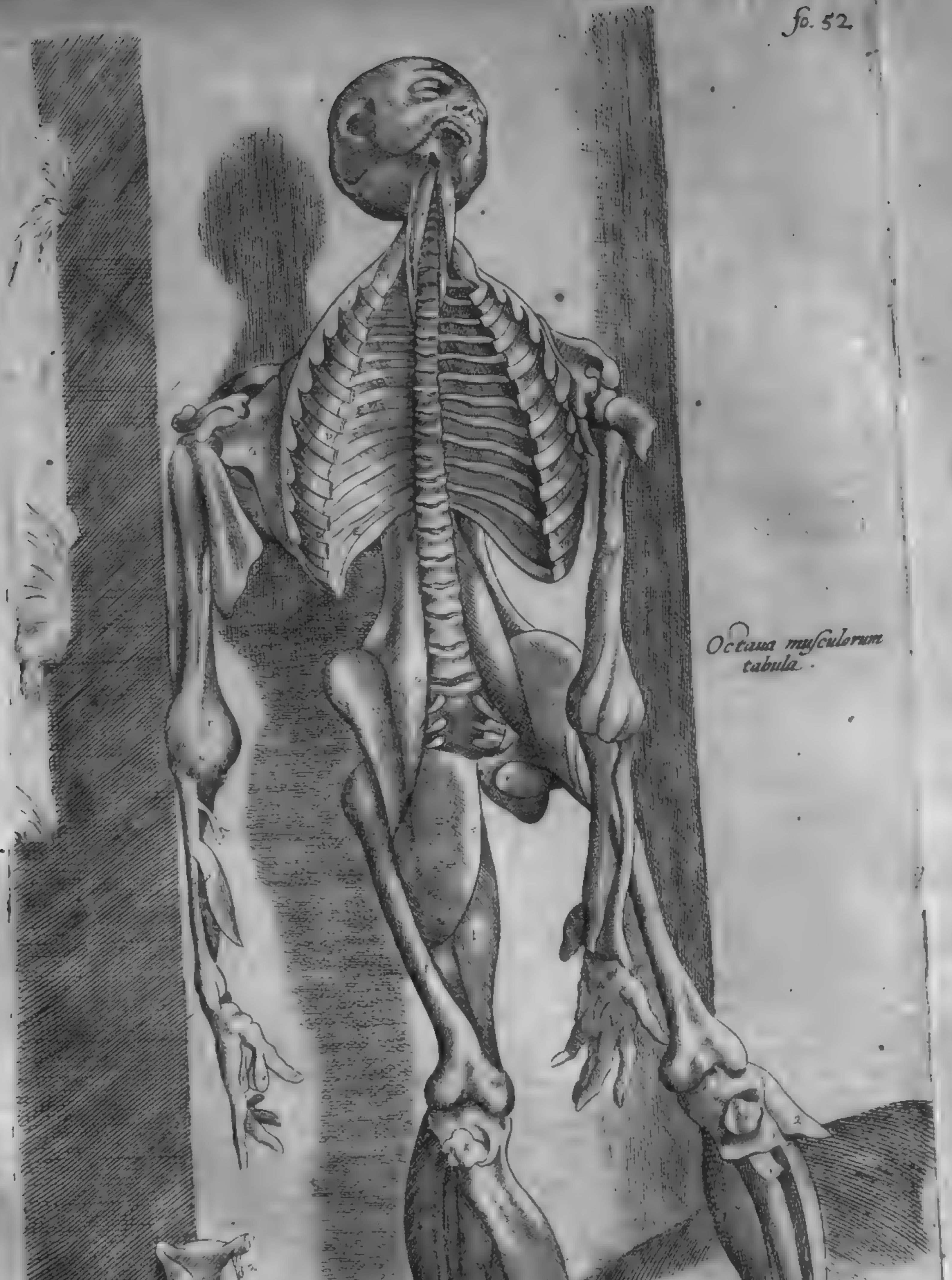
HÆc tabularum anteriorem corporis faciem exprimentium poſtrema eſt, muſculos adhuc in anteriori hac ſede obvios, exſectioniſque ſerie reliquos proponens. Vt verò interiores intercoſtalium oſtenderet muſculos,

Septima muſculorum tabula.

Die 7 figur der Meiſſem.

Digitized by Google

Octaua muſculorum tabula.

Digitized by Google

Nona musculorum tabula.

Digitized by Google

los, & eos qui in interna thoracis ſede pectoris oſſis attenduntur lateribus, os illud unà cum coſtarum cartilaginibus exectum, ad dextri cruris latus everſum, atque ſub dextræ manus indice propoſitum cernis.

A.B Muſculi collum, ſuperioremve dorſi partem flectentes; dorſumque moventium primum conjugium.

C Muſculus à prima enatus coſta, ac ſecundi dorſum moventium paris alter.

D.D Exteriores muſculi intercoſtales, in oſſium intervallis conſpicui.

E.E Interiores muſculi intercoſtales, in oſſium intervallis obvii.

F.F Muſculus octo thoracis coſtis inſertus, ipſiuſque motorum ſecundus.

G Vtrinque ſcapula modò ſectionis ſerie, nuda excarniſque eſt, ac ſua ſede dimota.

H Muſculus dependet, brachium antrorſum circumvertens, ſcapulæque cavum occupans.

I Muſculus ſuperiori ſcapulæ baſis angulo inſertus, ipſamque agentium tertius.

r Poſterior cubitum flectentium, cujus princi-
L.M pii elatior exteriorque pars L inſignitur: dimiſſior verò interiorque pars M. inſertio autem præſentis muſculi N indicatur.

O Radius.

P Vlna.

Q Tendinis muſculi pars cubitum flectentium anterioris.

R Muſculus ab inſertione dependet, radium in pronum moventium ſuperior.

S Muſculus ab ulna dependet, radium in pronum ducentium inferior.

T.V Sede T inſignita, ligamentum, brachiale ad cubitum nectens, craſſius apparet, ut etiam ſede V. notata.

X Muſculi ab inſertione propendent, ſecundum pollicis internodium flectentes.

Δ In poſtbrachiali dilucidiùs exprimi nequierunt octo muſculi, quatuor digitorum primos articulos flectentes. Cæterùm dextra manus
Y in latus picta eſt, ut muſculum Y inſignitum offerret, qui primum indicis os introrſum flectit.

● Sextus femur moventium muſculus, cujus
a.b initium à vertebrarum procedens corporibus à inſignitur. b verò ipſius ſedes, ubi tendinem educere incipit.

λ Septimus femur moventium muſculus.

ξ Muſculus dorſum moventium nonus.

π Sacrum os, ex cujus anterioribus foraminibus nervi proſilire hîc videntur.

◆ Quintus femur moventium muſculus. Verùm ◆ privatim hujus muſculi partem notat
c poſteriorem, c autem anteriorem.

e Pubis oſſis anterior ſedes, hoc latere ex ſectionis ſerie, carne denudata.

♦ Muſculus femur moventium nonus, anteriorem pubis oſſis foraminis ſedem occupans.

Ω In ſiniſtro genu tendines, ſeptimi tibiam mo-
g.h.i ventium muſculi g inſigniti, & octavi h indicati, & noni i notati à genu reflexi ſunt, ac patellam ipſis innatam, ac k inſignitam oculis ſubjiciunt.

k.l In dextro autem crure octavus tibiam moventium muſculus, ſolus ab inſertione ac integer dependet, l notatus, & patellam ſibi innatam ſervans, cui k inſcripſimus.

m Tibiæ oſſis anterior ſedes, omni prorſus muſculo libera.

n Fibulæ etiam anterior ſedes; ex diſſectionis ſerie muſculus omnibus denudata.

o Ligamentum notatur inter tibiæ os & fibulam inibi repoſitum, ubi hæc oſſa invicem dehiſcunt.

* Qui hîc ſpectantur muſculi, illi ſunt, quos ſexta muſculorum tabula expreſſit literis ◆ & ψ. ſeptimus nimirum & octavus pedem moventium. In ſuperiori pedis ſede modò nulli adhuc reliquis ſunt muſculi, oſſaque duntaxat ligamentis obducta, in conſpectum veniunt. Cæterùm muſculi, qui hactenus in tibiæ poſteriori ſede fuère obvii, ſectionis ſe-
p.q rie auferri incipiunt; ac p.q notant primum ac ſecundum pedem moventium; à quarto
ſ.t ejuſdem motus auctore muſculo, t inſignito, ad characterem ſ propendentes, quo privatim notatur tendo tertii pedem moventis muſculi.

u Muſculi pars hîc occurrit, quatuor digitorum tertium articulum flectentis.

x Hîc obſcurè ſe offert pedem moventium quintus.

α Pectoris oſſis poſterior, ſeu cor ſpectans ſedes.

1.2.3.4.5.6.7 His characteribus ſeptem verarum coſtarum indicantur cartilagines. Reliquæ autem quatuor cartilagines, octavæ, nonæ, decimæ & undecimæ coſtarum cartilagines ſunt.

6 Muſculus humanum thoracem moventium ſextus.

Nonæ Mvscvlorvm Tabvlæ Charactervm Index.

PRæſens tabula omnium poſteriorem corporis faciem exprimentium, prima habebitur, hîc ordine nona. Si tamen anterioribus ſeriatim ac viciſſim poſteriores ſubſequi velles, poſſet hæc omnium eſſe aut tertia, aut quarta. nullum enim abſectum habet muſculum, præter eos, quos carnea membrana conſtituit, tertiaque tabula obvii ſunt. Præterea tranſverſa in cubiti externa ſede, juxta brachiale repoſita ligamenta hîc diſſecuimus, quod prima & ſecunda tabulis abundè conſpicua fuerint, hancque tabulam ad diſcipulam prorſus paraverimus.

A Temporalis muſculus.

B Os jugale.

C Maſſetur. Auris verò foramen cum ipſi ſubjectis glandulis, citra characterum ſubſidium eſt obvium.

D Muſculus caput moventium, à pectoris oſſe, & clavicula enatus, in mammillarem capitis proceſſum inſeritur.

r.a Muſculus ſecundo loco inter ſcapulam mo-
ventes recenſendus. Atque hujus principium
E.F ab occipitii oſſe pronatum, E ac F inſignitur.
G E verò uſque ad G muſculi principium ab oc-
cipite, ad octavæ uſque thoracis vertebrę ſpi-
nam, à mediatum vertebratum apicibus quo-
H.I dammodo enatum. H. I inſertio, quam mu-
ſculus in ſcapulæ ſpinam, & ſummum hume-
rum, latiuſculamq; claviculæ ſedem molitur
* * hac ſede præſens muſculus, quaſi membra-
neùm ſemicirculum obtinet, ſeu carnoſæ
ipſius fibræ, in ſemicirculi ceſſant circumfe-
K rentiam. K hac parte cervix collumve, thora-
cis elatiſſimę parti còmmittitur. Lineę autem
laterave muſculum circumſcribentia in hunc
modum colliguntur. Ab E ad F prima pro-
tenditur, ad occiput tranſverſim ducta. Quod
autem hujus extremum F notatum, non tan-
tùm ab auris radice diſtare hic videatur,
quantùm F removetur ab E, pictura in cauſa
eſt oculum fugiens, quod & ſiniſtrum bra-
chium in anteriora porrectum liquidò com-
monſtrat, quod fortè ἀγραφής ignarus, plus æ-
quo brevius eſſe arbitrabitur. Porrò ſecunda
linea præſentis muſculi ab E per K ad G me-
titur. Tertia autem ab F ad H. Quarta ab H
ad G. Atque his lineis muſculus terminatur.
Inſertionis autem linea ab I ad K pertinens,
nulla prorſus ſeparationis nota exiſtit.
L Muſculus brachium attollens, ejuſque moto-
rum ſecundus.
M Muſculus gibbam ſcapulæ ſedem occupans,
brachiumque moventium quintus.
N Muſculus ab humiliori ſcapulæ coſta prona-
tus, & brachii motus opificum tertius.
O Muſculus brachium agentium quartus, ſe-
quenti tabula O inſigniendus.
P In præſentis tabulæ dextro latere P, indicat
portionem abdominis muſculi, quem obli-
què deſcendentem vocamus.
Q Nonnihil in dextro brachio occurrit, bra-
chium flectentium muſculus.
R Poſterior cubitum flectentium muſculus.
S Muſculus cubiti extentionis autorum, cujus
principium ab humeri pendet cervice.
T Muſculus cubitum extendentium, cujus prin-
cipiũ ab humiliori ſcapulæ coſta pronaſcitur.
V Vlnæ ſedes triangula, nullis obtecta muſculis,
excarniſve, ac præcipuè inſertionem exci-
piens nervoſæ cubitum extendentium mu-
ſculorum inſertionis.
X Muſculus radium in ſupinum agentium, qui
in inferiorem radii appendicem inſeritur.
Y Muſculus bicorni tendine brachiale exten-
dens.
Z Muſculum Z inſignitum, autorem extentio-
nis indicis, medii ac anularis recenſebimus,
cujus initium a indicatur. Sedes verò, qua car-
b neus eſſe deſinit, b inſignitur.
o Muſculus qui nobis extentionis autor parvi
digiti recenſebitur. Commixtionem tendi-
dinum muſculi Z inſigniti, ac muſculi o indi-
cati, quæ ad digitorum fit radicem, ita hic de-
lineavimus, quemadmodum crebriùs nobis
occurrit.
a Muſculus brachiale extendentium, cui prin-
c cipium offertur ab humere c inſignitum. In-
d ſertionem verò d indicatam, in poſtbrachia-
lis os, parvum ſuſtinens digitum molitur.
z In utroque cubito z inſignitur muſculus, bra-
chiale flectens, octavoque brachialis oſſi in-
ſertus. ac in nulla muſculorum tabula æquè
atque hic conſpicuus. Quemadmodum &
muſculi latum manus tendinem producentis
q; initium, hic ad characterem q; eſt obvium,
unà cum exortu muſculi brachiale flecten-
tis, qui poſtbrachiali inſertus, a in tertia mu-
ſculorum tabula ornatur.
e Muſculi hàc obliquè prorepentes, illi ſunt,
quorum alter unum tendinem brachialis oſſi,
pollicem ſuffulcienti inſerit, alter verò unum
tendinem primo pollicis oſſi offert, alium ſe-
cundo & tertio pollicis oſſi inſerens.
f Muſculus tribus pollicis oſſibus externa ſede
inſertus, & pollicem verſus indicem evertens.
g Muſculus pollicem indici proximè adducens.
h Muſculus parvi digiti à reliquis abductionis
autor.
n Primus femur moventium muſculus, i. k. l. m
i.k.l & n circumſcriptus. Quandoquidem i uſque
m.n ad k, ſui principii partem notat, quæ ex oſſis
ilium ſpina enaſcitur. k autem ad l, principii
partem indicat, ab oſſe coccyge, infimaque
ſacri oſſis ſede pendentem, ubi etiam ſiniſter
muſculus dextro contiguus eſt. m indicat ela-
tiorem ipſius inſertionis partem, n autem in-
ſertionis infimam notat partem, quæ quia in-
ter muſculos tibiam moventes hic penitiùs ſe
inſinuat, retonditque, omni ex parte non eſt
conſpicua.
o Secundus femur moventium muſculus, ma-
gna ex parte primo obtectus.
p Sextus tibiam moventium muſculus, in latum
illum degenerans tendinem, qui femur am-
plexantibus muſculis obvolvitur, attamen
non ad eam pertingit craſſitiem, ut ſubditos
ipſi muſculos obſcurare poſſit.
q Muſculi quem p notavi, carnoſæ partis ter-
minus.
r Septimus tibiam moventium muſculus, mem-
braneo tendine ſexti tibiam moventium mu-
ſculi contectus.
ſ Quartus tibiam moventium muſculus, ſepti-
mi poſteriori attenſus ſedi.
t Tertius tibiam moventium muſculus, in u-
troque crure (quemadmodum & ſubſequen-
tes aliquot) notatus.
u Muſculus, quem quinti tibiam moventium
loco habemus.
x Apparet & hic quoque portio muſculi, femur
moventium quinti.
y Muſculus ſecundus tibiam moventium.
α Muſculus tibiam moventium primus.
β Octavus tibiam moventium muſculus.
γ Nonus tibiam moventium muſculus.
δ In hoc ſinu tibiam accedens arteria, unà cum
maxima cruris vena, & nervo quoque totius
corporis craſſiſſimo vehuntur.

Digitized by Google

Decima muſculorum tabula.

Digitized by Google

ε Muſculus primus pedem moventium.
ζ Secundus pedem moventium muſculus.
η Septimus pedem moventium muſculus.
θ Octavus pedem moventium muſculus.
ι Excarnis fibulæ pars, ipſeque adeò exterior malleolus.
κ Aliqua ex parte portiuncula hic occurrit, muſculi pedem moventium noni.
λ Muſculus parvum digitũ à cæteris abducens.
μ In ſiniſtra ſura tendo, tertii pedem moventium muſculi notatur.
ν Interior malleolus.

DECIMÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

HÆc omnium tabularum decima, poſteriorem verò faciem exprimentium ſecunda, ſectionis ſerie quartam tabulam ſubſequi poſſet. In hac itaque jam præcedentis tabulæ muſculi aliquot adempti dependent, multique in illa non obvii, hîc ſeſe commonſtrant. Atq; inter reliquos prorſus ablatus eſt, quem nota tabula Γ & Δ inſignivimus, quòd videlicet nuſquam aptè formam ipſius, dependens oſtendere potuiſſet.

A Dexter primi paris caput moventiũ muſculus.
B.B Secundi paris caput moventium dexter.
C Scapulam moventium tertius muſculus.
D Clavicula.
E Muſculus humani thoracis motorum tertius, ſequenti tabula F notandus.
Γ Muſculus ſcapulam moventium quartus, cujus quatuor latera circumſcribuntur G.H.I.K
L Muſculus brachium moventium quintus.
M Scapulæ ſpina, ac ſummus humerus.
Δ Muſculus brachium moventium ſecundus, quem in poſteriori corporis ſede promptè
P circumſcripſeris, ſi P muſculi inſertionem eſſe
N.O cognoveris. P namque ac N & O, trianguli modo dictam muſculi partem terminant, anteriori interim parte Ξ, in quarta tabula muſculorum inſignita.
Q Brachium moventium ſextus muſculus.
R Muſculus brachium moventium tertius.
& Hac ſede aliquot dorſum moventes muſculi exporriguntur, unà cum humanum thoracem moventium quarto.
Θ Hunc muſculum, ſecunda tabula Γ inſignitum proponebat: eſt autem is, cujus beneficio brachium deorſum verſus dorſum vellitur,
S.T idque moventium quartus. S & T, muſculi
V hujus principii indicant longitudinem, V partem, ipſius inſertioni proximam, quæ hîc oſtendi nequit, verùm in ſeptima tabula O in-
X ſignita, utcunque fuit obvia. X autem muſculi latus ea ſede indicat, ubi ab ilium oſſe non amplius enaſcitur. Circunſcribes verò præſentis muſculi latera ab S ad T, dein à T per X
Y ad V, inſuper ab S ad V. Cæterùm Y notabit inferiorem ſcapulæ baſis angulum hîc extuberantem, & tertio muſculi latere intectum.
Z Obliquè deſcendentis abdominis muſculi portio.

a Muſculus ab humiliori ſcapulæ coſta principium ducens; & cubiti extentionis opifex.
b Muſculus à cervice capitis humeri juxta ſcapulam originem ducens, ac cubiti extenſionis autor.
c Portio anterioris cubitum flectentiũ muſculi.
d Portio poſterioris cubitum flectentium muſculi.
e Muſculus radium in ſupinum agentium longiſſimus.
f Muſculus bicorni tendine brachiale extendens.
g Hac ſede ligamentum conſpicitur membraneum, ſuperiorem radii partem humero colligans.
h.h Hac ſede ulna, carne omni, muſculiſve libera cernitur.
i Muſculus brachiale flectentium, qui octavo brachialis oſſi inſeritur.
Λ.Ξ.Π Tres iſti characteres, tria notant muſculorum principia ab ulna pronata. Primum Λ inſignitum, illud eſt, quod radio ante medium illius longitudinis inſertum; muſculus habetur, radium in ſupinum agentium brevior. Secundum Ξ indicatum, illud eſt, quod in duas
k.l portiones, k & l notatas dirimitur k enim eam ſignificat portionem, quæ tendinem brachialis oſſi, pollicem proximè ſuſtinenti offert. l verò inferiorem inſinuat portionem, quæ de-
m in bipartita, unam, quæ m inſcribitur, primo
n pollicis oſſi inſerit: alteram n indicatam, in ſecundum & tertium pollicis internodium implantat. Porrò tertium principium, Π inſignitum, illud demum eſt, quod in duas quoque
o.p partes, o & p indicatas diſcinditur, quarum ſuperior, o notata, tribus pollicis oſſibus inſeritur. Inferior verò p indicata, indicem, ac medium à pollice abducere creditur.
q Propendet ab inſertione muſculus, brachiale unico tendine extendens. Dein præcipuus ex-
r tenſionis parvi digiti autor, r inſignitus, quemadmodum & muſculus indicem medium, ac
ſ annularem potiſſimùm extendens, ac ſ indicatus.
t Muſculus pollicem indici proximè adducens.
Σ Secundus femur moventium muſculus, cujus exortum, ſemicirculi formæ quodammodò
u.x reſpondentem, u, & x notant, quanquam u in anteriora magis adhuc deberet exporrigi, ſi præſens tabula in latus magis verteretur. Cæterùm y hujus muſculi indicat inſertionem, ut etiam u, & x, & y univerſum muſculum circumſcribunt.
α Magnus exteriorque femoris proceſſus.
β Quartus femur moventium muſculus.
γ Ligamentum à tranſverſo quinti oſſis ſacri oſſis proceſſu, in acutum coxendicis oſſis proceſſum pertinens.
δ Ligamentum à dicta nuper ſacri oſſis ſede, in poſteriorem elatioremque appendicis oſſis coxendicis ſedem inſertum.
ε Muſculus femur moventium decimus, qui hac à poſteriori pubis oſſis ſede reflexus, alium velut muſculum ſupra infraque ipſi attenſum commonſtrat.

ζ Quoniam hæc ſedes ſequenti tabula perinde, atque hîc erit conſpicua, nervum cæteris omnibus corporis nervis ſummè animadvertendum, ab hac tabula non reſecuimus, eſt autem is, quem quartum femur petentium numerabimus. cum quinta ſextaq; figuris nervorum charactere 71. indicaturi. Præſens etenim nervus, cujus ductum ſeriemque tantopere expendendam putaverim, is profectò eſt, ſecundum quem ex calvariæ amplitudine, in-) dorſi vertebrarum foramen, quod dorſali medullæ tranſmittendæ paratur, humor in pedes confluit, quem nonnulli haud infrequenter inſtar tepentis, alii inſtar frigidæ aquæ demanare, ac in crûs profluere ſentiunt. Arbitror autem hujus nervi diſtributionem eò animadvertendã accuratiùs, quò ſæpius hac mea ætate affectus innumeri, ſeſe mihi ex humerum ad nervum hunc defluxu obtulerint.

η Quinetiam eundem in poplite η notatum cernis, quanquam η privatim hujus nervi grandiorem indicet portionem, quæ & ſi in alias quam plurimas ſoboles diſſeminetur, præcipua tamen ipſius parte pedis inferiora inter calcem, & interiorem malleolum petit.

θ θ verò præſentis nervi in poplite bipartiti, minorem inſinuat ramum, maxima ſui parte in muſculos digeſtum, tibiæ latus, & anteriorem ejuſdem ſedem occupantes, qui me Hercule non minus quoque accuratè, quàm quivis corporis nervus eſt obſervandus, ſi non ob aliud, ſaltem propter urentia medicamina, quę ſubinde hic ægris adhibentur. Præter hoc enim, quòd appoſitionis ſedem ad amuſſim Medici hinc cognoſcent, etiam expendere erit jucundiſſimum, qui ulcus eorum medicamentorum vi inuſtum, humorem ſecundum hunc nervum decurrentem expurget. Nam quod inuritur ulcus, huic nervi ramo, θ indicato vicinum eſt, & quum paulò interiùs fit, quàm ſuperior fibulæ conſiſtat appendix, nervus contingi nequit. Atque ejuſmodi ſanè pleraque crebro ſermoni adjicerem, niſi ridiculum arbitrarer, reliquas medicinæ partes huic Anatomicæ miſceri, aut ego etiam ejuſmodi aliqua non eſſem privatim ſuo tempore, uti jàm cœpi, exaraturus.

κ. κ In utroque femore κ occurrit, muſculum notans femur moventium primum, qui in ſiniſtro crure integer à ſua ſede reflexus eſt, inſertione duntaxat corpori commiſſus, quæ in dextro crure, ſolùm inibi reliqua eſt, ubi validiſſima ſpectatur, ubi autem leniter, membra-

λ næque tantùm ritu inſerebatur, λ aſſcriptum cernis.

μ Septimus tibiam moventium muſculus, non amplius membraneo ſexti muſculi tendine obtectus.

Tertius tibiam moventium muſculus, cujus

ν. ξ caput ν inſignitur, ſedes verò tendinem primùm educens ξ. inſertionem autem tertia

ȝ muſculorum tabula proponebat, charactere ȝ inſignitam

ο Quartus tibiam moventium muſculus.

ϖ. ϖ Quintus tibiam moventium.

ρ Quinti femur moventis muſculi portio.

σ Secundus tibiam moventium.

τ Portio octavi tibiam moventis muſculi, reſecto jam interim primo tibiam moventi, qui aliàs hîc in orbe occurreret. Quod verò ad muſculos in tibia pedeque repoſitos attinet, omnia præcedenti conveniunt tabulæ, ut & duodecimæ, quam inibi characteribus primùm occupabimus.

VNDECIMÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

A. A Siniſter primi caput moventium paris muſculus.

B. B Secundum par muſculorum caput moventium, in ſiniſtro tantum latere characteribus inſignitum.

Muſculus hîc obſcurè occurrit, cujus beneficio inferiorem maxillam deorſum agimus.

C Muſculus ſcapulam moventium tertius.

D Clavicula.

E Pendet hîc muſculus, à ſcapula oſſa ν referenti inſertus.

F Humanum thoracem moventium tertius.

G Brachium moventium quintus.

Γ Muſculus ſcapulæ gibbum ſub illius ſpina occupans, ac brachium moventium ſextus, cu-

H. I jus initium ab H ad I metitur, inſertionis ve-

K rò ſedes K indicatur, atque ita totus trianguli modo H.I.K circumſcribitur.

L Muſculus ab humiliori ſcapulæ coſta initium ducens brachiumque moventium tertius.

M Hîc muſculus brachium moventium ſecundus, ab exortu liberatus, antrorſum tota parte reflectitur, quam proximè præcedenti tabula, O.N & P circumſcribebant. Atque ita interna muſculi ſedes, qua humeri articulo incumbit, in conſpectum venit, & trianguli vertex etiam quodammodo proponitur, ad cujus ſimilitudinem hujus muſculi initium deſcribebant. N enim ea muſculi pars eſt, quæ baſi ſcapulæ fuit proxima. O autem illa, cujus initium à ſummi humeri cum clavicula articulo pendet. Dein ſi D eam muſculi partem eſſe finxeris, cui clavicula initium largitur, promptè aſſequeris muſculi ſuo exortu liberi principium inſigniter obtuſum angulum referre, uti figura ſub undecima tabula ſubjecta comprobat, qua interna muſculi ſedes exprimitur, articulo maximè contermina. Atque hîc A.B.C muſculi indicant principium, ab A quidem ad B principii portionem à ſummo humero, & ſcapulæ ſpina pronatam, à B verò ad C reliquam principii partem, quæ claviculæ debetur. Poſtremò D muſculi inſertionis ſedes inſignitur. Quod autem ad trianguli obtuſum attinet verticem, nulli non obvium eſt B humilius poni, quàm A & C, quibus characteribus triangulum terminari promptè animadvertis.

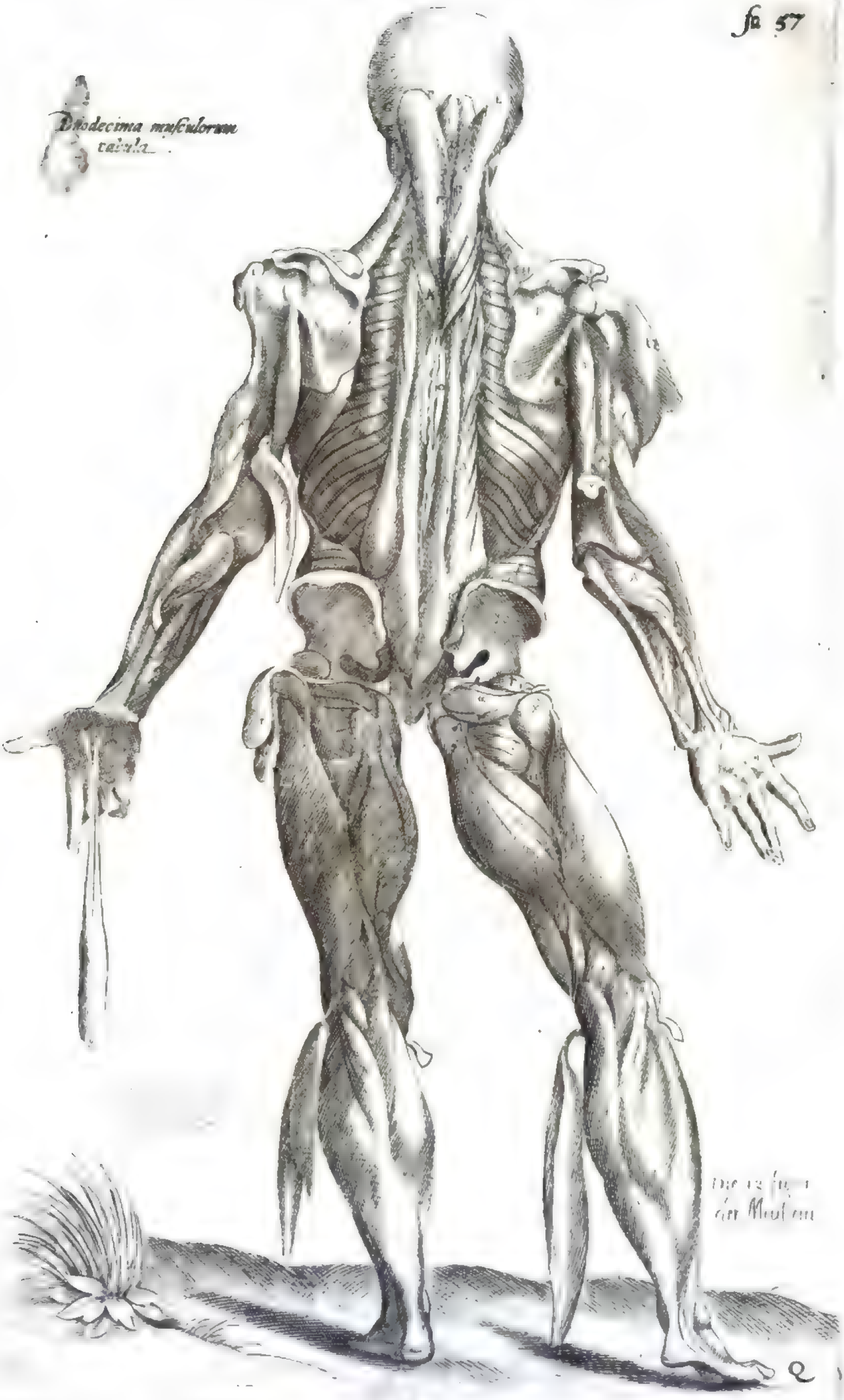
P Dictus nuper muſculus ab omnibus, unde principium ducit, ſedibus liberatus, ac ab inſertione

Vndecima muſculorum tabula.

Digitized by Google

Digitized by Google

Duodecima muſculorum tabula

ſectione duntaxat in dextro brachio pendens, pulchrè oſtendit hanc tranſverſim in humerum fieri.

Q Humanum thoracem moventium quartus.

R Muſculus dorſum moventium undecimus

S Dorſum moventium decimus quintus, ſeu octavi dorſum moventium paris alter.

T.V Characteribus T.T duas coſtas earum, quæ jam ſectionis ſerie deteguntur, inſignimus, V verò earundem coſtarum intervallum, ut intercoſtalium hîc muſculorum exterior obſervaretur.

X Muſculus thoracem moventium ſecundus.

Δ Humanum thoracem moventium quintus.

a.b Obſcurum impenſeque membraneum muſculi obliquè aſcendentis abdominis initium, à ſpinarum apicibus inter a ac b pronatum.

c Muſculus ab inſertione hîc dependet, brachium moventium quartus.

⊖ Muſculus cubitum extendens, cujus initium

.d d inſignitum, à cervice capitis humeri educi-

e tur, quod ſcapulæ articulatur, e autem ſedem indicat, qua præſens muſculus ab altero cubitum extendentium, mox f indicando, amplius diſtingui nequit.

f Cubitum extendentium muſculus, ab humiliori ſcapulæ coſta pronatus, ac cum muſculo ⊖ inſignito coiens.

g Muſculus cubitum flectentium poſterior.

h.h Longior muſculus radiū in ſupinum ducentiū.

A Muſculus bicorni tendine brachiale exten-

i.k.l dens, cujus initium i inſignitur ſedes verò, qua tendinem educit, k. tendinum autem ipſius inſertio, l. m Muſculus radium in ſupinum ducentium brevior. n Radius. o Vlna. Atque in horum oſſium medio ligamentum occurrit, tota ſede illa oſſa intercedens committenſque, qua invicem dehiſcunt.

Σ Secundum principium trium principiorum,

p.q quæ ab ulna originem ſeriatim ſumunt. Ac p quidem ejus principii pars eſt, quæ tendinem brachiali offert. q autem tendo, primo polli-

r cis oſſi inſertus r verò is tendo, qui ſecundo & tertio pollicis inſeritur oſſibus.

ſ Muſculus pollicē indici proximè admovens.

Π Tertium principium eorum, quæ ab ulna pronaſcuntur, hîc quoq; ab inſertione pendens. Ac t quidem notat ejus portionem, quæ indici ac medio tribuitur, u verò eam, quæ pollici eſt peculiaris.

Ξ Tertius femur moventiū muſculus cujus ini-

x.y.z tiū z.y.x circumſcribitur. Quod verò ad horū characterum latera, ſuperiuſque ſpectatur, ilium oſſis dorſum eſt, primo ſecundoque fe-

· mur moventibus muſculis liberum. Cæte-

α rùm α tertii illius muſculi inſertionē proponit.

β Quartus femur moventium muſculus, à tribus humilioribus ſacri oſſis oſſibus initium ducens, & illic primum tendinem educens,

ϛ ubi ϛ conſpicitur.

γ Magnus femoris proceſſus.

δ Secundus femur movens muſculus.

ε Septimus tibiam moventium muſculus. Quid

ζ verò ζ indicetur, ad characterem Ω paulò poſt commemoratus ſum.

η Ligamentum ab oſſe ſacro, in coxendicis oſſis acutum pertinens proceſſum.

θ Muſculus decimus femur moventium, hàc ab interiori pubis oſſis ſede reflexus, ac veluti in-

ι.κ ter duos muſculos ι & κ inſignitos prorepens.

λ Caput tertii tibiam moventium muſculi, quod primum eorum cenſetur, quæ à coxendicis oſſis appendice pronaſcuntur.

μ Caput quarti tibiam moventiū, quod quatuor ut minimùm capitū à coxendicis oſſis appendice pronatorum ſecundum numeramus.

⊖ Muſculus, quem quinti tibiam moventium

ν.ξ loco habemus, cujus initium ν inſignitur, quod tertium eorum capitum habetur, hinc à coxendicis oſſe eductorum, ξ verò præſentis muſculi oſtendit ſinum, cui tertius tibiam mo-

ο moventium alioquin inſidet. ο hic quintus muſculus, in tendinem deſinit, anteriori tibiæ oſſis ſedi implantandum.

Ω Subſequenti tabula muſculum explicabo, quem femur moventium quintum recenſemus, characterib. Ξ. Σ & Π inibi indicandum. In præſenti autem idem muſculus, characteri-

ϭ.ϭ bus ϭ ac ϭ, tum ζ ac Ω inſignitur, ſinguliſque peculiaris muſculi pars indicatur. Vtrunque enim &, poſteriorem notat muſculi partem, ζ verò & Ω anteriorem. Cæterùm ζ privatim indicat ejus anterioris partis anteriorem portionem. Ω autem poſteriorem ſignificat portionem anterioris partis.

ϖ Quartus tibiam moventium muſculus hîc ab

ρ ipſius parte, quam femoris os educit, ac ρ inſignitur, pendet.

ϲ Muſculus tibiam moventium tertius, ab inſertione pendens.

τ Muſculi tibiam moventium octavi portio. Tibiæ autem nullum adhibui characterem, quòd ſequenti tabula iidem, qui hîc modò proponantur muſculi; illic characteribus ex ſectionis ſerie occupandi.

DVODECIMÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

Γ Siniſter primi caput moventium muſculorum paris muſculus, cujus principium

A.A A notat: B verò & C inſertionem, quam in

C.D occipitis os molitur. D autem ſedem indicat, qua dexter muſculus à ſiniſtro primum abſce-

E dit. Poſtremò E inſinuat internum inſertionis dextri muſculi latus. Quare ſi illum muſculum in trianguli formam agere viſum fuerit, illum circumſcribes lineis, A B. A C. B C. Quinetiam ſi intervallum inter dextrum muſculum & ſiniſtrum conſiſtens, quoque trianguli modo ſpectare volueris, circumſcribes id, à B ad E, dein à B ad D, & ab E ad D.

F.F Siniſtri lateris muſculus ſecundi paris caput

G Scapulam moventium tertius. (moventium.

H.H Brachium moventium quintus.

I Summus humerus à cōnatis ipſi muſculis liber. Cæterùm neq; coſtas, neq; earundem intervalla characteribus inſignivimus, quòd hîc eadē, ut in precedenti tabula, ad T.T.V ſit ratio.

Δ Humani thoracis motorum quartus, cujus
K.L initium K inſignitur, L verò ſedes, qua primum à longiſſimo dorſum moventium muſculorum N mox notando, non ampliùs pertinaciter (quemadmodum inferiùs à K ad L uſque) adnaſcitur. Tendines autem præſentis
M.M muſculi aliquot, M.M indicantur.

N Dorſum moventium undecimus.

O Dorſum moventium decimus quintus.

P Scapulæ gibbum muſculo liberatum cernitur, qui brachium moventium ſextus habe-
Q tur, hicque ab inſertione propendens Q inſignitur.

R Muſculus brachium moventium tertius.

S Secundus thoracem moventium.

T Muſculus cubitum extendentium, qui ab humiliori ſcapulæ coſtæ initium ducit.

V In ſiniſtro brachio muſculus, cubitum extendentium exterior ab ea ſede propendet, qua cum interiori T notato impenſe commiſcetur. In dextro autem brachio propendens ea pars reſecta cernitur.

X Hac ſede ab humero carnea exoritur portio, quam tertii muſculorum cubitum extendentium loco habemus, ſequentique tabula d notabimus.

Y Muſculus cubitum flectentium poſterior.

● Muſculus radium in ſupinum ducens, qui ab humero multo ſuperiùs, quam externum il-
a.b lius conſiſtit tuberculum, inibi exoritur, ubi a aſſcripſimus, ipſius inſertionem b indicantes.

Δ Muſculus alter, cujus opera radius in ſupinum
c.d agitur, atque hujus initium c indicatur, inſertio autem d inſignitur.

e Nervea portio, ſeu inſertionis terminus muſculi ſuperioris radium in pronum agentium.

f Radius. g Vlna.

h Ligamentum radium ulnamque, quà invicem dehiſcunt committens.

i.k Hæc ſedes eſt ſinum vehendis muſculis paratorum, & cartilaginis ulnam à brachiali dirimentis.

l Hac ſede muſculis tendinibuſque libera, aliter ligamenta, quibus oſſa compinguntur, proponi nequeunt.

m Poſtbrachialis os annularem ſuffulciens digitum, quod ideo privatim notavimus, ut oſſa poſtbrachialis, ab ipſorum intervallis, muſculiſque illa occupantibus interſtingueres.

n Hic muſculus reponitur, pollicem indici proximè adducens.

o Muſculus bicorni tendine brachiale extendens, ab inſertione propendet.

p Hic bona tranſverſi adominis muſculi pars occurrit.

q Ilium oſſis dorſum nunc prorſus excarne ſpectatur.

r Femoris caput, coxendicis oſſis acetabulum ſubiens ipſumve ligamentum, præſentem ambiens articulum.

ſ Ligamentum à ſacro oſſe in acutum coxendicis oſſis proceſſum deſinens.

t.u Dependet hîc tertius femur moventium muſculus, t notatus, unà cum quarto, qui u inſignitur.

x Magnus exteriorve femoris proceſſus.

α Decimus femur moventium muſculus, cujus præcipuam partem F notandam, ex decimaſexta tabula opportunè petes, ad characteres F. G. H. Præſens autem tabula eam muſculi partem commonſtrat, quæ ad peculiarem ipſi in coxendicis oſſe cælatum ſinum reflexa, ad magnum femoris ducitur proceſſum.

β Muſculus gracilis, ab acuto coxendicis oſſis enatus proceſſu, elatiorique muſculi α inſigni-
γ ti, ſedi exporrectus. γ Muſculus ſimiliter gracilis, inferiori exporrectus parti ejus muſculi, quem α notavimus.

Ξ Muſculus femur moventium quintus. Verum Ξ privatim notat poſteriorem hujus muſculi
δ.ε partem, cujus caput partim nerveum, ac δ inſignitum, & partim carneum, ε notatum, à coxendicis oſſis appendice enaſcitur, hincque prodeuntium capitum, numero quartum
ζ cenſetur. ζ Hac ſede poſterior hæc quinti femur moventis muſculi pars, admodum carnea eſt, veri muris, ut ita dicam, effigiem præ ſe ferens.

η.η Hîc poſterior quinti muſculi pars in tendinem degenerat, interiori capitum femoris inſertum.

Σ.Π Π & Σ, anteriorem quinti femur moventium muſculi indicant partem ac Π quidem ejus partis poſteriorem portionem, Σ verò anteriorem. Quò autem hæc non admodum ſanè obvia promptiùs percipias, eoſdem illos Græcorum majuſculos characteres in ſequenti tabula repoſiturus ſum, illic dependentes muſculi partes notans.

θ Muſculus tibiam moventium ſeptimus.

κ.κ Muſculus tibiam moventium octavus.

λ Ampla depreſſaque femoris oſſis ſedes, ſupra radicem inferiorem ipſius capitum, poſteriori in ſede conſiſtens.

μ.ν Quartus tibiam moventium muſculus, hîc ab inſertione pendens ac μ quidem partem illius indicat, à coxendicis oſſe enatam, ν verò partem, cui femur principium præbet.

ξ Tibiam moventium quintus muſculus.

ο Primus pedem moventium muſculus.

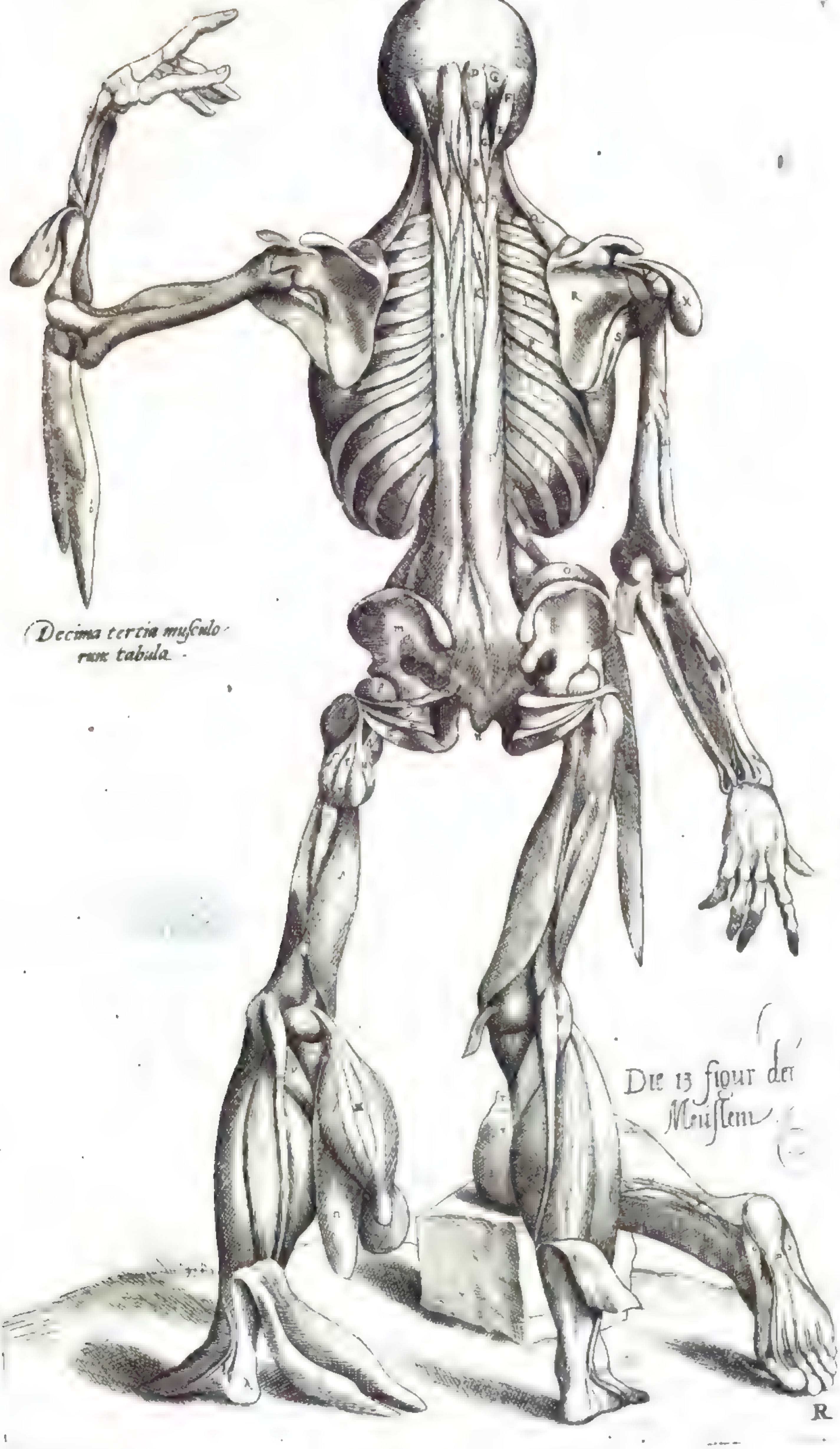
π Secundus pedem moventium muſculus. Cæterum hujus muſculi (ut & primi) principium
ϖ.ρ.τ partim carneum, ac ϖ inſignitum viſitur, partim nerveum, ac ρ indicatum. τ autem ſedes ſignificatur, ubi primùm duo iſti primi pedem
σ moventium muſculi contingui fiunt. σ Hactenus muſculi illi in ſura extuberant, hîcque carnei eſſe deſinunt, verùm hæc tubera nona tabula etiam accuratè exprimuntur.

υ.υ Tendinis, qui è duobus præſentibus muſculis educitur, principium.

ω Initium muſculi pedem moventium tertii, cu-
& jus tendinem proponit character &, in ſiniſtra poſitus tibia.

DECIMÆ TERTIÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

A.B.C.D.E.F.G Dextra portio ſecundi caput moventium paris, in quo ſinguli characteres aliquid

Decima tertia muſculorum tabula

Die 13 figour der Muiſlen

quid privatim inſinuant. A enim indicatur muſculus ſecundi paris, acuto principio ex tranſverſis quintæ & quartæ thoracis vertebrarum proceſſibus enatus. B muſculi hujus ſedes, qua carneus eſſe deſinit, ac velut in tendinem degenerat. Porrò B quoque muſculum ſignificare debet, qui à ſeptimæ cervicis vertebræ ſpina enaſcitur, & cum muſculo A inſignito commiſcetur, congreſſus autem ſedi, C inſcriptum eſt, quod non modo congreſſum utriuſque muſculi notabit verùm etiam ubi uterque exactè carneus efficitur. D utriuſque muſculi inſertionem notat. E ſecundi paris tertius in altero latere muſculus indicatur, cujus etiam principium in alto latitat, inſertione interim ipſius ad F conſpicua. Poſtremò G ac G, ſecundi paris carnea moles inſignitur.

H Muſculus dorſum moventium quintus.

I Portio muſculi dorſum moventium ſexti.

K Decimusquintus dorſum moventium, ſeu eorum muſculorum octavi paris alter.

Γ Vndecimus dorſum agentium muſculus, cujus principium à ſacro oſſe pendens L inſigni-

L.M tur, ipſius verò anſulæ tendeneſve M.M. At-

M que ita elatiſſimum M, præſentis muſculi ſu-

ν periorem ſignificat terminum. Character ν loco N poſitus, muſculum dorſum moventium nonum indicat, ſeu quinti paris alterum.

O.O Muſculus hîc ab exortu propendet, thoracem hominis moventium quartus, ſimiarum verò canumque ſeptimus.

P.P Hæ coſtarum aſperitates, earum tubercula referunt, in quæ quartus thoracem moventium muſculus inſerebatur. Quod autem ad coſtas, earundemq; intervalla attinet, eadem hîc atq; in aliquot præcedentibus tabulis eſt ratio.

Q Scapulam moventium tertius.

R Scapula poſteriori parte prorſus excarnis.

S Thoracem moventium ſecundus.

T Tertium ligamentum peculiare articuli humeri.

X Dependet muſculus brachium moventium quintus.

Y In utroque brachio poſterior humeri pars, excarnis prorſus, muſculuſque libera cernitur.

a Poſterior cubitum flectentium muſculus.

b.c.d Muſculi cubitum extendentes. Ac b is inſignitur, qui humiliori ſcapulæ coſta initium ducit c ille, qui ab humeri capitis cervice exoritur. d autem carnoſa pars, quæ ab humero, ad medium ferè longitudinis ejus originem ſumit.

e Radius.

f.g Muſculus radium in pronum ducentium ſuperior, cujus inſertionem privatim g inſignivit.

h Dependet hîc muſculus, radium in ſupinum moventium brevior.

i Vlna. Radium autem è ſuperiùs notavi. k au-

k tem ligamentum in utroque cubito indicat, radium ulnæ tota ea ſede colligans, qua hæc oſſa invicem dehiſcunt.

Quod verò ad brachialis poſtbrachialiſq; ac demum digitorum oſſa ſpectat, omnia hic præcedentibus correſpondent tabulis. Verùm muſculum hîc reſecuimus, pollicem indici proximè adducentem. Ac in ſiniſtra manu tres conſpiciuntur muſculi, ſecundum pollicis internodium flectentes, characteribuſque

1.2.3 1.2.3 inſigniti. Inſuper muſculus primum in-

l dicis os introrſum flectens, hîc privatim l indicatur.

m Ilium oſſis dorſum, quemadmodum & coxendicis oſſis exterior ſedes, prorſus excarne occurrit.

n Coccyx quoque os excarne, ſeu muſculis ipſi adnatis liberum cernitur.

o Ligamentum à ſacro oſſe, coxendicis acuto proceſſui inſertum.

p Femoris caput.

q Magnus exteriorque femoris proceſſus.

r Hîc ab inſertione propendet decimus femur moventium, internam ipſius ſedem quæ oſſibus undique attenditur, commonſtrans. At-

ſ.t.u que ita, ſ. t. u hujus muſculi tendines notant, qui ad coxendicis os reflectuntur.

x.y.z Tribus his characteribus, carnoſa indicatur pars vaginæ quaſi modo decimum femur moventium muſculum inibi deducens, quà ad coxendicis os reflectitur. Atque ita x hujus carnoſæ paris ſupremum indicat ſedem, y mediam, z autem infimam.

α Portio femur moventium noni.

β.γ In dextro femore duæ muſculorum notantur inſertiones in parvum femoris factæ proceſſum. Ac β quidem inſertionem indicat muſculi femur moventium ſexti, γ autem muſculi femur agentium ſeptimi.

δ.δ Muſculus tibiam moventium octavus, univerſum femur propemodum ambiens.

ε.ε Aſpera femoris indicatur linea, cui quintus femur moventium muſculus inſeritur.

Ξ.Π.Σ Quintus femur movens muſculus, ab interno femoris capite propendet, in quo Ξ poſteriorem ipſius notat partem, Π verò & Σ anteriorem. atque hîc rurſus privatim Π poſteriorem indicat portionem partis anterioris, Σ verò anteriorem portionem.

• Muſculus in pedem moventium claſſe tertius enumeratus, ac principium • indicatum à femoris externo ducens capite, tendinem au-

ζ tem illi educens, ubi ζ inſignitur.

η.η Muſculus quem in poplite latitantē vocamus.

ψ Quartus pedem moventium muſculus, cujus

θ.κ initium θ indicatur, ipſius autem ſedem, qua tendo duorum primorum pedem moventium muſculorum illi primùm pertinaciſſimè adnaſcitur, κ notavimus.

λ λ Verò tendinis inſignitur inſertio, qui è duobus illis primis pedem moventibus & tertio conſurgit.

μ Hac ſede tibiæ os excarne conſpicitur, quemadmodum & magna portio exterioris capitis duorum humiliorum femoris capitum.

ν Tendo muſculi pedem moventium octavi.

ξ Tendo ſeptimi pedem moventium.

Ω Præſenti charactere indicatam volui figuram, ad dextrum integri hominis hac decima tertia tabula expreſſi crus repoſitam, lapidiq;

innitentem, quo tandem inferior pedis ſedes oculis ſubjiciatur, & ſectionis ſerie muſculi in hac apparentes, ſenſim in ſequentibus tabulis proponantur. Significetur itaque primùm ϖ ligamentum, ſeu membranea ſubſtantia, primo digitos moventium muſculo obnata, latique tendinis vicem in planta ſubiens.

ϖ

ϱ Muſculus pollicem à cæteris digitis introrſum abducens.

σ Muſculus abductionis parvi digiti à cæteris opifex,

τ.τ Primus ſecunduſqve pedem moventium muſculi, in integro quidem homine à quarto pedem moventium propendentes, in illa autem figura, quam Ω proponit, ſua ſede repoſiti.

υ Tendo tertii pedem moventium muſculi.

φ Portio quarti pedē moventium muſculi, quem in integro homine ψ inſignitum cernis.

χ Tendo ex primo, ſecundo & quarto, pedem moventium muſculis conflatus, calcique inſertus. quamquam χ hic privatim civitatem proponat, inter anteriorem præſentis tendinis partem, & poſteriorem ſedem aliorum muſculorum conſpicuam, qui hanc tibiæ ſedem occupant.

ψ.ω Excarnis nulliſque muſculis, vel ante ſectionem obtecta tibiæ oſſis pars. * Hic portiones occurrunt muſculorum, qui poſteriorem tibiæ ſedem ſibi vendicant, præter tres primos pedem moventium muſculos.

DECIMÆQVARTÆ MVSCVLORVM TABVLÆ CHARACTERVM INDEX.

HÆc tabularum poſteriorem corporis faciem exprimentium ultima eſt, ſcapulis & brachiis carens, & genua flectens, ut plantam altero crure ſpectandam proponeret. Ad genua verò, ne alia quæpiam integra delineanda eſſet tabula, caput unà cum duabus primis cervicis vertebris reponitur, quartum muſculorum caput moventiū par oſtenſurū.

A.B Tertium muſculorum caput moventium conjugium, à ſecundæ cervicis vertebræ ſpina occipiti inſertum.

C Mamillaris temporum oſſis proceſſus, tam in integra figura, quàm illa quæ ad genua ſpectatur, conſpicuus.

D Hic character cum aliquot ſubſequentibus, figuræ ad genua locatæ proprius eſt, tranſverſum primæ vertebræ cervicis indicans proceſſum.

E Spina ſecundæ cervicis vertebræ atq; ita jam E ſecundam cervicis denotat vertebram.

F.G Quartum caput moventiū muſculorum par, à prima cervicis vertebra occipiti inſertum.

H.I In cervice integrioris figuræ inſinuatur quintum par muſculorum caput moventium, quod ab occipitio in tranſverſos primæ cervicis vertebræ proceſſus implantatur.

K.L Sextum muſculorum caput moventium par, à ſpina ſecundæ vertebræ, tranſverſis primæ proceſſibus inſertum.

M Muſculi ſcapulam moventium tertii pars, illic conſpicua, ubi à tranſverſis aliquot cervicis vertebrarum proceſſibus prodit.

N Dorſum moventium muſculorum tertius.

O Dorſum moventium ſeptimus muſculus.

P Character P in lumbis reponitur, notans nonum dorſum moventium muſculum.

Q Vndecimus dorſum moventium muſculus,
R hic ab ultima ipſius inſertione pendens, ac ſinum R inſignitum oſtendens, quo decimotertio dorſum moventium muſculo cedit,
S ipſius autem principium S indicatur.

T Decimustertius dorſum moventium muſcu-
V.X lus, cujus principium V notatur, finis verò X, quod etiam principum decimiquinti dorſum moventium muſculi indicat.

Y Decimusquintus dorſum moventium, cujus
a ſuperius extremum a inſignitum, ſub ſeptimo dorſum agentium reconditur.

Hanc decimamquartam muſculorum tabulam, propter thoracis formam coſtarumque ductum ſedulò intueri operæprecium erit, quum coſtarum ductum, ut & reliquæ muſculorum tabulæ, appoſitiſſimè oſtendat. In oſſium autem compage hactenus nunquam coſtas adeò concinnè invicem adnexui, ut illæ naturalem ſitum, quod ad obliquum ipſarum ductum ſpectat, nanciſcerentur. Nimis enim ingens intervallum, inter elatiſſimam oſſis ilium ſedem, & duodecimæ thoracis coſtæ mucronem, in oſſium compactione mihi ſemper relinquitur In muſculorum autem tabulis, coſtarum ductum inter pingendum obſervaro fuit promptiſſimum, quum in ſuo naturali ſitu tota ſectionis ſerie ſemper conſiſtant. quin etiam exteriores inter coſtalium muſculos hîc quoq; ſe ſpectandos offerre, etiam me tacente, neminem latêre arbitror. Atque ita etiam ilium oſſa, & coxendicis & pubis & femoris oſſa adeò ſunt conſpicua, ut ſi hîc notas deſideres, illæ à tribus integris oſſium figuris prius expreſſis petendæ veniant. Quam-
b quam in pubis oſſe b occurrit, membranam indicans in pubis oſſis foramine obviam.

c Muſculus ſextus femur moventium, ab inſertione propendens.

d Muſculus femur moventium.

e Hic muſculus propendet femur moventium nonus.

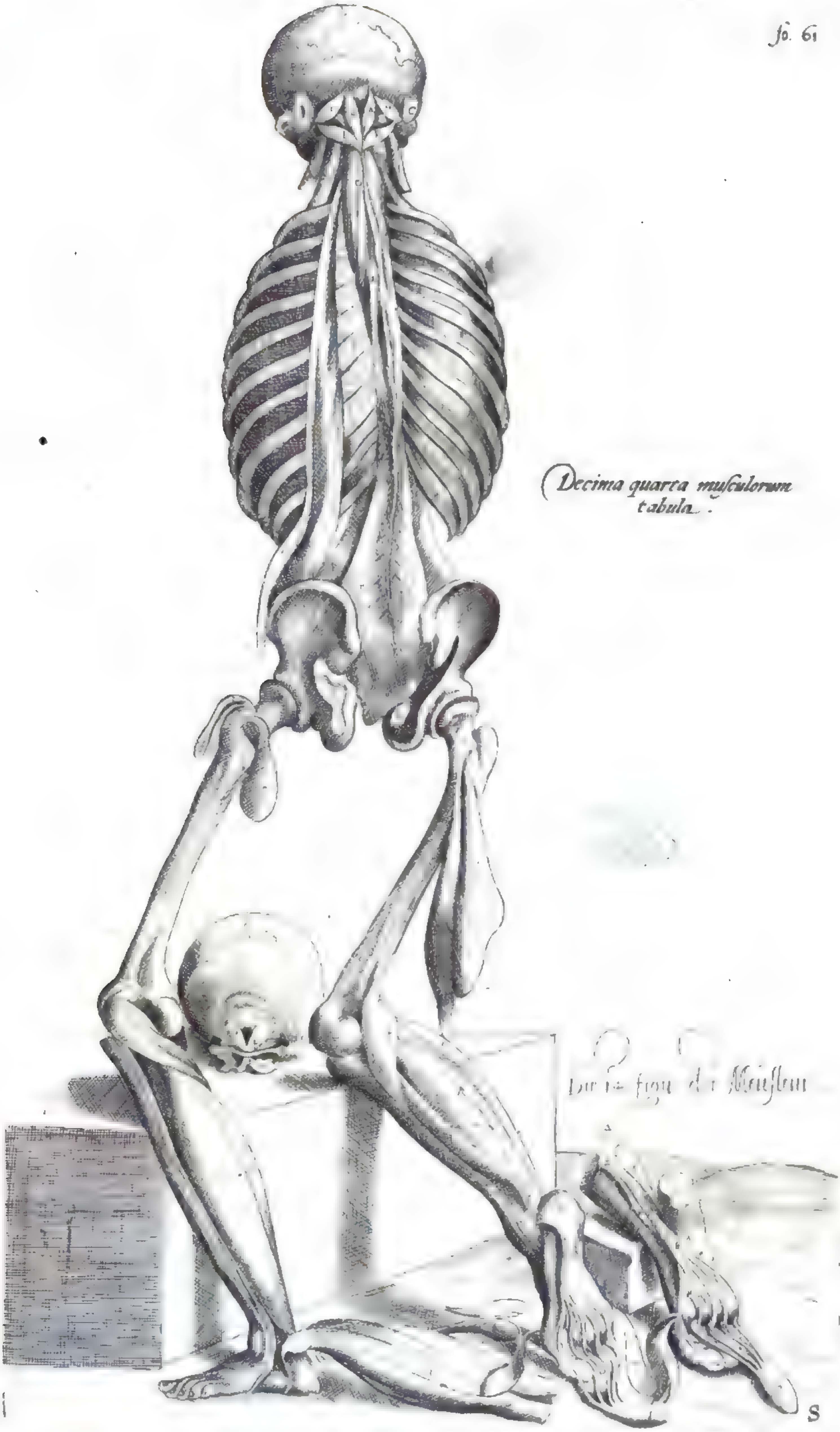
f.g Carnea pars, ſeu ſi voles, privati muſculi, decimum femur moventem muſculum deducentes, atque hîc ab inſertione pendentes.

r Muſculus quem in poplite latitare dicimus, cuique Galenus ferè totum poplitis flectendi
h.i munus perperam concredidit. h ipſius ab externo femoris capite exortus, i inſertio ejuſdem in tibiæ os inſignitur.

k.k Septimus pedem moventium muſculus.

l Tendo octavi pedem moventis muſculi, cujus inſertio in pedii os parvum digitum ſuſtinens facta, m inſignitur.

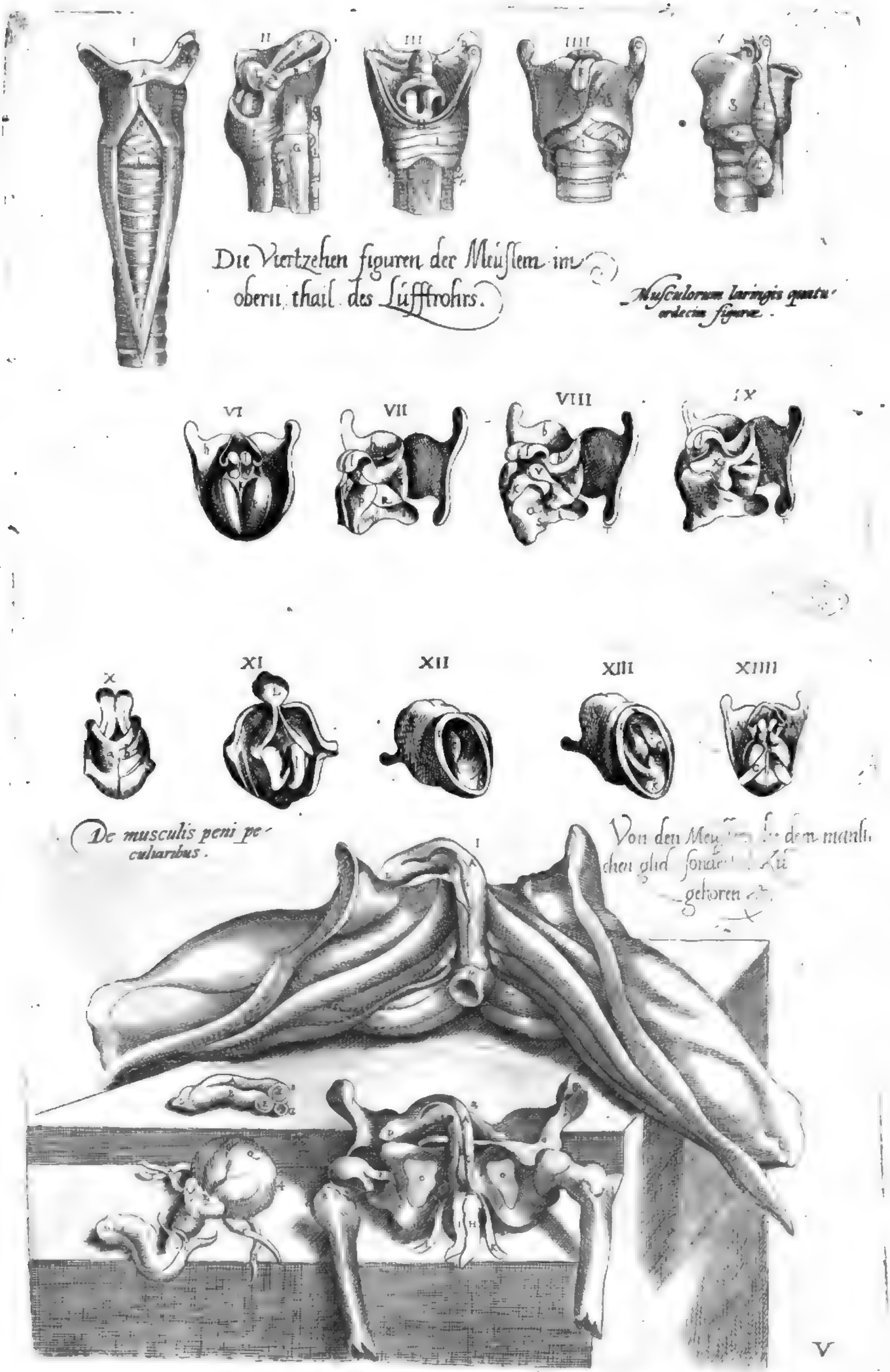
n.o.p.q A ſiniſtri pedis calce quatuor humi proſtrati pendent muſculi, pedis motorum opifices. n enim & o, duos primos pedem moventes

Decima quarta muſculorum tabula.

Digitized by Google

Die 15 figur der Meüſlein Welche ſonſt mer figurn bey ſich hat Welcher brauch das nachuolgent Regiſter anzaigen wirt.
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
XX
XXI
XXII
XXV

V

Digitized by Google

Digitized by Google

ventes inſinuant, p autem tertium, q verò
r quartum. Cæterum r ad dextri calcis internum latus repoſitum, tendinis illius inſertiones indicat.

Δ Δ Figuram notat externo lateri integrioris figuræ dextri pedis hîc appoſitam, quæ ſectionis ſerie dextrum integrioris figuræ pedem ſubſequitur, qui ſuccedit figuræ, quam in præcedenti muſculorum tabula Ω indicabimus.

ſ Ligamentum pedis, à digitorum terminis pendet, quod muſculo ſecundo os quatuor digitorum articulos flectenti, Θ hîc notato obnatum fuerat, latique in extremæ manus vola tendinis vicem gerebat.

t Dependet muſculus, pollicem à cæteris digitis abducens.

u Muſculus hîc à ſua inſertione dependet, qui minimum digitum à reliquis in externum latus abducit.

Θ Muſculus ſecundum quatuor digitorum os
x.α flectens, x ipſius principium à calce enatum, α illius in quatuor tendines partitio. Cæterùm qua ratione hujus muſculi tendines dividantur, ſubditoſque tranſmittant tendines, in hoc dextro majoris figuræ pede expreſſum habes, ut tamen ſeſe hæc offerant, attentiſſimis oculis internam quatuor digitorum ſedem intuebere, quanquam & figura Δ notata, hęc etiam commonſtret, in qua muſculus ille ab inſertione propendens, Θ quoque inſignitur.

ϐ Carnea hæc moles illa eſt, cujus beneficio primum pollicis internodium flectitur, atque hæc eodem β indicata, in figura illa dependet, quam Δ inſignivi.

Λ.Λ Λ Muſculus ſecundum pollicis os flectens. γ
γ.δ in dextra tibia hujus muſculi notatur principium. δ hac ſede præſens muſculus, ab interno ipſius latere tendinem educit, qui in carnea ipſius ſubſtantia aliquouſque incœperat, juxta
ε characterem ε. Deinde utraque figura plantam referens, tendinem hunc quoque δ notatum habet, qua pollici jam eſt proximus.

Ξ.Ξ Ξ Muſculus quatuor digitorum tertium os fle-
ζ.η ctens, ζ ipſius principium aliquantiſper altiùs adhuc, ſub muſculo in poplite latitante, ac Γ notato. η tendo illius, ab interno etiam latere carnoſæ ſuæ ſubſtantiæ enatus, atque in pedis
θ planta in quatuor alios tendines inibi, ubi θ occurrit, diviſus, qui quatuor digitis poſtmodum offeruntur.

κ.κ Hîc ſeſe oſtendit portio muſculi, quem inter pedis motores quintum numeramus.

λ Muſculoſa caro, quæ in quatuor portiones deducta, tendinibus exporrigitur, qui tertium quatuor digitorum os flectunt. Eſt autem muſculoſa hæc caro, cujus opera quatuor pedis digiti ad pollicem ducuntur. Vt verò & tendines illos, & portiones has muſculoſæ ſubſtantię accuratiùs cognoſcas, tendinem tertiũ
ν indicis os flectentem, ν notatum conſpicis, mu-
μ ſculum autem indicem pollici adducentem, μ.

DVARVM DECIMÆQVINTÆ MVSCVLORVM TABVLÆ FIGVRARVM, EARVNDEMQVE, CHARACTERVM INDEX.

Duæ præſentis tabulæ figuræ in ea effigie ſervantur, in qua dextra tibia ſimul cum pede decimæquartæ tabulæ, ſeſe exhibuerunt. Atq; prior figura in ſectionis ſerie figuram ſubſequitur, quam præcedens tabula Δ notatam oſtenderat. Poſterior autem hujus tabulæ figura ſuccedit priori. Notæ autem harum figurarum ita ſe habent.

A 1 Tibiæ os. B 1 Fibula.

C 1 Muſculus dependet, qui in poplite latitat.

D.E 1 Muſculus quintus pedem moventium, ac D quidem ipſius notat principium, E verò tendinem, ab interno muſculi latere pronatum.

F 1 Sinus cui tendo inſidet, ſecundi pollicis internodii flectionis opifex.

G 1 Sinus quo tendo vehitur muſculi, tertium quatuor digitorum os flectentis.

H 1 Muſculus pedem moventium ſeptimus.

I 1 Muſculus pedem moventium octavus.

K 1 Inſertio ſexti pedem moventis muſculi.

L 1 Muſculoſa congeries, primum quatuor digitorum os flectens.

M 1 Oſſicula ad primum pollicis internodium repoſita; quæ à ſeſami ſeminis imagine nomen invenerunt, quæque ab Arabibus dimidiati ciceris formæ aſſimilantur.

N 1 Pendet hîc muſculoſa ſubſtantia, quæ ſingulis quatuor digitorum internis lateribus portionem exporrigit, digitos pollici adducentem.

O 1 Muſculus pollicis ſecundum os flectens.

P 1 Muſculus tertium quatuor digitorum os flectens.

Q 1 Portio tendinis, ſecundum pollicis internodium flectentis, illi tendini commixta, qui indicis tertium internodium flectit. Sequentes modo characteres, ſiniſtræ figuræ hac ratione peculiares ſunt.

R 2 Tibiæ os.

S 2 Fibula.

T 2 Ligamentum membraneum; fibulam tibiæ oſſi illic, committens, ubi hæc oſſa invicem dehiſcunt.

V 2 Muſculus pedem moventium ſeptimus. X
X.Y hac ſeptimi muſculi tendo, ſub oſſe cubum teſſeramve imitante reflectitur, & lateſcit quoque. Y tendinis hujus in os pedii pollicem ſuſtinens inſertio.

a 2 Muſculus ſub ſeptimo occultatus; & pedem
b moventium octavus, cujus inſertionem b notat, quæ in pedii os parvum ſuffulciens digitum perficitur.

1.2.3 Tribus his characteribus in poſteriori ſiniſtrave figura, tres ſinus indicantur, muſculis à poſteriori tibiæ ſede inferiora pedis ſubeuntibus exſculpti, atque 1 ſinum notat, quo quinti pedem moventis muſculi tendo vehitur, 2 ſinum tendini tertium quatuor digitorum os flectenti inſinuatum. 3 verò ſinum indicat nomine tendinis cælatum; cujus beneficio ſecundus pollicis articulus flectitur.

e 2 Muſculus dependet humi quintus pedem
d moventium, in priori figura D & E notatus, ac in ſecunda figura ad inſertionẽ d inſignitus.

c 2 Muſculoſa moles, primum quatuor digitorum os flectens, hîc pendet à pedii oſſibus, quæ jam nuda excarniaque ſpectantur.

XVI. MVSCVLORVM FIGVRÆ CHARACTERVM INDEX.

DEcimamſextam muſculorum tabulam licuiſſet ſtatim tertiæ muſculorum tabulæ ſubjicere, ſed quoniam corporis duntaxat pars exiſtit, huc eam reponere magis viſum eſt, qua ſiniſtri femoris, tibiæ, pediſque interna facies nullo liberata muſculo exprimitur, unà cum oſſe ſacro, & oſſe ſiniſtro ipſius lateri commiſſo, ut decimus femur moventium muſculus alicubi in conſpectum veniret, qui in integris tabulis ea parte conſpici nequivit, quæ internam pubis oſſis & coxendicis quoque ſedem occupat. Hujus autem tabulę characteres ita ſe habent.

A Os ſacrum.

B Oſſis ſacri latus, cui ſiniſtrum ilium os committebatur.

C Ligamentum à ſacro oſſe, in coxendicis oſſis appendicem pertinens.

D Siniſtri pubis oſſis pars, quæ dextro pubis oſſi committebatur.

E Notatur quartus femur ſubiens nervus.

E. F G.H Decimus femur moventium muſculus, cujus tres veluti partes, E.F.G inſignitæ, inſcriptionibus quodammodo diſtinguuntur, quibus ab interna pubis oſſis ſede, & interna quoque coxendicis oſſis regione, muſculus iſte carneus pronaſcitur. Ad ſedem verò H indicatam, muſculus arctior redditur, & ad ſinum ſibi in coxendicis oſſe inſculptum reflexus, ad magnum femoris perfertur proceſſum.

I Conſpicua eſt portio, ſexti femur moventis muſculi.

K Portio ſeptimi femur moventis muſculi.

L Primus tibiam moventium muſculus, cujus ſedes, qua juxta internum femoris caput, in ten-

M dinem ceſſat, M indicatur.

Δ Secundus tibiam moventium muſculus. N &

N.O O muſculi hujus principium ab oſſis pubis commiſſura pronatum. M quoque ſi in primo ponatur muſculo, tamē hujus ſecundi muſculi etiam ſedem notat, qua in tendinem deſinit.

P Nonus muſculus tibiam moventium, parva ipſius portione hic conſpicuus.

Q Octavus tibiam moventium muſculus.

R Tertius tibiam moventium muſculus, cujus tendo, quemadmodum & primi & ſecundi, tibiam moventium muſculorum quoque M indicari poteſt, & promptiſſimum etiam eſt intueri, ubinam muſculorum tendines in anteriorem tibiæ oſſis ſedem inſerantur.

S. T Quintus femur moventium muſculus, verùm S posteriorē ejus muſculi partem notat, T autem quinti femoris muſculi anterioris partis poſteriorem indicat portionem.

V.V Quintus tibiam moventium muſculus.

X.Y Excarnis tibiæ oſſis pars, verùm Y interiorem notat malleolum.

a Primus pedem moventium muſculus.

b Secundus pedem moventium muſculus.

c Tendo tenuiſſimus, idemque ſummè gracilis, qui à tertio inter pedis motores muſculo educitur.

d Muſculus ſuram conſtituentium maximus, pedemque moventium quartus.

e Muſculus quatuor pedis digitorum tertium os flectens.

f Portio muſculi inter pedem moventium quinti.

g Tendo ſexti pedem moventium muſculi.

h Tendines digitos extendentes.

i Muſculus pollicem à cæteris digitis introrſum abducens.

XVII. FIGVRÆ CHARACTERVM INDEX.

FIgura muſculorum. XVII. de ligamentis omnem propemodum ligamenti differentiam ſemel commonſtrans, univerſum femoris os exprimit, unà cum tibiæ oſſe & fibula, quibus ea ligamenta adhuc connata hærent.

A.B.C.D Femoris os.

B Femoris oſſis caput ſinum coxendicis oſſis ſubiens.

C.D Femoris oſſis humiliora capita, quæ tibiæ articulantur.

E.F.G.H Tibiæ os.

F Eminens ſuperioris appendicis tibię oſſis proceſſus, qui ſinum ſubingreditur, quē duo humiliora femoris oſſis capita efficiunt, & qui ligamentum mox X inſinuandum educit.

G Sinus inferioris appendicis tibiæ oſſis, quo cōplures vehuntur tendines eorum muſculorum, qui anteriorem tibiæ ſedem occupant.

H Interior malleolus.

I.K Fibula, verùm K exterior malleolus privatim inſignitur.

L.M Muſculus notatur in ſura maximus, pedemque moventium quartus, atque inter reliquos corporis muſculos intenſiſſimè livens. Verùm M hujus muſculi tendinem, calcis oſſi inſertum, particulatim indicat. N autem portiunculam tendinis primi & ſecundi pedem moventium muſculorum oſtendit, quæ quarto pedem moventi muſculo connaſcitur, ac ſimul cum illo unita, calci inſeritur.

O Teres ligamentum, femoris os coxendicis oſſi jungens.

P. P Ligamentum orbiculatim femoris cum coxendicis oſſe articulum amplectens.

Q Ligamentorum portiones, ex magno externoque femoris proceſſu in muſculorum ſubſtantiam abſumptæ, ac potiſſimùm in tibiam moventium ſeptimi.

R Portiunculæ ligamentorum quoque, à radice interioris minoriſque proceſſus femoris pronatæ, & in octavum tibiam moventem muſculum præcipuè degenerantes.

S.S Membraneum ligamentum, reliquis etiam omnibus articulis commune, quod univerſum genu articulum ambit, ea tantùm parte excepta, cui mola præponitur.

T Ligamentum genu articulo proprium, quod externo ipſius lateri attenditur.

V Ligamen

V Ligamentum hoc etiam genu articulo peculiare cenſetur, atque externo ipſius lateri attenſum viſitur.

X Ligamentum ex tibiæ oſſis proceſſu F notato, in femoris os inſertum.

Y Ligamentum ſuperiorem fibulæ partem, tibiæ oſſi connectens.

Z Ligamentum inferiorem fibulæ partem, tibiæ alligans.

a Membraneum ligamentum, fibulam tibiæ oſſi toto ductu, quo invicem hæc oſſa dehiſcunt, committens.

b.c Hic ligamentum notatur, tendines annuli ritu amplectens, qui à tibiæ anteriori ſede, in pedis ſuperiora porriguntur. Vt verò ipſius natura exactiùs oculis ſubjiceretur, id, ſectione ſecundum longitudinem ducta, diviſum, atque una parte in latus reflexum finximus.

d Ligamentum à tibiæ oſſe ad calcem inſertum, & tendines hàc ad pedis inferiora deſcendentes continens.

e Ligamentum à fibula ad calcem porrectum, & tendinibus hâc pedis inferiora petentibus obductum.

f Ligamentum cartilagineum, ab interno malleolo, in tali internum latus inſertum.

g Ligamentum quoque cartilagineum, fibulam talo colligans.

XVIII. MVSCVLORVM FIGVRÆ CHARACTERVM INDEX.

Præſenti figura muſculi ſtructuræ ratio, qua omnes ferè diſſectionis proceres muſculum formari tradunt, utcunq; exprimitur. Quod

ϕ.Ω enim inter ϕ & Ω continetur, nervi cujuſdam eſt portio ſuprà infraque abtruncata: verùm hæc characterum indice opportuniùs explicabuntur.

A Nervi in plures ſurculos diſtribuendi portio.

B Nervi A notati ſoboles muſculi conſtitutionem ſubiens.

C Ligamentum quod ab oſſe ad muſculum conſtituendum pronaſcitur.

D Ligamenti & nervi ad muſculum efformandum congreſſus, ac prima in fibras diſtributio, muſculique caput.

E Sedes qua fibrarum maxima eſt diviſio, & qua muſculi venter conſiſtit.

F Diviſionis fibrarum concurſus commixtioque, & tendinis muſculi initium.

G Tendinis pars, quæ movendo oſſi inſeritur.

XIX. MVSCVLORVM FIGVRÆ CHARACTERVM INDEX.

XIX. Figura muſculorum, humeri os, & cubiti oſſa, & extremam ſummæ manus ſedem ambientium fibras à carne liberas commonſtrat, unà cum quarto brachium adeuntium nervo, ut hic quam fieri poſſet, commodiſſimè muſculi fabricę natura oculis ſubjiceretur

H Humeri oſſis caput, quod ſcapulę articulatur.

I Quartus brachium petens nervus.

K Principium muſculi cubitum extendentis, qui ab humeri capitis radice exoritur.

L Principium alterius cubitum extendentis muſculi, qui ab humiliori ſcapulæ coſta pronaſcitur.

M Sedes, qua quartus brachium accedens nervus, duobus cubitum extendentibus muſculis propagines offert.

N Cubitum extendentium muſculorum finis, ſeu eorundem in poſteriorem ulnæ proceſſum inſertio.

O Poſterioris ulnæ proceſſus pars, quæ excarnis perpetuò cernitur.

P Quartus brachium petens nervus inibi conſpicuus, qua poſteriori ſedi exterioris tuberculi humeri innititur, ac muſculis hinc ab humero principium ducentibus ramos offert.

Q Initium eſt cubitum flectentium muſculorum poſterioris.

R Caput oblongi muſculi, qui radii appendici juxta brachiale inſertus, radium in pronum ducit.

S Muſculus bicorni tendine brachiale extendens.

T Muſculus brachiale extendentium alter, qui è regione minimi digiti poſtbrachiali implantatur.

V Muſculus ulnæ exporrectus, & brachiale flectens.

X Muſculus indicem, medium & annularem extendens.

Y Muſculus quo minimum digitum præcipuè extendi docebo.

Z Carnea pars ejus muſculi, qui in tres deductus tendines, unum brachialis oſſi pollicem ſuſtinenti inſerit, ſecundum primo pollicis oſſi, tertium ſecundo pollicis oſſi & tertio.

a Muſculus, cujus beneficio pollex indici adducitur.

XX. FIGVRÆ INDEX, DE MVSCVLIS PALPEBRARVM.

Quamvis tertia muſculorum tabula ad characteres C. D. E hos muſculos utcunque exprimit, hic tamen iſtam peculiarem locavi-

A mus figuram, in qua A primum indicat palpe-

b.C.D bræ muſculum, b verò & C, muſculi illius

e principium, D ſecundum muſculum, cujus initium e notatur. Mutuus autem duorum

F muſculorum connexus, F inſignitur.

XXI. ET XXII. FIGVRARVM INDEX, DE OCVLORVM MVSCVLIS.

Quoniam in integris muſculorum tabulis, oculi muſculos depingere non dabatur, ipſeq; oculus ex calvaria ad muſculorum oſtentionem evellendus ſit, hic ipſorum delineationem repoſuimus. Ac in harum prima quidem, oculis ſimul cum ſuis muſculis ipſorum ſede adhuc repoſitis, una facie delineatur. Secunda verò, ſex primos oculi muſculos ab inſertione humi proſtratos commonſtrat, ſeptimo adhuc ad viſorium nervum aſſervato. Cæterùm notarum Index ſequenti proponetur pagina.

A 1.2 Anterior oculis ſedes, in qua iris conſiſtit.

B 1.2 Viſorius nervus inibi reſectus, quà primùm

ex calvaria in oculorum ſedem delabitur.

C.D E 1 Tres in hac facie muſculi occurrunt, nondum ſcilicet aliquo muſculo ſua ſede liberato.

F.G 1 Intervallorum inter ſex primos muſculos conſiſtentium, & adipe oppletorum duo in hac facie apparent.

H.I.K.L.M.N Primi ſex oculi muſculi, verùm H muſculum notat, quo oculus ſurſum agitur, I quo deorſum, M & N quibus circumagitur, K quo ad majorem oculi angulum ducitur, L quo ad minorem angulum fertur.

O Septimus oculi muſculus, nulla ex parte à viſorio nervo liberatus, ac ab adipe ipſum alioquin integente omninò detectus.

XXIII. XXIV. ET XXV. FIGURARUM INDEX, DE LINGUÆ MUSCULIS.

Vigeſimatertia figura linguam unà cum ipſius muſculis, à reliquo liberatam corpore, ex dextro latere commonſtrat, muſculorum dextri lateris naturam ac ſitum, quàm fieri licet proximè exprimens.

Vigeſimaquarta figura eadem, quæ vigeſimatertia oculis ſubjicit, verùm ut primi linguæ muſculi, ac item noni natura aliquo pacto hîc magis, quàm in XXIII. conſpiceretur, tertium & ſeptimum linguæ muſculos ſurſum refleximus, quinto interim deorſum ab ipſius inſertione propendente.

Vigeſimaquinta figura novem linguæ muſculos abſectos habet, ac lingua ſecundum longitudinem diviſa cernitur, linguæ ligamento hîc ab utriſque linguæ corporibus dirempto, & corporum ſuperficie, quæ ligamento continuatur, hîc apparente. Atque cum in modum hominis (ut ſemel dicam) linguæ conſtructio eſt expreſſa, quo nobis hanc picturis aſſequi datum fuit.

A.A A 1.2.3 Linguæ portio ante conſectionem in his ante ore conſpicua, & tunica adhuc obtecta, ipſi, ac toti ori, & ſtomacho, item & aſperæ arteriæ communi.

B.B 1 Hæc linea dictæ nuper tunicæ partem notat, ſecundum inferioris maxillæ latera ab ore diſſectam.

Linguæ enim portio ſupra lineam conſiſtens, illa adhuc obtegitur tunica, quæ autem ſub linea cernitur, hîc (uti etiam nunquam) illa tunica non ſuccingitur.

C 1 Iam dictæ prius tunicæ portio, quam hîc à palati intimo unà cum lingua præſcidimus.

D.D 1.2 Primus linguæ muſculus.

E 1.2 Tertius linguæ muſculus.

F 1.2 Quintus linguæ muſculus.

G 1.2 Septimus linguæ muſculus.

H 1.2 Nonus linguæ muſculus.

I 3 Linguæ ligamentum, cui linguæ corporum fibræ continuantur.

K.K 3 Dextri linguæ corporis fibrarum ſpecies.

L.L 3 Siniſtri linguæ corporis fibrarum ſpecies.

XXVI. FIGURÆ INDEX, DE CAPITIS ET PRIMÆ SECUNDÆQUE CERVICIS VERTEBRARUM LIGAMENTIS.

Præſens figura, primam ſecundamque cervicis exprimit vertebras, poſteriori ſede delineatas, unà cum earundem ligamentis. Characteres autem figuræ inſcripti ita habent.

A.B.C Prima cervicis vertebra ſecundæ connexa, Verùm A privatim dexter primæ vertebræ ſinus, qui dextrum occipitis oſſis caput ſuſcipit, indicatur. B autem ſiniſter ſinus, cui ſiniſtrum occipitis oſſis caput incidet. C verò primæ vertebræ ſedes, ubi in ſpinam aliæ terminantur.

D.D.G.H Secunda cervicis vertebra.

E.E.E Ligamentum membraneum, primam cervicis vertebram ſecundæ vertebræ nectens.

G Corpus ſecundæ vertebræ dentē producens.

H Dens, acutuſve ſecundæ cervicis vertebræ proceſſus.

I Teres ligamentum, à dente in occipitii os inſertum.

K Tranſverſum ligamentum, dentem in ſinu continens, qui dentis gratia in prima vertebra cælatur.

XXVII. FIGURÆ INDEX.

Vigeſimaſeptima figura duas è thorace vertebras, anteriori facie ex puerili corpore depictas exhibet. In quibus 1 notat ſuperioris vertebræ cartilaginē, ſui corporis inferiorem appendicem, ipſumque corpus intervenientem, 2 ejuſdem vertebræ humiliorem appendicem, 3 cartilagineum ligamentum, ſuperioris inferioriſque vertebræ appendices intercedens, 4 ſuperiorem inferioris vertebræ appendicem, 5 cartilaginem, dictam modò appendicem ſuæ vertebræ copulantem.

XXVIII. FIGURÆ INDEX, DE RECTI INTESTINI MUSCULIS.

A Recti inteſtini portio cum ſuis muſculis à corpore reſecta, quam, dum reliqua eximimus inteſtina, in corpore adhuc relinquere ſolemus.

B Rectum inteſtinum.

C Duo muſculi, inteſtinum poſt egeſtionem ſurſum trahentes.

D Muſculoſa ſubſtantia penis radici adnata, in mulieribus porrò ad infimam pudendi partem commiſſa.

E Inſuper D ſedes notatur, à qua in penem muſculi duo pronaſcuntur.

Circularis muſculus, ne præter arbitrium excrementa dejiciantur præcavens.

QUATUORDECIM FIGURARUM LARYNGIS CHARACTERUM INDEX.

PRima figura oſſis υ imaginem referentis, & hîc ſuis muſculis omnibus liberati anterior facies exprimitur, unà cum anteriori laryngis, & aſperæ arteriæ caudicis (qui in collo conſiſtit ſede, nullo interim laryngis muſculo reſecto. Qui verò muſculo hîc ſint conſpicui, characterum index dilucidè explicabit.

Secunda figura eadem, quæ prima ex dextro latere commonſtrat, quanquam hîc non tantam aſperæ arteriæ caudicis portionem aſſervaverimus,

aſſervaverimus, dein etiam hinc ſuperiora oſſis v referentis latera reſecuimus.

Tertia ſecundæ penitus reſpondet: niſi quòd hæc ex poſteriori facie eadem, quę illa ex latere commonſtrat, verùm & hic quoque ex induſtria ſuperiora oſſis hyoidis latera adhuc delineantur.

Quarta anteriorem laryngis ſedem, cum portione caudicis aſperæ arteriæ proponit, reſecto jam hyoide oſſe, cum muſculis ab illo, & à pectoris oſſe, laryngi oblatis. Servantur itaq; adhuc ex communibus laryngis muſculis, quintus & ſextus, ac dein muſculi laryngis operculo proprii.

Quinta figura à quarta ſectionis ordine nihil variat eadem, quæ quarta. ex ſiniſtro latere eleganter ſpectanda offerens.

Sexta laryngem à reliquo aſperæ arterię caudicis liberatam, ita poſteriori facie exprimit, ut neque ſtomachi, neque communis alicujus muſculi portionem adhuc reliquerim, interea tamen nullam laryngis cartilaginum ſua ſede dimovimus.

Septima laryngem ex dextro latere ita expreſſam continet, ut ipſius operculum jam reſectum ſit, unà cum muſculis primæ cartilagini ſecundam nectentibus. Dein primæ cartilaginis in hoc latere inferior proceſſus, à ſecunda liberatus eſt, ipſaque prima antrorſum, atque à ſecunda ſic reflexa occurrit, ut media primæ cartilaginis ſedes, in poſteriori regione nuda cernatur.

Octava à ſeptima in hoc differt, quòd hîc rectos muſculos illorum quatuor, qui tertiam cartilaginē ſecundę nectunt reſcidimus, ipſaq; ſecunda cartilago magis detecta appareat.

Nona rurſus ab octava in hoc variat, quòd præter muſculos nuper dictos, etiam quatuor tertiam ſecundę jungentium obliquos, & dein duos in tertiæ cartilaginis baſi poſitos abſtulimus, ſervatis duntaxat cum tribus cartilaginibus illis muſculis, qui tertiam primæ alligant.

Decima ex anteriori laryngis ſede ſe ſpectandam præbet, ablata jam prima cartilagine, & duntaxat cum ſecunda & tertia apparentibus muſculis, tertiam primæ committentibus.

Vndecima laryngis muſculis oſtendendis non ſervit, verùm hanc, ut & duas ſequentes, oſtēdendæ laryngis linguæ gratia delineavimus. Exprimitur itaque hîc larynx, à reliquo aſperæ arteriæ trunco, & ſuus communibus muſculis libera, quæ aſſervato adhuc ipſius operculo, poſteriori ſuæ ſedi incumbit, ſuperioremque faciem commonſtrat.

Duodecima in hoc ab undecima differt, quòd hęc inferiorem laryngis ſedem delineatam contineat.

Decimatertia hoc à duodecima habet peculiare, quòd laryngis rimam ſeu lingulam, magis coarctatam occluſamve repręſentet. Cęterum characterum index erit ejuſmodi.

A In prima, 2 & 3 figuris hyoides notatur os, non prorſus ſuis membranulis liberum.

B In prima, 2 & 3 humilius hyoidis oſſis latus, ſuperiori ſcutiformis cartilaginis alligatum proceſſui, qui

C C in 2.3 & 4 indicatur.

D In prima & tertia ſuperius notatur hyoidis oſſis latus, in ſecunda figura inibi reſectum, u-

E bi E aſſcriptum cernis.

F Muſculus ab hyoidis oſſis inferiori ſede enatus, ac humiliori primæ cartilaginis ſede inſertus. In prima figura dexter & ſiniſter eſt conſpicuus, in ſecunda dexter duntaxat.

G Muſculus, ex poſterioris oſſis ſummo, ad humiliorem primæ cartilaginis ſedem deductus. Prima dextrum & ſiniſtrum quoq; exprimit, at ſecunda dextri tantummodo portionem.

H Gula, ſeu ſtomachus, in 2.3 & 5 conſpicuus.

I Muſculus ex poſteriori ſede ſtomachi, cartilaginis ſcutū referentis lateri inſertus. Ac tertia dextrum & lævū ferè univerſum oſtendit, & potiſſimùm utriuſq; initium: Secunda dextrum & minimam ſiniſtri portionem. Quinta verò ſiniſtri inſertionem exprimit, ut etiā prima & quarta utriuſq; inſertionem proponit.

K Duo muſculi diſſectionum ignorati Profeſſoribus & ab oſſe v referente enati, ac in laryngis operculi radicem inſerti. hi occurrunt in ſecunda figura & tertia & quarta.

L Επιγλωττὶς, ſeu (ut nos vocamus) laryngis operculum, in ſecunda figura, & dein in 3.4.5.6. & 11 conſpicuum. (latera adnexæ in 2.3.4 & 5.

M Glandulæ laryngis radici, ad aſperæ arteriæ

N Muſculus à prima cartilagine ad ſecundam protenſus, exteriorve primam cartilaginem ſecundæ jungentium. Dextri muſculi & ſiniſtri pars in prima videtur, uterque autem integer in quarta apparet.

O Muſculus à ſecunda cartilagine in primam protenſus, alteriuſve lateris interior, ſecundam cartilaginem primæ connectentium, in quinta ſolus ſiniſter exprimitur.

P Muſculus ab infima ſecundę cartilaginis ſede, poſteriori in parte principium ducens, & tertiæ cartilagini inſertus. Sexta dextrum & ſiniſtrum oſtendit, ſeptima dextrum, & quodammodo ſiniſtrum.

Q Sedes jam dicti muſculi, in octava & nona.

R Muſculus à latere ſecundę cartilaginis, in tertiam cartilaginem inſertus. Septima & octava dextrum duntaxat oſtendunt.

S Sinus ſecundæ cartilaginis, in octava & nona notatur, cui inferior primę cartilaginis proceſ-

T ſus, T in octava & nona inſignitus connaſcitur.

V Muſculus in baſi tertiæ cartilaginis ſitum obtinens. Sexta utriuſque lateris muſculum repræſentat, Septima dextrum, & ſiniſtri portiunculam, Octava etiam dextrum.

X In nona figura ſinus indicatur, cui muſculus inſidet tertię cartilaginis baſim in altero latere occupans, ac V charactere jam expreſſus.

a Muſculus ex tota primæ cartilaginis longitudine enatus, ac tertiæ inſertus, aut muſculus primæ cartilagini tertiam copulans. Decima

b dextrum a inſignitum, & ſiniſtrum b inſignitū indicat, ablata interim prima cartilagine. Septima verò, octava & nona, integrum dextri lateris muſculum a notatum exprimunt, &

elatiorem ſiniſtri ſedem, quam ob hoc quoque b litera in illis figuris notavi.

c Linguæ ſeu rimæ, in medio laryngis obviæ ſuperior ſedes, in undecima figura conſpicitur.

d Inferior facies lingulæ, quam in decimatertia magis, quàm duodecima apertã expreſſimus.

e.e Duo ſinus, utrinq; unus, qui clauſa lingua ſeu rima in humiliori ipſius ſede ad latera evadũt conſpicui, in duodecima & decimatertia.

f Callus in medio rimæ apparens, ubi ipſa potiſſimùm connivet in decimatertia.

g Ne fortaſſe aliquid obſcuritatis cartilagines literis non inſignitę adferant, illas quoque adnotabimus. g itaque prima eſt cartilago, in anteriori parte ſe offerens, in 1 figura, dein in 2.4.5. 12.13.

h Prima cartilago, in tertia figura & 6.7.8.9. poſteriori facie ſe offerens.

i Secunda cartilago anteriori facie conſpicua, in prima 2.4.5. 7.1.9.10.12.13.

k Secunda cartilago poſteriori facie ſpectatur, in ſexta 7.8.9.11.12.13.

l Tertia cartilago occurrit in ſecunda, 3.6.7.8. 9.10.11.

XIV. FIGVRÆ INDEX.

Decimaquarta à ſexti in hoc differt: quòd hæc privatim muſculos ſpectandos exhibet, quos à ſecundæ cartilaginis ſpina, ad inferiores primæ cartilaginis proceſſus aliquando

A.A deductos vidi. A itaque & A prima laryngis

B.C notatur cartilago, B verò ſpina ſecundæ carti-

D laginis. C autem & D duo muſculi à ſecundæ cartilaginis ſpina principium ſumentes, ac in primam cartilaginem inſerti.

TABVLÆ DE PENIS MVSCVLIS CHARACTERVM INDEX.

1 Prima itaque figura corporis in menſa proni, & oculo ad peritonæum ſeu interfemineum directo, oſtendit femora in latera admodũ diſtenſa, & penis corpus, univerſo interim ſcorto cum teſtibus, cute, adipe, venis, nervis, & arteriis undique abſectis.

2 Secunda figura nuda quodammodo commonſtrat oſſa, quæ ſacri oſſis lateribus committuntur, ac ilium & coxendicum & pubis oſſa appellantur. His femorum oſſium portiones adhuc appendent, unà cum ani & penis muſculis. quos ideo ab ipſorum exortu dependere finximus, ut penis corporum origo urinæque & ſemini communis meatus inibi in conſpectu eſſet, qua ſurſum ſub pubis oſſibus flectitur.

3 Tertia penem tranſverſim diſſectum in hoc oſtendit, ut penis corporum ſubſtantia, & coalitus, & cum urinæ meatu connexus oculis ſubjicerentur.

4 Quarta figura integrum commonſtrat penem, una cum veſica hìc exporrectum, ut proprius veſicæ cervicis muſculus intueri poſſit.

A.B 1.2.3.4 Duo penis corpora penem quodammodo univerſum conſtituentia.

C.C 2.4 Duorum penis corporum exortus.

D 1.2.3.4 Penis glans, quam alii præputium nuncupant: eo nomine cutem, qua penis obtegitur, non dignantes.

E.E 3 Fungoſa rubraq; penis corporum ſubſtantia.

F 3 Mutuus penis corporum connexus & nervea eorundem ſubſtantia, quæ orbiculatim fungoſam ſubſtantiam complectitur.

G 1.2.3 Veſicæ meatus, urinæ ſeminique genitali communis.

H.I 1.2 Duo primi penis muſculi, in prima quidem figura ſuam ſervantes ſedem, in ſecunda autem ab eorundem principio dependentes.

K.L 1.2 Duo poſteriores penis muſculi, ſeu tertius & quartus, qui in prima figura integri, in ſecunda verò ab inſertione pendentes conſpiciuntur.

M 1.2 Muſculus orbiculatim recti inteſtini finem ambiens, fæcumque excretioni præfectus.

N 4 Veſicæ cervicis muſculus, urinam, ne præter noſtrum arbitrium defluat, cohibens.

O.O 2 Membrana pubis oſſium foramina occupans.

P 2 Teres ligamentum, à coxendicis oſſe in rotundum femoris caput inſertum.

Q 4 Veſicæ corpus.

R 4 Glandoſum corpus, vaſorum ſemen deferentium inſertionem excipiens.

S.S 4 Portiunculæ ſunt meatuum, quibus urina è renibus in veſicam ducitur.

T.T 4 Portiunculæ ſunt meatuum, ſemen in veſicę cervicem ejaculantium. Muſculos autem in prima figura femur amplexantes, characteribus non inſignivimus, quod illi in muſculorum tabulis diligentiſſimè annotati fuerint.

VENÆ PORTÆ AB VNIVERSIS QVIBVS COMMITTITVR PARTIBVS LIBERÆ CHARACTERVM INDEX.

A. A QVinque his characteribus portæ venæ

A &c. propagines indicantur, per jecoris corpus diffuſæ, & hìc veluti jecoris formam ſecundum cavam ipſius ſedem exprimentes.

1.2.3.4.5 Numerus iſte quinque portæ venæ ramos (niſi ſubinde etiam pauciores ſint) notat, ex quibus ipſius caudex quodammodo proximè conſtituitur, aut in quos is primùm in jecoris ſubſtantiam digeritur.

B Vena portæ, quà primùm à jecoris ſubſtantia libera & ampliſſima cernitur.

C.C Duo ramuſculi bilis veſiculam in cava jecoris ſede poſitam adeuntes.

D Vena ad poſteriorem inferioris ventriculi orificii ſedem excurrens.

E Hac ſede vena portæ in duos maximos bipartitur truncos.

F Truncus ſiniſter & elatior.

G Truncus dexter & humilior.

H Vena dextram fundi ventriculi ſedem perreptans, & geniculatim illi ſedi ac ſuperioris membranæ omenti dextræ parti ramulos præbens.

I Vena duodeno inteſtino & jejuni principio exprompta.

K Ramus in dextram regionem gibbi ventriculi, qua

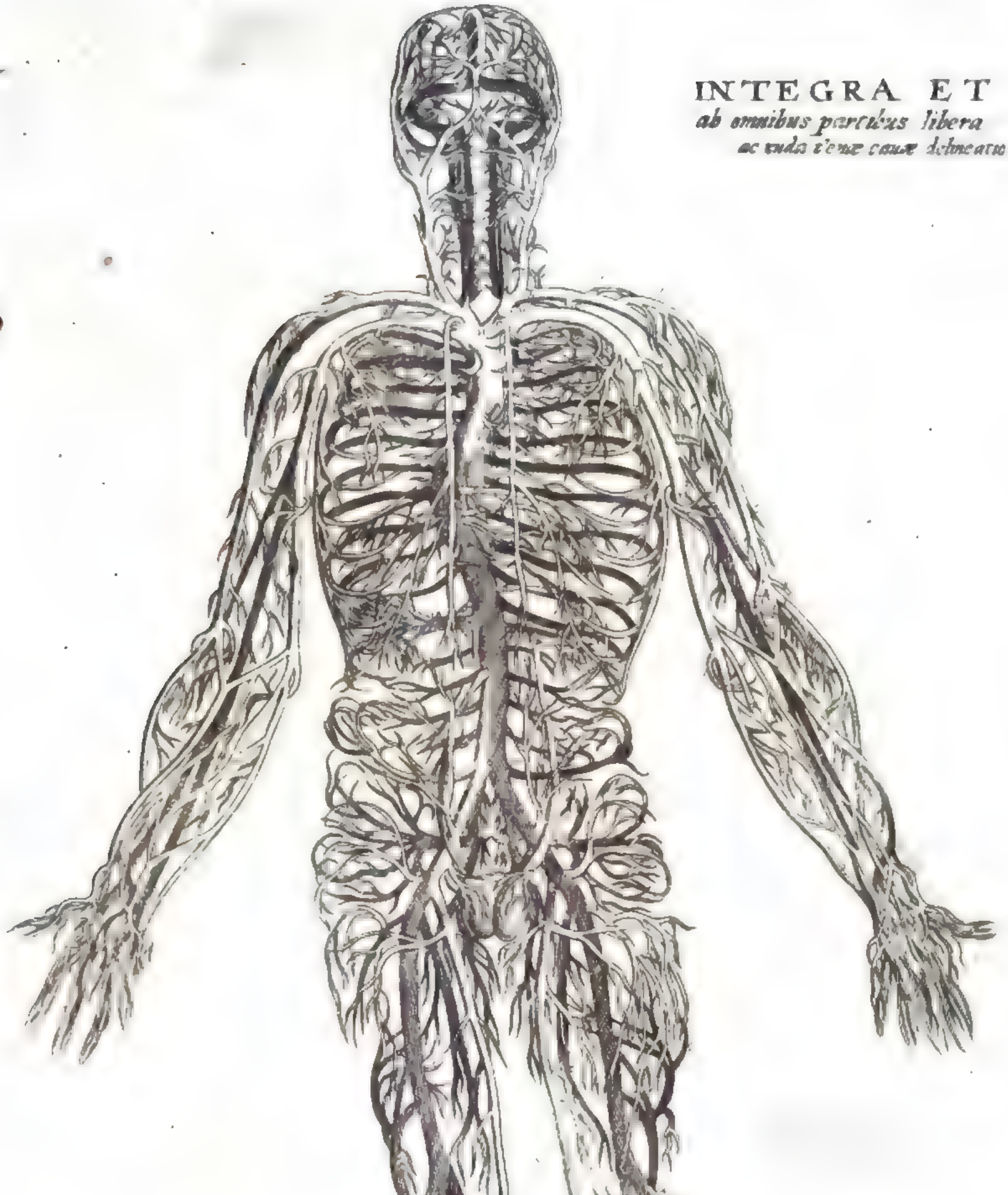
Die erste figur diſes thails welche de urſprung vnn fortgang der blutadern auſs der Leber anzeigt

Prima huius tractatus figura venæ portæ ortum progreſſionemque præ ſe ferens.

X

Digitized by Google

INTEGRA ET
ab omnibus partibus libera ac nuda venæ cavæ delineatio.

Die [illegible] figur Zaigt an die blutadern bloſs von [illegible] des leibs Iren fort-gang vnd auſtailung durch den ganntzen leib.

Digitized by Google

li, qua id dorſum reſpicit, aliquot ſurculis digeſtus.

L Vena in dextram ſedem inferioris omenti membranæ, & colum inteſtinum, qua hac fertur excurrens.

M Soboles quædam à ſiniſtro trunco in glandoſum corpus inferiori membranæ omenti innatum, ſparſæ.

N Vena inſignis ſub ventriculo, ubi dorſo is innititur, verſus elatius ipſius orificium obliquè conſcendens: quò priuſquam pertingat, u-

O.O trinque unam educit propaginem O inſignitam, & in ventriculum hac ſede qua dorſo in-

P cumbit digeſtam. P verò præſentis venæ reflexum per dextrum orificii ventriculi latus

Q in anteriorem ventriculi ſedem: Q autem reliquam præſentis venæ ſeriem notat, quæ inſtar coronæ id orificium amplexatur. Vmbra qua hanc venam aliqua ex parte ornavimus, hîc, ut in reliquis venarum & nervorum arteriarumque delineationibus, venæ partem in poſteriora & in magis recondita deductam interſtinguit ab illa, quæ in priori ſeu anteriori ſede oculis ſubjicitur, aut oculis propinquior eſt.

R Ramus venæ ſuperius ventriculi orificium ambientis, qui ſecundum elatiora ventriculi procedens, inferiori orificio ſurculos exhibet, ſoboles etiam ſatis frequentes in progreſſu ad anteriora poſterioraq; ventriculi diſpergens.

S Grandis utcunque vena in inferiorem omenti membranam & colum inteſtinum quà ventriculo exporrigitur, numeroſa ſobole procurrens.

T.T Siniſtri trunci divaricatio, ubi is jam lienem eſt acceſſurus.

V Venula in ſiniſtram ſedem inferioris membranæ omenti diſtributa, cujus radicem in integra figura (quòd ſubinde deſit) duntaxat delineavimus, ejus ſeriem peculiari figura quam ſeorſum ſubjecimus exprimentes, in qua T venam, quæ lieni exporrigitur, commonſtrat utrinque abtruncatam, præſens verò venula V inſignitur.

X.X Vena ab illis quæ elatiora lienis petunt, in ſiniſtrum ventriculi latus diſpenſata.

Y Ejuſmodi etiam vena hîc, qualem utrunque X indicabat, inſignitur.

Z Vena in ſiniſtram fundi ventriculi ſedem perreptans, multaſque ſoboles ventriculo ſuperiorique omenti membranæ offerens.

a.a.a.a His characteribus venarum in lienis ſubſtantia diſtributio indicatur, adeò frequens, ut lienis imaginem facilè oſtendat.

b.b.b Prima dextri portæ venæ trunci in meſenterium ſeries. Hæ in meſenterium digeſtæ venæ quibuſdam meſaraicæ ac mediæ & lacteæ nuncupantur.

c Vena colo inteſtino quà recto continuatur, exporrecta.

d.d Vena ſub recto prorepens inteſtino indicatur, unà cum ramulis inteſtino in venæ progreſſu digeſtis.

e.e Venularum ſoboles, recti inteſtini finem amplexantes.

CHARACTERUM TOTIUS VENÆ CAVÆ DELINEATIONIS, QUAM SUBSEQUENS PAGINA PROPONIT, INDEX.

A.A.A Tres iſti characteres propaginem notant à vena cava ubi jecori adnaſcitur, in jecoris gibbum paſſim perquàm numeroſa ramorum ſerie ſiniſtrorſum diſtributam. Alteram autem propaginem in dextram jecoris ſedem ſimiliter diffuſam characteribus non inſignivimus, uti etiam nullas venæ cavæ ſoboles, quæ pariter utrinque habentur, & privatim nihil in altero latere ſibi vendicant, ne fortaſſis characterum copia delineationem obſcuraremus. Vnde etiam dextrum latus potius, quàm ſiniſtrum characteribus liberum conſpicitur.

a Hujuſmodi etiam gracilior ſoboles à cava jecori ſub grandibus illis propaginibus A indicatis, digeritur.

B Venæ cavæ ſedes inter jecoris gibbum & ſeptum tranſverſum conſiſtens.

C Siniſtra propago duarum, quas cava ſepto offert, & à quibus etiam ſurculi in cordis involucrum pertingunt.

D Cavæ venæ orificium in dextrum cordis ſinum pertinens. Optarim hîc ſedulo expenderes, univerſamque cavæ delineationem accuratè contemplareris, conſideraturus annè veriùs hoc orificium cavæ venæ principium veniat ſtatuendum, ac ea cavæ pars ubi A & a in ipſo caudice ſcriptum cernis, & ipſa vena ſecundum jecoris poſteriora deorſum prorepit, cujus etiam gratia in dextrum latus incurvatur, tantum ſcilicet, quantum jecoris ſedes, cui cavæ caudex committitur ad dextrum latus à vertebrarum medio declinat.

E Vena coronæ modo cordis baſim amplectens, ac deorſum per cordis ſubſtantię exteriora ad ipſius uſque mucronem ſurculos à ſe derivans, & στεφανιαία ſeu coronalis nuncupata. Hæc etſi ab anteriori ſede orificii venæ cavæ hîc oriri videatur, perpetuò tamen quum ſimplex ſit, à poſteriori ſede ejus orificii pronaſcitur, ut in VII. cordis figura ad G eſt cernere.

F.F Vena conjugis expers, quæ à cavæ dextro latere prodiens, declivis ſecundum dextrum vertebrarum latus ad ſecundam ferè lumborum vertebram deſcendit.

G.G Characteres iſti hîc atque illic ad venæ pari carentis latera repoſiti, venæ illius propagines inſinuant: eas nimirum, quæ coſtarum offeruntur intervallis, ac poſtmodum in dorſalem medullam, & in muſculos vertebris ipſiſque coſtis inſtratos, ac etiam membranas thoracis amplitudinem interſepientes, ſurculos promunt.

H Cavæ ſub pectoris oſſis elatiori ſede juxta jugulum bipartitio, quam lanii boves & porcos jugulaturi petunt.

I Vena prima thoracis coſtæ innixa, atque ad alam tranſverſim perducta, brachiique axillarem, poſtquam aliquot propagines diffudit, conſtituens.

K Exilis vena in ſui lateris aliquot ſuperiorum coſtarum ſuccingentem membranam ſoboles derivans.

L Vena ſub pectoris oſſis ſiniſtro latere ad abdominis uſque ſuperiora deſcendens, verarumque coſtarum cartilaginum intervallis, ac demum thoracem interſepienti ſui lateris membranæ, ac etiam muſculis pectori inſtratis, & abdominis cuti ramos exhibens. Præcipuum autem ramum ſub recto abdominis muſculo diſpergit, qui ſupra umbilicum in aliquot finiens ſurculos, alterius venæ ab imo ſurſum aſcendentis, ac Γ notandæ terminos reſpicit,

M ea nimirum ſede, ubi M aſſcripſimus.

N.N. Vena per foramina tranſverſis proceſſibus vertebrarum cervicis inſculpta, ad calvariam properans, ac dorſali medullæ geniculatim ramos offerens, ut & in muſculos quoque inibi cervicis vertebris adnatos, ſoboles diſpenſet. Qua verò ratione hæc vena in duram cerebri membranam exhauriatur, etiam, ſi hanc hîc quoque delineare conatus ſim, in peculiari de cerebri vaſis figura quæ numero ſexta eſt, non minus diſces, quam reliquarum calvariam petentium venarum ſeriem.

O Vena muſculis humiliorem cervicis, & ſuperiorem thoracis ſedem juxta vertebras occupantibus, multiplici utcunque ſobole exporrecta.

P Vena ad muſculos pectori inſtratos, & hujus regionis cutem, & ipſam demum mammillam excurrens.

Q Vena in poſteriora thoracis proficiſcens, ac in cavam ſcapulæ ſedem vicinoſque muſculos derivata.

Huic proximæ ſunt venulæ in glandulas axillæ excurrentes, quarum hîc una inter P & R expreſſa eſt.

R Propago ſecundum thoracis latera deorſum ducta, & potiſſimùm diſtributa in muſculum, quo poſterior axillæ cavitatis ſedes conſtituitur, brachiumque in poſteriora deorſum vellitur.

S Interior jugularis, quæ graciles ſurculos aſperæ arteriæ lateri & hac deductis nervis ſpargit. quod verò ipſius præter aliquot propagines reliquum eſt, in calvariam prorepit, & variè, ut in cerebri vaſorum deſcriptione proſequar, diſcinditur.

T Exterior ſeu ſuperficaria jugularis. Verùm jugularias venas (quæ Græcis σφαγίδας vocantur) nonnulli appellant, quę ſtatim in thoracis amplitudine ſub ſumma pectoris oſſis ſede ex bipartita cava producuntur. Alii non totas illas, ſeu integros ejus diviſionis truncos jugularias venas nuncupari volunt, ſed id demum quod ex iis jam ſupra claviculas cervici intextum cernitur. In Arabum interpretibus jugularias ita ferè appellatas legimus: Guidez, Guades, & corrupta Græcorum voce, grandes, ſphragitidas, juveniles, penſiles, organicas, ſubeticas, vertiginoſas, apoplecticas, venas ſomni. Atque ita tàm interiores quàm exteriores appellitant, & has quidem patentes, illas verò immerſas & occultas nuncupant. Porrò exterioris jugularis ſeriem, ut plurimum mihi apparuit, hîc delineatam habes, ut ſcilicet ſimplex per colli latus prorepat, ſurculos tantum aliquot in conterminas ſedes diffundens.

V Exterioris venę jugularis juxta fauces in duos ramos diſtributio.

X Exterioris jugularis ramus oris interiora ſubiens, ac variè in laryngē & hyoidis oſſis muſculos, linguam, palatum, narium amplitudinem, ac demum in calvariam tribus propaginibus, ac etiam aliquot ſurculis in oculos digeſtus.

Y Exterior ramus diviſionis externæ jugularis juxta fauces factæ, qui numeroſa venarum ſerie in faciei muſculos & cutem, deinde ad tempora & poſt aures univerſamque capitis cutem digeritur.

Z A ç Z quidem portionem hujus rami Y notati inſinuat; quæ in faciem exporrigitur. 9 verò

9.æ.* frontis venam indicat. æ portionem ſecundum tempora ſurſum repentem. & * eam notat, quæ poſt aures & ad occipitis cutem fertur. Cæterùm reliqua venarum hîc in capite ſeries ad cerebri vaſa ſpectat: quam ob id characteribus non inſignivi, quòd hæc peculiariter magis in ſexta figura explicabitur.

Quanquam interim ſi quis hanc cavæ venæ effigiem characteribus occupare voluerit, ad eum modum quo nos figuram nonam finximus, venas ſimul cum arteriis oſtenſuram: primum characterem apponere licebit dextro lateri, ut is dextrum ſeu primum mihi ſic appellandum durę cerebri membranę ſinum hîc quaſi inſtar ſemicirculi porrectum indicaret. Secundus verò character ſiniſtro, ſeu ſecundo ejus membranę ſinui inſcriberetur, qui in ſiniſtro latere ſemicirculi quoque modo fertur.

Tertius autem character tertio durę membranę ſinui adhiberetur, qui illic incipit, ubi primus & ſecundus ſinus ſeu duo illi ſemicirculi invicem congrediuntur, & ubi ab ipſis alius ſemicirculus quodammodo ſurſum exporrigitur, cujus poſterior pars occipitio propinquior adumbrata cernitur, anterior autem quę frontem adit lucida.

Quartus autem durę membranę ſinus, quem ex anteriori ſede trium dictorum ſinuum concurſus pronaſci, atque rectà antrorſum duci ſuo loco audies, hîc non eſt delineatus. In figura tamen nona, y inſignitur. Pręterea tribus illis characteribus quartus ſuccederet, qui in primi durę membranę ſinus radice poſitus, ingreſſum indicaret venę N notatę: deinde ingreſſum rami interioris jugularis etiam inſinuaret, qui per foramen ſexti nervorum cerebri paris calvariam ſubit.

Quinto charactere internę jugularis ràmus per proprium foramen in latera durę cerebri membranę excurrens inſigniretur.

Sextus ramum exterioris jugularis notaret, qui proprio foramine ad radicem poſterioremque

remque ſedem proceſſus mammillaris temporum oſſis exſculpti, calvariam ſubit. Ad hęc præter alios characteres etiam unus illis venulis inſcribi poſſet, quæ ſub frontis vena 9 inſignita hic umbratæ feruntur, ut ſcilicet venæ etiam indicarentur, quæ per calvariæ ſedem cui olfactus organa incumbunt, & per foramen ſecundi nervorum cerebri paris gratia cælatum, in calvariam repunt. Atque hæc omnia ſanè adnotaviſſem, niſi illa in grandiori figura numero ſexta fuiſſem propoſiturus. quanquam etiam cerebri vaſorum ſeriem abſque arteriis minimè liceret aggredi, quandoquidem in illos duræ membranæ ſinus non venæ modò, ſed ex arteriæ exhauriantur, ipſique ſinus non minus arteriæ quàm venæ funguntur munere.

Verùm interim non improbaverim, & hanc venę cavę delineationem, uti jam monui characteribus quibuſdam à ſtudioſis inſigniri, jam in cerebri vaſorum ſerie ex ſexta figura, aut ut ante dixi exemplum ſumentibus ab ea figura quæ ordine nona eſt, ac nuper commemorata ſeriatim literis r,t. u,u. x,x. ſ. ι. λ. μ. exprimit.

a. a Vtrunque a venam humerariam indicat, verùm ſuperiori a ipſius exortus ab externa jugulari T notata, radix ſignificatur. inferius autem a humerariæ ſedem notat, qua jam humeraria ex alto in brachii ſuperficiem cutemque emerget.

Hujus venæ nomina paulo poſt (abſoluta manus characterum narratione) propter Arabum interpretum voces ſubjiciam.

b Humerariæ propago ab ipſius clatiori ſede non procul ab exortu in poſteriores cervicem occupantium muſculos, ipſamque hujus regionis cutem ſparſa.

c Humerariæ etiam propago, in gibbam ſcapulę ſedem frequenti utcunque ſobole excurrens.

d.d Venæ ab humeraria, priuſquam ipſa penitius ſub ſummo humero contorquetur, pronatæ, ac in ſummi humeri ſedis cutem & ſuperficiem muſculi brachium attollentis, interdum quoque & ad mammillam digeſtæ.

e.e.e Tenues venulę ab humeraria in externæ brachii ſedis cutem, anterioremq; regionem muſculi cubitum flectentium prioris propagatæ.

f Humerariæ juxta externum humeri tuberculum in tres ramos partitio, qui nunc invicem amplitudine ęquales, nunc inęquales viſuntur.

g Primus humerariæ tripartitionis ramus in altum immergens, ac ſub muſculorum ab externo humeri tubere pronatorum capitibus aliquouſque excurrens.

h Secundus dictæ nuper tripartitionis ramus, qui ſub cute deorſum obliquè ad mediam ſedem flexus cubiti deductus, cum axillaris venæ ramo t notando coit, ac cum illo venam communem conſtituit, cui α aſſcriptum eſt.

i Tertius humerariæ tripartitionis ramus, per radium in externam cubiti regionem obliq; contendens, ac venulas paſſim in proximam

k ipſi cutē diſpergens inter quas ferè præcipua k inſignitur, quam ad exteriorem cubiti articuli ſedis cutem ad poſteriora quodammodo digerit.

Quando pręſens ramus in eum modo obliquè repens, ad brachialis uſque radicem è regione

l appendicis ulnæ pertingit (nimirum ubi hîc l ſpectatur) axillaris venæ propaginis x notandæ ſoboles ipſi commiſcetur, ac una ab hac axillaris ſobole & humerariæ ramo vena conſurgit, brachialis & poſtbrachialis ſedem ſub parvo digito, ipſumque adeò parvum digitum & quodammodo annularem, varia ramulorū ſerie accedens.

m Axillaris vena, cujus nomina paulò pòſt recenſebuntur.

n Axillaris venæ ramus, in capita derivatus muſculorum cubitum extendentium.

o Ramus nuper dictis muſculis & poſteriori brachii ſedis cuti exporrectus.

p Inſignis propago obliquè deorſum ſub humero verſus exterius humeri tuberculum ducta, quæ muſculis hinc principium ducentibus ramos exhibens, aliquouſque in externam cubiti ſedem cum quarto brachium petentium nervo fertur.

q. r Axillaris venæ in duos truncos diſtributio: quorum alter binis q inſignitus, in alto ſemper totoque ipſius ductu occulitur, ac prorſus pari modo cū manus arteria digeritur, quam in totius magnæ arteriæ figura licebit intueri. Alter verò axillaris truncus (cui r inſcribitur, & quæ tota orationis ſerie nobis axillaris vocabitur) paſſim ſub cute excurrit, ac in varias ſoboles diſpenſatur.

Cæterùm hanc axillaris venæ diſtributionem interdum etiam altiùs fieri quàm hîc delineavimus, obſervabis: unde etiam tanto minus Galeni deſcriptionibus eam convenire animadvertes.

ſ Vena ab axillari in anterioris brachii ſedis cutem, & nonnihil quoque in poſterioris ſedis cutem digeſta.

t Anterior axillaris venæ ramus, ejus diviſionis quæ hîc juxta interioris humeri tuberculi cutem eſt conſpicua.

Præſens ramus t inſignitus, obliq; ad mediam cubiti articuli flexus ſedem ſub cute fertur, ac cum humerariæ ramo h notato coiens, communem efformat venam α indicatam.

u Axillaris juxta interius humeri tuberculum bipartitionis poſterior vena, quæ plures eaſdemque varias à ſe ſoboles diffundit.

x. x Poſterioris venæ u notatæ ramus, qui ſub ulna deorſum ad brachiale porrigitur, & paſſim in conterminam ipſi cutem digeſtus ſobolem offert humerariæ ramo brachiale juxta minimum digitum conſcendenti.

y Vena in poſterioris articuli cubiti ſedis cutem excurrens.

z. z Notatur multiplex venarum ſeries, in interioris cubiti ſedis cutem diffuſa, & dein in interioris ſummæ manus ſedis cutem excurrens.

Verùm ſuperius Z venam notat ab axillaris venæ ramo t inſignito principium ducentem. Inferius autē Z indicat propagines, quas axillaris venæ ramus x & x inſignitus internæ cubiti regioni offert.

q; Venularum Veneris monticulum implicantium cum ramo δ notando coitus. Eſt namq; ramus is propago illarum venarum, quæ externam manus ſummæ ſedem inter pollicem & indicem perreptant.

α Vena communis ab axillaris ramo t & humerariæ ramo h conflata, quæ per internam cubiti ſedem deorſum obliquè radium conſcendens exporrigitur, ac tandem radium ſupergreſſa in exteriorem cubiti ſedem per inferiorem ipſius regionem excurrit, ramulos quoſdam in progreſſu ad proximam ipſi cutem diſpergens.

β Communis venæ juxta radii humiliorem partem, qua brachiale reſpicit, diviſio, γ aut Y aut

γ A non abſimilis: cujus quidem alterum crus γ inſignitum, externam ſummæ manus ſedem pollici ac indici ſubjectam, ipſumq; pollicem & indicem accedit, & ramulum δ indicatum in internam manus ſedem digerit.

ε Alterum autem crus ε inſignitum, verſus medium & annularem potiſſimum abſumitur.

Ramis externam ſummæ manus ſedem adeuntibus varia à noſtris medicis imponuntur nomina, quæ quum inter ſe admodum pugnent, & paſſim ſint obvia, aliquid de ipſis jam dicendum arbitror: hunc characterum indicem lubentiùs barbaris nominibus occupaturus, quàm orationis qua has venas deſcribam ſeriem.

Græci igitur & Latiniores medici in univerſa manu paucas venas propriis nominibus appellarunt.

Venam namque per brachii interiora alamq; excurrentem in utroque brachio, quia axillam ſeu alam perreptat, axillarem vocaverunt: quemadmodum & cubiti interiorem, quòd ſcilicet per cubiti interiora potiſſimùm exporrigatur.

Verùm privatim dextræ manus axillarem jecorariam vocarunt, quòd in jecoris affectibus illam dividere ſoleant.

Siniſtræ autem manus axillaris lienaria ipſis dicitur, quòd in lienis morbis hanc plerumque aperiant.

Sic rurſus ὠμιαία ſeu humeralis a inſignita, ſimpliciter ſuum nomen obtinuit, quòd per humerum in manum feratur: etiam cubiti exterior nuncupata, quoniam cubiti exterius latus perreptat.

Hippocrates in libris de Articulis hanc videtur craſſam venam nuncupaſſe.

Quia verò capitis morbis hæc mederi creditur, etiam capitis vena eſt dicta.

Ramos verò h & t notatos & venam communem, quam α notavimus, conſtituentes, medias venas nuncuparunt, quòd ſcilicet ad flexus cubiti medium ducerentur, aut quòd inter cubiti exteriorem venam & interiorem eſſent mediæ.

Ab obliquo autem ipſorum ductu obliquas quoque illas vocarunt.

Communem (quæ α inſignitur) nuncuparunt, quæ ab illis ramis h & t notatis conſurgit, atque interiori & exteriori cubiti venis communis eſt.

Pręter hęc nomina vix alia apud illos reperias. At ſi Arabum libros verſes; nominum acervi paſſim occurrent eidem venæ vix unquam accommodatorum.

Quo autem aliquid certius de his quoque depromam, ſtudioſorum nomine, qui me his nominibus in Anatome remorari ſolent, non gravabor Avicennæ interpretis nomina hic recenſere, quæ Fen prima libri primi doctrina quinta Capite quarto leguntur. In quo Capite Avicenna ex propoſito manus venas deſcribit, earum ſeriem à Galeni libro tertio de Adminiſtrandis ſectionibus, aut potiùs ab Oribaſio petens.

Avicenna igitur aut ipſius interpres, Spatularem vocat humerariæ partem à jugulari externa ad eam uſque ſedem ductam, qua humeraria brachii cutem primùm ſubit, quæ pars duobus a in noſtra delineatione complectitur.

Quà autem humeralis brachio exporrigitur, illam Cephalicam quaſi capitis venam nuncupat. Hæc inter inferius a & f continetur.

Tertium humerariæ ramum, quem i inſignivimus Funem brachii appellat.

Axillaris ipſi Aſellaris dicitur. Communis verò α notata, Nigra: ubi autem hęc obliquè ad radium contendit, Baſilica ipſi vocatur.

Alterius communis venæ cruris, illius nimirum diviſionis quam γ aut Y aſſimilavimus, ſub annulari & indice porrectus, Syelen Avicenna appellatur.

Verùm aliàs ſubinde apud Arabes & barbaros illam Syelem vocari obſervabis, quæ juxta brachiale ab humerariæ ramo i notato, & axillaris venæ propagine x inſignita conſtituitur, & l notatur. cui eadem quæ axillari medicorum vulgus nomina imponit, hanc quoque Salva tellam & Salubrem vocans.

Quanquam rurſus communis venę ramum γ notatum verſus pollicis & indicis regionem exporrectum, alii ſalvatellam vocent, huic eadem quę humerarię nomina largientes. Ad hęc, axillaris medicis potiſſimùm Baſilica, interdum & Nigra, aliquando & Funis brachii nuncupatur.

Humeraria etiam ocularis & auris, quod ſcilicet earum partium inflammationibus medeatur, non quod humerarię ortus ſub aure primum ſit: quod tamen temerarie docuit Ariſtoteles.

Cęterùm communis vena, Media, Mediana & Corporalis vulgò dicitur.

ζ Venę cavę portio, qua inferioribus corporis partibus nutrimentum adminiſtratur.

η Vena in pinguem membraneamque ſiniſtri renis tunicam, conterminaſque ſedes excurrens.

θ Grandis vena ad dextrum renem exporrecta.

ι Grandis vena ſiniſtrum renem petens, hęc, uti & dextra, quòd ſeroſum ſanguinem ad renes

renes defert, ſeroſúſque humor quodammodo ab ipſa emulgetur, Emulgens vulgò nuncupatur.

κ Propago à vena in dextrum renem deducta, in pinguem renis dextri tunicam excurrens.

λ.λ Seminalis vena ſiniſtra.

μ.μ Seminalis vena dextra. Hę venæ in progreſſu peritonæo cui ad dorſum firmantur, hærentque, ſurculos communicant, & ramulos membranis teſtem vaſaque ſeminaria ambientibus diffundunt.

ν Seminalium venarum ſedes, qua hæ primum implicari, ac varicum modo convolvi incipiunt.

ξ Venæ geniculatim à cava in dorſalem medullam, quæ lumborum vertebris continetur, ac demum ad ipſas lumborum vertebras, ipſiſque accumbentes muſculos & peritonæum digeſtæ.

ο Venæ cavæ ſupra oſſis ſacri initium in duos truncos diſtributio, Λ aut univerſo ν aut V non abſimilis.

π Ramus utcunque amplus, tranſverſim in peritonæum & lumborum carnes, abdominiſq; muſculos diſtributus.

φ Ramuli aliquot in ſuperiora oſſis ſacri foramina miſſi.

ρ.σ Siniſtri trunci magnæ illius ſuper os ſacrum bipartitionis in duos ramos diſtributio, quorum interior ρ notatur, exterior σ.

τ.τ Interioris rami, quem ρ notavimus, exterior propago, in muſculos exteriorem ilium oſſis ſedem occupantes, & in clunium cutem conterminaſque partes frequenti ramorum ſerie tranſverſim digeſta.

υ Interioris rami ρ inſigniti interior propago, atque ejus propaginis rami humilioribus ſacri oſſis foraminibus diſtributi.

χ.ψ χ verò & ψ reliquas interioris hujus propaginis ſoboles, uti hac parva tabella eas delineare datum eſt, exprimunt.

Porriguntur autem illæ ad ani muſculos, veſicæ fundum, & cervicem: mulieribus etiam ad humiliorem fundi uteri ſedem, ipſumque adeò uteri collum.

ω Vena ab exteriori ramo, quem σ indicatum conſpicis, deprompta, atque cum reliquo interioris rami ρ notati coiens, quà id pubis oſſis foramen perreptat.

Hac ſede vena pubis oſſis foramen permeans, præter alios ipſius ſurculos venulam in coxendicis acetabulum porrigit, hicque in iſtius regionis muſculos diſſeminatur.

Vnus ex ramis venę pubis oſſis foramen tranſeuntis notatur, qui autem ad internam femoris ſedem inibi ſubit.

σ.χ Congreſſus dictæ nuper venæ, cum ramo magnæ in crus diſtributæ venæ perficitur, quem 2 notabimus.

Γ Vena ab elatiori ſede exterioris magnæ illius trunci rami, quà is peritonæum perforat, principium ducens, quæ peritonæo & abdominis muſculis utique ramos offert.

Inter cæteros autem præcipuus ſub recto abdominis muſculo ſurſum conſcendit, & ſupra umbilici regionem in aliquot diſſectus ſurculos, eas reſpicit ſoboles, quæ huc à vena ſub pectoris oſſe deducta pertingunt, ea videlicet ſede cui M aſſcriptum cernis.

Δ Propago venæ in crus tendentis, quę tranſverſim ad genitalia conterminaſque ſedes in ſurculos exhauritur.

Θ Prima magnæ crus petentis venæ propago per interiorem femoris tibiæque ſedem ſub cute deorſum ad ſummum uſque pedem perreptans.

Λ Propagines Θ inſignitæ ramus, femoris interiora ad inguina accedens.

Ξ Dictę propaginis ramus ad anterioris femoris regionis cutem verſus exteriora digeſtus.

Π Dictæ propaginis ramus, primo tibiam moventium muſculo oblatus.

Σ Dictæ propaginis ſoboles, quas in anteriorem genu ſedem & poſteriorem quoque diſpenſat.

Φ Hac ſede propago Θ indicata per ſedem tibiæ interiorem, ſub cute in varios multipliceſque ramos diſſcinditur, hicque opportunè dum ſanguinem mittimus aperitur.

Ψ Hac ad anteriorem interioris malleoli ſedem nuper dicta propago ducitur, atque uti cernere eſt in pedis ſuperiora exhauritur.

Ω Ramus à grandi vena crus petenti in anteriorem coxendicis articuli regionem exporrectus, ejuſque ſedis muſculis & cuti ſoboles utcunque frequentes derivans.

1 Ramus ſeptimo nonoque tibiam moventibus muſculis & cuti femoris juxta externam ipſius ſedem ramos deducens.

2 Grandis vena in quintum femur moventium muſculus digeſta.

3.4 His duabus propaginibus invicem coëuntibus vena conſtituitur, quæ inter muſculos poſteriorem femoris ſedem occupantes excidens, ſurſum in femoris cutem ramos porri-

5 git, quos 5 inſignivi.

6 Verùm majore ipſius parte 6 notata, ſub cute per poplitem genuve flexum fertur, & in ſuræ

7 cutem numeroſa ſerie inibi digeritur, ubi 7 aſſcriptum ſpectas.

8 Porrò in delineatione, obſcurus ille ramulus, qui 8 reſpicit, deorſum magis deberet ferri: neque ſat ſcio qua vel mea vel ſculptoris negligentia is illic deſinit. Verùm mediocris eſt negotii illum verſus 8 notam, calamo deorſum protrahere, quum in dextro crure illum non neglexerim.

9 Magnæ crus petentis venæ in duos ramos diſtributio, quà hæc inter duo inferiora femoris oſſis capita continetur.

10 Interior dictæ diviſionis ramus, ad poſteriores ſuram tibiæve ventrem conſtituentes muſculos & ad cutem internæ ſedis tibiæ ſuræque

11 digeſtus, inibique 11 inſignitus.

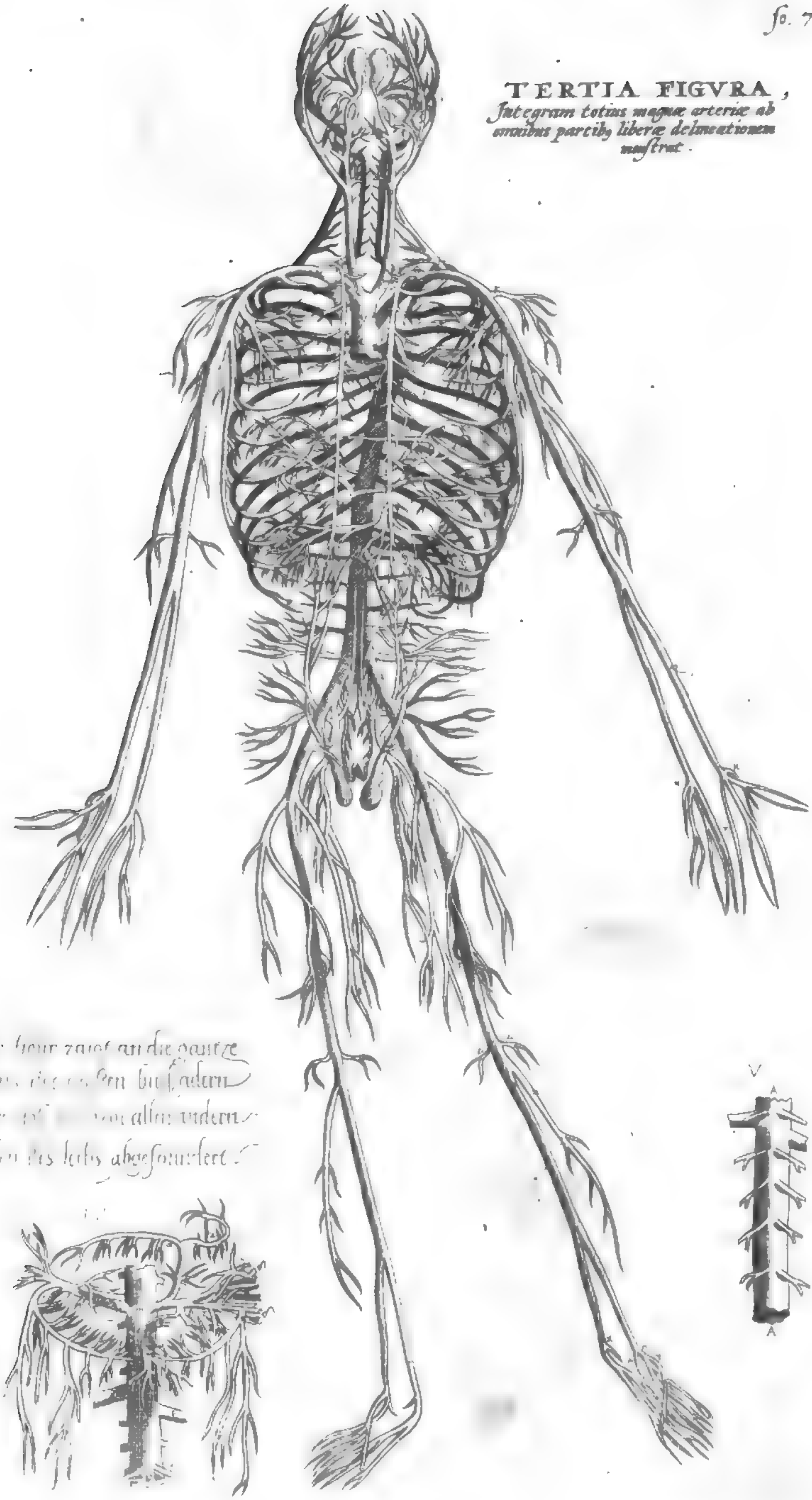
12 Dicti jam rami, quem 10 notavimus portio, ſecundum interioris malleoli poſteriorem ſedem ad internum pedis latus exporrecta.

13 Exterior ampliorq; ramus diviſionis 9 inſignitæ, qui mox in alias duas impares propagines digeritur. F 6 14 Dictæ

14 Dictæ modò diviſionis exterior propago.
15 Exterioris dictæ modò propaginis portio externum perreptans malleolum.
16 Interior illius diviſionis propago, quę inter tibiæ & fibulæ medium quà hæc oſſa invicem dehiſcunt deorſum fertur, inter muſculos videlicet poſteriori tibiæ oſſis & fibulæ ſedi adnatos, & ligamentum, quod hæc oſſa ſecundum tibiæ longitudinem mutuò colligat.
17 Diviſio interioris propaginis 16 inſignitæ, quę ad medium longitudinis tibiæ perficitur. Atq; hæc alterum ramum inter calcem & tibiæ os ad pedis inferiora mittit, alterum verò inter fibulam & calcem.
18 Soboles jam ultimò commemorati rami, quæ inter tibiæ os & fibulam per membraneum eorum oſſium ligamentum in pedis ſuperiora digeritur, aliiſque venis hâc proreptantibus commiſcetur. Atque ita quatuor ferè venarum radices ad pedis ſuperiora ſurculos porrigunt, nimirum. 12. 8. 18. 15 inſignitæ.
19 Venarum ad digitos ſeries indicatur.

CHARACTERVM TOTIVS MAGNÆ ARTERIÆ DELINEATIONIS INDEX.

A Arteriæ magnæ ex ſiniſtro cordis ſinu exortus (quam Ariſtoteles ἀορτὴν vocavit, eò quòd nervoſam ipſius partem, vel in mortuis conſpici poſſe diceret, inſtar vaginæ fortaſſis, quam Macedones ἀορτὴν vocant.
Verùm Ariſtoteles hanc cum cava comparans, ipſam minorem venam nuncupavit.
Alii Græcorum vocant eam μεγίστην alii ſimpliciter παχεῖαν, alii ὀρθὴν nos magnam dicimus arteriam. Nonnulli rurſus venam vocarunt, qua ſanguis impetu per corpus diffuſus ducitur. Quidam Arabum interpretes audacem venam, alii nervum pulſatilem vocant.
Verùm eorum voces temporum injuria omnes corruptæ leguntur, quemadmodum apud Hâly interpretem, qui habet, eam Ariſtoteli aurithiam vocari.
Quamvis interim in Hebraicis Arabum interpretibus, omnia ferè partium nomina ex Græcis ita corrupta legantur, ut noſtræ ætatis medici ea ſonant.
B.B Duæ arteriæ cordis baſim coronæ modo ſuccingentes.
C Magnæ arteriæ caudicis in duos truncos bipartitio.
D Arteria obliquè ad primam ſiniſtri lateris coſtam contendens.
E Ramus quatuor ſuperiorum ſiniſtri lateris coſtarum intervallis ſoboles derivans.
F Ramus per tranſverſos cervicis vertebrarum proceſſus ad calvariam uſque prorepens, & geniculatim dorſali medullæ viciniſque muſculis ſoboles offerens.
Vbi verò is in ſiniſtrum durę cerebri membranæ ſinum exhauritur, illum abſcidimus. Præſenti enim tabula nullum ejus membranæ ſinum expreſſimus, ſed tantum arteriarum, quas Galenus reticularem plexum, ſuis boum cerebris deluſus, formare arbitratur, ſeriem mox explicandam.
Verùm ſi horum ſinuum delineationem expetis, præter ſextam figuram & pleraſque ultimi tractatus, non mediocriter huc faciet figura nona & poſtrema hujus tractatus.
G Sub ſiniſtro pectoris oſſis latere ad umbilici uſque ſedem excurrens ramus, à quo ſurculi digeruntur in verarum coſtarum cartilaginum intervalla, & hinc in muſculos, pectori inſtratos, inſuper in ſiniſtram, qua thoracis amplitudo intercipitur membranam & abdominis muſculos.
H Ramus poſteriores cervicem occupantium muſculos accedens.
I Arteria ad cavam ſcapulæ regionem ac in ejus ſedis muſculos prorepens.
K Ramulus ad humeri cum ſcapula articulum & ſummi humeri inferiora propagatus, nuſquam interim ad cutem excidens.
L Propago in muſculos anteriorem thoracis ſedem integentes ſparſa.
M Propago ſecundum thoracis latera deorſum procidens, ac muſculo brachium deorſum trahenti intertexta.
Inter L & M ramulus unus occurrit eorum, qui in glandulas alæ cavitatem opplentes diſſeminantur.
N Arteria ſimul cum interiori axillaris venæ trunco in manum excurrens, ac primi illi ſurculi ſub N mox conſpicui, in muſculos humerum amplexantes propagantur.
O Arteria ſecundum poſteriorem humeri ſedem unà cum quarto in brachium pertinente nervo, aliquouſque in externam cubiti ſedem revoluta, ac undique in alto interim latitans.
P.P Hi ramuli articulo cubiti cum humero ſunt peculiares.
Q Axillaris arteriæ ramus radio exporrectus.
R Surculus ab arteriæ ramo Q inſignito verſus manus exteriora inter primum pollicis os & poſtbrachialis os, quo index ſuffulcitur, deductus.
S Ramus ulnæ exporrectus, ac in internam quoque manus extremæ ſedem digeſtus.
* Ramulus muſculis elargitus, qui externum latus poſtbrachialis oſſis occupant, quo minimus digitus ſuſtinetur.
T Arteriarum in extrema manu ſeries.
V Amplior aſcendentis arteriæ trunci portio, quæ rectà ad jugulum contendens, in duos impares ramos dirimitur.
X Siniſter diviſionis in jugulo factę ramus, qui & gracilior eſt, ſiniſtrique lateris ſoporalem conſtituit.
Y.Z Duobus his characteribus dexter ramus, qui ſiniſtro longè amplior eſt, inſignitur.
Verùm Y privatim propaginem indicat, quæ in dextro latere prorſus in eaſdem ſoboles digeritur, in quas arteriam D inſignitam in ſiniſtro latere diſſeminari conſpicis.
Cęterum Z dextram ſoporalem notat, quam, uti & ſiniſtram, Arabum interpretes apopleticam, & ſomni, & letargicam, & ſubeteni, & decolationis

TERTIA FIGVRA,

Integram totius magnæ arteriæ ab omnibus partib. liberæ delineationem monſtrat.

Die [illegible] zaigt an die gantze [illegible] [illegible] bulſadern [illegible] von allen vndern theilen des leibs abgeſondert.

decolationis venam appellant, quæ nomina
pleroſque jugularibus venis accommodare
antea retulimus.

a Siniſtræ ſoporalis arteriæ in faucium regioni-
b bus in duos ramos diſtributio. ac b quidem
externum, c verò & d internum indicant:
quanquam duo poſteriores hi characteres
privatim aliquid indicent. (& linguam.

c Arteriarum propagatio ad laryngem, fauces

d Soporalis arterię pars calvariam petens, atq;
juxta baſim calvarię in duos diſtributa ramos.
quorum alter, qui ſiniſtrum durę membranę
ſinum ſubit, hic, qua in calvariam mergitur,
abtruncatus eſt. quòd pręſenti figura ejus
membranę ſinus non duxerim delineandos,
eos poſtmodum cum integra cerebri vaſorum
ſerie, peculiari figura, quę numero ſexta eſt
exhibiturus, ex qua etiam alterius rami ſopo-
ralis arterię calvariam ingredientis, diſtribu-
tionem petes, & ſi viſum fuerit huic delinea-
tioni ex illa characteres adjicies, qui ferè eſ-
ſent L.q.r.ſ.u.x. α.β.γ.δ. quòs hîc explicarē,
niſi ſatius omnino foret ſtudioſum à cerebri
vaſorum ſerie tantiſper abſtinere, donec ego
illam perſequar. (plicans.

b Soporalis arterię ramus, capitis exteriora im-

e Dicti modò & b inſigniti rami propago, peni-
tiùs inter faciei muſculos excurrens.

f Rami b inſigniti ſub auris radice diſtributio,

g.h cujus anterior ramus g notatus, ſecundum
tempora fertur: poſterior verò, cui h inſcripſi,
ſecundum auris poſteriora ſub cute pariter
atque ille ſpargitur.

i Truncus magnę arterię, deorſum ad dorſi
vertebras explicatus.

k.k.k Propagines utrinque ad octo inferiorem co-
ſtarum intervalla protenſę, & dorſali quoque
medullę ac muſculis dorſo & thoraci adnatis
ramulos offerentes.

l Septi tranſverſi arteriæ.
Veritus, ne characterum copia integram ma-
gnæ arteriæ delineationem, alioquin hîc ſatis
obſcuram, penitus corrumperet, privata ad
dextram effigie, quæ ordine quarta eſt, uten-
dum duxi, quæ ſuperiùs, ubi ſepto tranſverſo
arterię l indicatę offeruntur, veluti ex magnæ
arteriæ caudice diſſecta eſt: inferiùs verò ad
ſeminalium arteriarum, quas ι & κ indicabi-
mus, exortum. In præſenti itaque figurą jam
enarrandis propaginibus duas radices pinxi,
quum integra arteriæ delineatio unicam (ut
frequenter etiam occurrit) tantum habeat.

m Indicet igitur m utriuſque, aut unius dunta-
n.o xat radicis exortum, n dextrum ramum, o ſur-
culum in humiliorem omenti membranam
p hîc exporrectum, p propaginem in dextram
ventriculi ſedem, qua dorſum ſpectat, atque
q inferius orificium educit, excurrentem, q ra-
mum duodeno inteſtino & jejuni initio ex-
r porrectum, r propaginem ad dextram fundi
ventriculi ſedem deductam, ventriculoque &
ſuperiori membranæ omenti ramulos exhi-
ſ.t.u bentem, ſ bilis veſiculæ arteriolas, t arteriam
jecori diſtributam. Cæterùm u inſignitur ſi-

x niſter ramus, qui potiſſimum lienem adit: x
propago ſecundum poſteriorem ventriculi
ſedem, ad ipſius uſque elatius orificium pro-
y grediens: y ejus propaginis ramuli in ventri-
z culum quà dorſo innititur derivati: z ramus
orificium ventriculi ſuperius, coronæ modo
α cingens: α ramus ſecundum elatiorem ven-
triculi ſedem inferius illius orificium acce-
β dens: β grandis in demiſſiorem omenti mem-
branam excurrens propago, quæ etiam colo
γ inteſtino multis ſurculis implicatur: γ ſurcu-
lus in humiliorem omenti membranam hîc
δ ad ſiniſtrum latus excurrens: δ & δ arteriæ
ε lienis cavum ſubeuntes: ε arteria ſiniſtram
fundi ventriculi ſedem petens, ac ventriculo
ipſique ſuperiori membranæ omenti ſoboles
ζ derivans: ζ ramuli ab alienis lienem acce-
dentibus arteriis, in levum ventriculi latus
deprompti.

ζ In integra delineatione, & ea quam hîc indi-
ci adhibuimus, aliud ζ occurrit, quo inſignitur
arteria in ſuperiorem ac propemodum uni-
verſam meſenterii ſedem propagata, & ſuis
propaginibus, in jejunum inteſtinum & ilium
& coli partem à jecore ad dextrum renem
conſpicuam ſparſa.

η Dextrum renem accedens arteria.

θ Arteria quæ in ſiniſtrum renem exporrigitur.

ι Dextri lateris ſeminalis arteria.

κ.κ Siniſtri teſtis ſeminalis arteria.

λ Arteria humiliorē meſenterii ſedem ſubiens,
ac potiſſimum in colon inteſtinum, qua id à
lienis regione ad rectum pertinet, ac dein in
rectum inteſtinum diſcinditur.

μ.μ Propagines notantur, quæ geniculatim lum-
borum vertebras accedunt, & in peritonæum
& muſculos vertebris adnatos diſtribuuntur.
Propago autem ad humilius μ conſiſtens cæ-
teris grandior eſt, atque ad abdominis uſque
latera frequenti ſobole excurrit.

ν.ν Magnæ arteriæ ad os ſacrum in duos truncos
diſtributio. Verùm iſti characteres etiam ſur-
culos notant, ab humiliori arteriæ regione in
oſſis ſacri foramina derivatos. (ſionis.

ξ Interior ramus ſiniſtri trunci jam dictæ divi-

ο Interioris rami exterior propago in muſculos
excurrens, qui externam ilium oſſis ſedem &
coxendicis articulum integunt.

π Interioris rami ξ notati interior propago in
oſſis ſacri humiliorem ſedem, veſicā & veſicæ
cervicem, ipſumque penem in mulieribus ve-
rò, in inferiorem uteri futuri regionem, & pa-
riter in illius cervicem ſurculos diffundens.

ρ.ρ Hîc etiam arterias appinximus, quarū ſiniſtra
ab umbilico hîc inter ξ & π ad interiorē prius
commemoratum ramum perinde pertinet, ac
ſi verſus umbilicum ab ipſo derivaretur.

σ Interioris rami ξ inſigniti reliquum, quod ab
externo ramo trunci diviſionis quæ ſupra os
ſacrum fit, portionem aſciſcens, per pubis oſſis
foramen in crus delabitur, inibi in muſcu-
los pubis os occupantes digeſtum, & ſuo
termino cum alia arteria, quæ in quin-
tum femur moventem muſculum præcipuè
digeritur,

digeritur, ac ψ mox ſignabitur, coit, ea ſede qua ω aſſcriptum cernis.

τ Propago exterioris rami ſurſum ad rectum abdominis ſui lateris muſculum conſcendens, atque præcipua ipſius ſobole umbilici regionem petens, reliquos autem ſurculos tranſverſim in humiliorem abdominis ſedem diſpenſans.

υ Surculus tranſverſim ſecundum pubis os ad pudenda prorepens.

φ Sedes exterioris rami, qua is modo in crus delabitur, ac in univerſum crus diſſeminari incipit.

χ Ramus majoris crus petentis arteriæ in muſculos propagatus, qui anteriorem femoris ſedem ſibi vendicant.

ψ Ramus ad quintum femur moventem muſculum, & eos qui internam femoris ſedem occupant digeſtus, unoque ipſius ſurculo cum illius arteriæ coiens fine, quam per pubis oſſis foramen procedere diximus, ac ω inſignivimus.

Γ Ramus in muſculos poſteriorem femoris ſedem obtinentes derivatus.

Δ.Δ Ramuli genu articulo peculiares. Hicque grandis arteria in poplite reconditur.

Θ Grandis cruris arteria poſteriorem tibiæ ſedem petens.

Λ Ramulus fibulam amplexantibus muſculis præcipuè autem ſeptimo & octavo pedem moventium oblatus.

Ξ Arteria inter calcem & interiorem malleolum pedis inferiora ſubiens.

Π Arteria ad pedes humiliora accedens, inter calcem & exteriorem malleolum nonnunquam reflexa.

◆ Ramuli tibiæ cum calcis articulo proprii.

Ψ Propago pedis elatiora accedens.

Ω Arteriarum in pedis humiliori ſede diſtributio. Figura quinta A.A notata portionem arteriæ à tergo finximus, ut aliquo pacto ſeries proponeretur, qua hæc ramos coſtarum intervallis ex poſteriori ipſius ſede digerit.

SEXTÆ FIGVRÆ (IN QVA VENARVM AC ITEM ARTERIARVM Cerebrum petentium ſeries explicatur) Index.

PRæſenti figura nuda vaſorum cerebri delineatio proponitur, à venis arteriiſque in cœpta, priuſquam illæ penitus in calvariam merguntur.

Cæterùm ſi fortè hæc tabula ſingula cerebri vaſa non ad amuſſim oſtendat, eam nihilominus quo res alioquin difficilima minori negotio oculis ſubjiciatur, ac à ſtudioſis in diſſectionibus promptius obſervetur, non mediocriter accommodaturam mihi perſuadeo. Ne autem ramorum frequentia pleraque obſcurarentur, unius duntaxat lateris vaſorum ſeriem (niſi quandoque res ſecus exigat) delineatam conſpicis.

A Interior jugularis, quæ jam calvariæ proxima eſt.

B Saporalis arteria. D Prima calvariam petens vena.

C Secunda vena. F Tertia vena.

E Quarta vena. G Quinta vena.

H Sexta vena. K Prima calvariam ingrediens arteria.

I Secunda arteria. L Tertia arteria.

M Dexter, ſeu primus duræ cerebri membranæ ſinus.

N Siniſter duræ cerebri membranæ ſinus, quem ſecundum nuncupamus.

O Primi & ſecundi ſinum congreſſus.

P.P Tertius duræ membranæ ſinus.

Q Tertii ſinus finis oſſeo commiſſus ſepto, quo olfactus organorum ſedes interdividuntur.

R Quartus duræ membranæ ſinus.

S.S Ductus à dextro ſinu pullulantes, ac in duræ tenuiſque membranarum ſedes, quæ illis proximæ ſunt, excurrentes.

T.T Ductus ex tertii ſinus latere in tenuem diffuſi membranam, quos ſolùm abtruncatos depingere licuit.

V.V Ramuli ab infimo tertii ſinus angulo in eam duræ membranæ partem derivati, quæ dextram cerebri partem à ſiniſtra ſejungit.

X.X Tertii ſinus ſurculi cum illis commiſſi vaſculis, quæ per verticem calvariam ſubingrediuntur.

Y.Y Exiguæ propagines ab elatiſſimo quarti ſinus angulo, in duræ membranæ ſedem aliquouſq; excurrentes, quæ dextram cerebri partem à ſiniſtra hîc ſupra cerebellum interdividit.

a.a Ductus à dextro quarti ſinus angulo deprompti, qui in duram cerebri membranam, quà cerebello hîc incumbit, ac dein in tenuem & cerebelli & cerebri membranam diffunduntur.

b Ductus à quarto pendens ſinu, ac ſecundum totam longitudinem, humilioremque ſedem ejus duræ membranæ partis propagatus, quæ dextram cerebri partem à ſiniſtra dirimit.

c.c.c Surculi ſurſum à commemorato jam ductu in dictam quoque duræ membranæ partem derivati.

d.e A quarto ſinu propagati ductus, qui venarum prorſus modo tenui membrana ſuffulti, ſecundum cerebri longitudinem ſupra calloſum cerebri corpus ducuntur. Ac unus quidem qui d inſignitur, parti dextræ cerebri attenditur: Alter verò e notatus, ſiniſtræ parti exporrigitur.

f Ductus à quarti ſinus humiliori ſede in tenuem cerebelli membranam propagatus.

g Ductus f notati propago per cerebri anfractus gyroſque in humillimam dextri cerebri ventriculi ſedem pertingens, ac cum hâc aſcendente arteria, quam y notabimus, coiens.

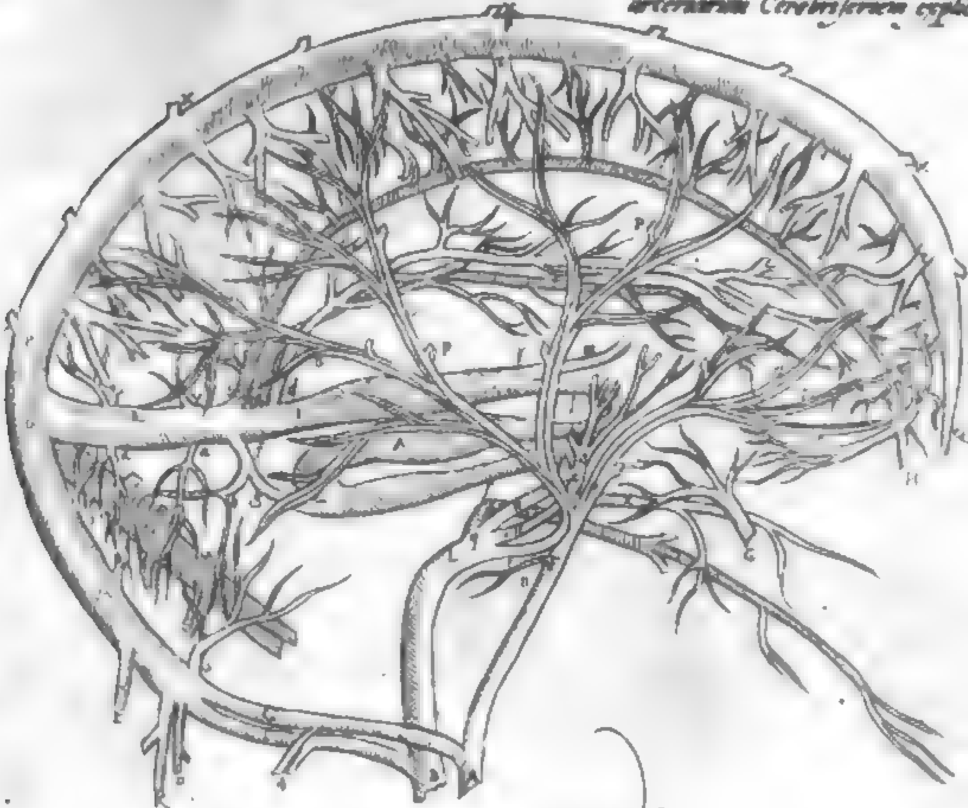
h Ductus f notati propago retrorſum repens, ac multifariam in tenuem cerebelli membranam diffectus.

i Præcipua quarti ſinus propago, ſub cerebri corpore

Digitized by Google

Die ſecnſte fig[illegible] an die ordnung der blutadern vn[illegible] Luſtadern deſs hirns

Sexta figura venarum pariter ac arteriarum Cerebriſeriem explicat.

Der Blutluſtadern bildnus

VII.

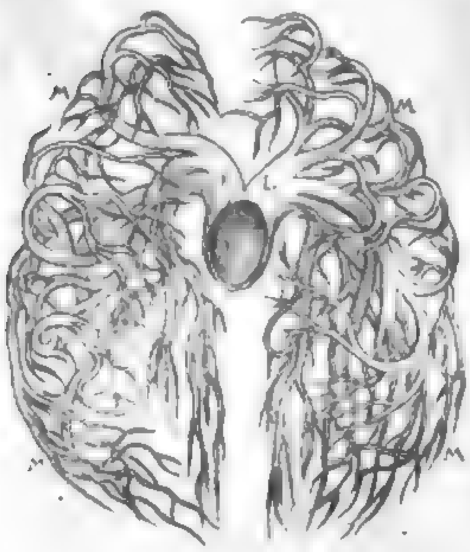
Venæ Arterialis delineatio.

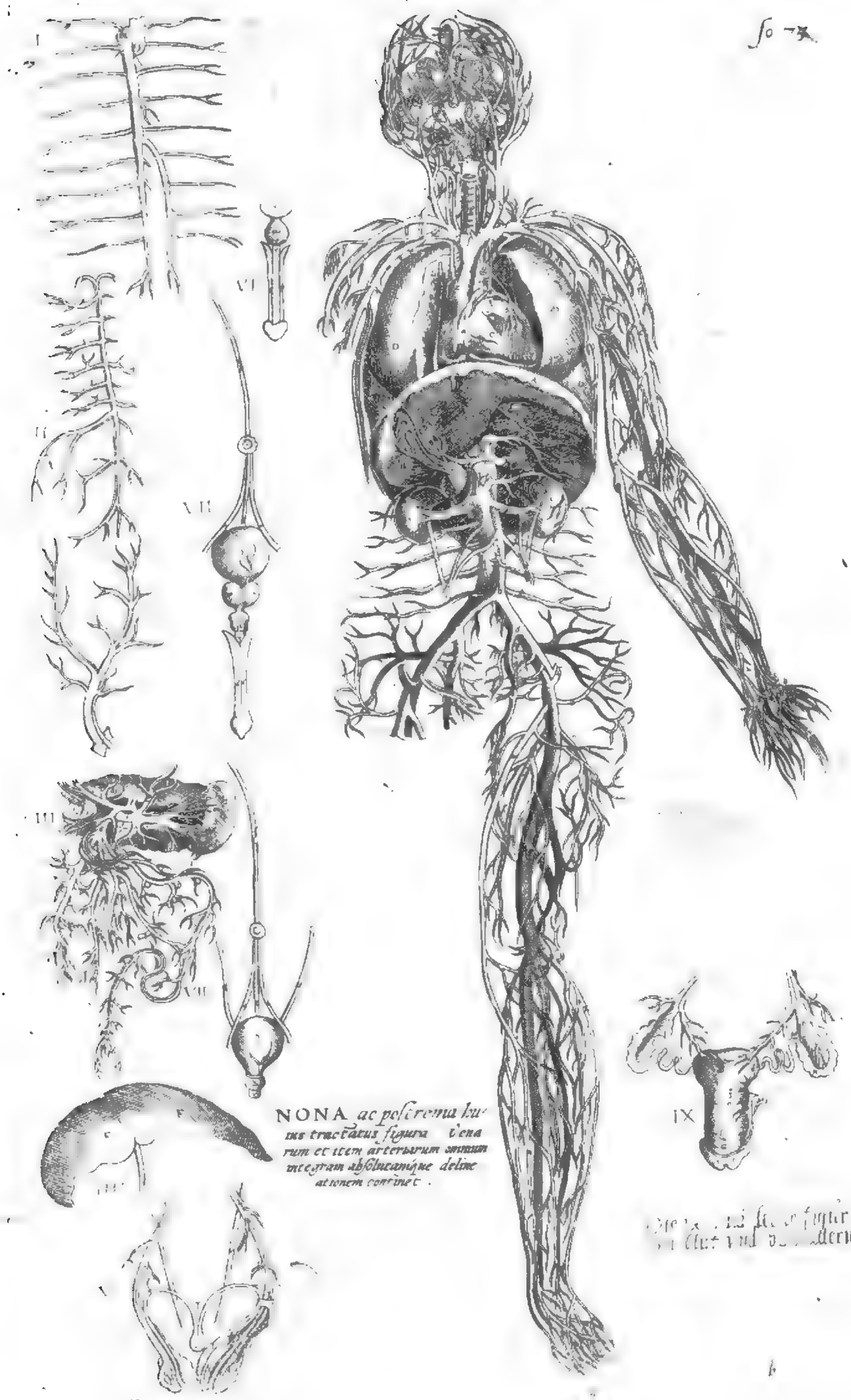
Der [illegible]blutadern auſtailung

VIII

Arteriæ Venalis proceſsus.

Digitized by Google

NONA ac poſtrema huius tractatus figura venarum et item arteriarum omnium integram abſolutamque delineationem continet.

[illegible] figur [illegible] vnd [illegible]dern.

Digitized by Google

corpore fornicis cameræve modo extructo, ad interiorem uſque ſedem tertii ventriculi cerebri procurrens.

k Propaginis i notatæ in duas partes diſſectio: in

l qua l partem indicat dextro exporrectam ce-

m rebri ventriculo, m verò eam quæ ſiniſtrum adit, hicque abtruncata cernitur.

n Tertiæ calvariam ingredientis venę ſurculus, ad auditus organum exporrectus.

o.o.o Series ſinus duræ membranæ, in quem tertia vena exhauritur, cui perpetuò ſinus attenditur, in quem tertiæ arteriæ ramus r notandus abſumitur.

p.p Propagines eorum quos jam ultimo commemoravimus ſinuum in tenuem cerebri membranam ſparſæ.

q Diviſio tertiæ & maximæ calvariam ingredientis arteriæ, ſimul atque in calvariæ amplitudinem mergitur.

r Ramulus tertię arterię, qui in durę membranę ſinum abſumitur, atque ſecundum cerebri latera excurrit, o.o.o notata.

ſ Ramulus per proprium foramen in narium

t amplitudinem digeſtus, & quodam ſurculo t inſignito naſi extremum accedens.

u.u Duo grandes rami ejus diviſionis, cui q inſcribitur.

x Propago ex grandium illorum ramorum, quos u & u notavimus, coitu per ſecundi paris nervorum cerebri foramen ad oculos potiſſimum excidens.

α Propago craſſior dicti modò congreſſus, quę duram cerebri membranam perforat, ac mox in duos ramos bipartitur β & γ inſignitos.

β Ramus propaginis α notatę, in tenuem cerebri membranam frequenti ſobole hic diſperſus.

γ Ramus propaginis α inſignitę, dextrum accedens cerebri ventriculum, & plexum efformans, qui extimo fœtus involucro confertur,

δ quique hic δ notatus conſpicitur.

FIGVRÆ SEPTIMÆ (IN QVA DELINEATVR VENA ARTERIALIS) INDEX.

Septima figura exhibetur nudę & ab omnibus partibus liberæ venę arterioſæ delineatio: cujus orificium apertum finxi, ut tres membranæ ſanguinem è pulmonibus, dilatato corde, in dextrum ipſius ſinum regurgitare prohibentes, in conſpectum venirent, notantur autem illæ notis, 1.2.3.

1.2.3 tem illæ notis, 1.2.3.

A Sedes, qua arterialis vena ex cordis dextro ſinu originem ducit.

B Interior arterialis venę tunica, quintuplo propria venæ tunica craſſior.

C Exterior venæ arterialis tunica, peculiari reſpondens venarum tunicæ.

D Arterialis venæ caudicis in duos truncos di-

E viſio: ac E quidem dextrum truncum indicat, multiplici ſobole dextris pulmonum ſedibus

F.G.G diſtributum: F verò dextrum indicat truncum: G & G autem inſignitur arterialis venę per pulmonum ſubſtantiam ſeries.

FIGVRÆ OCTAVÆ (QVÆ ARTERIAM VENALEM EXPRIMIT) INDEX.

Octava figura nudæ omnibuſque partibus liberæ venalis arteriæ delineationem proponit, ipſiuſque characteres ita ſe habent.

H Venalis arteriæ à corde pronaſcens initium. Hujus vaſis orificii membranæ quia in corde conſiſtunt, hic ſimul cum vaſe, ut in arteriali vena, exprimi nequierunt.

I Indicatur craſſities ſimplicis arteriæ venalis tunicæ.

K.L Prima venalis arteriæ diviſio, ſimul cum ipſius ortu facta.

M.M &c. Series venalis arteriæ per pulmonum ſubſtantiam innumeris propaginibus facta.

VENARVM ET ITEM ARTERIARVM OMNIVM INTEGRA ABSOLVTAQVE DELINEATIO, IN HOC POTISSIMVM PARATA, VT IN CONSPICVO ESSET, QVÆNAM VENÆ CVM ARTERIIS porrigantur, & quæ abſque arteriarum conſortio per corpus repant, ac rurſus cujuſmodi arterias Natura conjugibus venis deſtituerit.

CHARACTERVM OMNIVM IN NONA, ET POSTREMA FIGVRA CVM ſuis figuris particularibus occurrentium Index.

IN præſenti figura primùm majuſculi Latinorum occurrunt characteres, organa præter venas arteriaſque obvia notantes, Significatur itaque.

A.A.A Septum transverſum.

B Cordis involucri portio, inibi aſſervata, ubi id ſepto continuatur.

C Cor ſua ſede repoſitum.

D.D.D.D Quatuor pulmonis fibræ, lobive.

E Aſpera arteria.

F.F Gibbi jecoris magna portio magis conſpicua in 4 particulari figura ac ibidem notata. F F.

G.G Cavum jecoris.

H Veſicula excipiendæ bili flavæ parata. Si interim ex characterum ſerie aliqui omittantur, non ideo aliquid præſenti figura expreſſum, nos innotatum præteriiſſe arbitraberis, quum ex reliquis tabulis huc duntaxat tantum aſſumpſerimus, quantum venarum arte-

riarumque digeſtioni oſtendendæ ſufficere duximus.

O Lienis cava ſedes.

P Dextri renis anterior ſedes.

Q Siniſter ren.

S Hanc literam ne inveſtiges in grandiore figura, verùm in ſeptima & octava particularibus figuris: In ſeptima notat virilem veſicam ſimul cum umbilico & vaſis umbilico aſcriptis, reliquiſque partibus, quas ſparſim in characterum explicatione indicabimus. S in octava figura deſignat muliebrem veſicam pariter cum umbilici vaſis & urinariis meatibus: plura de his vide in indice particularium figurarum.

V Venæ cavæ caudicis ſedes, inter ſeptum tranſverſum & cor conſiſtens.

V.X Vaſorum coronarum ritu cordis baſim ambientium ſedes, atque adeò cordis baſis.

Y Cordis mucro.

Z Rami ab arteriis veniſque coronalibus deorſum per cordis ſuperficiem diffuſi.

a Hac parte cavæ caudex in dextrum cordis ſinum dehiſcit.

b Dextra cordis auricula.

c Siniſtræ auriculæ cordis mucro.

d Venæ arterialis caudex. Venalis autem arteriæ Initium quia in ſiniſtro cordis latere (ut hic cavæ orificium in dextro) conſiſtit, conſpici hac figura nequit.

e.e Notant tamen e & e venalis arteriæ & venæ arterialis in dextram pulmonis partem progreſſus, non dum pulmonis ſubſtantia undique circumdatos.

f Magnæ arteriæ caudex.

g Magnæ arteriæ truncus, partes cordi ſubditas petens.

h Superiora petentis magnæ arterię trunci portio, ſiniſtro brachio potiſſimum oblata.

i Dicti modò trunci inſignior portio, atque adeò ipſius in duos inpares ramos diſtributio,
k quorum alter ſiniſtra eſt ſoporalis k notata,
l grandior verò dextram format ſoporalem l. inſignitam, & arteriam potiſſimum in dex-
m trum brachium occurrentem, & m notatam.

n.n Hac excurrunt ſepti tranſverſi nervi, quorum initium in figura cui illa cujus indicem proſequimur, firmatur, P inſignitur.

o Venæ pari deſtitutæ initium, ipſius verò reliquam ſeriem prima particularium figurarum exhibet: quæ eſt quaſi reſecta hujus pars, ea ragione cogitatione, committenda, ubi utraque portio o ſignatur: quæ in majori figura exprimi non potuit quod pulmones occupent anteriorem pectoris faciem, cum reliquum illud venæ pari deſtitutæ hinc petat poſteriora pectoris verſus dorſi vertebras: hujus clarior mentio facta eſt in Indice figuræ ſecundę venarum, characteribus F. F G. G.

* Cavæ in jugulo bipartitio, ac utrinq; ad p latera exortus apparent venarum pectoris oſſi propriarum ac ad umbilici uſque regionem excurrentium: hujus exortus reliquam portionem ſecunda particularis figura præfert:

q in qua pars illa notata charactere q, imaginatione connectenda venit, exortui in magna figura ſignatæ eadem litera. alteram partem ſignatam * ad jungendam cogitabis literę Z in majori figura: de his plura in Indice ſecundæ figuræ venarum literis. L. M.

r Venæ ſuperiorum aliquot coſtarum intervalla adeuntis initium.

ſ.ſ Vena per tranſverſos cervicis vertebrarum proceſſus calvariam petens, atque in ſecundum duræ membranę ſinum ſimul cum conjuge arteria abſumpta.

t.t. u.u Notatur enim primus ſinus, t ſecundus u,u.

x.x.y tertius x. x. quarti initium y.

z Axillam petens vena, quę in ſiniſtro latere humerariam α indicatam promit. In dextro autem latere illius initium hic ab externa pendet jugulari.

β.γ Hic abtruncatæ propagines illæ ſunt, quæ ab axillam petente vena in thoracis anteriora, poſteriora & latera digeruntur,

δ Interior jugularis.

ε Interioris jugularis in duas venas diſtributio, quarum altera ſecundum duræ membranæ petit ſinum, altera in latus ſiniſtrum duræ membranæ excurrit.

ζ Exterior jugularis.

η Exterioris jugularis ad fauces diſtributio. θ ipſius pars poſt aures ad occipitium excur-
θ.ι rens notatur, ι ad tempus & verticem κ ad fa-
κ.λ ciem & frontem, λ ad ſecundum durum
μ membranæ ſinum, μ verò duo ipſius rami indicantur, quorum alter per octavum capitis os calvariam petit, alter per ſecundi paris nervorum cerebri foramen.

ν Aliquot ſubſequentes characteres in dextro ponuntur latere, ſoporalis arteriæ ſeriem indicantes. Atque hic ν arteriæ portionem indicat calvariam petentem, poſtquam ramum à ſe diffudit, cum externa jugulari ad faciem, & ad tempus & poſt aurem digeſtum.

ξ Soporalis ramus primum duræ membranę petens ſinum.

ο Pręcipua ſoporalis portio per privatum foramen calvariam petens.

ϖ Verſus narium amplitudinem exporrectus ramus.

ρ Ramus in dextrum latus durę membranę excurrens.

σ.τ Rami ſoporalis pręcipui, qui plexum reticularem efformare perperam creduntur.

υ Ramus oculos petens.

φ Ramus tenuem adiens membranam cerebri baſi obvolutam.

χ Plexus, quem extimo fœtus involucro comparamus.

ψ Sexti paris nervorum cerebri dexter nervus, illic abſciſſus qua ſecundum laryngis latus dorſum fertur.

ω.ω Dexter recurrens nervus.

1 Sexti paris nervorum cerebri truncus ſiniſter.

2.2 Recurrens nervus ſiniſter.

3 Nervulus

3 Nervulus cordis baſim accedens.
4 Poſteriora cervicis & occipitium adiens vena.
5 Scapulæ poſteriora petens vena.
Verùm & ſi poſthac arteriam privatim non inſigniamus, promptè ex delineatione liquet, cuinam venæ arteria exporrigatur.
6 Ad cutem qua ſummus humerus integitur.
7 Humeraria qua cutem ſubit, cubitumq; adit.
8 Humerariæ ramus altiora cubiti articuli interdum petens.
9 Ramus ab humeraria ad communis venę conſtitutionem repens. Verùm modò conduxerit potius minores latinos characteres aſſumere, ne quum arithmetici characteres geminandi eſſent, plura ipſis obliterentur.
a. a Humerariæ ramus per radium cubitique exteriora ad ulnæ appendicem & brachiale properans, axillariſque ramo p, aucta, & parvum digitum, deinde & annularem præcipuè accedens.
b Axillaris ramus, cui anteriorem interioremque brachii ſedem inveſtienti diſpenſatus.
c Ad muſculos cubitum extendentes.
d Ramus quartum brachii nervum ad cubiti uſque exteriora concomitans.
e Axillaris in duos truncos partitio.
f. f Truncus in alto latitans, & arteria undique concomitatus, & per cubiti flexum in cubitum tendens.
g Dicti trunci ramus radio exporrectus, & ſurculos pollici, indici & medio exhibens.
h Arteriæ dictum ramum concomitantis ſoboles externam manus ſedem inter indicem ac pollicem accedens.
i Reconditi illius trunci ramus ulnæ exporrectus, & parvo digito, annulari & medio ſoboles depromens.
k Sub cute excurrentis axillaris trunci juxta cubiti articulum diviſio.
l Axillaris ramus communem conſtituens.
m Communis vena.
n Communis venæ inſtar Y diviſio, atque dein ipſius per externam manus ſedem ſeries.
o Surculus communis internam manus adiens ſedem & hic aliis commixtus ramulis.
p Axillaris ramus ulnæ exporrectus, varieque in cutem diſſectus, & ſuo extremo cum quodam humerariæ ramo coiens, ubi ϖ poſuimus.
q. q Series venarum internam cubiti cutem & volam implicantium.
r Hanc litteram ne ſcrutaveris in majori figura cum ſit in 7 & 8 figuris notans umbilici portionem.
ſ. ſ ſ. ſ In eiſdem figuris notat venam ab umbilico in jecur exporrectam: quæ connectenda venit epati depictæ in quarta particulari figura, ubi reliqua portio iſtius venæ ſignatur charactere.
t In ſeptima & octava figura particulari notat meatum urinam fœtus inter ſecundum ipſius involucrum & intimum deferentem.
u. u. u Septima & octava figura, ſignificant arterias fœtui particulares.

ς In majori figura Portiuncula nervi jecoris cavo à ventriculi nervis deprompta.
ς. ς Hic admonendus mihi lector eſt tertiam particularem figuram continere ac exprimere inferioris omenti membranæ portionem, quę poſteriori ventriculi ſubjicitur ſedi, aç venæ portæ diſtributionem ſimul cum arteriis nerviſq; hac excurrẽtibus ſuſtinet: Inſuper præter ejuſmodi vaſa hic in eadem tertia figura Lien cum venis ac arteriis per meſenterium diffuſis ſpectatur totaque figura (ſi quis vellet) agglutinari poteſt majori figuræ in jecoris cavo ubi ν.φ.τ:σ in utriſque figuris occurrentia invicem reſpondeant.
σ. σ σ. ς Igitur in majori ac item tertia figura ſignificat meatum bilis veſiculæ duodeno inſertum.
τ In utraque figura venæ portæ caudex.
υ Iecori inſerta arteria & nervus quoque illi exporrectus arteriæ.
φ Bilis veſiculam adiens arteria & nervus.
χ Venæ bilis veſiculam adeuntes.
ψ In tertia vena & item arteria poſteriorem ventriculi ſedem juxta ipſius inferius orificium accedentes.
ω In utraque figura vena ventriculum petens, qua gibbum ipſius dextram dorſi ſedem ſpectat.
a In tertia figura vena, arteria, nervus, dextram fundi ventriculi ſedem implicantes.
b Minor partæ maximæ diſtributionis truncus.
c Grandior truncus maximæ partitionis venæ portæ.
d Vena & arteria duodeno inteſtino potiſſimùm exporrectæ, & ipſis attenſo corpore glanduloſo ſuffultæ.
e Vena cum conjuge arteria dextram ſedem adiens inferioris membranæ omenti.
f. f Radix arteria in jecur, ventriculum, lienem & omentum, & bilis veſiculam digeſtæ.
g Vena cum conjuge arteria ſuperius ventriculi orificium coronæ modo tandem cingens, atque in ventriculi figura inter α, & α, occurrens.
h Vena & arteria præcipuam inferioris membranæ omenti ſedem petens, & colon qua ventriculo exporrigitur implicans.
i i Glanduloſum corpus vaſorum diſtributioni hic præfectum.
k Inferioris omenti membranæ ſiniſtram ſedem accedens vena.
l. l Vaſorum ſeries ad lienem.
m. m. n Vaſa ab illis quæ lieni inſeruntur ſiniſtram ventriculi ſedem adeuntia. Verùm præcipua n indicantur, quæ ſiniſtram ſedem fundi ventriculi implicant.
o. o. o Series eſt venarum & item arteriarum inteſtinis propriarum.
p. p Radix præcipuæ arteriæ inteſtina petentis.
q. q Minor arteria inteſtinis propria.
r. r Glandulæ in meſenterio poſitæ, & nuper narratos vaſorum ductus corroborantes.
ſ In majori figura foramen ſepti tranſverſi ſtomachum

machum tranſmittens, atque adeò ſinus jecoris ſtomacho cedens.

t Item in majori figura jecoris ligamentum, quo ſiniſtra ipſius pars ſepto nectitur.

u.u Magna arteria ſeptum permeans, atque adeò ipſius ramus in dextram ſepti partem excurrens.

x In utraque figura cavæ venæ caudex.

y In majori figura: vena ſiniſtri renis pinguem accedens tunicam.

α Vena & arteria reni dextro oblatæ.

β Vena dextri renis pinguem tunicam intexens.

γ Siniſtrum renem accedens vena & arteria.

δ Siniſtra ſeminalis vena.

ε Dextra ſeminalis vena.

ζ Arteriarum ſeminalium ortus.

θ.η Siniſtræ ſeminalis venæ & arteriæ congreſſus.
Siniſtrum teſtem unà cum tunica adhuc ipſi
ι.ι propria, atque à peritonæo pronata, & ι.ι notata delineavimus: in quinta figura particulari ita tamen hic eſt diſſecta apertaque teſtis tunica ut nihil quo minus aptè certatur impediat. imò etiam muſculum illi innatum
κ commonſtrat, κ indicatum.

λ In eadem quinta figura particulari ad characterem λ vena & arteria peritonæi amplitudinem egrediuntur.

μ Varicoſum corpus, ipſaque adeò venæ arteriæ varia & admirabilis implicatio.

ν Siniſter teſtis tunica ipſi proxima obtectus.

ξ.ξ Vaſis ſemen deferentis ad teſtem revolutio.

ο.ο Vaſis ſemen deferentis aſcenſus ad pubis os.

π Siniſtri vaſis ſemen deferentis ad pubis oſſis poſteriora inflexus.

σ Dextri vaſis ſemen deferentis reflexus.

τ Dextri ſiniſtrique vaſorum ſemen deferentium coitus.

φ Vaſorum ſemen deferentium inſertio.

χ.χ Septima figura Glandulosum corpus vaſorum ſemen deferentium inſertionem excipiens.

ψ.ψ In eadem & ſexta figuris meatus urinæ ſeminique communis.

ω.ω Sexta, ſeptima, & octava figuris muſculus orbiculatim dicto jam meatui obductus.

æ.æ Sexta, & ſeptima figuris penis, atque adeò ipſius corpora.

a.a Rurſus in majori figura a.a ſignificat: venas & arterias lumborum vertebris, ipſiſque adnatis muſculis & abdominis lateribus exporrectans.

b In eadem majori figura venæ cavæ & arteriæ ſuper os ſacrum partitio.

c.c Arteriolæ ſunt ſacra oſſis foramina petentes.

d Siniſtri partitionis dictæ trunci diviſio.

e Interioris rami dictæ diviſionis propago, nates & coxendicis oſſi adnexa petens.

f Dicti rami propago tandem veſicæ & utero digeſta.

g Pars eſt arteriæ fœtui peculiaris, quam antea ad veſicæ latera u, uti & hic quoque in majori figuræ portione notavimus.

h Portiuncula exterioris rami dictæ antea diviſionis ad reliquam accedens interioris rami.

i Reliquum interioris rami per pubis oſſis foramen in muſculos interiorem femoris ſedem occupantes diſtributum.

k Sedes qua ſoboles dicti reliqui alteri venæ commiſcetur. Verùm hic ex tabula promptè animadvertis, quando & arteriæ ſubaudiendum eſt, quum ſcilicet venæ arteriam attendi cernis.

l Exterioris rami propago, abdominis inferiorem ſedem ad umbilicum uſque perrepens.

m.m Vena per femoris & tibiæ interiora ſub cute ad digitos uſque pedis diſtributa, & in progreſſu varios edens ſurculos.

n Coxendicis anteriora petens, ſub cute tamen.

o Muſculos & cutem femoris exteriorem ſedem occupantes intertexens.

p Muſculus anteriorem ſedem femoris occupantibus digeſta.

q Dictæ modò venæ congreſſus cum ea quæ per pubis oſſis foramen femur adit.

r Hac præcipua femur petens vena ſecundùm femoris os reflectitur.

ſ.t Propagines muſculos, poſteriorem femoris ſedem occupantes, & cutem hujus ſedis ad ſuram uſque accedentes.

u Diviſio in poplite, atque adeò rami in muſculos à femoris capitibus hic pronaſcentes diſtributi.

x Majoris dictæ diviſionis trunci vena, externam tibiæ cutem ad ſummum uſque pedem implicans.

y Vena & arteria (quanquam id non aditum oportuit) fibulæ exporrecta, ac inter muſculos latitans.

α Majoris dictæ diviſionis trunci ramus, cutem internam tibiæ ſedem integentem, ad digitos uſque variè ſubiens.

β Ramus dicti trunci ſuram ad calcem uſque petens.

γ Propago grandioris trunci inter muſculos tibiæ anteriorem ſedem occupantes, ad pedis uſque ſuperiora & digitos digeſta.

δ Trunci grandioris reliquum inter muſculos poſteriorem tibiæ ſedem ſibi vendicantes deorſum repens, & inter tibiam & calcem pedem ſubiens, ramulos digitorum inferiori ſedi communicans.

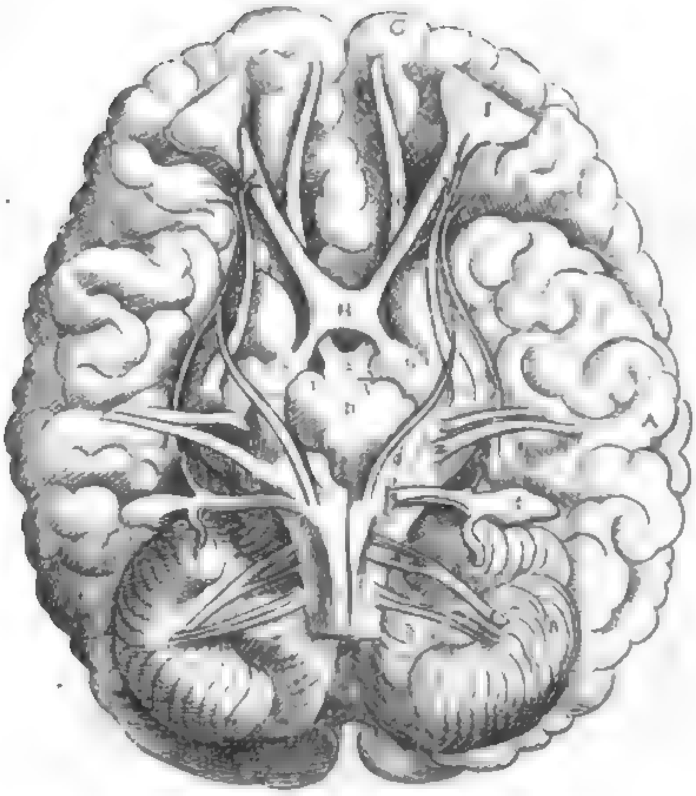
QVONIAM magna figura una cum præcedentibus partibus figuris viri venas ac arterias omnes proponit, lectori me non incommodaturum duxi, ſi muliebrium vaſorum tantam ſeriem proponerem, quanta à virilibus vaſis illa differt. Quod duntaxat inſeminalium vaſorum ad teſtes ductu perficitur, & venis arteriiſque uterum implicantibus, quæ omnia octava & nona figuris proponuntur, ipſeque characterum Index eſt ejuſmodi.

θ Ramuli à vena & arteria in membranam excurrentes, qua peritonæo commiſcentur.

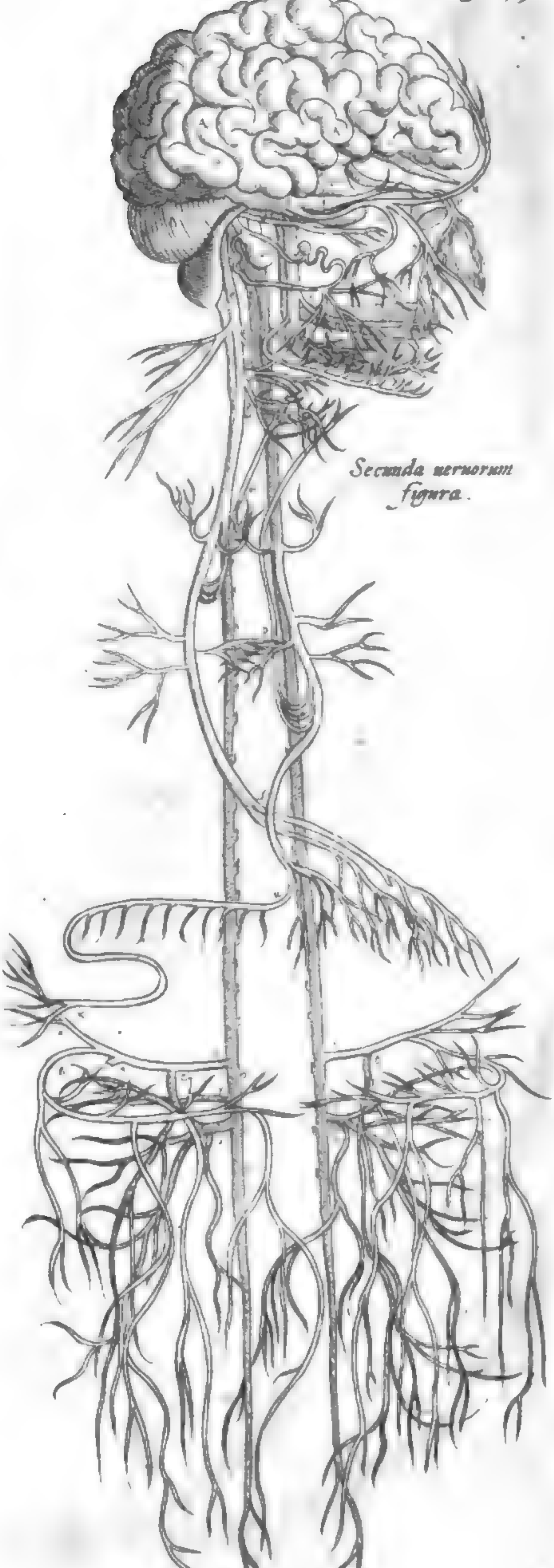
ι Portio venæ & arteriæ teſtem adeuntium, ſuperiorem fundi uteri ſedem petens.

κ Commixtio venæ & arteriæ ſeminalium, quæ

instar

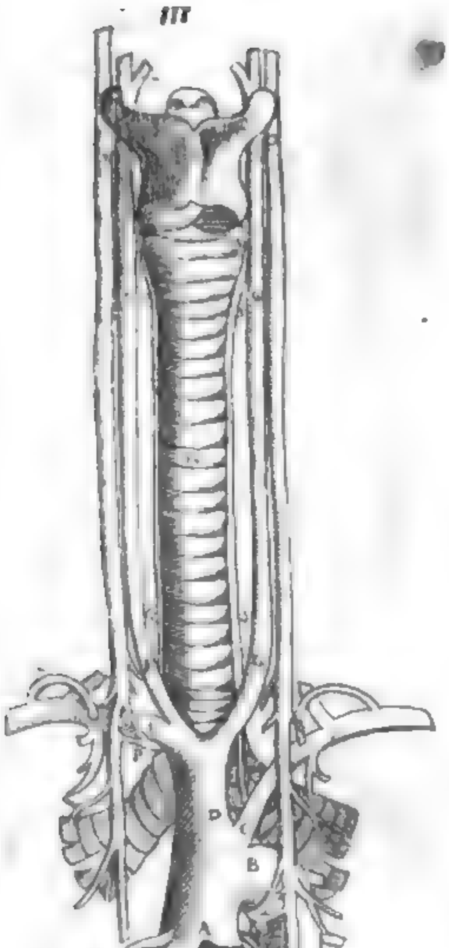

Prima neruorum figura.

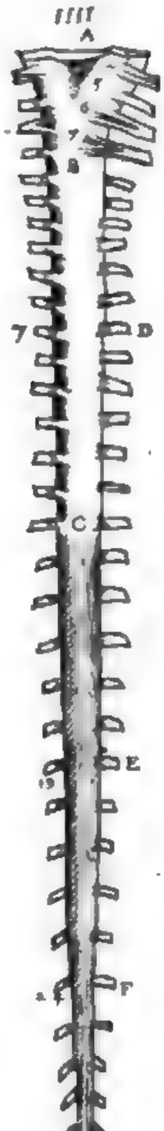

Secunda neruorum figura.

III

IIII

inſtar pyramidis eſt, & varicibus aſſimilatur.

λ Teſtis ſiniſter.

μ. μ Vas ſemen à teſte in uterum deferens.

ν Obtuſus uteri fundi angulus; in quem vas ſemen deferens inſertionem molitur.

ξ Hac ſede fundus uteri in cervicem terminatur, hacque regione ipſius conſiſtit orificium.

ο. π Vteri cervix.

ϱ Hic veſicæ cervix in uteri cervicem producitur ac deſinit.

σ Vaſa ſunt inferiorem uteri fundi ſedem & cervicem implicantia.

τ. τ Cervicis uteri oris colliculi.

υ. υ In octava particulari figura meatus urinam è renibus in veſicam deducentes.

PRIMÆ NERVORVM FIGVRÆ INDEX.

In prima figura totius cerebri & cerebelli à membranis ipſa involventibus liberorum baſis exprimitur, ut nervorum cerebri exortus opportunè oculis ſubjiceretur. Hic enim ſimul cum primis nervorum exortibus tota ea dorſalis medullæ pars delineata eſt, quæ ab ejus medullæ principio ad eam uſque ſedem pertinet, quà hæc in primam cervicis vertebram labitur, ac ubi dorſalis medulla primùm verè nuncupatur.

SECVNDA figura nervorum dextrum latus proponit integri cerebri ac cerebelli, & dictæ in priori figura dorſalis medullæ partis, dura interim tenuique hæc omnia inveſtientibus membranis, nuſquam apparentibus. Adhæc prædicta nervorum ſecunda figura nudam ſeptem cerebri nervorum parium ſeriem in dextro tantum latere commonſtrat, quanquam & ubi neceſſum fuit, nervorum quorundam ſeriem etiam in ſiniſtro latere hic delineaverimus. Figuræ hujus proportio in ea depicta eſt magnitudine, in qua corpus circumſcriberes, cujus veſica in infima præſentis figuræ ſede conſiſteret, & cujus thorax & abdomen ex anteriori parte conſpicerentur, facies verò verſus ſiniſtrum humerum converſa prorſus ex dextro latere ſpectaretur.

CHARACTERVM DVARVM NOVEM SVBSEQVENTIBVS CAPITIbus communium figurarum Index.

CHARACTERES hoc Indice exprimendi, partim utriſque figuris communes ſunt, partim verò nunc huic, nunc illi peculiares, quemadmodum his notis 1. 2. quas characteribus ſubjiciemus, ſignificabitur.

A. A 1. 2 Cerebrum notatur.

B. B 1. 2 Cerebellum.

C 1. 2 Proceſſus ac veluti ſubſtantiæ cerebri tubera, quæ mammillares proceſſus vulgò nuncupantur. Ego in altero tantum lateræ prioris figuræ characterem adhibui, quòd parem utriuſque lateris rationem eſſe nemo ambigat.

D 1 Dorſalis medullæ principium ex cerebri pendens baſi.

E 1. 2 Dorſalis medullæ pars jam calvariam amplitudinem egreſſura, & in utriſque figuris inibi abtruncata; ubi hæc elatiſſimam ſubit vertebram.

F 1. 2 Olfactus organo ſubſervientes proceſſus nervis ſimiles, ad calvariæ amplitudinem qua cerebrum continetur; notatu digna portione non egredientes.

G 1. 2 Viſorii nervi, ſeu primum cerebri nervorum par. Cæterùm in prima figura ſiniſtri nervi principium G inſignitur in altera autem dextri nervi in oculorum ſede ductus.

H 1 Viſorum nervorum coitus.

I 1. 2 Oculi tunica, in quam viſorius nervus expanditur & degenerat.

K 1. 2 Secundum nervorum cerebri par.

L 1. 2 Tertii nervorum paris minor & gracilior duriorque radix.

M 1. 2 Tertii paris major craſſiorve radix.

N 2 Minoris radicis propago ad ſuperiorem maxillam procidens.

P 2 Propago minoris tertii paris radicis in narium degenerans tunicam; quæ humiliori P privatim indicatur.

Q 2 Minoris radicis propago in temporalem muſculum digeſta.

R 2 Majoris tertii paris radicis ramus capreoli vitis inſtar convolutus, qui in temporalem inſeritur muſculum, ac duos à quinto nervorum pari a ſignando; ramos b & c notandos admittens, in maſſeterem ſeu manſorium muſculum, & buccarum muſculos; & cutem quoque diffunditur.

S 2 Majoris tertii paris radicis ramus ſuperiorum molarium dentium gingivis; ipſiſque adeò dentibus ſoboles ſeriatim diſtribuens.

T 2 Majoris radicis tertii paris propago in maxillę inferiora os prorepens.

V 2 Propaginis T inſignitæ ramus inferiori labro multiplici ſobole oblatus.

X. X 2 Surculi à propagine T notata ordinatim in dentium inferiorum radices diffuſi.

Y. Y 2 Maxima majoris tertii paris radicis portio in tunicam linguæ ſoluta.

Z 1. 2 Quartum nervorum cerebri par. Verùm humilius Z in ſecunda figura palati tunicam exprimit.

a 1. 2 Quintum nervorum par auditui dicatum. ✦ autem in utraque figura privatim hujus paris portionem indicat, in concavitatem temporis oſſis delatam.

b 1. 2 Ramulus quinti paris ex ipſius anteriori parte enatus.

c 1. 2 Quinti paris ramulus per cæcum repens foramen, ac tandem, ut & ramulus b inſignitus cum tertii paris propagine capreoli modo intorta, ac cum ramo R in ſecunda figura notato, coiens.

d 1. 2 Nervus non procul à quinti paris principio enatus, qui ab aliis Anatomes profeſſoribus præteritus, in muſculos maxillam inferiorem moventes exporrigitur.

e 1.2 Sextum nervorum cerebri par, cujus utrorumque nervorum ſeries in ſecunda figura indicatur. Eſt autem ſiniſter nervus, qui umbroſius ſub quinto pari quodammodo ducitur. Dexter autem magis candicat, & ipſi aliquot ſubſequentes characteres privatim (quum utriuſque lateris nervi eadem ſit ratio) adhibitos cernis.

f 2 Sexti paris ramus muſculos poſteriorem cervicis ſedem occupantes accedens.

g 2 Sexti paris ramuli in quoſdam laryngis muſculos hîc in deſcenſu tranſverſim propagati.

h 2 Sexti paris ramus coſtarum dextri lateris radicibus exporrectus.

i.i 2 Portiunculæ intercoſtalium nervorum, ſexti paris ramum hac deſcendentem adaugentes.

k.k 2 Rami nervorum ſexti paris in muſculorum deprompti capita, quæ à ſuperiori pectoris oſſis ſede, & claviculis principium ducentia ſurſum feruntur.

l 2 Dextri nervi ſexti paris ramuli, recurrentem dextri lateris nervum efficientes.

m 2 Dexter nervus recurrens, ſeu reverſivus.

n 2 Soboles dextri recurrentis nervi, laryngis diſpenſatæ muſculis.

o 2 Siniſtri ſexti paris nervi ſoboles, recurrentem ſiniſtri lateris nervum conſtituentes.

p 2 Siniſter nervus recurrens, qui perinde ac dexter, vocis nervus vulgò nuncupatur.

q 2 Sexti paris ramuli in pulmonum tunicam excurrentes.

r. 2 Ramuli ſexti paris, membraneo cordis involucro impliciti. Ab illis verò ſiniſtri nervi ſurculis, qui iis quos r indicavimus correſpondent, cordis nervulus principium ducit.

ſ 2 Sexti paris nervorum portio, quæ ſtomacho committitur, & ſeries quoque qua uterque nervus bipartito ſcinditur. ac dexter ſiniſtram ſuperioris ventriculi oris ſedem adit, ſiniſter verò ejus orificii dextræ parti implicatur.

t 2 Series ſexti paris nervorum, in ſuperius ventriculi orificium & proximas ventriculi ſedes diſſeminata.

u 2 Ramus ſexti paris nervorum dextram orificii ventriculi regionem ductus, tandem in jecoris cavum abſumitur, ubi x aſſcriptum conſpicies.

y 2 Prima propago rami nervorum ſexti paris, qui dextri lateris coſtarum radicibus exporrigitur.

z 2 Ramulus primæ illius propaginis y notatæ, qui in dextram ſedem inferioris omenti membranæ, & colon inteſtinum hîc digeritur.

α 2 Soboles prima illius propaginis duodenum accedens inteſtinum, & jejuni initium.

β 2 Soboles dextram fundi ventriculi ſedem perreptans ac frequentes ſurculos ventriculo & ſuperiori omenti membranæ diſpergens. Vbi verò * ponitur, præſentis propaginis in jecur & bilis veſiculam ſeries in conſpectum venit.

γ 2 Propago dextrum accedens renem.

δ 2 Propago in dextram meſenterii regionem, & hujus ſedis inteſtina frequenti ramulorum ſerie diffuſa.

ε 2 Nervorum ſeries dextram veſicæ regionem implicans.

ζ 2 Prima propago nervi ſexti paris, ſiniſtri lateris coſtarum radicibus exporrecti.

θ 2 Duæ notantur ſoboles propaginis ζ inſignitæ, quæ inferiori membranæ omenti, & colo inteſtino qua ſub ventriculo repit, offeruntur.

η 2 Series nervorum, qui lieni inſeruntur.

† 2 Hac cruce ramum propaginis ζ notatæ inſignivi, qui ſiniſtram fundi ventriculi ſedem perreptat, ventriculo & ſuperiori membranæ omenti ſurculos derivans.

κ 2 Propago in ſiniſtrum meſenterii & ejus ſedis inteſtina excurrens.

λ 2 Siniſtrum renem accedens propago.

μ 2 Series ramulorum ſiniſtrum veſicæ latus admodum obſcurè implicantium.

ν 1.2 Septimum cerebri nervorum par: itaque in ſecunda figura utriuſque lateris nervus quoque delineatus eſt, ac ν inſignitus.

ξ 2 Septimi paris propago muſculis diſpenſata, à ſtylum imitante temporum oſſis proceſſu principium ducentibus.

ο 2 Septimi paris cum ſexto coitus.

π 2 Septimi paris ſeries, compluribus linguæ ac oſſis υ imaginem referentis, & laryngis muſculis intertexta.

1.2.3 Numeri characteres in priori figura ad dorſalis medullæ principium conſpicui, tria indicant foramina; quorum duo lateralia 1 & 3 inſignita illa demum ſunt, per quæ arteriarum ſoporalium rami ad dextrum & ſiniſtrum cerebri accedunt ventriculos Medium verò foramen 2 indicatum, illud eſt quo pituita ex tertio cerebri ventriculo ad pelvim ducitur, quæ pituitam excipit, ac dein inſtar infundibuli ſuper glandem tranſmittit, quæ huic cerebri regioni ſubjicitur.

TERTIÆ NERVORVM FIGVRÆ INDEX.

Quamvis nuda ſeptem nervorum cerebri parium delineatio in prima ac ſecunda nervorum figura omnem ſexti paris ſeriem oſtendat, atque ita pariter nervos recurrentes exprimit, non abs re me facturum arbitror, ſi peculiarem eorum tabulam (quæ numero tertia eſt) unà cum arteriæ magnæ & aſperæ partibus, quantum ſcilicet ad ipſorum ſeriei attinet oſtenſionem, huic tractatui interjiciam. quum horum nervorum adeò frequens medicis ſit mentio, & intuitus pariter ob ſummum Naturæ miraculum nulli non ſit longè jucundiſſimus.

A Arteriæ magnæ ex ſiniſtro cordis ventriculo exortus, ubi hæc duas coronales arterias promit.

B Arteriæ magnæ truncus deorſum ad ſpinam reflexus.

C Arteriæ magnæ ramus obliquè ſurſum ad primam ſiniſtri lateris coſtam tendens, ac in ſiniſtram poſteà manum excurrens.

D Arteriæ magnæ portio jugulum petens.

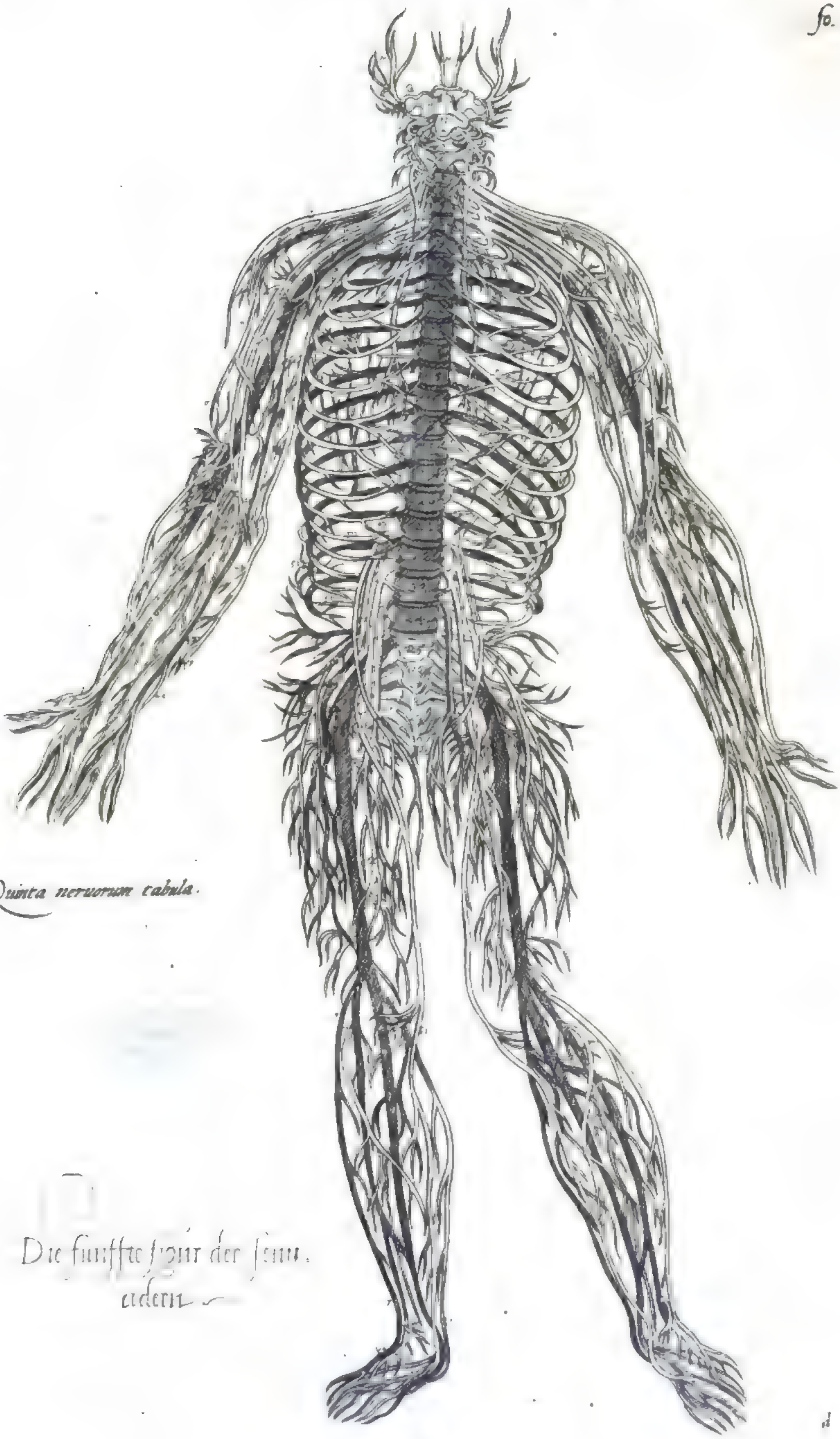
E Arteria

Sexta neruorum tabula.

Die ſechſte figur der ſennadern

Digitized by Google

Quinta neruorum tabula.

Die funffte figur der ſenn.
aderen

Digitized by Google

E Arteria tranſverſim dextram in manum procedens.

Quas verò hæc & illa quam D inſignivimus ſoboles diffundant, ex nuda arteriæ magnæ figuraquę tertia arteriarum eſt ſubjuncta petas licebit.

F.F Soporalis dextri lateris arteria.

G.G Siniſtra ſoporalis arteria.

H Aſperæ arteriæ caudex.

I.K Duo aſperæ arteriæ trunci, in quos hæc primùm ad pulmones finditur.

L Larynx, cujus muſculorum, ut & linguæ & oſſis, referentis figuras, ex tabulis muſculorum dudum didiciſti.

M Glandula laryngis radici utrinque ad latus connata.

N Dexter ſexti nervorum cerebri paris caudex.

O Siniſter ſexti paris caudex.

P Dextri nervi ramuli ad arteriam quæ dextræ exporrigitur axillæ, revoluti, & in unum coëuntes nervum, qui interdum unico conſtat ramulo.

Q.Q Dexter nervus recurrens.

R Siniſtri ſexti paris caudicis ſurculi, qui ad arteriæ magnæ truncum verſus ſpinam detortum reflectuntur.

S.S Siniſter nervus recurrens, qui etiam nonnunquam unico incipit ſurculo. Reliquæ ſexti paris nervorum propagines in nuda cerebri nervorum tabula ſpectandæ ſunt.

QVARTÆ NERVORVM FIGVRÆ INDEX.

Præſens quarta figura duabus modò conſequentibus tabulis, quæ nervorum à dorſali medulla prodeuntium nudam ſeriem oſtendunt, potiſſimum ſubſervit. Hac namque ſola dorſalis medulla, quam vulgo nucham dicimus, ab ea ſede qua è cerebri baſi principium ſumit, ad extremum ipſius uſque finem, ex humiliori ſacri oſſis ſede procidentē delineatur.

A Dorſalis medullæ initium è cerebri baſi pronatum.

B Hac ſede dorſalis medulla non amplius ſimplex deorſùm ducitur, verùm imaginem refert multorum funiculorum, qui ſimul commiſſi recta tenduntur.

3.4.5.6.7 His characteribus nervorum radices notantur, à dorſali medulla priuſqnam è calvaria labatur prodeuntium. Sunt autem radices hæ eorum cerebri parium, quę ſingulis characteribus indicantur.

D 7 A B ad D in ſiniſtro latere, & ad 7 in dextro latere dorſalis medullæ pars cervicis vertebris contenta, & ſeptem quoque ejus partis parium radices inſigniuntur.

E 19 A D ad E in ſiniſtro latere, & à 7 ad 19 in dextro dorſalis medullę pars oſtenditur, thoracis vertebris complexa. Deinde ejus quoque partis duodecim parium radices indicantur.

F 24 Ab E ad F in ſiniſtro latere, à 19 ad 24 in dextro uſque dorſalis medullæ pars notatur, lumborum occupans vertebras, à qua quinque parium radices principium ducunt.

G 30 Ab F ad G in ſiniſtro latere, & à 24 ad 30, in dextro dorſalis medullæ pars indicatur, ſenis ſacri oſſis oſſibus contenta, & ſex parium ejus partis radices, adeò ut 7 & 19 & 24 & 30. ſua ſerie dorſalis medullæ nervorum triginta paria proponantur.

H Dorſalis medullæ extremum inconjugatum ab oſſis ſacri fine procidens.

QVINTÆ, ET SEXTÆ CHARACTERVM NERVORVM (QVIBVS DORſalis medullæ nervorum ſeries exprimitur) Figurarum Index.

Sexta nervorum figura oſſium dorſi contextum poſteriori facie ita commonſtrat, atque modò præcedens quinta eundem anteriori facie oculis ſubjicit. Dein univerſa dorſalis medullæ nervorum ſeries hac figura depingitur, quæ ſuperiori figura minus oculis ſubjacet; & cui characteres non ſatis commodè illic aſcribi potuêre. Cæterum in utriſque figuris dorſalem medullam adhuc in dorſi oſſibus repoſitam finximus, ut nervorum parium numerus & egreſſus in procinctu ocyus eſſet, quodque jam dorſalis medullæ oſſibus liberæ effigiem propoſuimus.

Quoniam præſens characterum Index duabus figuris habetur communis, & nonnulli characteres utriſque communes, alii peculiares ſunt, non inopportune has notas 1, 2 pro characterum ratione illis ſubſcribam. & licet numeri characteres in figuris ſint obvii illis ſubjungendis notis parum obſcuritatis acceſſurum arbitror.

A 1.2 Dorſalis medullæ ſedes, qua primum vertebras ingreditur.

1,2,3,4,5,6,7 1 Septem cervici vertebræ. His quoq; characteribus dorſalis medullę nervorum paria deſignantur, quæ ad elatiorem ſedem ejus cui numerus inſcribitur vertebræ ſpectant,

8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19, 1 Duodecim thoracis vertebræ.

20,21,22,23,24, 1 Quinque lumborum vertebræ.

25,26,27,28,29,30, 1 Sex ſacri oſſis oſſa. os autem quod coccyx dicitur, hîc non appinximus, quia ſpinalem medullam non continet, nulluſque nervus ab ipſo elabitur.

B 2 Prima cervicis vertebra.

C 2 Prima thoracis vertebra. atque ita à B ad C ſeptem cervicis notantur vertebræ.

D 2 Prima lumborum vertebra. à C verò ad D duodecim thoracis vertebræ indicantur.

E 2 Principium oſſis ſacri. unde etiam à D ad F quinque lumborum vertebræ in conſpectum veniunt.

F 2 Primi paris nervorum dorſalis medullæ jam in vertebris poſitæ poſterior propago.

G 1.2 Poſterioris primi paris propaginis ſeries, notatur autem præcipuè ramus ipſius tranſverſum primæ vertebræ proceſſum accedens, inibi in muſculos aliquot digerendus, quos in Capitum contextus ſerie explicabimus, ne fortè nervorum dorſalis medullæ characte-

characterum explicatio, alioquin prolixa, in immenſum excreſcat.

H 1 Anterior primi paris propago.

I 2 Secundi paris poſterior propago; atque hoc etiam charactere ejus propaginis minor ramus inſignitur.

K 2 Poſterioris ſecundi paris propaginis craſſior ramus.

L 2 Commixtio coituſve tertii paris rami, S in prima figura notandi, cum ſecundi paris ramo K jam indicato.

M.M 1.2 Craſſioris ſecundi paris ſeries ad verticis & occipitii cutem.

N 1 Anterior ſecundi paris propago.

3.1 Tertium par.

O 1.2 Poſterior tertii paris ramus retrorſum ad ſpinam ſecundæ cervicis vertebræ reflexus, ac inter muſculos vertebris hac ſede adnatos latitans. Quando verò ſpinam contingit, extrorſum fertur per mutuum congreſſum dextri lateris muſculorum cervicis poſteriora occupantium cum muſculis ſiniſtri lateris atque hinc rurſus obliquè in latera ducitur. Hunc ſanè ductum omnium parium à tertio hoc, ad vigeſimum quartum uſque poſteriores rami imitantur.

P 1 Anterior tertii paris ramus, qui in quatuor di-
Q rimitur propagines. ac Q in priori figura primam indicat muſculis cervicem flectentibus inſertam.
R R In utraque ſecundam propaginem, quæ cum quarti paris propagine Y notanda congreditur.
S S In priori tertiam, quæ poſterioris ſecundi paris propaginis grandiori ramo K notato inibi commiſcetur, ubi L in ſecunda figura ſcri-
T pſimus. T in utriſque quartam anterioris tertii paris rami inſinuat propaginem muſculis inſertam, qui tranſverſis vertebrarum committuntur proceſſibus.

4.1 Quartum par Veritus ne characterum copia præſentes nervorum tabulas obliteraret, quarti paris characteres in ſiniſtrum latus rejeci, ut dextrum latus alioqui pluribus oneratum characteribus, hac ſaltem ſede liberum eſſet, ipſique quinti paris & ſubſequentium parium indices opportuniùs accommodarentur.

V 1.2 Poſterior quarti paris ramus.

X 1.2 Anterior quarti paris ramus in ternas direm-
Y ptus propagines. Y in priori figura indicatur, prima propago, tertii paris propaginē R inſi-
a gnitam admittens a in eadem ſecunda propago in muſculos diſpenſata, tranſverſos ver-
b tebrarum proceſſus occupantes. b ſimiliter in primori tertia propago, quinti paris portionem e notandam, ad ſepti tranſverſi nervi conſtitutionem accedens.

5.1 Quintum par.

c 1.2 Quinti paris poſterior ramus.

d 1.2 Quinti paris anterior ramus, ab ipſius interno latere ramum muſculis cervicem flectentibus exporrigens, qui inter d & characterem 6. eſt conſpicuus.

e 1 Propago anterioris quinti paris rami, maximam conſtituens portionem ſepti tranſverſi nervi.

f 1.2 Anterioris quinti paris rami propago, quæ inter muſculos occultata ad ſummum perreptat humerum.

t.t Characteres illi in ſecunda hoc modo t,t conſpicui hujus propaginis ſoboles notant, muſculis ſcapulam attollentibus oblatas.

g 1.2 Propaginis f notatæ ramus in cutem exporrectus, quæ ſummum integit humerum, & muſculum quo brachium attollitur.

h 1.2 Propaginis f notatæ ramus muſculi, brachium attollentis parti inſertus, quæ à clavicula & ſummo humero, qua is claviculæ articulatur, principium ducit.

i 1.2 Propaginis quam f inſignivimus ramus, brachium attollentis muſculi parti inſertus, quæ à ſcapulæ ſpina exorditur: ſoboles autem rami i notati quæ in brachii cutem exporrigitur, cum brachii nervorum notis π & π in utraque figura indicabitur.

6.1 Sextum par.

k 2 Poſterior ſexti paris ramus.

l.m Sexti paris anterior ramus. m verò ſurculus, quem à ſexto pari verſus n, hoc eſt ſepti nervum, deducitur.

n.n 1.2 Septi tranſverſi nervus ex tribus ſurculis b. e & m conflatus. Quod verò utriuſque lateris nervus & in priori figura & in poſteriori obliquo ductu incedat, hinc fit, quod interſepientes thoracem membranæ propter cordis involucrum quod inibi amplexantur, hac ſede extuberant.

o.o 1 Septi tranſverſi nervi in ſeptum ſeries.

p 2 Sexti paris ramus cavam ſcapulæ ſedem petens, & variis oblatus muſculis.

q 1.2 Anterioris ſexti paris rami cum proximorum parium ramis implexus, portioque brachium accedens.

7 1 Septimum par.

r 2 Poſterior ſeptimi paris ramus, ſimiliter atque alii hujus ſedis rami ſparſus.

ſ 1 Congreſſus ſeptimi paris cum proximis paribus, qui nervos in brachium deducit.

t.t.t 2 Propagines ſunt ſeptimi paris, ſeu potius nervi brachium petentis tertii, ac τ notandi, quæ in hujus ſedis muſculos ſcapulam & brachium moventes accedunt.

8.1 Octavum par ſeu parium dorſalis medullæ in thoracis vertebris repoſitæ primum.

u 2 Poſterior octavi paris ramus.

x 1.2 Octavi paris congreſſus cum ſeptimo pari, à quo in brachium aliqui exporriguntur nervi.

y 1 Octavi paris propago ſecundum ſuperiorem primæ thoracis coſtæ ſedem ad pectoris uſque ſummum prorepens.

α.α 2 Surculi octavi paris, ſeu potius quarti brachium adeuntis nervis, qui in hujus ſedis muſculos diffunduntur.

9.1 Nonum par.

β 2 Poſterior noni paris ramus.

δ 1 Ne γ vicinum ipſi y offenderet, anteriorem noni paris ramum δ inſignivimus, hic quo-

que

que notantes ejus rami propaginem primæ coſtæ exporrectam.

ζ 1 Propaginis δ inſignitæ ſurculi, in muſculos thoraci hic inſtratos protenſi. Verùm hujuſmodi ſurculi in ſubſequentibus paribus exprimentur dilucidius.

10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 1. Paria nervorum à nono pari ad vigeſimum uſque notantur, quibus eadem penè propaginum, & ppriſſimum ad coſtarum intervalla eſt ſeries.

η.η 1 Surculi intercoſtalium nervorum ſexti paris nervorum cerebri ramum augentes, qui ſub tunica coſtas ſuccingente coſtarum radicibus exporrigitur.

θ.θ.θ 1 In dextro prioris figuræ latere rami notantur, ab intercoſtalibus nervis in muſculos varia ſerie excurrentes, qui thoraci inſternuntur. Verùm in ſiniſtro latere paulo expreſſius ejuſmodi ramos inſignivi.

ι.ι Nam ι & ι ramus indicant in elatiorem partem exporrectos muſculi brachium pectori adducentis, cujus fibræ deorſum obliquè, ut

κ.κ & præſentes rami, porriguntur. κ verò & κ rami indicantur in humiliorem ejus muſculi ſedem excurrentes, ac obliquè ſurſum. Porrò λ

λ.λ & λ rami oſtenduntur, obliquè deſcendenti

μ.μ abdominis muſculo exporrecti. μ & μ rami inſinuantur in muſculum propagati, cujus ope brachium verſus dorſi humiliora ducitur. At ejuſmodi varii ſpectatuque jucundiſſimi ramulorum ductus & inflexus ex ipſa potius ſectione, quam hinc ubi omnes delineari nequeunt, obſervandi veniunt.

ν 1 In dextro latere ν ponitur, indicaturum nervi ſobolem papillæ elargitam.

ο.ο 1 Ramuli à decimooctavo pari & decimonono, principium accedentes muſculi femur moventium ſexti.

π.π 1 Primus nervus brachium accedens, qui in externæ brachii ſedis cutem digeritur. Verùm in utraque figura ρ ſecundus brachium ſubingrediens nervus erit, τ tertius, ♦ quartus, * quintus, ♉ ſextus.

ρ 1.2 Secundus brachium petens nervus quem hoc in loco graciliorem expreſſi quam in ſeptima nervorum figura, pars notam.

σ.σ 1 Secundi nervi propagines, quæ capitibus anterioris cubitum flectentium muſculi digeruntur.

τ 1.2 Tertius brachium accedens nervus. Quod verò ſecundus & tertius nervus paulò magis quam natura ſe habent in brachii exteriora delineati ſint, in hoc factum putato, ut nervi invicem in pictura magis quam natura diſtantes, omnia ad amuſſim oculis ſubjiciant.

υ 1 Tertii nervi propago in cutem excidens, inter muſculum pectori brachium adducentem, & eum qui brachium ſurſum ducit.

φ 1 Tertii nervi ramulus capiti oblatus, muſculi cubitum flectentium poſterioris.

χ 1 Tertii nervi propago, in cutem anterioris brachii ſedis diffuſa.

ψ 1 Hic congreſſus tertii nervi portionis cum ſecundo notatur. verùm jam ſæpius obſervavimus tertium nervum à ſecundo augeri, uti in figura etiam ſequenti nervorum ſeptima pinxi.

ω 1 Secundus nervus poſt congreſſum ipſius portionis tum tertio nervo deorſum prorepens.

Γ 1 Secundi nervi ſurculus capiti exporrectus oblongi & radium in pronum ducentis muſculi.

Δ 1 Nervuli ſecundi ramus ſecundum radium ad brachiale uſque properans, ac externam primi pollicis internodij ſedem ſub cute inibi aſcendens, ubi humilius Δ reponitur.

Θ 1 Nervi ſecundi ramus, jam dicto ac Δ inſignito craſſior: qui mox in duas propagines, Λ nimirum & Ξ dividitur.

Λ 1 Rami quem Θ inſignivi elatior propago, ſub cute ſecundùm internum latus repens muſculi oblongi & radium in pronum ducentis.

Ξ 1 Rami Θ inſigniti inferior propago.

Π.Σ 1 Inferioris illius propaginis Ξ notatæ duæ præcipui rami, ſecundum internam cubiti ſedem ad volam uſque frequenter exporrecti, quemadmodum & in dextra delineatum eſt manu.

Φ 1.2 Quartus brachium ſubiens nervus. Hujus nervi propagines etiamſi accuratè in utraque delineatæ ſint figuræ, poſteriori tamen duntaxat characteres adhibiturus ſum, ne prior figura plus ſatis hîc obfuſcetur.

Ψ 2 Quarti nervi propagines muſculis interdum extendentibus diffuſæ.

Ω 2 Quarti nervi ramus in crucem poſterioris brachii & cubiti articuli ſedis exporrectus.

32. 2 Quarti nervi propago cutem accedens humiliori ſedi externi lateris brachii obductam.

33. 2 Quarti nervi ſoboles in exterioris cubiti regionis cutem ad brachiale uſque protenſa.

34. 2 Diviſio quarti nervi, qua jam externo humeri tuberculo inſidet.

35. 2 Elatior dictæ modo diviſionis ramus.

36. 2 Elatioris rami 35 notati, in exteriorem pollicis, indicis & medii ſedem propaginum ſeries.

37. 2 Demiſſior ramus diviſionis 34 indicatæ, qui ulnæ exporrigitur.

38. 2 Propagines commonſtrantur dimiſſioris rami 27 inſigniti, quæ muſculis inſeruntur, ab externo humeri tuberculo initium ducentibus.

39, 40. 41. 2 His notatis propagines notantur demiſſioris illius rami qui ulnæ exporrigitur, quas offert trium muſculorum initiis, ab externa ulnæ regione ſecundum ipſius longitudinem pronatis.

41. 2 Rami illius ulnæ exporrecti, ac 37 inſigniti finis, ac ſurculi, quos articulo brachialis cum cubito præbet.

* 1.2 Quintus brachium ingrediens nervus.

43. 1 Tertii & quinti brachium accedentium nervorum ſeries, in muſculos internam cubiti ſedem occupantes.

44. 1 Tertii nervi ramus radio exporrectus, ac poſtmodum in internam ſedem pollicis, indicis & medii digeſtus.

45. 1 Quinti nervi ramus ulnæ attenſus, & propagines derivans internæ ſedi minimi digiti, & annularis, & medii. G 6 46. 1 Rami

46. 1 Rami illius qui ulnæ attenditur, ac 45 inſignitur, propago externæ ſedi minimi digiti, & annularis, & medii oblata.

ε 1.2 Sextus in brachium pertinens nervus.

47. 1 Sexti nervi finis, non procul à brachialis cum cubito connexu deſinens.

48 48. 1 Surculi paſſim à ſexto nervo in cutem, cui is exporrigitur, excurrentes.

20,21,22,23,24. 1 Quinque paria nervorum è lumborum vertebris egredientium.

49,49. 1 A vigeſimo pari principium ducens ramus, cum ſeminali arteria ad teſtem exporrectus.

50,51. 1 Series nervorum per abdominis muſculos.

51. 1 Rami à nervis qui abdominis muſculis offeruntur, in muſculum excurrentes, quo brachium verſus dorſi humiliora ducitur.

52,52. 2 Poſteriores rami nervorum è lumborum vertebris procedentium. Porrò ramuli qui in priori figura hos characteres 20,21,22. ſpectant, illi ſunt qui ramum augent ſexti paris nervorum cerebri coſtarum radicibus exporrectum, ac etiam ramuli ſunt digeſti in principium ſexti femur moventium muſculi. Ramuli autem 23 & 24 ſpectantes, illi ſunt qui muſculis hanc dorſi partem flectentibus offeruntur.

25,26,27,28,29,30. 1 Sex ſacri oſſis nervorum paria. Ramuli illi qui numero proximi ſunt, illi cenſentur, qui veſicæ & uteri quoque cervicibus implicantur, anique muſculos pariter accedunt.

53. 1 Primi paris oſſis ſacri, ſeu vigeſimiquinti paris propago, internę ilium oſſis ſedi, ipſiſque adeò abdominis muſculis hinc ab ilium oſſe prodeuntibus exporrecta.

54. 2 Vigeſimiquinti paris propago, gibbum oſſis ilium accedens, & muſculis inibi cluniumque cuti ramos offerens. Huc & à ſubſequentibus paribus ramuli pertinent.

55. 2 Ramus eſt propaginis 54 inſignitæ, qui hîc muſculis offertur.

56. 1,2 Dorſalis medullæ terminus abſque conjuge, indiviſuſque procidens.

57. 1 Primus femur ſubiens nervus.

58. 1 Primi femoris curiſve nervi ramus cutem accedens.

59. 1 Primi cruris nervi portio muſculis implicita.

60. 1 Secundus in crus prorepens nervus.

61. 1 Secundi cruris nervi ramus, ſecundum internam femoris & tibiæ ſedem ad ſummum uſque pedem ſub cute prorepens.

62. 1 Rami 61 inſigniti in pedis ſummum diſtributio.

63. 1 Rami 61 inſigniti, notatu dignæ ſoboles cuti anteriorem genu ſedem ambienti digeſtæ.

64. 1 Secundi crus petentis nervi portio, femoris profundiora ſubintrans.

65. 1 Portionis illius quam 64 notavimus ramus facilè primarius, ac quinto femur moventi inſertus muſculo.

66. 1 Tertius in femur pertinens nervus.

67. 1 Tertii crus petentis nervi ſoboles, in muſculos digeſtæ, pubis oſſis foramen occupantes.

68. 1 Tertii femoris nervi ramus in cutem exporrectus.

69. 1 Tertii femoris nervi portio in alto permanens, & muſculis implicita.

70. 1 Præcipua modò dictæ portionis ſoboles muſculo diſtributa tibiam moventium ſecundò.

71. 1,2 Quartus; idemque craſſiſſimus in femur procedentium nervus.

72. 1,2 Quarti nervi propago in poſterioris femoris ſedis cutem magna ex parte diffuſa.

73. 1 Quarti nervi ſoboles in muſculorum capita depromptæ; quorum origo à coxendicis oſſis appendice pendet.

74. 1 Quarti nervi ramus, primum quarti tibiam moventis muſculi portioni à femoris oſſe principium ducenti oblatus, ac mox in cutem excurrens, quæ inferiori ſedi obducitur, poſterioris regionis femoris & genu articuli.

75. 1 Rami quarti crus petentis nervi, qui capitibus offeruntur muſculorum, ab inferioribus femoris capitibus principium ducentium.

76. 1 Quarti nervi in duos craſſitie impares ramos diviſio, quam inter humiliora femoris molitur capita.

77. 1 Gracilior ac exterior dictæ modò diviſionis truncus.

78,78. 1 Exterioris trunci propago, cutem ſubiens externæ tibiæ ſedi obductam.

79. 1 Exterioris trunci propago cuti ſubtenſa, anteriorem tibiæ ſedem ambienti.

80. 1 Interior craſſiorque truncus magnæ quarti nervi diviſionis.

81,81. 1 Interioris trunci propago cuti tibiam poſterius integenti ſubſtrata.

82. 1 Propago exterioris trunci, interiori trunco commixta.

83. 1 Interioris trunci in pedis humiliori ſede diſtributio.

84. 1 Portio rami 79 notati, pedis ſuperiora accedens.

85. 1 Portio interioris trunci, quæ cuti exporrigitur anteriori ſedi articuli obductæ, quo talus tibiæ articulatur.

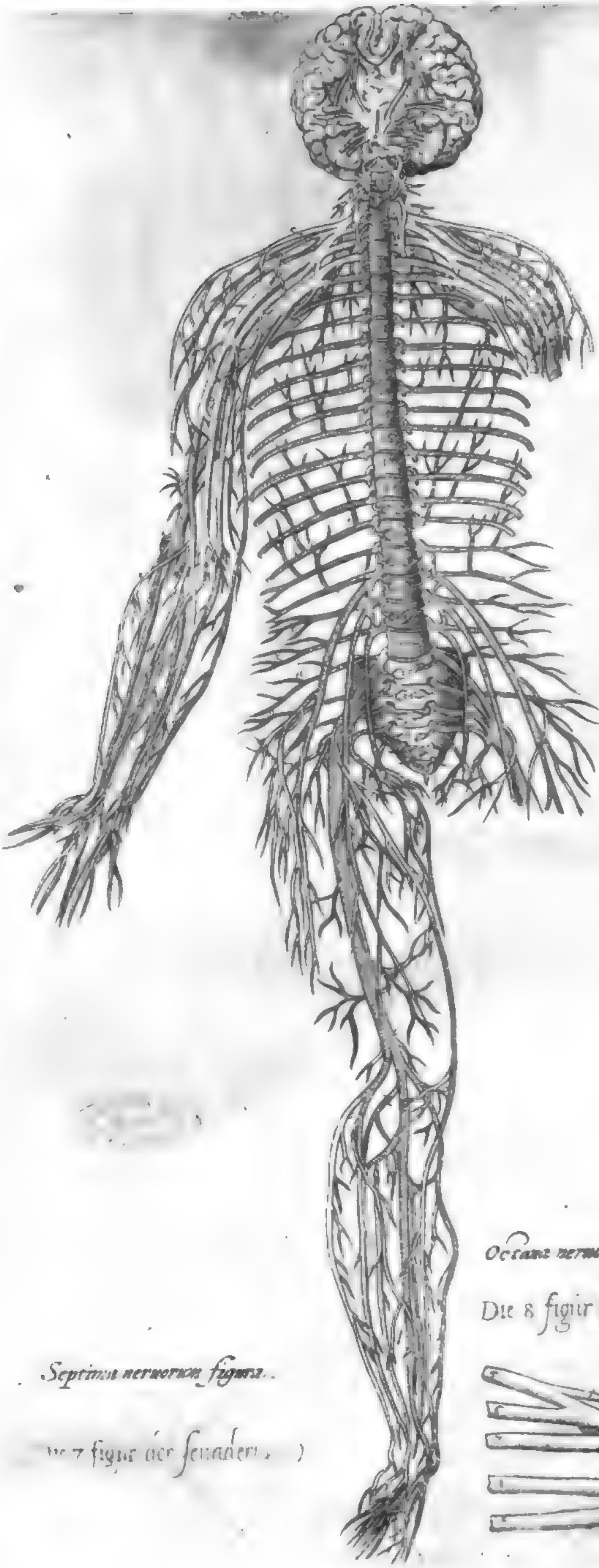
86. 1 Interioris trunci ramus, pedis ſuperiora accedens, ſed interim in alto latitans.

SEPTIMÆ NERVORVM FIGVRÆ DELINEATIO, QVÆ SEPTEM PARIUM nervorum qui à cerebro & dorſalis medullæ initio pronaſcuntur, ortus proponit, & diſtributionem ſeriemque omnium quæ à dorſali medulla in dorſo complexa originem ducunt, pulcherrimè refert, uti hujus figuræ characterum Index docebit.

Præſenti figura cerebrum una cum cerebello cerebrique exortibus eum in modum delineavimus, quaſi à calvaria enudatum in ipſius baſi ita conſpiceretur, ut appareret ſi quis erectus caput in poſteriora quam maximè flecteret, ſurſum retrorſumque oculos acturus. ut verò characterum Index huic chartæ pulchre adhiberi poſſet, figuram ac ſi altero careret brachio ac crure delineavimus, præcipuè quum eadem utrinque ſit ratio.

A,B,C. Cerebri

Digitized by Google

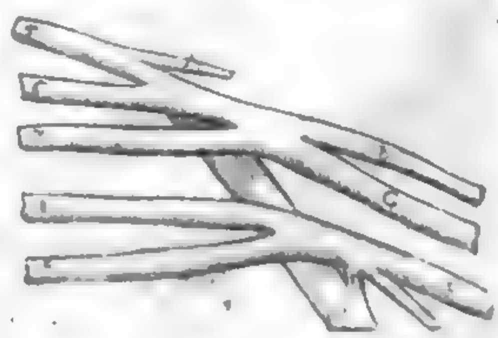

Septima neruorum figura.

Die 7 figur der ſenadern.

Octaua neruorum figura.

Die 8 figur der ſehnadern.

Digitized by Google

A,B,C Cerebri ex altero latere baſis notatur, ac A indicat partem ipſius ad narium ſummum prominulam nonnulliſq; mammillarem proceſſum nuncupatam. B verò cerebri partem inſinuat, àmplum calvariæ ſinum ſubeuntem, qui ad latus ſinus conſiſtit, quo glans cerebri pituitam excipiens reponitur. C autem maximè poſticam cerebri ſedem notat.

D,D Cerebellum.

E Dexter cerebri proceſſus, organo olfactus ſubminiſtrans.

F Nervi viſorii dextri ortus.

G Nervorum viſorium coitus.

H Tunica, in quam viſorius nervus exolvitur, degeneratve.

I Secundum nervorum cerebri par.

K,K Minor radix tertii paris.

L Craſſior radix tertii paris.

M Quartum par.

N Quinti paris gracilior radix.

O Quinti paris inſignior radix.

P Membrana, in quam quintum par in auditus organo præcipuè exolvitur.

Q,R Majoris quinti paris radicis propagines, quorum hæc per cæcum elabitur foramen, illa verò pat aliud ſibi proprium.

S Sextum nervorum par.

T Septimum nervorum cerebri par. atque horum nervorum progreſſus hic non delineari potuere, uti elegantiſſimè proponuntur ſecunda nervorum figura.

V Dorſalis medullæ ex cerebri baſis medio initium.

O Dorſalis medullæ ſedes qua calvariam egreditur.

&c. Numeri characteres ſeptem cervicis, duodecim thoracis, quinque lumborum, & ſex ſacri oſſis indicant vertebras, atque adeò triginta nervorum à dorſali medulla proſilientium paria, quorum ſeriem quam potui accuratiſſimè & ſimpliciſſimè in hac tabella meo marte delineata expreſſi. Verùm quia hic locus exiguam characterum declarationem admittit, non omnes nervorum ſoboles literis inſigniturus ſum.

P Septi tranſverſi dexter nervus, quem citra aliam characterum operam ex quarti, quinti & ſexti parium propaginibus efformari conſpicis, promptum enim eſt delineationem intelligere, ſi prius deſcripta nervorum ſeries hic picturæ accommodetur.

Q Nervus à quinto pari cuti ſummum humerum inveſtienti, & dein muſculo brachium mouenti præcipuè diſtributus.

R Primus brachii nervus, ipſiuſque propagines hic in cutem excurrentes.

S Secundus brachii nervus, ipſiuſque in anteriorem cubitum flectentium muſculum ſoboles.

T Tertii brachii nervus, ipſiuſque propago cuti anteriori brachii ſedem induenti oblata.

V Tertii nervi propago ad poſteriorem muſculum cubitum flectentium.

X Secundi nervi portio tertium accedens.

Y Ramus ſecundi caput adiens longioris radium in pronum moventis muſculi.

Z Secundi diſtributio in duos impares ramos.

a Minor ramus ſecundum radium cuti ad pollicem uſque exporrectus.

b Craſſior ramus mox in duas propagines diviſus, quarum ſeries in conſpicuo eſt.

c Tertii nervi ſoboles in muſculos internam cubiti ſedem occupantes digeſtæ.

d Tertii ramus radio exporrectus, ac dein pollici & indici & medio ſurculos offerens.

e,e Quartus brachii nervus. atque inferiùs e ramos notat muſculis cubitum extendentibus depromptos.

f Quarti ramus internam brachii cutē adiens.

g Quarti ramus externam & poſteriorem brachii accedens cutem.

h,h Quarti ramus cuti externæ cubiti digeſtus.

i Quarti præcipua diſtributio ad ingreſſum cubiti.

k,k Quarti ramus radio exporrectus, & externæ ſedi pollicis indicis, & medii ſoboles offerens.

l Quarti. ramus ulnæ exporrectus, & muſculis ab externa ipſius ſede initium ducentibus ramulos exhibens, ac ante brachiale ceſſans.

m Quintus brachii nervus.

n Quinti nervi ſeries in muſculos ab interno brachii oſſis tubere pronatos.

o,o Quinti nervi ramus ulnæ exporrectus, & internæ ſedi parvi digiti & anularis, aliquando & medii ramuſculos diſpergens.

p Dicti modò rami ſoboles in externam manus ſedem reflexæ, ac externæ parvi digiti ſedi & annularis & medii ſurculos diſpenſans.

q,q Sextus brachii nervus, ipſiuſque ſub cute tantum ducta ſeries. Quis verò brachii nervorum ſit exortus, principiorumque plexus, abſque notis promptè dignoſcitur.

r,r,r Nervi ſunt intercoſtales, illic præciſi, quà cum coſtis antrorſum reflectuntur.

ſ,ſ Rami in poſteriora deducti, hic etiam nudique obvii.

t,t Hujuſmodi ſerie nervi muſculos adeunt thoracis oſſibus inſtratos.

u,u Propagines indicantur, ſexti paris nervorum cerebri ramum coſtarum radicibus exporrectum augentes.

x,x Propagines nervorum ex lumborum vertebris exiligentium, quæ abdominis & hujus ſedis muſculis & cuti diſpenſantur.

y Nervulus teſtem frequenter petens, hîcque reſectus.

z Propagines ſextum femur moventium adeuntes muſculum.

& Primus femur petens nervus.

α Primi nervi propago cuti oblata.

β Primi nervi propago altius inter muſculos abſumpta.

γ Secundus femur petens nervus.

δ,δ Secundi nervi ſoboles per internam femoris & tibiæ ſedem ad pedis uſque ſuperiora ſub cute excurrens.

ε Secundi nervi propago muſculis anteriorem femoris ſedem occupantibus deprompta.

ζ Tertius femoris nervus.
η Tertii propago, internam femoris cutem implicans.
θ Tertii propago muſculos adiens.
ι.ι Quartus femoris nervus, cujus exortus æquè atque trium ſuperiorum eſt conſpicuus.
κ.κ Series anteriorum propaginum inferiorum parium é ſacro oſſe prodeuntium.
λ Dorſalis medullæ extremum.
μ Quarti femur petentis nervi propagines ad capita muſculorum à coxendicis oſſis appendice prodeuntium ſparſæ.
ν Quarti nervi ſoboles in poſteriorem femoris cutem ad medium uſque longitudinis femòris excurrens.
ξ Propago præcipuè in quartum tibiam moventium muſculum, ac dein in reliquam poſteriorem femoris cutem juxta genu digeſta.
ο Soboles in muſculos ab inferioribus femoris capitibus pronatos.
ϖ.ϱ Quarti nervi in duos truncos diſtributio. ac ϖ quidem minorem, ϱ verò inſigniorem notat.
σ Minoris trunci propago, externæ tibiæ cuti ad parvi digiti uſque extremum diffuſa.
τ Propago fibulæ inter muſculos exporrecta.
υ Ramulus anteriorem tibiæ cutem implicans.
φ.φ Grandioris trunci ramus internæ cuti tibiæ ad pollicem uſque digeſtus.
χ Grandioris trunci ramus, poſteriori tibiæ ſeu ſuræ cuti exporrectus.
ψ Grandioris trunci ramus, ligamentum penetrans fibulam tibiæ qua hæc oſſa invicem dehiſcunt committens, ac dein ad digitorum uſque ſuperiora excurrens.
ω Præcipua grandioris trunci portio, inter tibiæ os & calcem pedis inferiora petens, ſinguliſq; digitis ſurculos offerens.

OCTAVÆ NERVORVM FIGVRÆ IN univerſam manum ſeries Index.

PRÆSENTI figura plexum qui ſupra primam thoracis coſtam anteriori in facie conſiſtit (inquit Veſalius) nudum exprimere ita conatus ſum, quemadmodum in poſtrema Anatome is mihi Patavii occurrit. Vt verò delineatio eſſet conſpectior, omnes ramos à quinto, ſexto, ſeptimo, octavo & nono paribus alio quam in brachium deductos, reſectos finxi, quemadmodum etiam à cadavere ex quo hanc tabellam deſumpſi, eos abſecueram. Non eſt tamen, cur quis in omnibus hominibus hujuſmodi prorſus plexum ſe obſervaturum arbitretur, quum is mihi admodum varius inter ſecandum occurrerit. Characteres autem quibus hæc figura inſignitur, ita ſe habent.

5,6,7 Radices ſunt parium nervos conſtituentium, qui brachium ſubeunt, illic reſectæ, qua à vertebris jam procidere.
8,9 Nervi verò brachii illic ſunt abtruncati, ubi jam in brachium prolabuntur.
A Portio eſt quinti paris, à qua tandem nervus deducitur, qui brachium ſubeuntium primus numeratur.
B Secundus nervus.
C Tertius nervus.
D Quartus nervus, qui hic ex poſteriori ſede prodit congreſſus quinti paris & ſexti, portionemque aſſumit ex poſteriori ſede congreſſus ſeptimi paris, ac deinde ſub octavi paris nonique congreſſus prorepens, etiam ramum E inſignitum ab illo progreſſu ita atque hic expreſſimus aſſumit. A quibus verò commixtionibus congreſſibuſve reliqui nervi prodeant, etiam abſque characterum opera notum eſt, modo illis qua brachium petunt, unum adhibeam characterem.
F Quintus brachium petens nervus.
G Sextus brachium petens nervus.
Verum ut hunc plexum adhuc accuratius obſerves, non pigeat ſeptimam nervorum figuram intueri.

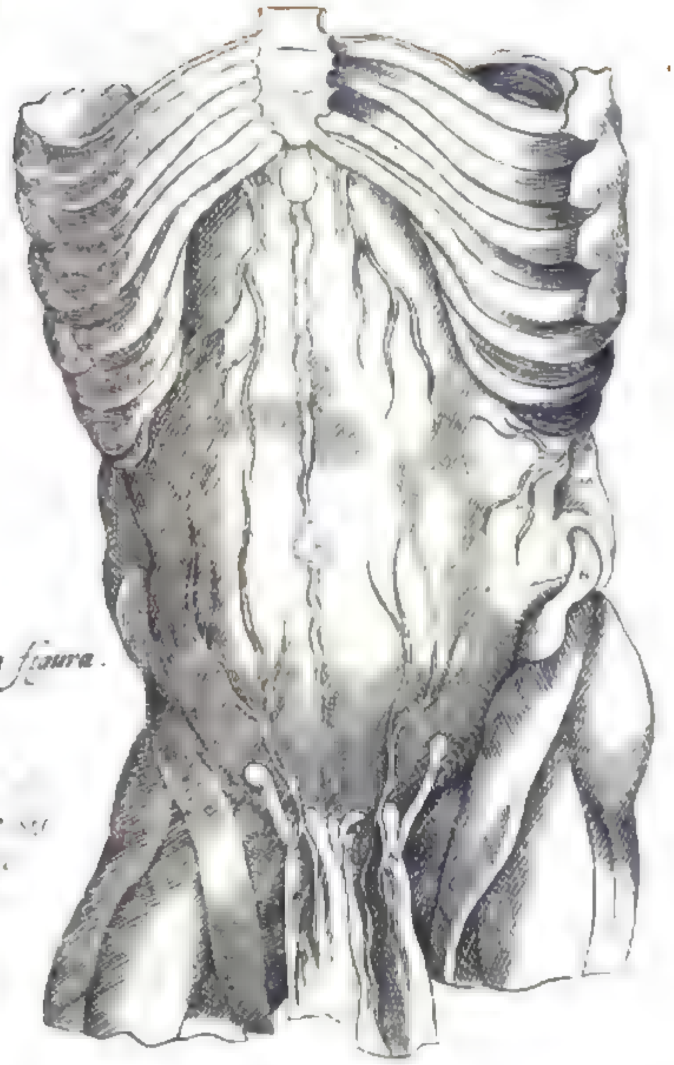
DE ORGANIS NVTRITIONI (QVÆ CIBO POTVQVE FIT) DEDICATIS: AC DEINDE PROPTER PARTIUM CONNEXVM AC VICINIAM, DE INSTRVMENTIS GENERATIONI famulantibus.

PRIMÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE CHARACTERVM INDEX.

IN prima figura tanta humani corporis portio delineatur, quanta ad peritonæi ſedes oſtendendas ſufficit: exprimitur itaque hac figura anterior peritonæi ſedes, ſectionis ſerie ab octo abdominis muſculis libera, nullaque ex parte diſſecta.

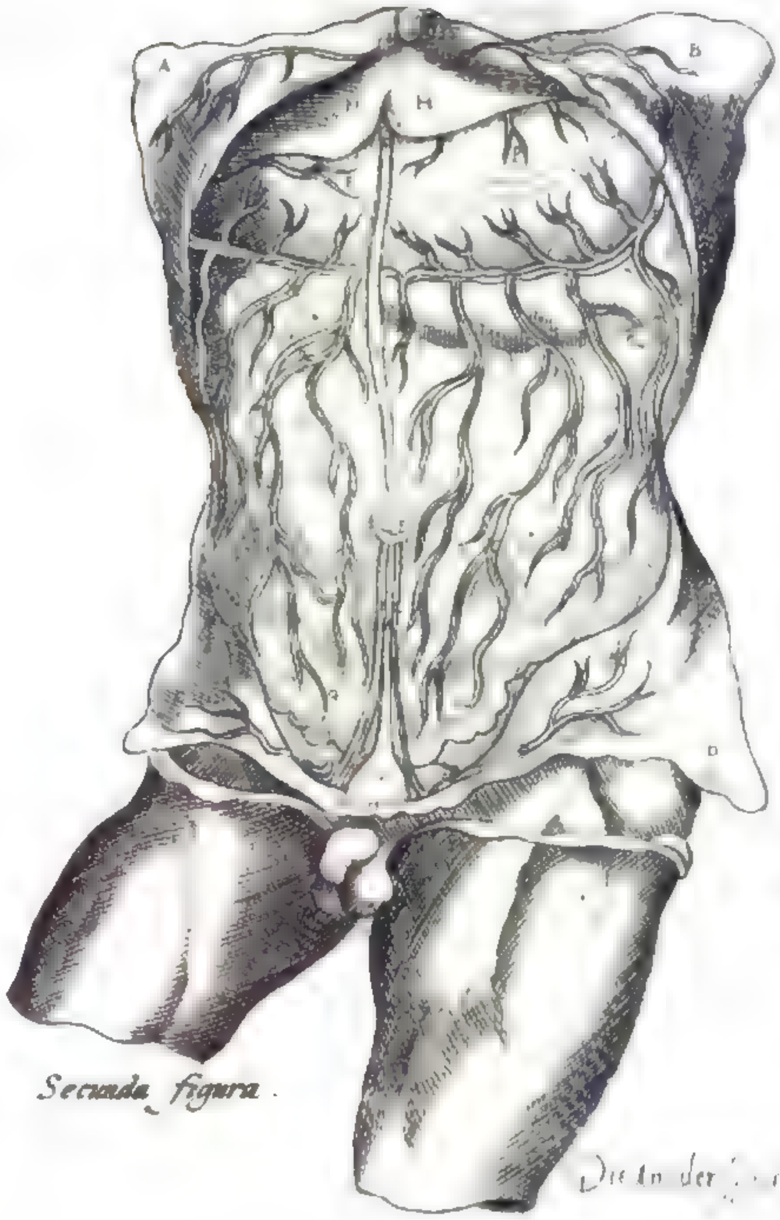
A,A,B,C,D His characteribus peritonæum inſignitur, quodammodoque hac figura terminatur.
E,E Linea à mucronata pectoris oſſis cartilagine ad pubis uſque oſſium commiſſuram procedens, cui obliquè deſcendentium & aſcendentium, & tranſverſim procedentium abdominis muſculorum nervoſæ tenuitates pertinaciſſimè connaſcuntur.
F Vmbilicus, quem inter diſſecandum etiam ademptis abdominis muſculis, gratia opportunæ umbilici vaſorum demonſtrationis, reſervare ſolemus.
G Seminaria ſiniſtri lateris vaſa ſuis membranis, quas à peritonæo mutuantur, adhuc obvoluta.
H Seminaria dextri lateris vaſa.
I Vena ac arteria quæ potiſſimum inferiori ſedi rectorum abdominis muſculorum exporriguntur,

Digitized by Google

Prima figura.

Die eerste figu

Secunda figura.

Die ander figu

Tertia figura.

Die derde fig.

Quarta figura.

Die vierde figu

Digitized by Google

guntur, quorum & hic quoque propendet portio.

K Vena & arteria, quæ ſub oſſe pectoris exporrectæ, in anteriorem abdominis ſedem prolabuntur, præcipuè rectis abdominis oblatæ muſculis, ac ſuperiorem abdominis ſedem univerſam quoque implicantes: quemadmodum illæ quas I inſignivimus, humiliorem & pubis oſſibus viciniorem implicant.

L Venarum ſoboles in peritonæi latera excurrentium, ac ab illis venis deductarum; quæ aut à conjuge carente vena, aut geniculatim à cava pronaſcuntur, qua ipſius caudex lumborum vertebris colligatur.

M Tranſverſi abdominis muſculi portio à peritonæo divulſa retrorſumque flexa.

N Ilium oſſis ſedes hic nuda conſpicitur, cui obliqui tranſverſique abdominis committuntur muſculi. Verùm quum præſenti figura, uti etiam ſubſequentibus omnibus, ea duntaxat organa explicare viſum ſit, quæ hoc pertractabuntur tractatu non eſt quod illas quoque indicem partes, quæ figuris ob hoc adduntur, ut deſcribendæ partis ſedes in conſpectu promptior eſſet: cujuſmodi in hac figura eſt, thoracis inferior ſedes abdominis muſculis libera, & femorum initia cute duntaxat denudata quum vel prius in præcedentibus vel poſtea in ſequentibus tractatibus ea omnia plenius perſequetur.

SECVNDÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE CHARACTERVM INDEX.

Secunda figura primam ſectionis ſeriem ſubſequitur. hic namque peritonæum recta linea à pectoris oſſis mucronata cartilagine ad pubis uſque os ita diviſum eſt, ut umbilici vaſorum nullum vitiaverim: dein tranſverſa ſectione à ſiniſtro ilio ad dextrum ducta; quatuor peritonæi anguli ab interiori corporis ſede in poſteriora reflexi conſpiciuntur. Præterea umbilici quoque una pars cum ipſius vaſis, quæ peritonæo prius connectebantur, oculis ſubjacet. Adhæc præſens figura jecoris portionem, & ventriculi ſedem, ac omenti inteſtinis obducti ſitum indicat, quem omentum obtinet, quum manibus ipſum verſus pubis os inter diſſecandum trahitur, ſi quando ſurſum verſus ſiniſtrum latus (uti plerumque accidit, ac ſequenti figura occurret) retractum adinvenitur.

A,B,C,D Quatuor peritonæi partes diſſectæ, atque in poſteriora reflexæ, adeò ut interna anteriora peritonæi ſedis regio hic ex ſectionis ſerie in conſpectum venerit.

E Vmbilicus à peritonæo liberatus.

F Vena ab umbilico in jecur porrecta.

G Venæ umbilici in jecoris rimam ingreſſus.

H,H Portio jecoris ex gibba ipſius ſede apparens.

I Præcipuum ligamentum jecur ſepto tranſverſo connectentium, quod verſus dextrum latus mucronatæ cartilaginis conſiſtit. Scutum enim id ad ſiniſtrum I latus conſpicuum, mucronata eſt pectoris oſſis cartilago.

K Dextra arteria ab umbilico ſecundum dextrum veſicæ fundi latus ad magnam prorepens arteriam.

L Siniſtri lateris arteria ab umbilico ſecundum veſicæ ſiniſtram ſedem, ad magnam exporrecta arteriam.

M Meatus, quo à veſicæ fundo fœtus urina in ſecundam fœtum involventem tunicam expurgatur.

N Veſicæ fundus.

O Peritonæi ad veſicæ fundum nexus.

P Ventriculi anterior pars, quæ neque jecore, neque omento obtegitur. Hæc ſedes ob hoc amplior apparet, quod ventriculus quem hic depinximus impensè inflatus fuerat: quemadmodum & hujus cadaveris veſica paulo quoque elatiùs ſolito, ſupra pubis oſſa elatiori ſua parte efferebatur.

Q,Q,Q,Q Omentum.

R Vena & arteria ſimul cum nervo dextræ ſedi inferioris partis ventriculi exporrectæ.

S Siniſtri lateris vaſa, quæ ſiniſtram fundi ventriculi ſedem amplexantur.

T Hac ſede dextri lateris vaſa ſiniſtris committuntur, ac proinde etiam R, T & S ſuturam indicant, cujus Ariſtoteles tertio Hiſtoriæ de animalibus libro, ut & quarto de animalium partibus meminit, quum à medio ventre omentum oriri dependereque aſſerit.

X,X Venarum arteriarumque propagines ſuperiori omenti membranæ exporrectæ, adipeque cinctæ.

TERTIÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE CHARACTERVM INDEX.

Tertia figura ſecundam adminiſtrationis ordine ſubſequitur, ac humiliorem omenti membranam à ſuperiori divulſam laceratamque gerit, ac ſuperior quidem ſuper thoracis anteriora & ventriculum quoque extenſa eſt. Dein ventriculus etiam vi ſurſum ad pectus ex ſua ſede tractus viſitur, ut humilioris omenti membranæ natura in conſpectum perropportunè veniret: quam eouſque inteſtinis adhuc obductam cernis; quouſque omentum ſubinde ſurſum ſiniſtrorſumque collectum diſſecantibus occurrit. Præterea in præſenti figura inteſtinorum ſitus inturbatus jacet, uti & lien quoque, cujus pars hic etiam oculis ſubjicitur.

K,L,M,N & O Eadem hic atque in ſecunda figura notantur. nam K indicat umbilici arteriam dextram, L verò ſiniſtram. M meatum, quo fœtus urina in ſecundum ipſius involucrum excernitur, quique hic, ut & arteriæ, abtruncatus conſpicitur. Cæterùm N veſicam notat: O autem peritonæi cum anteriori veſicę ſede connexum. Atque in hac figura peritonæi angulos, qui ſecunda figura A, B, C & D inſigniti erant, reſecuimus.

a,a Superioris membranæ omenti, quam & alam ſuperiorem nonnulli appellant, poſterior ſedes, qua inferiorem membranam integro adhuc omento ſpectat.

b,b Extuberans hæc ſedes ventriculus eſt, ſuperiori membrana omenti tectus.

c,c Omenti humilior membrana, quæ nonnullis humilior ala nuncupatur. Cæterùm extuberans par, cui duo ſuperiora c & c inſcribuntur, colum eſt inteſtinum, qua ventriculi exporrigitur fundo, ac inferiori membrana omenti, vice meſenterii utitur.

d Hic lien & ſi omento obducitur, protuberans ſeſe oſtendit, ad quod etiam pellucida omenti juvat ſubſtantia.

Inferior omenti membrana hîc modo qua ventriculo ſubjicitur, quam pluribus notanda erat characteribus: verum quo minus illam characterum copia obliterarem, eos in ſubſequenti figura ponendos duxi, præcipuè quum levi opera lector eoſdem characteres utriſque figuris inibi adhibitos fingere poſſit, ubi ambæ idem exprimunt.

QVARTÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE CHARACTERVM INDEX.

Quarta figura omentum ſuis quibus adnaſcitur, aut potius à quibus initium ducit, membris liberum, & nulla interim parte divulſum delineatur, integraque ipſius conſtructio & præcipuè venarum, arteriarum & nervorum per ipſum ſeries, & glanduloſa corpora ipſi innata commonſtrantur. Quam concinne verò omentum ſacculo, aut peræ, aut minoribus piſcatorum retibus aſſimuletur, hac quoque figura diſcitur.

e,e Omenti circulus, ſeu orificium, quo initium ducit.

f,f,f Omenti ſuperioris membranæ anterior facies.

g,g Inferioris omenti membranæ anterior facies. at hæc non integra ut ſuperioris membranæ anterior facies hîc conſpicitur, quum inferioris membranæ ſedes tantum in conſpectu ſit, quæ ventriculo ſubſternitur atque ad colon uſque inteſtinum, qua id ventriculo exporrigitur, pertinet. Reliqua enim inferioris membranæ pars ſuperiori membrana occulitur.

h,i,k Tribus his characteribus ad ſiniſtrum latus inferioris membranæ omenti poſitis, omenti conſtructio inſignitur. Nam h omenti partem notat membraneam, venis arteriiſque & adipe quoque carentem, i verò vaſa indicat, k autem adeps vaſis attenſus adnatuſve exprimitur. Atque ut hos characteres hac omenti parte repoſui, ita etiam quavis ipſius ſede eas potuiſſe collocari, nemo ambigit.

l Venæ portæ caudex quà ex jecore prodiens inferiori membrana omenti continetur ac ſuffulcitur.

m Arteria jecoris cavum & bilis veſiculam petens, nervoque concomitata qui à dextri lateris ſexti, nervorum cerebri paris nervi ramo, dextri lateris coſtarum radicibus exporrecto depromitur, ac jecoris cavum biliſque veſiculam adit.

n Principium venæ inferioris ventriculi orificii poſteriorem ſedem potiſſimum accedentis & arteriam habentis conjugem.

o,o Arteria & vena & nervus, ſecundum ſuperioris omenti membranæ principium, dextræ fundi ventriculi ſedi exporrecti.

p,p Illorum vaſorum quæ dextræ fundi ventriculi ſedi exporriguntur ſurculi, corpus ventriculi implicantes.

q,q Dictorum jam vaſorum quæ fundi ventriculi dextræ ſedi exporriguntur propagines, in ſuperiorem omenti membranam ſparſæ.

r Vena arteriaque duodeno inteſtino & jejuni inteſtini principio exporrectæ, nervulumque ſocium frequenter admittentes.

ſ Portæ venæ in duos truncos bipartitio. quòd vero venas r & o indicatas hic clarius quam in nuda portæ venæ figura tertii tractat delineaverimus, in hoc factum putato, quod earum venarum ortus in hunc modum ſubinde variet.

t Dexter ſeu grandior venæ portæ truncus, in meſenterium adeoque inteſtina excurrens.

u Vena in poſteriorem ventriculi ſedem citra arteriæ conſortium excurrens.

x Vena cum arteria & nervo in dextram inferioris membranæ omenti ſedem ſparſa. ac colon quoque inteſtinum hac parte accedens.

y Vena ſimul cum arteria in ventriculi poſteriora excurrens, & tandem coronæ ritu ſuperius ventriculi orificium amplectens, verùm hujus venæ arteriæque tanta duntaxat delineatur portio, quanta inferiori membrana omenti ſuſtinetur.

α Hic nonnihil grandior meſenterii arteria ſe offert, etiamſi minimo intervallo inferiori membrana omenti ſuffulciatur.

β Truncus eſt arteriæ, qui inferiori omenti membranæ intertextus, ventriculo, jecori, bilis veſiculæ, colo qua id ventriculo exporrigitur, ac dein lieni ramos depromit, nervoſque has partes adeuntes comitatur.

γ Vena ſimul cum arteria & nervo mediam potiſſimum ſedem ſubiens inferioris membranę omenti, & ramos quoque offerens colo inteſtino quà ad ventriculi prorepit fundum.

δ Vena conjugis arteriæ expers, quæ ſiniſtræ ſedi inferioris omenti membranæ pauculas ſoboles, ut & ipſa gracilis eſt, diffundit.

ε Venarum, arteriarum & nervorum in lienem ſeries.

ζ Vena pariter cum arteria nervoque ventriculi fundi ſiniſtræ ſedi exporrecta.

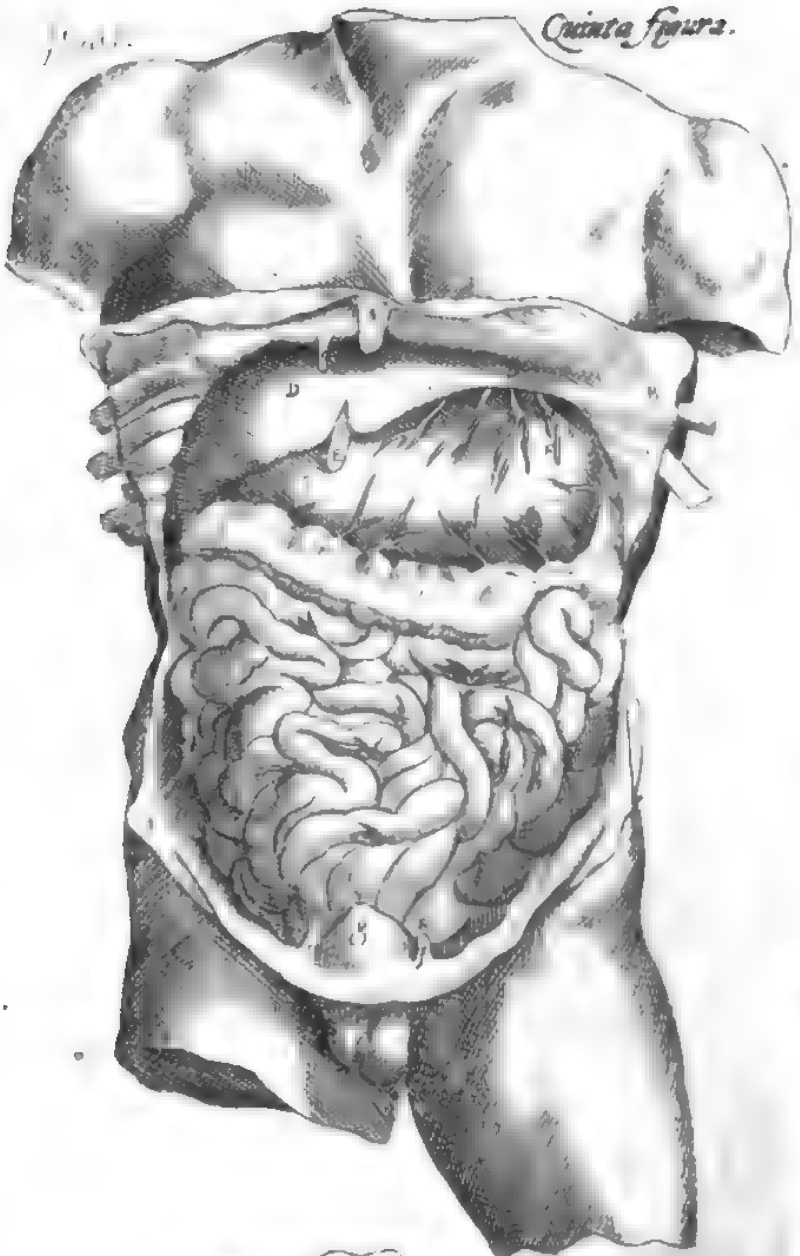
η, η Glanduloſum corpus inferiori membranæ omenti innatum, quod vulgo vocant, Briſavolo, dulcem morſum ſeu bolum. Buccam ſaporitam, Rodol.

θ Glanduloſi corporis portio, quod duodeno inteſtino ſubnaſcitur.

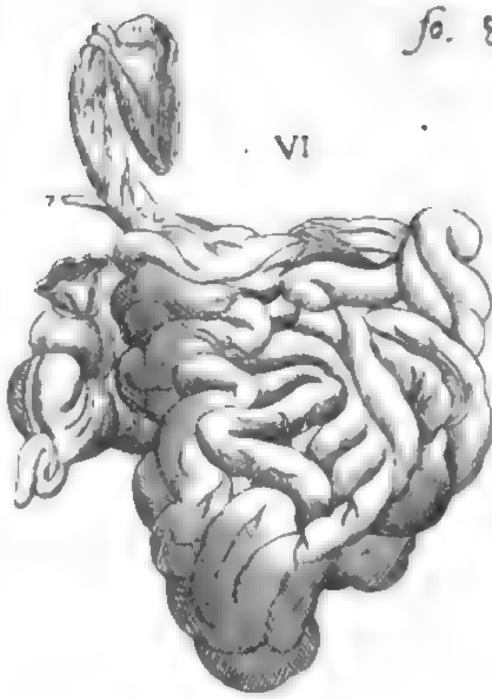
In quinta figura ſectionis ſerie tertiam ſubſequente, jecur, ventriculus, & inteſtina, proprias ſervant ſedes, omento interim qua à ventriculo enaſcebatur, coloque inteſtino continuum erat, prorſus reſecto, ne fortè id relictum alicujus organi ſedem obliteraret.

Præterea,

Digitized by Google

VI

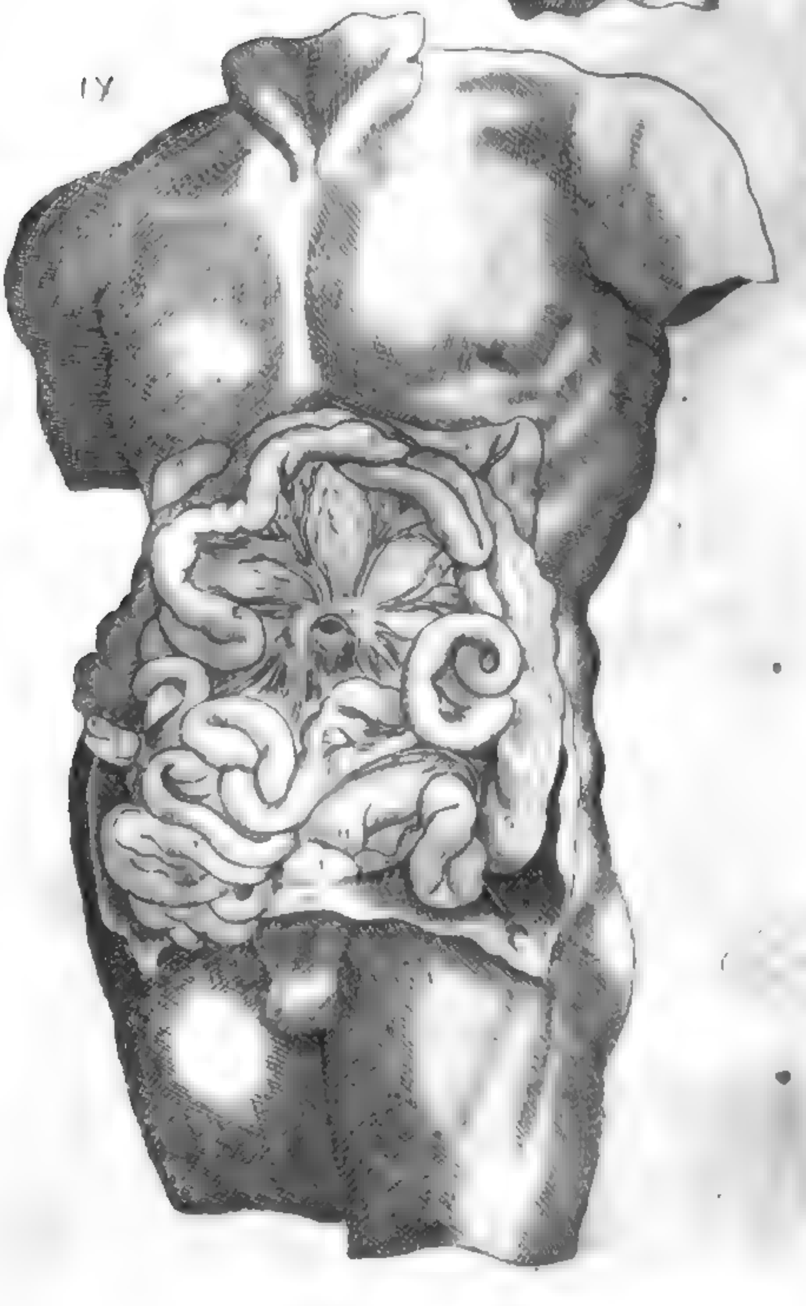
VII

VIII

IX

X

Digitized by Google

Pręterea, ut ſingula opportunius oculis ſubjicerentur, coſtarum aliquot fines (uti inter pingendum factum eſt) effregimus, ipſas una cum peritonęo ſeptoque tranſverſo illis conato in poſteriora reflectentes. Veſica autem hic reſpondet tertię ac ſecundę figurarum veſicę. Cęterum qua pręſentis figurę (quę ordine quinta eſt) characteres magna ex parte cum duabus ſuccedentibus ſexta,videlicet & ſeptima, communes ſunt,non abs re erit ante illius indicum explicationem, quid his deſignetur,ſermoni adjicere.

Sexta igitur figura tenuium inteſtinorum ductum duntaxat delineavimus, aliqua etiam ventriculi & coli inteſtini ſimul cum cęco aſſervata portione, ut facilè pręſens figura jam ſubſequenti ſeptimę adaptetur. Quod autem coli inteſtini initium paulo magis quam par ſit, ab ipſis tenuibus inteſtinis abductum videatur, in hoc factum arbitratur, ut ſola gracilia in conſpectum accuratè venirent. potiſſimum quum coli inteſtini circum tenuia ſitum ingreſſumque quinta figura pulchrè proponat.

Septima figura cęci inteſtini & coli & recti imago ductuſque commonſtratur, una cum ilei inteſtini extremo, & muſculis recto inteſtino propriis.

CHARACTERVM QVINTÆ, SEXTÆ ET SEPTIMÆ FIGVRARVM INDEX.

Subſequens modo characterum Index quintę, ſextę & ſeptimę figuris communis eſt. ſi quis vero interim character harum alicui peculiaris ſit,illum pro figurę numero aut 5, aut 6, aut 7 inſigniturus ſum: characteres autem, quibus hujuſmodi nulla ſubjungetur notula, tribus figuris communes cenſebis.

A 5 Mucronata pectoris oſſis cartilago.

B,B 5 Peritonęum una cum diſruptis coſtis, illiſque adnato ſepto retrorſum atq; in latera flexum.

C 5 Primarium ligamentum; quo jecur humanum ſepto colligatur.

D,D 5 Iecoris gibbi magna ſedes.

E 5 Portiuncula venæ ab umbilico jecori inſertæ.

F,F 5 Ventriculi anterior ſedes.

G 5 Lienis ſiniſtrum latus, ſeu ipſius pars in corporis anteriora vergens.

H 6 Ventriculi portio, quæ inferius ventriculi conſtituit orificium, ſeu inteſtinorum principium quod hic chordula ligatum finximus.

I,K 6 Pars inteſtinorum ab I K protenſa, vulgato nomine nunc duodenum inteſtinum, nunc inteſtinum duodenum digitorum longitudine,mihi vocatur.

L 7 Iejuni inteſtini initium, graciliumque inteſtinorum ſedes, ubi primum in anfractus convolvi atque antrorſum aſſurgere incipiunt:

M 6,7 Ilei inteſtini terminus, & gracilium inteſtinorum finis. verum quanam ſede jejuni inteſtini terminus, aut ilei inteſtini principium ſit ponendum,augurari nequeo, quum toto ductu qui ab L in ſeptima figura in eadem & octava ad M uſque pertinet, nullibi diſcrimen commonſtret, quo jejunum ab ilio liceret interſtinguere.

N Exuberans craſſorum inteſtinorum initium.

O Hoc inteſtinum mihi cæcum nuncupatur, non admodum contendenti; an quis eo nomine aliam craſſorum inteſtinorum partem donari velit: modo is non adeo nominum ſit ſtudioſus; ut illorum occaſione ea in inteſtinorum fabrica ſpectare negligat, quæ in partium aliarum conſtructione, ſeduló inquirimus.

N,P,Q,R:S,T 5,7 Colum inteſtinum his characteribus inſignitur, verum ſinguli privatim aliqui notant. N enim ad P uſque coli inteſtini ductum notat, à dextri renis ſede ad jecoris uſque cavum pertinentem. A P verò ad Q coli ductus notatur,ſecundum ventriculi fundum à jecoris cavo ad lienis uſque regionem protenſus. A Q autem ad R ductus coli inſinuatur, à lienis regione ad pubis os, ſecundum ſiniſtrum ile procedens. Cæterum ab R ad S (quod in 7 privatim viſitur) coli indicatur aſcenſus anfractuſque, quem ſurſum ad umbilici uſque regionem molitur. At S ad T uſque progreſſum notat, dicti nunc aſcenſus ad recti inteſtini initium.

V,V 5,7 Depreſſa coli inteſtini ſedes.

X,X 5,7 Coli inteſtini utrinque extuberantes ſemiglobuli quos cellulas vulgus vocat.

Y 5,7 Recti inteſtini initium. Quicquid verò ſub Y conſiſtit,rectum eſt inteſtinum.

Z 7 Portio meatus bilem in inteſtina præferentis.

a 7 Muſculus recti inteſtini finem orbiculatim amplectens,fæciumque excretioni pręfectus.

b,c 7 Duo muſculi rectum inteſtinum poſt fæcium excretionem ſurſum alacriter contrahentes.

d 7 Hac ſede rectum inteſtinum virorum peni & mulierum uteri cervici interventu muſculoſæ ſubſtantiæ connaſcitur.

e,f 5 Duæ arteriæ fœtui peculiares.

g 5 Hoc charactere veſicæ fundus indicatur, uti & meatus quo fœtus urina expellitur, quemque hic ut & nuper commemoratas arterias abtruncatum finximus.

OCTAVÆ FIGVRÆ INDEX.

Octava figura recti inteſtini & coli quoque quia id recto continuatur, partem expreſſimus, inteſtinorum tunicas commonſtraturam.

h Prima inteſtinorum tunica, quæ & intima eſt, ac ſolis tranſverſis circularibuſve confirmatur fibris.

i,i Secunda inteſtinorum tunica, quæ tranſverſis quoque efformatur fibris. attamen rectis quoque eo donatur pluribus, quò recto inteſtino vicinior eſt.

k,k Meſenterii eſt portio quæ rectum inteſtinum oſſi ſacro committit, ac tertiam ipſi expotrigit tunicam.

L, L Tertia inteſtinorum tunica,à meſenterii pronata membranis.

NONÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE Characterum Index.

Vt præſens figura meſenterii ſitum quam appoſitiſſimè oculis ſubjiceret, gracilia inteſtina undecunque ad latera ſurſum deorſumque invicem manibus diducta continet, ac proinde meſenterii commonſtrat centrum, & rationem qua meſenterium inteſtinis vaſa porrigit, inteſtinaque dorſo connectit. Adhæc, ejus quoque meſenterii partem oſtendit, quæ coli finem & rectum quoque inteſtinum dorſo alligat. Succedit verò hæc figura ſectionis ſerie illi quam quintam locavimus.

A,B,C,D Portiones peritonæi, aperto jam abdomine in latera extrorſum flexæ.

E,E,E Tenuia inteſtina.

F Cæcum inteſtinum.

G,G,G Colon inteſtinum.

H Recti inteſtini initium.

I Veſica, cui peritonæum ea potiſſimum ſede connaſcitur, ubi alteram ipſi offert tunicam.

K Meſenterii centrum, eaque dorſi pars qua id à peritonæi membranis initium ducit. quæ magnam arteriam & cavam venam hic vertebrarum corporibus adnectunt.

L,L Corpus glanduloſum, mox in ipſa vaſorum diſtributione poſitum, quæ meſenterii centro inſeruntur.

M,M Glandulæ vaſorum diſtributionis interjectæ, quæ vaſa in ipſo per meſenterium ad inteſtina moliuntur progreſſu.

DECIMÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE Characterum Index.

In decima figura duntaxat ipſum delineatur meſenterium è corpore exemptum, omnibuſque partibus ipſi connatis liberum, præterquam ab inferioris membranæ omenti portione, qua colon dorſo inibi colligatur, ubi ſecundum inferiorem ventriculi ſedem id procedit.

K Character K, ut & in nova figura, meſenterii indicat centrum.

L,L Hi quoque characteres ſimiliter atque in nona glanduloſum corpus notant, totius meſenterii maximum.

M,M Glandulæ notantur illis interpoſitæ vaſorum diſſectionibus, quæ jam inteſtinis appropinquant.

N,O His characteribus meſenterii circumſcribitur pars tenuia inteſtina dorſo alligans.

P P ad Q uſque meſenterii indicat portionem, colon inteſtinum dorſo affirmantem, qua id à dextri renis ſede ad cavum uſque jecoris protenditur.

Q Q ad R uſque inferioris omenti membranæ partem notat, quæ colon tota illa ſede dorſo committit, qua id ſecundum ventriculi exporrigitur fundum.

R R ad S uſque meſenterii inſinuat portionem colo inteſtino tota ea ſede propria, qua id à lienis regione ad rectum uſq; inteſtinum pertinet.

S,T Quod S & T intercluditur, meſenterii pars eſt rectum inteſtinum dorſo nectens.

V Hac ſede meſenterii naturam exprimere conati ſumus, quandoquidem unam meſenterii membranam ab altera unguibus divulſam pinximus : ut X nimirum una ſit, altera verò

X,Y Y inſcribatur. Atque in harum membranarum medio meſenterii vaſa excurrunt, & ipſius adeps, ut & glandulæ etiam continentur, quemadmodum quoque in prima muliebrium figurarum cernere licet.

Vndecima figura jam præpoſitis integris ſectionis ſerie ſuccedit, habet enim figuris diſſectum peritonæum, & omentum quoque in hac ablatum eſt, & hîc coſtas aliquot etiam effregimus, quo jecoris cavum opportunius delineari poſſet. Hic namque conſpicitur univerſum jecoris cavum, ipſiuſque jecoris forma. Dein ventriculi quoque apparent orificia. Inteſtina autem perinde ac ventriculum in ſiniſtrum latus depreſſimus, ut in conſpectu eſſet meſenterii pars, ac venæ portæ in ipſum ſeries : dein bilis meatus in inteſtinum inſertio, & ſi quæ ſint reliqua quæ characteribus ſeriatim adnotabimus, mox atque quid duodecima oſtendat figura, expreſſerimus.

DVODECIMA FIGVRA NVDAM BILIS VESICVLÆ EIVSDEM EIVSDEMque meatuum delineationem exprimens.

CHARACTERVM VNDECIMÆ, ET duodecimæ figurarum Index.

Præſens characterum Index undecimæ & duodecimæ figuris ideo habetur communis, quod cavam jecoris ſedem pleriſque characteribus quibus duodecima occupatur inſigniri licuiſſet, niſi characterum copia delineationem fuiſſet vitiatura. Quum itaque character occurrit undecimæ figuræ peculiaris, illi 1 ſubjungemus, illis qui duodecimæ privatim inſcribuntur 2 adjecturi. Si verò quis utriſque figuris ſimul communis erit, illi 1 & 2 addetur.

H,H 1 Peritonæi una cum coſtis everſi portio.

I,K 1 Cavum jecoris.

L 1 Portiuncula gibbi ſedis jecoris.

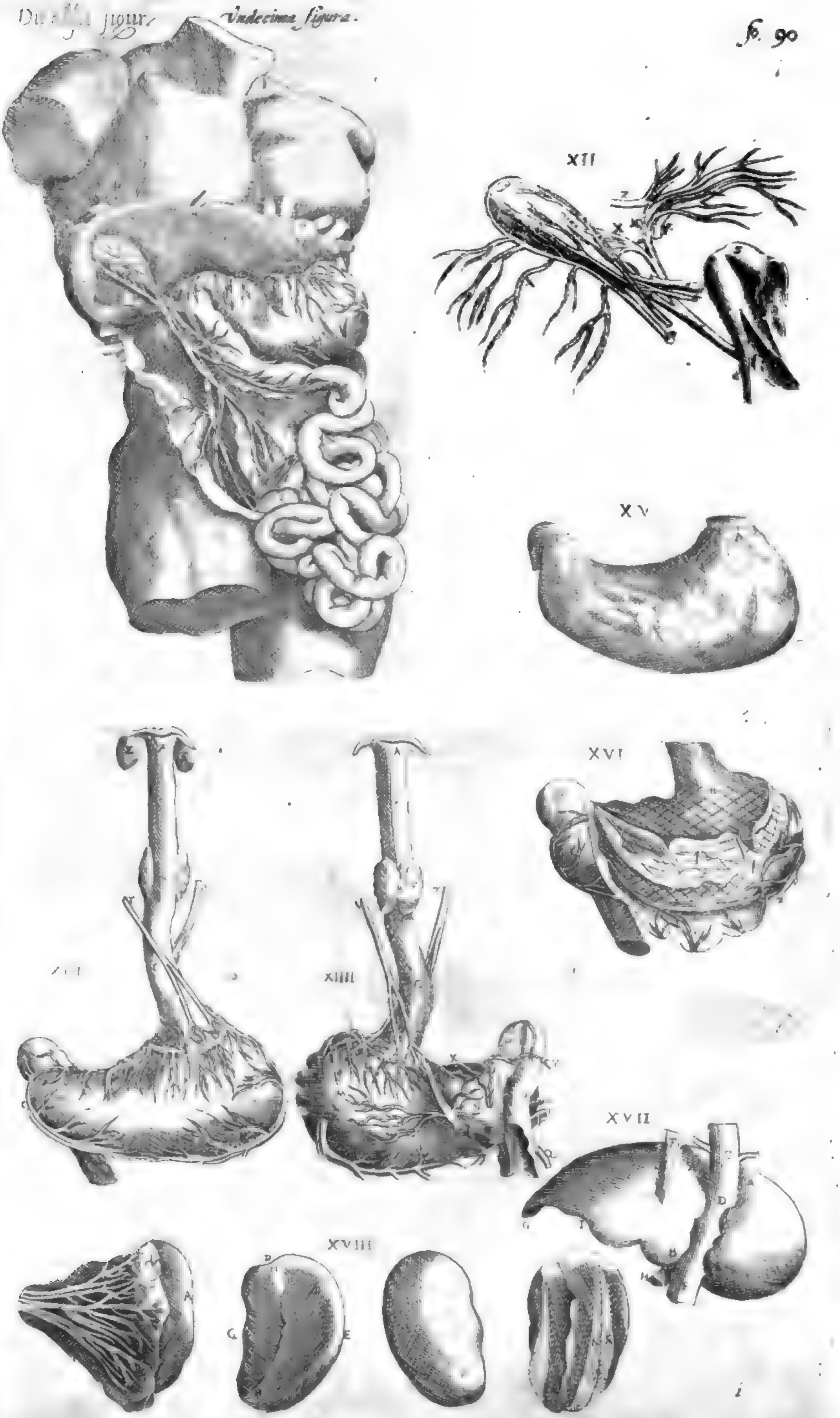
M 1 Iecoris ſectio, cui fœtum alens vena primum inſeritur.

N 1 Rimæ ac impreſſiones & tubercula in jecoris cavo juxta venæ portæ exortum conſpicua. N verò ſuperius, ſeu ſiniſtrum, ſeu ipſo T vicinius, ſedem indicat, qua ab umbilico procedens vena jecoris cavo ubi portæ caudex prodit, inſeritur. Ab M enim ad N uſque foramen notatur, quod libere quodammodo umbilici tranſmittit venam ad ſedem N inſignitam.

O 1 Ligamentum ſiniſtram jecoris partem (quæ in angulum quodammodo acutum deſinit) ſepto tranſverſo hic colligans.

Φ 1 Sinus jecori hic inciſus, ac ſtomacho cedens, ubi is ſuperiori vētriculi orificio continuatur.

P,Q 1 Ven-

Undecima figura.
XII
XV
XVI
XIIII
XVII
XVIII

Digitized by Google

P,Q 1 Ventriculus.

R 1 Ventriculi ſuperius orificium, ſeu ſtomachi finis, una cum venis, arteriis, & nervis id orificium amplexantibus.

S 1,2 Humilius ventriculi orificium, ipſiuſque duodeni inteſtini initium, quod in duodecima figura ſecus atque ſecundum naturam ſe habet, ad interiora reflex imus, ut in conſpectum veniret bilis veſiculæ meatus in ipſum inſertus, ac mox c notandus.

T 1 Nervus à nervis elatius ventriculi orificium implicantibus eductus, jecoriſque cavo inſertus.

V 2 Bilis veſicula. Hæc in utriſque præſentibus figuris eſt conſpicua. Verũ privatim illam duntaxat in duodecima charactere notavi, ac proinde primum duodecimæ, ac dein undecimæ mentem hîc & in ſubſequentibus aliquot characteribus accommoda.

X,X 2 Meatus bilis veſiculæ per jecoris corpus exporrecti inter portæ venæ & cavæ item venæ ramos.

Y 2 Venæ portæ propago in jecoris ſubſtantiam diffuſa.

Z 2 Venæ cavæ propago in jecoris ſubſtantiam digeſta: Volui enim hîc exprimere vaſorum in jecoris ſubſtantia ſitum, quî ſcilicet portæ venæ rami propaginibus cavæ ſubjiciantur, & quo nam pacto in horum medio bilis veſiculę meatus excurrant.

a 2 Concurſus meatuum bilis veſiculæ, qui in jecoris corpus digeruntur.

b 2 Veſiculæ bilis cervix, cui meatus ex jecore ductus ac a notatus inſeritur communiſque efficitur.

c 1,2 Bilis veſiculæ meatus in duodenum inteſtinum inſertus. ac S ad d uſque in duodecima
d figura duodenum indicat inteſtinum, quod humiliori ſede apertum finximus, ne meatus illius c notati inſertio lateret.

e 2 Arteria in jecoris cavum & bilis veſiculam digeſta.

f 2 Nervulus jecori & bilis veſiculæ communis, & à ſexti paris nervorum cerebri propagine depromptus, quæ dextri lateris coſtarum exporrigitur radicibus.

g 2 Tenues portæ venæ propagines, in bilis veſiculam excurrentes.

h 1 Portæ venæ caudex.

i,i 1 Glanduloſum corpus, quod duodeno inteſtino adnaſcitur, vaſaque ipſi exporrecta opportunè ſuſtinet.

k,l,m 1 Meſenterium. Verum ſinguli characteres privatim quid indicant. k enim venæ portæ dextri ſeu grandioris trunci diſtributionem in meſenterium notat. l verò glanduloſum corpus in meſenterio primis vaſorum diſtributionibus præfectum. m autem, meſenterii inſinuat partem, cui colon inteſtinum tota illa ſede committitur, qua à dextri renis ſede ad jecoris uſque cavum pertinet.

Hîc namque colum inteſtinum à meſenterio divulſum eſt, quo meſenterii centrum aptius delinearetur.

n 1 Vena quæ ſub poſteriori recti inteſtini ſede deorſum protenditur, ipſique recto inteſtino venas porrigit.

o 1 Veſiculæ fundi ſuperior pars etiam hîc eſt conſpicua.

p 1 Quod hîc extuberat dexter eſt ren, ſua pingui membrana adhuc obtectus.

q 1 Meatus urinarius, à dextro rene urinam in veſicam deducens.

r 1 Vena ac arteria ſeminalis dextri lateris.

ſ 1 Vas ſemen à dextro teſte verſus cervicis veſicæ initium perferens.

Decimatertia figvra anteriorem integri ventriculi & ſtomachi faciem exprimens, una cum venis, arteriis & nervis ventriculos inſertis.

Decimaqvarta figvra integri ventriculi & ſtomachi poſteriorem exhibens faciem.

Characterum decimae tertiæ & decimaquartæ figurarum Index.

Characteres hoc indice explicandi partim utrique figuræ communes ſunt, partim nunc huic, nunc illi peculiares: ac proinde communes 1 & 2 indicabimus. peculiaribus verò decimætertiæ figuræ characteribus, hæc 1 ſubjicietur, decimæquartæ autem hæc 2.

A 1,2 Stomachi pars in fauces oriſque adeo amplitudinem pertinens, hîc à faucibus præfecta cernitur.

A,B 1,2 Ab A ad B uſque ductus ſtomachi notatur, rectà per mediam vertebrarum cervicis & quatuor ſuperiorum thoracis ſedem deſcendens.

B,C 1,2 A,B ad C uſque ductus ſtomachi in dextrum latus ſuper quintam & aliquot ſequentes thoracis vertebras modicè declinans.

C,D 1,2 A,C ad D uſque ſtomachi ductus inſignitur ex dextra ſede verſus ſiniſtram, ſupra magnam conſcendens arteriam, & per ſeptum tranſverſum in ventriculi ſuperius orificium G notandum pertinens.

E,E 1 Duæ tonſillæ, quæ non procul à ſtomachi ſede in oris civitatem pertingente diſtant.

F,F 1 2 Glanduloſum corpus ſtomacho frequenter adnatum, qua quintę thoracis vertebrę corpori inſidet.

G 1,2 Superius ventriculi orificium.

H 1,2 Inferius ventriculi orificium.

I 1,2 Superior ventriculi pars.

K,K 1,2 Ventriculi demiſſior pars, ſeu fundus.

L,L 1 Anterior ventriculi ſedes.

M,N,O 2 Poſterior ſedes ventriculi. Verum ſinguli characteres aliud privatim indicant. O enim impreſſionem notat quam ventriculus ea ſede exigit, qua vertebris innititur. M quidem prominentiorem ſiniſtri lateris partem, N verò partem dextri lateris prominentiorem.

Digitized by Google

P 1,2 Duodenum inteſtinum, quod hîc ad jejuni inteſtini principium reſectum finximus.

Q 2. Bilis veſiculę meatus, in duodenum inteſtinum inſertionem tentans.

R 2 Hic character in interna dicti nuper inteſtini ſede viſitur, inſertionem meatus illius notans, quem modo Q inſignivi.

S 2 Glanduloſum corpus duodeno inteſtino ſubnatum, vaſaque illi inteſtino exporrecta ſuffulciens.

T 1,2 Dextri nervi ſexti paris nervorum cerebri propago ad ſtomachum exporrecta, multiplicique ſerie in ipſius orificium elatius diſtributa.

V 1,2 Siniſter nervus.

X 2 Siniſtri nervi propago, ſecundum elatiorem ventriculi ſedem ad jecur uſque excurrens,

Y hicque qua jecori proxima eſt, Y inſignita.

a 2 Prima (uti doctrinæ ſtudio nuncupare eam ſolemus) ventriculi vena & arteria.

b 2 Secunda ventriculum accedens vena, quæ conjuge caret arteria.

c 1,2 Tertia ventriculi vena cum conjuge arteria & nervo quoque, ſecundam dextram ventriculi fundi regionem exporrecta.

d 1,2 Quarta ventriculi vena conjugem obtinens arteriam & elatius ventriculi orificium coronæ ritu amplectens.

e 1 Rami jam dictæ venæ & arteriæ, qui ſecundum ventriculi elatiorem ſedem ad inferius uſque ipſius orificium contendunt.

f 1,2 Quinta vena ſimul cum conjuge arteria & nervo, ſiniſtram ſedem fundi ventriculi perreptans.

g,g 2 Aliæ venæ ac arteriæ, ab illis pronatæ vaſis, quæ lieni inſeruntur.

DECIMAQVINTA FIGVRA.

Figura decimaquinta ventriculum à ſtomacho ac inteſtinis liberavimus, ac dein invertimus, ut interior ventriculi ſedes ſeu ſuperficies cibos & potus amplectens, in conſpectum veniret.

h Circulare ventriculi tuber ea ſede conſpicuum, ubi ſtomachus ventriculo continuatur, aut ubi elatius ipſius conſiſtit orificium.

i Tuber orbiculatum quoque in humiliori orificio ventriculi apparens.

DECIMASEXTA FIGVRA.

Decimaſexta figura ventriculi tunicarum ſeriem numerumque & naturam, quantum pictura aſſequi potuimus, docet.

k Tertia ventriculi tunica, à peritonæo pronata, atque hîc à ventriculo magna ex parte divulſa.

l Secunda ventriculi tunica, minus quam tertia à ventriculo divulſa.

m Prima intimaque ventriculi tunica, hac in parte à duabus exterioribus tunicis libera.

DECIMASEPTIMA FIGVRA.

Decimaſeptima figura jecoris gibbam poſterioremque ſedem una cum cavæ venæ caudicis portione exprimit.

A,A Iecoris gibbi ſuperior pars.

B,B Iecoris gibbi poſteriorisque ſedis infima regio.

C Cavæ venæ ſedes, qua ſeptum permeat, ipſique ſoboles exporrigit.

D,E Hoc intervallo ſedes notatur, quæ cavæ caudex poſteriori jecoris ſedi innaſcitur.

F Portio præcipui jecur ſepto alligantis vinculi.

G Ligamentum jecoris partem in ſiniſtra maximè exporrectam ſepto connectens.

H Venæ portæ portio.

I Sinus quo jecur ſtomacho cedit, qua ſiniſtro ventriculi orificio continuatur.

DECIMAOCTAVA FIGVRA, QVÆ lienem omni ex facie commonſtrat; cujus ſitum & ex proportione magnitudinem decimanona, quæ mox ſubjicietur figura literis O,O,P explicabit characterum Index.

Prima decimæoctavæ figuræ lienem anteriori facie exprimit, una cum omenti portione, ſeu inferioris ſuperiorisque omenti membra-

A narum partibus. A namque lienis ſiniſtrum indicat latus, dextrum autem ac media ipſius

B,B ſedes omento integuntur. B,B & B enim inferioris omenti membranæ portionem indicant, lienis vaſa deducentem. C verò & C ſuperioris omenti membranæ portionem ſignificant, qua ad ventriculum vaſa perferuntur, ab illis vaſis pronata quæ in lienem jamjam inſerenda veniunt.

Secunda effigie decimæoctavæ figuræ lienis cava regio exprimitur, ab omnibus quæ illi

D committuntur partibus libera. ac hic D notat

E,F,G ſuperiorem lienis ſedem, E inferiorem, F ſi-

H niſtram, G dextram, H verò & H lineam indicant in cava lienis regione conſpicuam, cui lienis vaſa inſeruntur.

Tertia effigies lienis gibbum commonſtrat.

Quarta lienis quoque cavam ſedem delineatam continet. At huic duas indidi ſectiones, ut lienis ſubſtantia conformatioque oculis

I,K ſubjicerentur. Atque hic I & K ſectiones modò dictas indicant.

DECIMÆNONÆ FIGVRÆ EIVSdemque characterum Index.

Præſens figura ſectionis ſeriæ undecimæ ſuccedit. ab hac enim omnia inteſtina execuimus, relicta duntaxat ventriculi portione ſuperioris orificii ventriculi ſedem commonſtrante. atque ita hæc figura pleraque indicat, quæ nunc opportunius cum characterum indicibus ſeriatim inſinuabuntur.

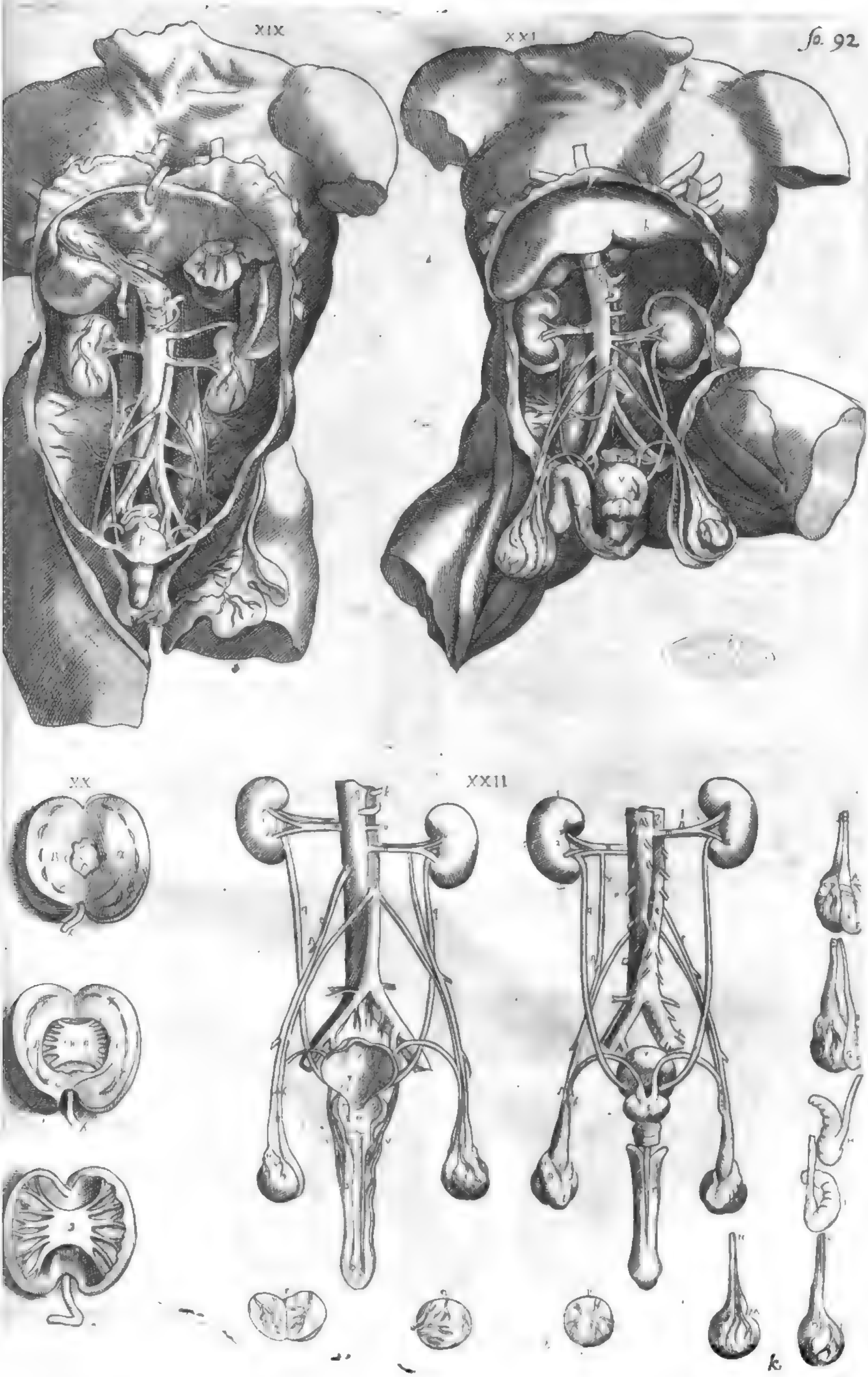
A,A Septi tranſverſi portio peritonæo ſuccincta, atque unà cum coſtis aliquot ſurſum reflexa.

B,B Cava jecoris ſedes.

C Lectoris ligamentum, quo ipſius ſiniſtra pars ſepto alligatur.

D Venæ per umbilicum jecori exporrectæ portio, ubi & ſinus ille indicatur primum hanc admittens venam, quæ per privatum ipſi in jecore humano inciſum foramen ad jecoris uſque ſedem perreptat. ubi hic G non procul à

K adhibitum

tized by Google

Digitized by Google

à K adhibitum conſpicis, ubique vena hæc in jecoris ſubſtantiam primum vere digeritur.

E Hac ſede jecur ſinum obtinet, quo cedit ſtomacho per ſeptum tranſverſum ad clarius ventriculi orificium contendenti.

F Superius ventriculi orificium, ventriculique portio.

G,G Lineæ impreſſioneſve tuberaque in jecoris cavo ubi partem venam promit conſpicua.

H Bilis veſicula.

I Portæ venæ caudex hic abſciſſus. Verum I quoque duas indicat venulas bilis veſiculæ exporrectas.

K Iecoris nervus ab illis propagatus, qui clariori ventriculi implicantur orificio.

L Arteria jecori & bilis veſiculæ communis.

M Nervus à ſexti nervorum cerebri paris propagine initium ducens, quæ dextri lateris coſtarum exporrigitur radicibus. atque hic nervus jecori pariter & bilis veſiculæ communis cenſetur.

N Bilis veſiculę meatus hic abtruncatus viſitur, qui ad inteſtina pertinet.

O,O Lienis anterior cavaque regio.

P Lienis linea, cui vaſa ipſius implantantur.

Q Vena cava.

R Magna arteria.

S Radices arteriarum in ventriculum, jecur, lienem, omentum, meſenterium, ipſaque demum inteſtina excurrentium.

T Dexter ren, pingui ſua obductus tunica.

V Siniſter ren, ſimiliter pingui ipſius involutus tunica.

X Vena in ſiniſtri renis pinguem diffuſa tunicam.

Y Vena dextri renis pinguem tunicam accedens.

a Vena arteriaque dextro reni ſeroſum ſanguinem deducentes.

b Vena arteriaque in ſiniſtrum protenſę renem, emulgenteſque vulgo non ſecus appellatę, quam illę quę dextro reni ſunt proprię.

c,c Meatus ex dextro rene urinam in veſicam deferens.

d Meatus quo ſiniſtri renis urina in veſicam ducitur.

e Seminalis vena ſiniſtrum accedens teſtem.

f Seminalis vena, dextri teſtis.

g,g Surculi à ſeminalibus venis qua peritonęo committuntur, in ipſoque adeo verſus teſtes progreſſu, ad peritonęum derivati.

h Seminalis arteria dextrum teſtem petens.

i Arteria ſeminalis quę ſiniſtro teſti eſt propria.

k Arterię in humiliorem meſenterii ſedem ad colon inteſtinum & rectum excurrentis radix.

l Arterię magnę ſuper cavam venam aſcenſus, ac ipſius magnę arterię & cavę ſupra oſſis ſacri initium in duos truncos diviſio.

m,m Pręcipuę venę ac arterię earum quę geniculatim à magnis vaſis lumborum carnibus ipſique peritonęo offeruntur.

n Arterię magnę ſoboles ſacri oſſis foramina accedentes.

o Recti inteſtini pars à colo libera, atque ut inter diſſecandum fit, vinculo intercepta.

p Veſica urinę receptaculum.

q Semen à teſte ad penem deferentis vaſis portio, qua ſecundum pubis os deorſum ad veſicæ cervicis initium retorquetur.

r Cutis quæ penem inveſtiebat.

ſ Scortum.

t Carnoſæ membranæ pars, quæ haud ſecus atque ſcortum, utrumque ambiebat teſtem.

u Tunica à peritonæo inibi pronata, ubi ſeminariis vaſis iter præbet. eſtque hæc exterior teſtis tunica, earum quas teſtibus ſingulis proprias peculiareſque numeramus.

x Denudati penis portio.

Vigesima Figura, quæ tres proprias continet tabellas ſectionis ſerie invicem ſubſequentes, ac appoſitiſſimè renum ſinus meatuumque urinariorum principia oſtendentes characterum Index ita ſe habet.

Prima tabella ſectionem ſecundum renis longitudinem per gibbum ipſius inductam habet adeo profundam, ut in ſecundum renis pertingat ſinum, interim nulla renis ſubſtan-

α, β, tiæ ablata portione. Significet igitur α dextri

γ, γ renis anteriorem partem; β verò poſteriorem, γ & γ orificia ſunt ramorum primi ſinus renis, ſeu ipſius membranei corporis, qua invicem illi rami coëunt. Hic enim rami neceſſario per ſectionem in mutuo coitu dividuntur,

δ, δ δ, δ primi ſinus corpus, ſeu membraneum corpus in quod vena & arteria renis terminiantur.

ε Foraminulum hoc urinarii meatus eſt initiũ.

λ Vrinarii meatus pars. Super membraneum hoc corpus δ & δ inſignitum, ſecundus renis conſiſtit ſinus; cujus interius & corpori illi membraneo proximum latus in hac ſectione tantum apparet. Ejus enim partes quæ in exteriora ad utrumque ſepti ex renis ſubſtantia conformati latus producuntur, ipſumque ſinum velut bipartitum efficiunt, niſi ſpecillo

ζ, η in circuitu ſub ζ & η deducto intueri nequis. Septum namque illud præſenti ſectione in duas partes, anteriorem ſcilicet & poſteriorem diviſum cernitur; ac η quidem partem ipſius notat anteriorem, ζ verò poſteriorem. Secundæ effigiei omnia cum nuper commemorata ſunt communia, niſi quod univerſa propemodum renis ſubſtantia ſeptum illud conſtituens, cultello orbiculatim adempta ſit, neque aliter ſane ſepti illius figuram ob oculos ponere licuit. Conſpicitur hic itaque ſecundus renis ſinus univerſus, at non quemadmodum eſt bipartitus, eo quod ſeptum abſtulerim ſinum hunc in exteriori ipſius latere dirimentem, α igitur & β & γ & λ eadem hic quæ in prima tabella notant. Circulus autem inter α & β ductus, ſe-

θ cundum renis indicat ſinum. θ vero anteriorem primi ſinus ſeu membranei corporis, qua

ι hæc in ramos diſcinditur, ι corporis membranei poſteriorem partem indicat, adeo ut θ & ι ſimul membraneum notent corpus, ſeu pri-
κ mum renis ſinum : κ autem urinarii meatus inſignitur origo.

Tertia tabella primi ſinus ſeu membranei corporis ramos omnes inſinuat. renis enim ſubſtantia, quæ ſummis ejus ſinus ramis adnaſcitur, penitus deraſa eſt. Atque hæc citra characterum operam ſunt obvia.

VIGESIMÆ PRIMÆ FIGVRÆ, EIVSdemque characterum Index.

Vigeſimaprima figura ſectionis ſerie decimænonæ ſuccedit, in hac namque coſtarum aliquot fines effracti, & extrorſum ſurſumque retorti occurrunt, ut jecoris gibbum ita hic ſpectaretur, ut ipſius cavum in decimanona figura in conſpicuo erat. Renes hic etiam pingui illorum tunica denudati ſeſe offerunt. In hac figura venarum arteriarumque ſeminalium exortus ductuſque etiam oſtendente, privatim à cavæ venæ caudice ramulum pronaſci effinximus, qui ſiniſtræ ſeminali commiſcetur venæ. Præterea peritonæum qua vaſis ſeminariis iter præbet, una cum tunica à peritonæo pronata, teſtemque & ſui lateris vaſa ſeminaria amplectente, diſſectum eſt, & cum ſeminariis vaſis teſtes cum ſuis muſculis obvii ſunt. Inſuper pubis oſſa invicem ita dirempta atque adeo reflexa videntur, ut invicem inſigniter dehiſcāt, & veſica, & glanduloſum corpus veſicæ cervici proprium una cum ipſius muſculo & penis corporibus eorundemque progreſſu oculis ſubjiciantur. Quod autem à dextro femore cutem prorſus & à ſiniſtro aliqua ex parte ademimus, neminem ambigere reor.

a,a Peritonæi pars cum ſepti transverſi portione, & effractis coſtis ſurſum extrorſumque reflexa.

b,b Iecoris gibbum.

c,c Cava jecoris ſedes.

d Præcipuum jecoris ligamentum, ad dextrum latus mucronatæ cartilaginis conſiſtens, & hic à jecoris anteriori ſepe magna ex parte divulſum.

e Ligamentum jecoris partem in ſiniſtrum protenſam ſepto committens.

f Venæ portæ portio, una cum arteria & nervis jecur petentibus, & bilis veſiculæ meatu inteſtina petente, hic vinculo eſt intercepta, & dein præſecta.

g Venæ cavæ caudex.

h Arteriæ magnæ truncus deorſum ſpinæ exporrectus.

i Principium venæ pinguem ſiniſtri renis tunicam adeuntis.

k Radices arteriarum in inteſtina excurrentium, & ventriculo, jecori, bilis veſiculæ, lieni, & ipſi demum omento ramos offerentium.

l Initium venæ dextri renis pingue involucrum petentis.

m Vena ac arteria dextrum accedentes renem.

n Vena ac item arteria ſiniſtro reni ſeroſum ſanguinem deducentes.

o,o Dextri renis pingue involucrum, ab anteriori ſede renis liberatum.

p,p Siniſtri renis pingue involucrum. ab anteriori etiam ſede ſui renis divulſum, & peritonæo, unde principium ducit, adhuc connexum.

q,q Et dexter & ſiniſter meatus, quo urina è renibus in veſicam fertur, q inſignitus eſt.

t Seminalis vena dextrum accedens teſtem.

u Principium ſeminalis venæ dextrum teſtem adeuntis, quod inſtar rotundi tuberis prominet.

x Seminalis vena ſiniſtro teſti exporrecta.

y Venula à venæ cavæ caudice pronata, ac venæ ſeminali ſiniſtræ commixta unitave. Quamvis hæc venula rarius occurrat, tamen quum in aliis figuris ſiniſtra vena abſque hac delineatur illaque hic nihil obſcuret, ipſam exprimere viſum eſt.

α Seminalium arteriarum origo.

β Surculi, quos venæ ſeminariæ peritonæo inibi depromunt, qua ipſi connexæ deorſum ad pubis oſſa contendunt.

γ Dextræ ſeminalis venæ, & item arteriæ, per peritonæum ſupra pubis oſſis coxendiciſque regionem deſcenſus ac aſcenſus pariter ſemen à teſte deferentis vaſis quod η, ι, & κ mox notabitur.

δ Venæ ſeminalis & arteriæ commixtio, & corporis quod varicum imagini conferam, initium.

ε Varicoſi corporis in teſtem inſertio.

ζ Teſtis intimo ipſius involucro obtectus.

η Principium ſemen à teſte deferentis vaſis.

ι Sedes qua deferens ſemen vas ſurſum ſecundum teſtis humillimam ſedem reflectitur, & à teſte ipſi non amplius connatum, abſcedere incipit.

κ Hic ſemen deferens vas nullam amplius convolutionum oſtendit ſpeciem, at ſurſum inſtar nervi teres porrigitur.

ν Veſica urinæ receptaculum.

ξ Glanduloſum corpus veſicæ cervicis initio adnatum, & ſemen deferentium vaſorum inſertionem excipiens.

ρ Circularis veſicæ cervicem ambiens muſculus.

σ, τ Duo penem conſtituentia corpora, quorum ſiniſtrum à ſuo principio quod à ſiniſtro pubis oſſe ducitur, liberatum eſt : dextrum autem corpus ſuo principio adhuc pubis dextro oſſi firmatur. Præterea hic S noſtri figura in conſpicuo eſt, quam penis flaccidus languiduſque cum veſica effingit.

υ Venarum & arteriarum nervorumque penem adeuntium ſeries, tam aptæ in hujuſmodi figuris id moliri datur expreſſa.

φ, χ Primum exteriuſve teſtis peculiare involucrum à peritonæo inibi pronatum, ubi φ aſcripſimus, ubi vero χ locatur, ea ejus involucri ſedes notatur, qua hæc infimæ teſtis parti connaſcitur.

ψ Teſtis muſculis jam dicto involucro innatus.

ω Muſculus

* Muſculus femur moventium ſeptimus hic ſe ſpectandum offert, qua ſuper coxendicis os deorſum ducitur.
* Recti inteſtini portio, quæ in corpore dum inteſtina reliqua auferuntur, relinqui conſuevit. Supra hanc recti inteſtini portionem eleganter quoque venæ cavæ & arteriæ magnæ diſtributio circa oſſis ſacri regionem viſitur.

VIGESIMÆ SECVNDÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE CHARACTERVM INDEX.

Vigeſimaſecunda figura multas particulares obtinens effigies, tabellaſve, ſimul cum illa quæ mox præceſſit, ac ordine vigeſimaprima fuit, potiſſimum ad virilium organorum generationis inſpectionem facit. Porro in hac vigeſimaſecunda figura duæ ſunt præcipuæ effigies, quarum unam non inopportunè dextram, alteram vero ſiniſtram appellabimus, ac in utriſque quidem effigiebus renes, veſicam & ſeminaria organa cum venæ cavæ & arteriæ portionibus exectâ è corpore finximus. Atque hæc quidem in dextra anteriori facie, in ſiniſtra autem poſteriore delineantur. & in dextra adhuc privatim veſicam, & ipſius cervicem ſeu meatum ſemini urinæque communem aperuimus, quum hæc in ſiniſtra adhuc ſint integra: quemadmodum in characterum explicatione dicturus ſum diffuſius, ſimulatque effigies expreſſero, quæ ſiniſtrum latus & inferiorem præſentis vigeſimæſecundæ figuræ ſedem occupant, ac majuſculis Latinorum litteris in hunc modum notantur.

A,B Duabus his tabellis dextrum teſtem anteriori facie, at magis ſecundum ſiniſtrum latus oſtendentibus, idem exprimitur. verum ſuperior A inſignita ab inferiori B indicata in hoc differt, quod ipſa ſemen deferentis vaſis ſitum inturbatum oſtendat: quum interim inferior B notata deferentis ſemen vaſis partem, quæ ſecundum teſtis anteriora ſurſum fertur, neque amplius teſti adnaſcitur, ex ſua ſede ſiniſtrorſum habeat reflexam, detruſamve, ut inſertio applicatioque venæ & arteriæ ſeminalium ad teſtem in conſpectum veniret. At hæc characterum utriſque effigiebus A & B inſignitis communium opera reddentur dilucidiora.

C Vena & arteria ſeminales illic abtruncatæ, ubi jam ex magna peritonæi amplitudine excidentes invicem implicantur, commiſcenturque, ac corpus quod varicoſum mihi appellabitur efformare incipiunt, ſeu hujus varicoſi corporis quod pyramidi aſſimilabitur conus.

D Baſis varicoſi corporis, ſeu ſedes qua vena & arteria ſeminalis teſti inſeruntur, & ramulos in teſtis intimum involucrum & teſtis ſubſtantiam ſpargunt.

E Vaſis ſemen à teſte deferentis initium,

F Reflexus vaſis ſemen deferentis ſecundum teſtis humiliorem ſedem.

G Surſum conſcendens deferentis ſemen vaſis portio, & ipſius regio, in qua amplius teſti connaſci deſinit.

H Præſens effigies deferentis ſemen vaſis portionem oſtendit, quæ teſtis intimo connata erat involucro: & foraminula illa aſperitateſque cernuntur, quæ in ejus vaſis ſede poſt ſectionem conſpiciuntur, quæ involucro illi connaſcebatur.

I Hac effigie eadem vaſis ſemen deferentis portio, quæ & mox præcedenti delineatur. verum hæc ſedem ejus portionis oſtendit, quæ gibba eſt teſtiſque involucro non connaſcitur.

L Teſtis à quo ſemen deferens vas abſectum eſt, ipſeque adhuc teſtis cum intimo ipſius involucro & varicoſo corpore remanſit.

M Hæc eadem cum effigie L notata indicat. verum ut illa anteriorem teſtis faciem exprimebat, ita hæc poſteriorem, & duæ ſubſequentes notæ utrique ſunt communes.

N Prima venæ & arteriæ ſeminalium commixtio, ſeu varicoſi corporis conus.

O Varicoſi corporis baſis, & in teſtis ſubſtantiam ipſiuſque intimum involucrum inſertio.

P Teſtis ſuo intimo adhuc obductus involucro, ſed à varicoſo liberatus corpore, & ſuperiorem ipſius regionem oſtendens, in qua varicoſum illud corpus inſeritur. Apparent namque hic foramina ramulorum varicoſi corporis. qui (uti dicebam) teſti implantantur.

Q In hac effigie intimam teſtis tunicam involucrumve novacula diſſecui, & ex altero latere

R à teſtis ſubſtantia ejus involucri partem R notatam diremi, in poſterioraque reflexi, ut ductus in conſpectum venirent, qui à ramis involucrum intertexentibus in teſtis ſubſtantiam pertinent.

S Alteram vero hujus involucri partem S inſignitam, teſti adhuc connatam reliqui.

T Hic teſtis per medium diſſectus jacet, vaſorum per ipſius ſubſtantiam diffuſorum, ac V & V naturam diſtributioniſque ſeriem commonſtrans.

Qui vero modo ſubſequuntur characteres, duabus grandioribus & magis præcipuis vigeſimæſecundæ figuræ effigiebus proprii habentur.

1 Hac numeri nota indicatur anterior renis regio.

2 Poſterior renis regio.

3 Superior renis regio.

4 Inferior renis regio.

5 Externum renis latus.

6 Internum renis latus: in quo 6,7,& 8, ſinum ejus lateris indicant. verum 6, privatim notat

7,8 ejus ſinus tuber. 7 autem & 8 ſinus ejus angulos impreſſioneſque.

g Venæ cavæ caudex, inibi abſciſſus, qua deorſum tendens jecur ſuperavit.

h Arteriæ magnæ truncus inibi reſectus, ubi primum ſub ſepto tranſverſo in peritonęi amplitudinem fertur.

k Radices arteriarum quę meſenterio & inferiori

riori membranæ omenti digeruntur.

l Venæ pinguem dextri renis tunicam petentis principium.

m Vena & arteria dextro reni ſeroſum ſanguinem deducentes.

n Vena & arteria ſiniſtro reni in ſeroſi ſanguinis ductu famulantes.

o Venæ in pinguem ſiniſtri renis tunicam excurrentis origo.

q,q Meatus urinam è renibus in veſicæ amplitudine deportantes.

r Meatuum urinam veſicæ deducentium in veſicam inſertio. ac in dextra quidem effigie orificia indicantur, qua hi meatus in veſicam pertinent, & membranei proceſſus quoque his orificiis præfecti. in ſiniſtra autem effigie ſedes indicatur, qua illi meatus primum veſicæ applantantur.

t Seminalis vena dextra.

u Tuberculum, ſeu protuberans ſeminalis venę dextri lateris principium.

x Vena ſeminalis ſiniſtrum petens teſtem.

α Seminalium arteriarum ex magnæ arteriæ caudice initia.

β Surculorum radices quos venæ ſeminales peritonæo offerunt, qua illi ſecundum lumborum regionem committuntur.

δ Venæ arteriæque ſeminalium coitus commixtiove, & varicoſi corporis initium.

ε Venæ & arteriæ ſeminalium ad teſtem inſertio, ſeu varicoſi corporis baſis.

ζ Teſtis intimo ipſius involucro adhuc obtectus.

η Principium vaſis ſemen à teſte deferentis.

θ Deſcenſus vaſis ſemen deferentis ſecundum poſteriorem teſtis regionem.

ι Locus quo deferens ſemen vas rurſum ſecundum teſtis humiliora ſurſum fertur, neque amplius teſti connaſcitur, uti faciebat ab η per θ ad ι.

κ Sedes deferentis ſemen vaſis, ubi primum nervi modo citra omnem revolutionem ſpiramve ſurſum properat.

λ Hac ſede ſemen deferens vas ad poſteriorem regionem venæ ac arteriæ ſeminalium reflexum, in peritonæi amplitudinem contendit.

μ Dextri ſemen deferentis vaſis cum ſiniſtro coitus, propter veſicæ cervicis initium.

ν Veſica, quæ in dextra effigie privatim adaperta eſt, ipſius commonſtrans cavitatem.

ξ Glanduloſum corpus vaſorum ſemen deferentium inſertionem excipiens, ac in dextra effigie longa ſectione ad meatus uſque urinarii amplitudinem diſſectum.

ο Amplitudo cavitaſque cervicis veſicæ, in quam vaſa ſemen deferentia inſertionem moliuntur.

ρ Muſculus veſica cervicem ambiens, ac urinæ excretioni præfectus.

σ,τ Duo penem potiſſimum conſtituentia organa.

υ Venæ ac item arteriæ penem cervicemque veſicæ accedentes.

φ Sedes notatur meatus urinæ ſeminique communis, quæ reliquo ipſius ductu amplior in penis glande viſitur.

Primæ Muliebrium Figurarum Eiusdemque Characterum Index.

PRima figura muliebris corporis truncus humi ſtratus exprimitur, cujus peritonæum una cum abdominis muſculis adapertum eſt, ac in latere (ut inter ſecandum fit) reflexum. Deinde inteſtina omnia à meſenterio præſecuimus, recto inteſtino adhuc in corpore relicto, ſimul cum integro meſenterio, cujus membranas hic aliqua ex parte invicem diremimus, ut meſenterii natura oculis ſubjiceretur. Verum præſens figura in hoc potiſſimum delineata eſt, ut uteri & veſicę poſitum ita oſtenderet, quemadmodum in hac muliere utero nobis nulla ex parte moto, is occurrit. Nulla enim hic ab utero divulſa eſt membrana, ſed omnia integra ita hic viſuntur, quemadmodum in mediocriter obeſis mulieribus jam amotis inteſtinis ſecanti obviam veniunt. Mulieres namque adeo pingues ſunt, ut longo etiam morbo enecatę & macilentiſſimæ, nullam vaſorum ſeriem (niſi membranis mutuo diremptis) oſtendant.

A,B,C,D Peritonæi anterioris ſedis interior ſuperficies.

E, E Meſenterii pars tenuia inteſtina dorſo connectens.

F, F Altera meſenterii membrana notatur, ab altera quã G & G inſignivi divulſa. Vtraq; autem

G, G membrana vaſorum per meſenterium ſeriem, & glandularum vaſorum diſtributionibus interpoſitarum naturam indicat.

H,H Hac meſenterii parte colon inteſtinum, qua recto erat proximum, committebatur.

I Hac meſenterii parte, coli inteſtini initium, ſeu ipſius cum tenuibus inteſtinis continuitas, dein cæcum quoque inteſtinum conſiſtebant.

K Rectum inteſtinum inibi præſectum ubi colon deſinit, quæ ſedes eſt è regione connexus ſacri oſſis cum infima lumborum vertebra.

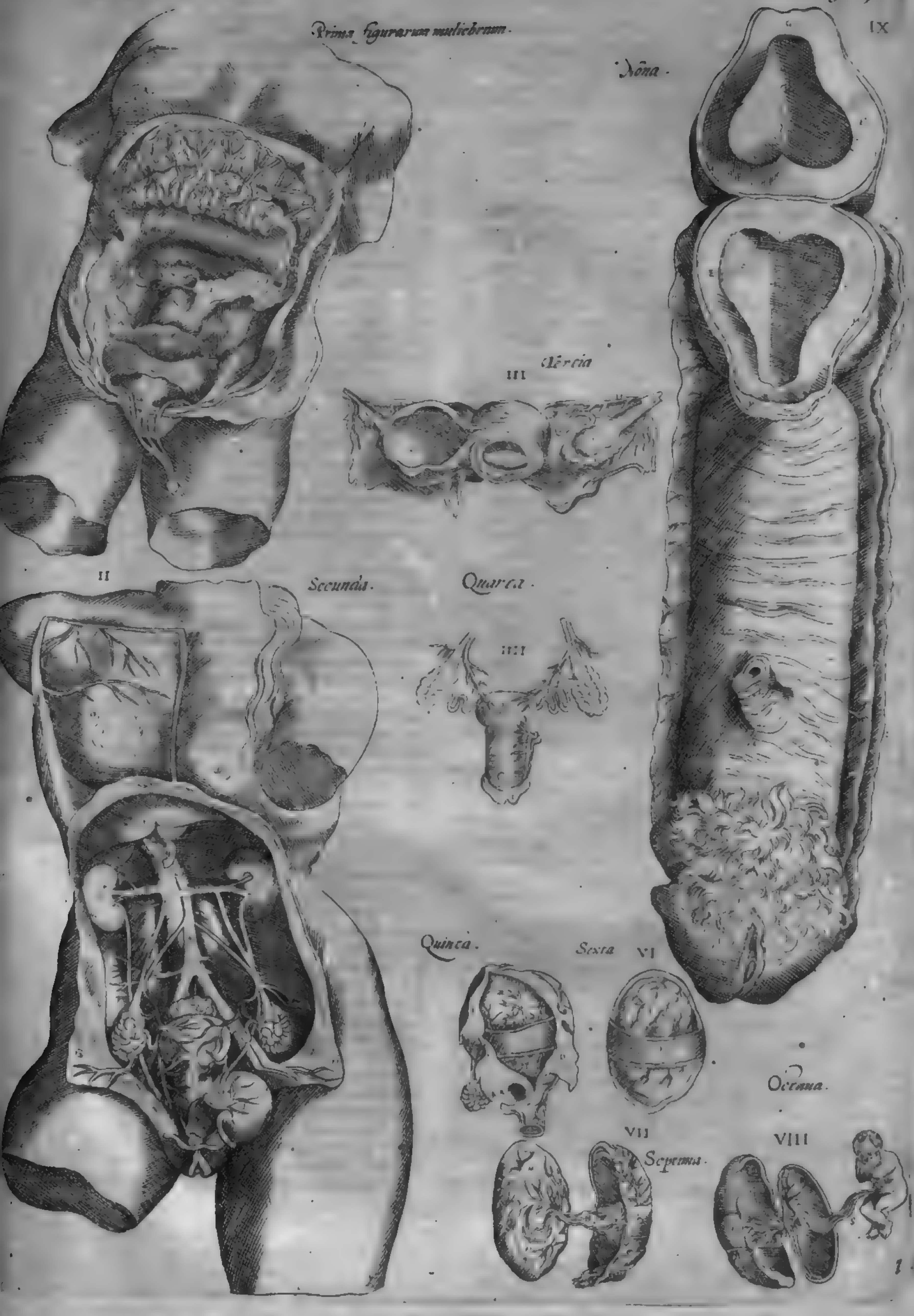
L Anterior uteri fundi ſedes, à qua nihil prorſus avulſum cernitur.

M Dexter mulieris teſtis.

N Mulieris ſiniſter teſtis. atque hujus anterior pars hic tota oculis ſubjicitur, quum interim dextri teſtis modica videatur portio: idque ideo accidit, quod dextrum teſtem ita delineaverimus, quemadmodum uterque teſtis membrana tegitur ſeminaria mulieris vaſa deducente, atque à peritonæo nata: ſiniſtrum vero teſtem illa membrana deteximus, quod ſolius manus, nullo adhibito cultro, fit beneficio. Hæc namque membrana anteriori teſtis ſedi nulla ex parte adnaſcitur ſed incumbit ſolum.

O,O Membrana à peritonæi dextra ſede pronata, & teſtem dextrum una cum hujus lateris ſeminalibus vaſis, ac illis quæ uteri elatiorem ſedem

Digitized by Google

Prima figurarum muliebrum.
Nona.
IX
Tertia
III
II
Secunda.
Quarta.
IIII
Quinta.
Sexta
VI
Octaua.
VII
VIII
Septima.

Digitized by Google

ſedem implicant vaſis, dorſo committens, uterumque pariter continens, & denique cum alterius lateris membrana ſecundam uteri tunicam conſtituens.

P Hac nuper in dicta membrana carneæ excurrunt fibræ dextrum uteri conſtituentes muſculum.

Q,Q His characteribus ſiniſtræ lateris membrana notatur, quæ illi correſpondet, quam nuper O,O indicavimus.

R,S Vteri cervicis anterior pars, inter R & S ea adhuc obducta tunica, quam peritonęi partes illi offerunt, quæ ipſi vaſa exporrigunt, deducuntque, ac illum peritonæo adnectunt. Cæterum intervallum inter R & S conſiſtens, uteri cervicis amplitudinem quodammodo ſiſignificat. Rugæ vero hic conſpicuæ, illæ ſunt quas uteri cervix in ſe collapſa, neque alias diſtenta, inter ſecandum commonſtrat.

T Veſica cujus poſterior facies hic potiſſimum ſpectatur. ita enim in figuræ hujus delineatione oculum direximus, ac ſi in corpore proſtrato, poſteriorem veſicæ ſedem quæ uterum ſpectat, potiſſimum cernere voluiſſemus. Si enim præſens muliebre corpus, ita uti id quod modo ſubſequetur, erectum arbitrareris, etiam ſecus atque res ſe habet, uteri fundum multo elatius ipſa veſica delineatum eſſe tibi perſuaderes.

V Vmbilici eſt portio, à peritonæo inter ſecandum liberata, & una cum vaſis fœtui peculiaribus hic deorſum reflexa.

X Portio venæ ab umbilico jecur petentis.

Y Meatus à veſicæ fundi elatiſſima ſede ad umbilicum pertinens, ac fœtus urinam inter ſecundum & intimum ipſius involucrum deducens.

Z &,& Duæ arteriæ ab umbilico huc ſecundum veſicæ latera prorepentes, atque hac ſede magnæ arteriæ ramis pubis oſſium foramina potiſſimum adeuntibus inſertæ, ſeu continuæ.

SECVNDÆ MVLIEBRIVM FIGVRARVM, EIVSDEMQVE CHARACTERVM INDEX.

A præſentis figuræ dextra mamilla cutem abſtulimus, ut quam fieri poſſet proximè mamillarum natura hic oculis ſubjiceretur. Deinde ventriculum, & cum inteſtinis meſenterium & lienem reſecuimus, recto interim inteſtino non ſecus quam in mox præcedente figura relicto. Adhæc, uterum ſuo extimo quod peritonæum ipſi porrigit involucro quodammodo ſpoliavimus, omnes membranas quam licuit accuratiſſimè paſſim ideo amputantes, ut ſeminis materiam teſtibus deferentia & rurſus ſemen ab his utero deducentia vaſa in conſpectum venirent. Veſicam verò deorſum in ſiniſtrum latus reflexımus, una meatum à dextro rene ipſi urinam deferentem abrumpentes, ut urinam veſicæ deferentium meatuum inſertio appareret, ipſaque veſica uteri inſpectionem non occuparet. Poſtremo pubis oſſium portionem ab hac figura exſecuimus, quo uteri cervix ac veſicæ etiam collum appoſitè viderentur.

A,A Venæ ad mamillas ſubinde excurrentes ab illis quę cuti ſummo humero obductę offeruntur.

B Venę ab illis pronatę quę per axillam in manum porriguntur. C Pręcipuum mamillę corpus.

D,D Glandulę ac adeps undecunque corpori illi glanduloſo ac C inſignito adſtratę.

E,F G,H Peritonęi anterioris ſedis interior ſuperficies. eſt enim hic anterior peritonęi regio, ad latus, & ſurſum deorſumque flexa.

I,K Venarum ac item arteriarum ſub pectoris oſſe deorſum à jugulo prorepentium portiones.

L Iecoris gibba ſedes.

M Iecoris cavum hic quoque aliqua ex parte conſpicuum.

N Venę ab umbilico jecur petentis portiuncula.

O Venę portę caudex hic ſimul cum vaſis ipſis attenſis præfectus.

P Vena cava.

Q Arteria magna.

R Arteriarum ventriculum, jecur lienem, ōmentum ac inteſtina petentium radices.

S Principium venæ pinguem ſiniſtri renis tunicam implicantis. T Vena ac arteria dextro reni ſeroſum humorem deducentes.

V Vena ac arteria ſiniſtro reni ſeroſum humorem deferentes. X Principium venæ pinguem dextri renis tunicam adeuntis.

Y Dextri renis anterior ſedes.

Z Siniſtri renis anterior facies.

a,a Meatus à dextro rene urinam in veſicam deducens, & ad humilius effractus portio autem hujus meatus reliqua, ac veſicæ adhuc continua; b inſignitur.

c,c Meatus urinam à ſiniſtro rene in veſicam deferens.

d,d Dextra ſeminalis vena, cujus initium elatius d indicat.

e Seminalis vena ſiniſtrum petens teſtum.

f Seminalium arteriarum ortus.

g Seminalis arteria dextra.

h Seminalis arteria ſiniſtra.

i, k, l Anterior uteri fundi pars, ac i dextrum fundi obtuſum indicat angulum, k autem ſiniſtrum, l verò regionem uteri ubi ipſius fundi conſiſtit orificium, ipſiuſque cervix inchoatur.

m Rectum inteſtinum, quo minus utrunque figuræ latus inibi ubi par utrinque eſt ratio onerem, uni duntaxat lateri jam charactères opportunè adhibebo.

n Venæ ac arteriæ ſeminalis portio, uteri fundi ſuperiorem accedens ſedem.

o Venę ac item arterię ſeminalis portiones teſtem adeuntes, & invicem coëuntes, corpuſque inſtar pyramidis conſtituentes, ac p hujus

p corporis baſim notat, teſti commiſſam.

q A nuper dicto corpore ejuſmodi vaſcula in membranas excurrunt, teſtem peritonæo

r committentes. r Teſtis anterior facies.

ſ Vaſis ſemen à teſte in uterum deferentis initium.

t,t Vaſis ſemen deferentis reflexus, quos id circum teſtis latera conficit.

u Vaſis ſemen deferentis ad uterum progreſſus.

x,x Vteri cervix.

y Vaſa inferiorem uteri fundi ſedem ac uteri cervicem implicantia.

z Vena veſicam ab illis vaſis accedens, quæ uteri cervicem intertexunt. atque hic etiam character urinariorum meatuum inſertionem notat.

α,β Veſicæ fundi poſterior ſedes.

γ Veſicæ cervicis muſculus.

δ Hac ſede veſicæ cervix uteri cervici implantatur.

ε Cuticulares cervicis uteri orificii caruncula. atque hic uteri colles & cervicis ipſius orificium, citra characterum operam neminem latent.

ζ Arteriæ humillimam meſenterii partem accedentis radix.

η Vaſa ab illis quæ crus adeunt venis ac arteriis ſurſum ad abdominis muſculos aſcendentia.

TERTIÆ MVLIEBRIVM FIGVRARVM Ejuſdemque characterum Index.

Præsens figura uterum una cum ilium peritonæo alligantibus membranis à corpore exſectum commonſtrat. atque ipſius cervix adeo hic ſurſum eſt convoluta everſaque, ut fundi uteri orificium in conſpectu ſit. Veſicæ verò fundum & cervicem quoque aperuimus, ut veſicæ cavitas meatuumque urinariorum inſertio in propatulo eſſent.

A Vteri fundi anterior facies, nulla membrana prorſus detecta.

B,B Vteri cervix.

C Fundi uteri pars glandis modo in ſuperiorem uteri cervicis ſedem protuberans.

D Orificium fundi uteri.

E,E Membrana utrum peritonæo connectens, ipſiuſque vaſa continens.

F Siniſter uteri teſtis.

G Vena & arteria ſeminalis.

H Portio venæ ac arteriæ ſeminalium, uteri fundi ſuperiorem ſedem accedens.

I Portio arteriæ & venæ ſeminalium teſtem accedens.

K Vas ſemen à teſte in uterum deducens.

L Veſicæ cavitas.

M Vrinariorum meatuum inſertio.

N Vrinariorum meatuum fruſtula hic propendent.

QVARTÆ MVLIEBRIVM FIGVRArum ejuſdemque characterum Index.

ι Ramuli à vena & arteria in membranam excurrentes, qua peritonæo committuntur.

κ Portio venæ & arteriæ teſtem adeuntium, ſuperiorem fundi uteri ſedem petens.

λ Commixtio venæ & arteriæ ſeminalium, quæ inſtar pyramidis eſt, & varicibus aſſimilatur.

μ,μ Teſtis ſiniſter.

ν Vas ſemen à teſte in uterum deferens,

ξ Obtuſus uteri fundi angulus, in quem vas ſemen deferens inſertionem molitur.

ο,π Hac ſede fundus uteri in cervicem terminatur, hacq; regione ipſius conſiſtit orificium.

ρ Vteri cervix.

σ Hic veſicæ cervix in uteri cervicem producitur ac deſinit.

τ,τ Vaſa ſunt inferiorem uteri fundi ſedem & cervicem implicantia.

υ,υ Cervicis uteri oris colliculi.

Meatus urinam è renibus in veſicã ducentes.

QVINTÆ, SEXTÆ, SEPTIMÆ ET octavæ figurarum Index.

Prima tabula uterum maſculino fœtu turgidum, in anteriori ipſius ſede una longa & altera tranſverſa ſectione diviſimus, uteri

A, B fundi tunicarum partes in latera, atque adeo ab extimo fœtus involucro diducentes.

E,E C,D Interna ſuperficies uteri, quæ ante ſectionem fœtus involucris obducebatur.

Exterior uteri ſuperficies, atque clarius E uteri apicem ſeu angulum dextrum notat, ſur-

F ſum dextrorſumq; magis quam ſiniſter, quod

G,G hic maſculus utero geratur, exporrectum.

Primum extimumve fœtus involucrum.

H Secundum fœtus involucrum hic quoque magna ex parte viſitur.

Vteri cervicis pars, cui in altero latere venam

I & arteriam adnatam reliquimus, quæ in humiliorem uteri fundi ſedem potiſſimum diſpenſatur. Dexter uteri teſtis hic quoque, ut ipſius in gravidis ſitus videretur, adhuc relictus.

K Secunda tabula fœtus involucra illacera

L,L ex utero dempta commonſtrat.

Extimum fœtus involucrum.

Secundum fœtus involucrum: quod quum pellucidum membranę modo ſit, in ipſo complexum cum tertio involucro fœtum nonnihil conſpici ſinit.

Tertia tabula extimum fœtus involucrum, & ſecundum longa ſectione diviſimus, ac utraque à tertio involucro ſeducta, hic una cum tertio involucro adhuc integro expreſſimus.

M,M Tertium intimumve fœtus involucrum: quod

N quia egregiè pellucidum eſt, fœtum nonnihil eo ſitu oſtendit, quo is in ipſo jacet.

O,P Venarum arteriarumque ſeries ex primo fœtus involucro umbilicum petens.

O,P Secundum fœtus involucrum: atque O & O internam ipſius indicant ſuperficiem, P verò & P externam.

Q,R Primum fœtus involucrum: atque Q externam notat ſuperficiem, R autem internam. Vaſorum autem per tertium & ſecundum involucrum ſeries etiam citra notarum opem promptè dignoſcitur.

Qvarta tabula fœtum omnibus ſuis tunicis liberum, itaq; jacentem exprimit, quemadmodum in utero magna Naturæ providentia ſecus quam Anatomicorum vulgus arbitratur, in omni media figura locatur. Falſiſſimum

Digitized by Google

III
IIII
V
VI
IX
VII
VIII
X
XI

mum namque eſt, quod ita conglobatus, aut (ut ſic dicam) ſphæricus jaceat, ut genibus faciem contingat, itaque in extrema prorſus figura reperiatur. imo ſi hunc verum ipſius ſitum obſervaveris, nullius prorſus articuli motum magis invenies medium minuſve laborioſum, atque is eſt quem modo ſinguli obtinent articuli. Cæterum in hac figura M,M,N, O,P,O,P, & Q, ac R idem notant quod tertia tabula: niſi quod M & M internam ſuperficem inſinuant tertii ſeu infimi involucri, S autem hic privatim indicatur vaſorum umbilici progreſſus, qui inter umbilicum & vaſorum cum tertio involucro connexum habetur, quique longo ducitur intervallo, nodis aliquot interdum, aut, ut verius dicam, varicoſis tuberibus donatus, è quorum numero obſtetrices ridiculè futuram adhuc prolium copiam præſagiunt, etiam quum hunc progreſſum (uti interdum fit) collo obductum cernunt: addentes illam quam ſuſcipiunt prolem, ſuſpendio necandam. Ejuſmodi namque permulta, ridenda potius quam credenda effutiunt credulæ ac vanæ obſtetrices pleræque.

NONÆ MVLIEBRIVM FIGVRARVM ejuſdemque characterum Index.

Nona figura uterum à corpore exectum ea magnitudine refert, qua poſtremo Patavii diſſectæ mulieris uterus nobis occurrit. atque ut uteri circumſcriptionem hic expreſſimus, ita etiam ipſius fundum per medium diſſecuimus, ut illius ſinus in conſpectum veniret, una cum ambarum uteri tunicarum in non prægnantibus ſubſtantiæ craſſitie.

A,A B,B Vteri fundi ſinus:

C,D Linea quodammodo inſtar ſuturæ, qua ſcortum donatur, in uteri fundi ſinum leviter protuberans.

E,E Interioris ac propriæ fundi uteri tunicæ craſſities.

F,F Interioris fundi uteri portio, ex elatiori uteri ſede deorſum in fundi ſinum protuberans.

G,G Fundi uteri orificium.

H,H Secundum exteriuſque fundi uteri involucrum à peritonæo pronatum.

I,I &c. Membranarum à peritonæo pronatarum, & uterum continentium portionem utrinque hinc aſſervavimus.

K Vteri cervicis ſubſtantia hic quoque conſpicitur, quod ſectio qua uteri fundum diviſimus, inibi incipiebatur.

L Veſicæ cervicis pars, uteri cervici inſerta, ac urinam in illam projiciens. Vteri colles, & ſi quid hic ſpectandum ſit reliqui, etiam nullis appoſitis characteribus, nullis non patent.

POSTHÆC AGETVR DE CORDE, IPSIQVE FAMVLANTIBVS ORGANIS CVM SVIS FIGVRIS AC INDICIBVS.

PRæſens figura tantam hominis in dorſo cubantis partem ex ſiniſtro latere commonſtrat, quantam oſtendendæ thoracis ſedi ſufficere arbitrati ſumus. Ab anteriori itaque thoracis ſede & lateribus, ac dein ab aliqua colli regione cutem ſectionis ſerie ademimus, ac dein muſculis qui coſtis obducuntur reſectis, coſtarum oſſa à ſuis cartilaginibus una cum pectoris oſſe liberavimus, & coſtarum oſſibus (uti inter ſecandum fit) effractis, coſtarum cartilagines ſurſum verſus dextrum latus attraximus, ut thoracis amplitudo, hancque interſepientes membranæ, & pulmo. reliquaque in conſpectum venirent, quæ modo in characterum Indice ſignificabuntur.

A,A Siniſtri lateris coſtarum indicantur cartilagines, una cum pectoris oſſe, dextrorſum ſurſumque tractæ.

B,B Intercoſtales muſculi intervalla cartilaginum occupantes.

C,C Coſtarum à cartilaginibus ſejunctarum oſſa.

D,D Intercoſtales muſculi intervalla oſſium adimplentes.

E Clavicula hic nuda, atque in ſua ſede adhuc aſſervata cernitur.

F Venarum, arteriarum, nervorumque in axillam perreptantium ſeries.

G Exterior jugularis vena hic mox avulſa cute ſecantibus occurrens.

H,H Siniſtra thoracis amplitudinem interdividens membrana, ſuperficie ipſius ſiniſtra hic conſpicua. quam etiam L,M,N & O indicant.

I,I Septum tranſverſum ea ſuperficie hic apparens, qua ſiniſtram cavitatis thoracis ſedem reſpicit.

K Sedes ubi inter dividentium thoracem membranarum ſiniſtra ſepto connaſcitur.

L Hæc protuberans ſedes, cordis gratia hic in ſiniſtrum adeo prominet. id namque una cum ipſius involucro inter membranas thoracem dividentes comprehenſum, in ſiniſtrum longè magis quam in dextrum porrigitur, atque hujus potiſſimum tuberis occaſione præſentem figuram ex ſiniſtro potius, quam dextro latere expreſſimus.

M Vena ſiniſtro pectoris oſſis lateri exporrecta, & ſiniſtræ thoracem interdividenti membranæ varios ſurculos offerens.

N Arteria ſiniſtro pectoris oſſis lateri exporrecta, & ſimiliter ac vena M inſignita ramulos ſiniſtræ thoracem interſepienti membranæ exhibens.

O,O Ramuli à vena ac arteria deducti, quæ ſecundum pectoris oſſis ſiniſtrum latus à jugulo ad abdominis regionem pertingunt.

P,P Nervus ſepti tranſverſi ſiniſter, hic conſpicuæ thoracem interſepientis membranæ ſuperficiei in progreſſu adnatus.

Q Vena in hominibus potiſſimum à jugulo una cum ſepti tranſverſi nervo deorſum excurrens,

 rens,

tens & membranæ thoracem interſepienti ramulos derivans.

R,S,T,V Pulmonis pars ſiniſtram thoracis cavitatem occupans. ac R & S hujus partis ſedē notant, quæ coſtis, ſeu ipſas ſuccingenti membranæ proxima eſt, gibbave cernitur. T verò & V ejus partis ſedem indicant, quæ priuſquam collaberetur, exteriori ſuperficiei membranæ thoracem interdividentis committebatur. Rurſus R & T partis hujus pulmonis ſuperiorem inſinuant fibram, ſeu lobum. S autem & V inferiorem.

SECVNDÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE CHARACTERVM INDEX.

Secunda figura, quam erectam, non autem humi proſtratam finximus, primam ſectionis ſerie ſubſequitur, etenim anteriori thoracis ſede & lateribus cute & muſculis qui illis adnaſcebantur, denudatis, ac coſtarum cartilaginibus ab oſſibus liberatis, ipſiſque oſſibus extrorſum effractis, tandem pectoris os una cum ipſi coarctatis cartilaginibus ab utriſque thoracem interſepientibus membranis liberavimus, ſurſumque deduximus, ut illius interior ſuperficies obvia eſſet. & membranarum thoracem interdividentium natura accuratius adhuc quam in prima figura exprimeretur.

A,A Pectoris oſſis una cum coſtarum ipſi commiſſis cartilaginibus interior, ſeu thoracis cavitatem ſpectans ſuperficies.

B,C Duæ indicantur venæ à jugulo pectoris os petentes, ac præter frequentes quas diffundunt ramulos etiam ac elatiorem abdominis ſedem excurrentes.

D,E Duæ arteriæ venas nuper commemoratas ad umbilici uſque regionem concomitantes, nullibi tamen ut venæ ad cutem ſubeuntes.

F Glandulæ ſub elatiſſima pectoris oſſis ſede in jugulo repoſitæ, ac vaſorum ſecuræ diſtributioni à Natura præfectæ.

G,G Dextræ thoracem interdividentium membranarum pars, quæ dextro pectoris oſſis lateri adnaſcebatur.

H Dictæ modo membranæ dextra, ſeu pulmonem ſpectans ſuperficies.

I,I Siniſtræ thoracis cavitatem interſepientium membranarum pars, quæ ſiniſtro pectoris oſſis lateri ante ſectionem connata fuerat.

K Dictæ modo membranæ ſiniſtra, ſeu pulmonem reſpiciens ſuperficies.

L,L Intervallum indicatur inter duas thoracem interſepientes membranas inibi conſpicuum, ubi humano pectoris oſſi continuantur.

Hæc protuberans regio cordis indicat ſitum, cor enim una cum ipſius involucro immotum
M,M inter membranas thoracem ſepientes collocatur. P,Q Pulmonis gibbum ſedeſve coſtis contermina indicatur neutra namque ex parte pulmonis partes in latera reflexımus. Ve-
N,O rum N & O duas fibras dextræ partis pulmonis indicant, N quidem elatiorem, O verò humiliorem, atque ita etiam in ſiniſtro latere P & Q.

Septi tranſverſi ſedes, quam à mucronata pectoris oſſis cartilagine hic S inſignita, & dein
R,R à cartilaginum quæ pectoris oſſi non coarticulantur mucronibus, liberavi.
Cutis deorſum à thoracis anteriori ſede, everſa, atque ea ſuperficie conſpicua, qua mu-
T,V ſculis obducebatur.

TERTIÆ FIGVRÆ, ET IPSIVS Characterum Index.

Quoniam duæ præcedentes figuræ cordis ac pulmonis ſitum abundè indicant, præſentem figuram (uti & ſubſequentes univerſas) tanquam è thoracis cavitate evulſam delineavimus, ne ſi ſingulis figuris truncum corporis appinxiſſemus, negotium fruſtra operoſius redderetur. Tertia itaque figura cor ſuo veſtitum involucro continet una cum pulmone & ſepti tranſverſi portione, cui in hominibus magna amplitudine cordis involucrum connaſcitur.

H Hic venæ cavæ portionem ſurſum conſcendentem & magnam arteriam præſcidimus, tanta vaſorum cordis aſſervata portione, quanta cordis involucro obducitur, aut à qua id involucrum potius initium ducit. Ubi enim
B hic B aſſcripſi, illic involucrum pertinaciſſimè cavæ venæ & magnæ arteriæ & venæ arteriali adnaſcitur, ab illis vaſis non ſecus quam à corde, toto illo intervallo abſcedens, quod à B ad C metitur. C enim cordis baſis ſedem regionemve indicat.

D,E,F Cordis involucri anterior ſedes, cordis figuram nuci pineæ non admodum abſimilem referens, D enim & E baſim notant, F verò mucronem.

G Ab F ad G ſedes inſignitur, qua cordis involucrum ſepto tranſverſo in hominibus ſecus multò quam in canibus adnaſcitur. Cæterum venulæ hic in cordis involucro conſpicuæ, non cordis, at ipſius involucri ſunt. id namque in hominibus tam craſſum validumque viſitur, ut cordis color per illud vix tranſpareat.

H Septi tranſverſi pars.

I,I Septi tranſverſi nervi.

L,M,N,O Pulmo. at ſinguli characteres ſingulas humani pulmonis inſinuant fibras, loboſve.

QVARTÆ FIGVRÆ, EIVSDEMQVE Characterum Index.

Qvarta figura cordis involucrum diviſum gerit, ipſumque cor & cordis vaſa anteriori ſede ab inuolucro deteximus, corde interim immoto.

A Sedes, qua cordis involucrum cordis vaſis ſupra ipſius baſim continuatur.

B,B Cordis involucrum ab anteriori cordis ſede in latera reflexum.

C,D,E Cordis anterior ſedes ac C quidem & D ipſius indicant baſim, E verò mucronem.

F Vena cava.

G Arterialis vena.

H Magna arteria. Venalis autem arteria niſi corde in dextrum latus (uti ſexta oſtendit figura

figura

Digitized by Google

gura) reflexo, nulla ex parte conſpici poteſt.
I Dextra cordis auricula.
K Siniſtræ cordis auriculę apex.
L, L Venę ſunt ac arterię à cordis baſim cingentibus vaſis pronatę, atque huc ex poſteriori cordis ſede, adeoque ſiniſtro ipſius latere antrorſum reductę.
M,N,O,P Pulmonis indicantur fibrę lobive.
Q Septi tranſverſi pars.

QVINTÆ FIGVRÆ, ET IPSIVS characterum Index.

Qvinta figura una cum pulmonibus cor exprimit, verum ab ipſius involucro penitus liberum: ac in ſiniſtrum latus in hoc reflexum, ut venę cavę ad cordis baſim continuitas oculis ſubjiceretur.

A Cordis dextrum latus, magnaque ipſius poſterioris ſedis regio.
B Dextra cordis auris auricula.
C Vena cava, qua in cor dehiſcit, aut ab ipſo pronaſcitur.
D Venę cavę portio, ſeptu tranſverſum permeans.
E Septi tranſverſi pars.
F Venę cavę portio jugulum petens.
G Venæ pari carentis initium.
H Arteriæ magnæ radix.
I Arteriæ magnæ truncus, qui deorſum ad ſpinam explicatur.
K Portio eſt nervi ſiniſtri, ſexti paris nervorum cerebri, à quo ſubſequens figura cordis nervulum depromi oſtendet.
L,M,N,O Pulmonis notantur fibræ.
P Vaſorum pulmonem adeuntium hic aliqua ſeries conſpicitur.

SEXTÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE Characterum Index.

Sexta figura cor in dextrum latus ita convolutum proponit, quemadmodum mox precedens id ad ſiniſtram oſtendebat reflexum. atque ut illa venæ cavæ ad cordis baſim continuitatem indicabat, ita præſens venalem exprimit arteriam, ac ſiniſtram cordis aurem, & cordis quoque nervulum. cujus ductus ut eſſet conſpectior, arteriæ magnæ aliquot propagines, & aſperæ arteriæ & nervorum ſexti paris cerebri portiones huic figuræ adnexas reliquimus.

A,B,C Cordis ſiniſtrum latus, & poſterioris ipſius ſedis magna regio.
D Venę & arterię cordis baſim cingentes.
E, E Venę & arterię à vaſis cordis baſim ambientibus deorſum exporrectę.
F Siniſtra cordis auricula. G Arteria venalis.
H,H Arterię venalis ſoboles in ſiniſtram pulmonis partem excurrentes. Quę verò in dextram feruntur, oculis non patent: quod illarum radix ſub corde mox in hujus vaſis ortu ad dextram pulmonis ſedem prorepat.
I Venę arterialis principium.
K Arterialis venę pars, ſiniſtram pulmonis partem petens.
L Arterialis venę pars dextrę pulmonis parti diſtributa, ac ſecundum poſteriorem caudicis magnę arterię ſedem reflexa.
M Apex dextrę cordis auriculę.
N,N Vena cava.
O Magnæ arterię caudex.
P Magnę arterię portio deorſum ad ſpinam detorta.
Q Magnę arterię portio ſiniſtram axillam accedens.
R Arterię magnę portio jugulum petens.
S Arterię magnę portionis jugulum petentis dextra pars, à qua axillaris dextri brachii conſtituitur arteria T inſignita.
V,X Soporatę ſeu ſomniferę arteriæ.
Y Aſperæ arteriæ caudex.
a Dexter nervus ſexti paris nervorum cerebri.
b Ramuli, quos nervus à inſignitus ad dextri recurrentis nervi conſtitutionem digerit.
c Dexter recurrens ſeu reverſivus nervus.
d Siniſter nervus ſexti paris nervorum cerebri.
e Siniſtri nuper commemorati nervi ſurculus, ſiniſtræ pulmonis parti oblatus.
f Ramuli ſiniſtri nervi d inſigniti, à quibus ſiniſter recurrens nervus conſtituitur.
g,g Siniſter recurrens nervus.
h Nervulus ſecundùm venam arterialem exporrectus, ac cordis baſis centrum adiens.
i,k,l,m Pulmonis indicantur fibræ.
n,o Septum tranſverſum.

SEPTIMÆ FIGVRÆ, EIVSDEMQVE Characterum Index.

Septima figura cor à pulmone & ſepto tranſverſo liberum oſtendit, cujus dexter ventriculus unica ſectione adapertus cernitur ab anteriori ſede orificii venæ cavæ ad cordis uſque mucronem ducta, quo id orificium & ipſi præfectæ membranæ in conſpectum venirent, dein ut interior dextræ cordis auriculæ ſuperficies oculis ſubjiceretur, eam intro everſam finximus.

A Venæ cavæ pars, ſeptum tranſverſum permeans.
B Venæ cavæ pars jugulum petens.
C,C,C Orificium venæ cavæ in dextrum cordis ſinum pertinens.
D,E Orificia ſunt aſcendentis & deſcentis venæ cavæ partium.
F Dextra cordis auricula inverſa, & inæqualem fibroſamque ipſius notans ſuperficiem.
G Coronalis venæ principium.
H,H H Protuberans in venæ cavę orificio circulus.
K,L,M Tres membranæ venæ cavæ orificio præfectæ.
N,N Fibræ ab inferiori ſede membranularum venæ cavæ orificii, deorſum ad ventriculi dextri latera mucronemque ductæ.
O,O Carneæ partes indicantur, quæ fibras nuper dictas amplexantur, teretemque formam exprimunt:
P Hæc ventriculi dextri cavitas verſus venæ arterialis orificium pertinet.
Q,R Craſſities ſubſtantiæ dextrum cordis ventriculum conſtituentis.

OCTAVÆ FIGVRÆ, EIVSDEMQVE Characterum Index.

Octava figura in hoc à jam præcedente variat, quod ex dextri cordis ventriculi ſede, inibi P inſignita, ſectionem duxerim in venæ arterialis uſque amplitudinem, ac ejus venæ orificium diſtenderim, ut membranæ ipſius aptè in conſpectum venient.

A Venæ cavæ portio jugulum petens.
B Arteriæ magnæ caudex.
C,D Venæ arterialis orificium, verum ſinguli characteres indicant ſingula foramina ramorum, in quos arterialis venæ caudex primum diſcinditur.
E,F Tres membranæ arterialis venæ orificio præfectæ.
H,H Cordis ventriculorum notatur ſeptum, ſeu ſiniſtrum latus dextri cordis ventriculi: atque ita hic dextri ventriculi cordis univerſa amplitudo in conſpectu eſt.
I Vna membranarum venæ cavæ orificio adnatarum.
K Dextra hic pendet cordis auricula adhuc inverſa, atque cum cordis ſubſtantia cui proxima eſt reflexa.

NONÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE Characterum Index.

Nona figura idem cor, quod duabus jam præcedentibus, oſtenditur. verum hic una ſectio ex arteriæ venalis orificio ad cordis uſque mucronem ducitur, ipſumque venalis arteriæ orificium una cum ſiniſtro cordis ventriculo diſtenditur, apparentibus ſimul membranis illi orificio præfectis, & univerſa cordis ſiniſtra auricula, ut & hæc internam ipſius ſuperficiem oſtenderet.

A Magnæ arteriæ caudex.
B Venæ arterialis portio.
C,C Venalis arteriæ orificium.
D,D Protuberans in venalis arteriæ orificio circulus.
E,F Duæ venalis arteriæ orificio præfectæ membranæ.
G,G Fibræ ab humiliori dictarum membranam ſede deorſum ad ſiniſtri cordis ventriculi latera protenſæ.
H,H Carnea cordis ſubſtantia, eas quas modo G & G inſignivi fibras amplectens.
I Siniſtra cordis auricula introrſum inverſa.
K Septum cordis ventriculorum.
L Hac ſiniſtri ventriculi amplitudo ad magnæ arteriæ orificium conſcendit, cujus membranas modo explicaturi ſumus.
M,M Subſtantiæ cordis, qua ſiniſtrum ipſius ventriculum conſtituit, craſſities.

DECIMÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE Characterum Index.

Hic ex ſiniſtri cordis ventriculi dextra elatiorique ſede ſectionem ad arteriæ magnæ amplitudinem uſque duximus, ut diſtento ejus orificio tres membranæ ipſi præfectæ, in propatulo eſſent.

A Arteriæ magnæ orificium.
B,C,D Tres membranæ arteriæ magnæ orificio præfectæ. verum harum trium (ut inter diſſecandum cerebro fit) una per medium diſſecta eſt, & utrinque una ipſius pars conſpicitur. Eſtque quam B inſignivimus.
E,F Principia ſunt duarum coronalium arteriarũ.
G Coronalis venæ & coronalis arteriæ hic apparet portio.
H Arteriæ venalis orificium.
I,K Duæ membranæ arterialis venę orificio appoſitę.
L Siniſtra cordis auricula introrſum inverſa.
M Fibrę ab humiliori dictarum membranarum ſede, ad ſiniſtri cordis ventriculi latera pertinentes.
N Carnea cordis ſubſtantia dictas nuper fibras adaugens, amplectenſque.
O Portio venę arterioſę.
P, Cordis ſubſtantię craſſities, ubi ſiniſtrum cordis efformat ventriculum indicatur.
R Cordis ventriculorum ſeptum.
S,S Hic ad arterię magnę radicem dura & veluti cartilaginoſa cordis conſpicitur ſubſtantia, quę diſſectionis profeſſoribus oſſis nomine habetur.

VNDECIMÆ FIGVRÆ, EIVSDEMque Characterum Index.

Vndecima figura cor per tranſverſum diſſectum oſtendit, ut cordis ſubſtantię ſecundum ipſius ventriculos craſſities in conſpectum veniret.

A Cavę venę pars. B Dextra cordis auricula.
C Arterię magnę caudex. D Vena arterialis.
E Siniſtra cordis auris, cui portio appendet venalis arterię. Atque hi characteres cordis baſim inſinuant.
F,F Cordis mucro.
G,G Dexter cordis ventriculus.
H,H Siniſter cordis ventriculus.
I,I Septum cordis ventriculorum.

DVODECIMÆ FIGVRÆ, EIVSdemque characterum Index.

Dvodecima figura anterior pulmonis ſedes, à qua cor pręſectum eſt, delineatur, quę inferiori, terramque ſpectanti bubuli pedis ſedi non admodum imagine abſimilis viſitur.

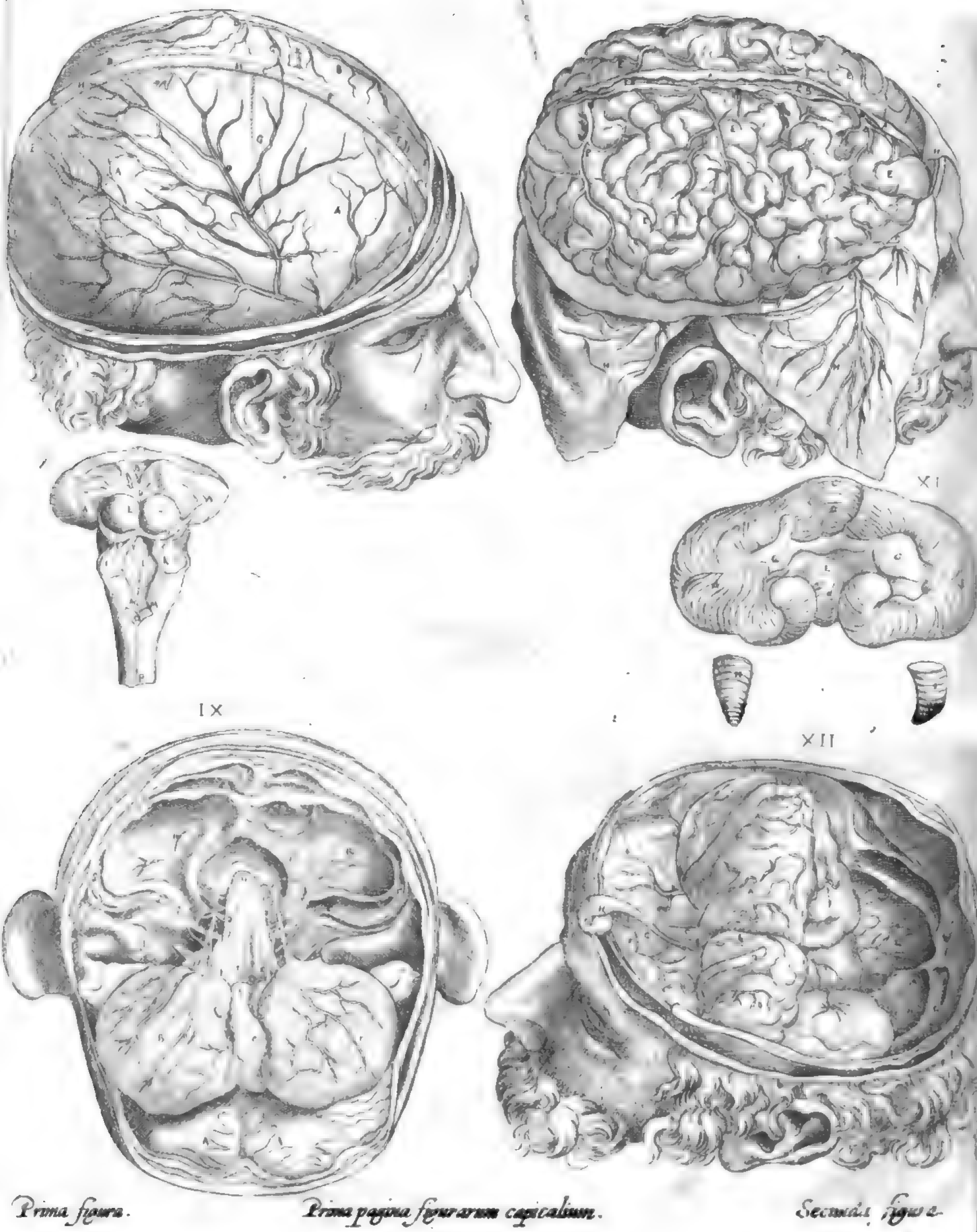
A,A Stomachi quo cibus in ventriculum fertur pars.
B Aſpera arteria.
C Vena arterialis.
D Venalis arteria.
E,F,G,H Quatuor pulmonis fibræ, ſeu lobi. Verum G & H privatim pulmonis ſedem indicant, ſepti tranſverſi gibbo thoracis amplitudinem ſpectanti congruentem.
I Septum tranſverſum.

DECIMÆTERTIÆ FIGVRÆ, ejuſdemque characterum Index.

Decimatertia figura pulmonis ex thorace evulſi poſteriorem notat ſedem.

A Aſperæ arteriæ portio, poſteriori ex ſede hic conſpicua.
B,C,D,E Quatuor pulmonis fibræ ſeu lobi, bubuli pedis ſuperiorem regionem forma exprimentes.

HIC

Prima figura. *Prima pagina figurarum capitalium.* *Secunda figura.*

HIC DE CEREBRO ANIMALIS FACVLTATIS SEDI, ET SENSVVM ORGANIS AGETVR.

PRiuſquam ad characterum explicationem accedemus hic monendus mihi lector erit numerum ac ordinem capitalium figurarum eundem non eſſe, quin in prima pagina figurarum capitalium, primam ac ſecundam figuram ſtatim ſequuntur nona, decima, undecima ac duodecima, omnes igitur figuras capitales quatuor paginis comprehendimus. Tertia ergo & quarta, expectandę ſunt in ſecunda pagina figurarum capitalum: quinta & ſexta in tertia pagina figurarum capitalium: ſeptima & octava in quarta pagina figurarum capitalium inveſtigandæ veniunt: Denique nona, decima, undecima & duodecima, in prima figurarum capitalium pagina occurrunt: 13 & 14 in ſecunda figurarum capitalium pagina: 15,16,17,18, 19,20, in tertia figurarum capitalium pagina reperiendæ ſunt: 21,22,23,24, in quarta demum pagina pinguntur. Ordo hic ſculpendi & excudendi has figuras ſervatus eſt, quod ſculptori dum hæc cælaret concilium erat eas ita depingere ut quatuor hæ paginæ figurarum capitalium invicem ſequentes ſimul paginæ cum comprehenſis figuris ſemper ſub uno intuitu conſpicerentur: in qua ratione compingendi has pignas & ordo & numerus ſatis commodus ac conſpicuus eſt. Cæterum dum in volumine (quod hic fit) colligantur ordo videtur interturbatus. Animadvertens igitur quod ſuperius admonuimus non eſt quod hic impingas.

PRIMÆ FIGVRÆ, EIVSDEMQVE characterum Index.

PRima capitis figura humanum caput ita adaptatum exprimit, quemadmodū id cerebro oſtendo opportunè à collo & inferiori maxilla diſſecantibus liberatur. Præterea tantam calvariæ partem orbiculatim ſerra abſtulimus, quanta quoque omnium quæ in calvariæ continentur amplitudine videndorum gratia, auferri ſolet. quanta verò illa ſit, liquido dijudicabis vigeſimam ſecundam capitis figuram examinaveris, quæ hinc ablatam calvariæ partem interna ſuperficie exprimit. Quemadmodum itaque præſens figura ſectionis ſerie cæteras omnes invicem ordine ſuccedentes præcedit, ita quoque eandem primam non inopportunè inſcribimus, quæ duram cerebri commonſtrat membranam adhuc illæſam, neque aliqua ex parte pertuſam vulneratamve, quamvis interim ipſius membranæ vincula divulſimus, quæ per capitis ſuturas ad membranam efformandam porriguntur ne quod calvariam ſuccingit, περικράνιον nuncupabitur. atque cum his fibris pariter vaſcula ſunt effracta, quæ per calvariæ foraminula & ſuturas deducta; ipſi duræ membranæ, ac illi qua calvaria ſuccingitur, communes cenſentur. Cæterum ex duobus qui figuram ambire conſpiciuntur orbibus; humiliorem, cutis & membranæ ipſi ſubditæ conſtituunt, elatior autem ipſa eſt calvaria. Univerſum vero hoc orbe complexum, duram cerebri membranam refert, omnibus characteribus in figura conſpicuis univerſim ſemelque indicatam. at ſinguli characteres in hunc modum priuatim habent.

A,A Dextrum duræ cerebri membranæ latus, ſeu ejus membrauæ pars dextram cerebri regionem ambiens.

B,B Siniſtrum duræ cerebri membranæ latus.

C,C,C Tertius duræ membranæ ſinus ſecundum capitis longitudinem exporrectus; & hic nulla ex parte adapertus, verum clariorem ipſius coſtam uti naturaliter ſe habet integram, & quartę circuli partis modo extuberantem oſtendens.

D,D;D Duo invicem appoſiti ductus, venarum modo in duram cerebri membranam ſecundum ipſius univerſum latus excurrentes.

E Ductus duræ cerebri membranæ, in quem ſexta calvariam ingrediens vena exhauritur.

F,F,F His characteribus venulæ indicantur, à dura cerebri membrana per calvariæ foraminula ad capitis cutem, membranaſque calvariam ſuccingentes, tranſmiſſæ, quarum frequentiores & craſſiores juxta F maximè latitantis ſedem plerumque obſervantur.

G,G,G Portiunculæ fibrarum à dura membrana per coronalem ſuturam ad calvariam ſuccingentis membranæ conſtitutionem proſilientium.

H,H Portiunculæ fibrarum quibus ſagittalis ſutura viam offert.

I,I Hi quoque characteres in umbra occipitii regionis latitant, ſedem notantes, à qua fibrę porriguntur per ſuturam Λ Gręcorum ſimilem, ad calvarię involucri conſtitutionem deductę.

K Vnum tuberculum eorum quę inęqualibus calvarię finibus plerumque juxta ſagittalis ſuturę cum coronali coitum conſpicuis, adnaſci ſolent. Caput ex quo hanc primam depinximus figuram, tribus ejus generis donabatur tuberibus, quorum unum K inſignivimus, & utrinque ad H unum quoque ſe offert.

L Cavitas frontis oſſi juxta ſuperciliorem ſedem propria, quę inter ſecandum ſubinde aperitur, ſi quando frontis os non procul à ſuperciliis ſerra dividitur.

SECVNDÆ CAPITALIVM FIGVRArum, ejuſdemque characterum Index.

Pręſens figura ſectionis ſerie primam ſubſequens, tertium durę membranę ſinum (quem

prima figura C aliquot inſignitum gerit) longa ſectione ſecundum capitis longitudinem ducta adapertum commonſtrat. Inſuper ad hujus tertii ſinus latera, per capitis quoque longitudinem duas deduxi ſectiones utrinque nimirum ad ſinum ſingulas, quam duram membranam duntaxat penetrarunt, & duræ membranæ latera ab ea membranæ ſepararunt parte, quam dextram cerebri partem à ſiniſtra dirimit, atque in ſubſequenti figura tribus D inſignietur. Præter tres jam commemoratas ſectiones utrinque aliam quoque molitus ſum, quæ ab aure ad verticem pertingens ſolam quoq; duram diviſit membranam, ut illa poſtmodum aptè à tenui membrana cerebri poſſet deduci, deorſumque (ut hic factum cernis) reflecti. Occurrit itaque hic tenuis cerebri membrana prorſus illæſa, cerebroque proximè obducta, & vaſorum ipſius ſeriem in hactenus denudata regione, eleganter commonſtrans.

A,A,A Elatior ſedes duræ membranæ, partis dextram & ſiniſtram cerebri partes intercedentis. atque hæc ſedes A & A notata, tertii duræ membranæ ſinus coſta eſt calvariam contingens & hic per medium diſſecta.

B,B Tertii duræ membranæ ſinus cavitas hic eſt in propatulo.

C,C Orificia, vaſorumque initia ex tertio duræ membranæ ſinu in tenuem membranam pertinentia. atque hic vaſorum orificia in conſpicuo ſunt, à lævo hujus ſinus latere in tenuis membranæ partem pertinentium, quæ ſiniſtræ cerebri ſedi obvolvitur. Orificia autem à dextro latere pronata hic non conſpiciuntur, verum initia occurrunt vaſorum in tenuem membranam, qua dextræ cerebri ſedi obvol-

D,D vitur propagatorum, ac D, D, & D inſignitorum.

E,E &c. Tenuis membrana cerebrum inveſtiens.

F,F F Ductus, vaſave in tenui membrana ſecundum cerebri involutionum ſeriem excurrentia.

G,G G Propagines notantur à ductibus ſecundum duræ membranæ latera excurrentibus, atque in prima figura aliquot D notatis, in tenuem membranam pertinentes.

H,H H Duræ membranæ portiones à tenui membrana divulſæ, & deorſum reflexæ.

TERTIÆ CAPITIS FIGURÆ, EIUSdemque Characterum Index.

In præſenti figura à tota cerebri parte ſupra ſectionem conſiſtente, quam orbiculatim ſerra in calvaria molimur, utramque cerebri membranam, tenuem nimirum & duram avulſimus, ac duræ membranæ portionem, dextram cerebri partem à ſiniſtra dirimentem, atque in ſecunda figura adhuc in ſua ſede ſervatam, ab oſſeo diviſimus ſepto, quo odoratus organorum ſinus diſtinguuntur. atque hanc partem, ut ipſius effigies in conſpectum veniret, ſuper ſiniſtram cerebri ſedem explicatam reliquimus. dextra & ſiniſtra cerebri partibus adeo ab invicem manuum beneficio diremptis, ut calloſi corporis ſuperior ſedes eleganter ſe hic ſpectandam offerat.

A,A A Dextra cerebri pars.

B,B B Siniſtra cerebri pars.

C,C &c. Hic paſſim cerebri convolutiones, gyri & anfractus indicantur.

D,D D Duræ cerebri membranæ portio, dextram cerebri partem & ſiniſtram intercedens, hic ex ſua ſede ſuper ſiniſtram cerebri partem producta.

E,E E Quando primùm dextram cerebri partem à ſiniſtra inter diſſecandum diducere contendimus. tunc manus ope ea vaſa effringuntur, quæ ex tertio duræ membranæ ſinu in tenuem membranam utrobique pertinent. ac proinde quum in hujus figuræ adminiſtratione id quoque nobis faciendum fuerit, effracta eorum vaſorum initia hic oculis ſubjiciuntur.

F Ductus venæ modò in humiliorem ſedem duræ membranæ partis excurrens, quæ dextram cerebri partem à ſiniſtra diſterminat, atque hic ductus à quarto duræ membranæ ſinus anteriori ſede enaſcitur.

G,G G Ductus jam ante F inſigniti propagines in eandem duræ membranæ partem ſurſum aliquouſque excurrentes.

H,H H Surculi ab humiliori angulo tertii duræ membranæ ſinus propagati, in duræ membranæ partem, qua dextra cerebri pars à ſiniſtra dirimitur.

I,I Principia ſunt ductum, qui à quarto duræ membranæ ſinu venarum prorſus modò in tenuem cerebri membranam ſecundum ſuperiorem calloſi corporis regionem perferuntur, atque hic una cum tenui membrana avulſa ſunt.

K Initium vaſis à quarti ſinus duræ membranæ termino pronati, atque ſub eo cerebri corpore quod teſtudini ſeu cameræ inſtar arcus conſtructæ aſſimilamus, in tertium cerebri ventriculum, & dehinc ad plexus conſtitutionem excurrentis, quem ſecundis ſeu extimo fœtus involucro comparamus.

L,L Cerebri caloſum corpus.

M,M Sinus utrinque ad caloſi corporis latera in cerebro conſpicui, quos hic aliter quam modo præſtitimus, exprimere nequimus, quum anguſti ſint, & anguſtiores rimas plurimum referant.

N Portio duræ membranæ partis, dextram cerebri ſedem ac ſiniſtram intervenientis, ac ſuperius D aliquot inſignitæ, quæ ſepto connaſcebatur, olfactus organorum ſinus dirimenti, octavi capitis oſſis proceſſui.

O,O Tenuis membranæ portio à cerebro divulſa.

P,P Duræ cerebri membranæ portio.

QUARTÆ FIGURÆ EIUSDEMQUE characterum Index.

In quarta figura omnes duræ tenueſque membranarum partes reſecuimus, quæ in prioribus figuris occurrerunt, ac dein dextram ſiniſtramque cerebri portionem ſectionis ſerie ademimus,

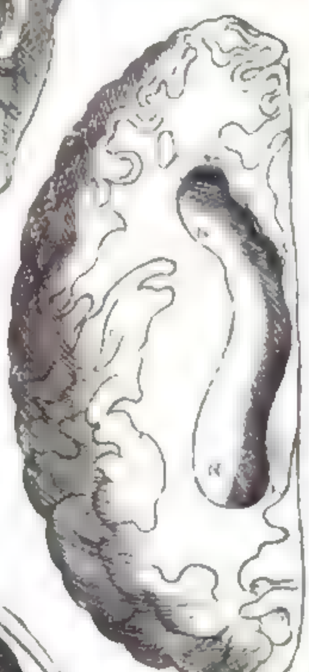
Das ander blat der haubtfigurn

Die 3 figur
Tertia figura.

Die 4 figur
Quarta figura.

Secunda pagina figurarū capitalium.

XIII

XIIII

Digitized by Google

Septima figura.

Octaua figura.

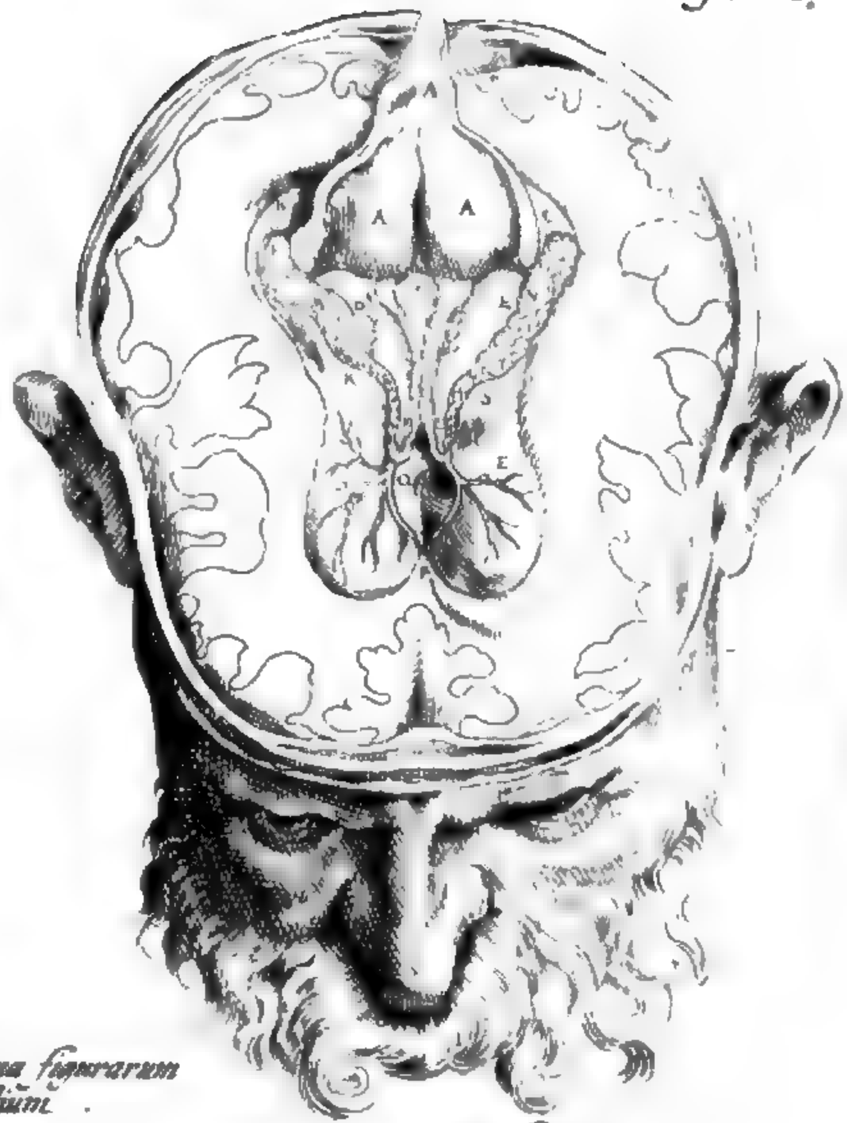
Quarta pagina figurarū capitalium

Quinta figura.

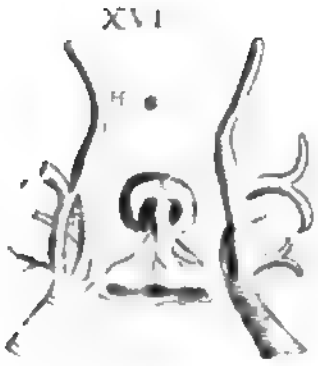
Tertia pagina figurarum capitalium.

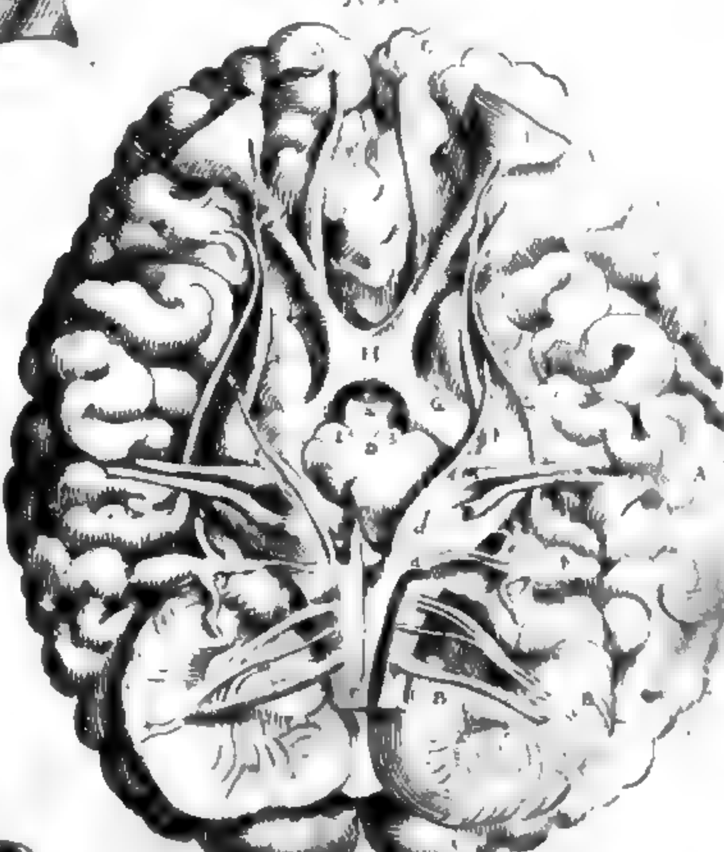
Sexta figura.

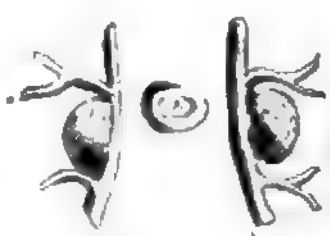
XVI

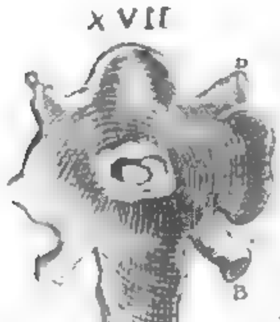
XX

XVIII

XVII

Digitized by Google

ademimus, ut jam cerebri ventriculi in conſpectum venire incipiant. Primum namque ſecundum dextrum calloſi corporis latus, ubi ſinus altero M in tertia figura notatus conſiſtit, longam duximus ſectionem, quę per dextrum cerebri ventriculum ducta, dextræ cerebri partis eam portionem abſtulit, quæ ſupra ſectionem habebatur, qua orbiculatim calvariam ſerra diviſimus. Atque quum idem quoque in ſiniſtro latere abſolvimus, hic ad dextrum latus ſiniſtram cerebri partem ita repoſuimus, ut ſuperiorem ſiniſtri ventriculi ſedem aliqua ex parte commonſtraret, calloſo interim corpore in capite adhuc ſervato.

A,A A Cerebri adhuc in Calvaria relicti pars dextra.

B,B,B Pars ſiniſtra.

C,C,C Portio cerebri ſiniſtra, quæ ſectionis ſerie à reliquo cerebro ablata, hic reſupina jacet.

D,D Lineæ partim cerebri anfractus, & partim varium cerebri ſubſtantiæ colorem commonſtrantes. quicquid enim extra lineas conſiſtit, quaſi luteum, & ſubcinericium magis eſt. quicquid intra, ad amuſſim album viſitur.

E,F quemadmodum E & F in dextra & ſiniſtra cerebri parte luteum eſt: G verò & H album

G,H prorſus, & interdum rubris punctis interſtinctum.

I,I Calloſum corpus utrinque à cerebri ſubſtantia, cui alioqui continuatur, liberum.

K,K Calloſi corporis portiuncula, adhuc ſiniſtræ cerebri parti quæ adempta eſt, continua.

L,L Dexter cerebri ventriculus.

M,M Siniſter cerebri ventriculus.

N,N Siniſtri ventriculi ſuperioris ſedis portio.

O,O Plexus cerebri ab imagine quam cum extimo fœtus involucro ſimilem exigit, χοροειδὴς nuncupatus.

P, P Aranearum modo graciles venæ dextri & ſiniſtri ventriculi ſubſtantiæ hoc in loco connatæ, ac ab illis diductæ vaſis, quę nuper commemoratum & ſecundis non abſimilem plexum extruunt.

Q Venulæ à nuper quoque commemoratis vaſis in tenuem cerebri membranam ſub calloſi corporis anteriori ſede huc excurrentes, & incerta ſerie (quemadmodum & P notatæ) inter reſecandum ſe offerentes.

QVINTÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE characterum Index.

Præſens figura quod ad relictam in calvaria cerebri portionem attinet, nulla ex parte variat: atque id ſolum habet proprium, quod calloſum corpus hic anteriori ſua ſede à cerebro primum liberavimus, ac dein elevatum in poſteriora reflex imus, ſeptum dextri ac ſiniſtri ventriculorum divellentes & corporis inſtar teſtudinis extructi ſuperiorem ſuperficiem ob oculos ponentes.

Ab A,A,A,A itaq; & B,B,B ac dein D,D,D & E & ad Q F, & G & H eadem hic indicant, quę in quarta figura. Sic quoque & L,L & M,M & O & P & Q eadem inſinuant.

R,R,R Notatur inferior calloſi corporis ſuperficies. eſt enim id à ſua ſede motum, atque in poſteriora reflexum.

S,T,V Superior corporis inſtar fornicis ſeu teſtudinis extructi ſuperficies, & veluti ipſius triangularis circumſcriptio. quam ab S ad T, & à T ad V, & ab V ad T metimur.

X,X Dextrum ventriculum & ſiniſtrum intercedentis ſepti inferior pars, corpori teſtudinem referenti continua.

Y,Y Septi jam commemorati ſuperior pars, calloſo corpori continua. Hoc namque ſeptum non ſecus atque modo diſruptum eſt, depingi licuit. & alia quoque parata fuit figura, in qua duæ manus (uti inter ſecandum facere conſuevi) calloſum corpus nondum in anteriori ipſius ſede liberatum, modicè attollebant, quo ſpeculum ſeu ſeptum adhuc integrum oculis ſubjiceretur. Verum quum non adeò concinnè in pictura atque in ipſa ſectione ſucceſſit, eam figuram ne fruſtra paginam obliteraret rejeci.

SEXTÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE characterum Index.

Hæc figura quod ad cerebri portionem in calvaria relictam ſpectat, etiam quartæ correſpondet atque à quinta in hoc differt, quod corpus teſtudinis modo fabricatum anteriori ſua ſede à cerebri ſubſtantia liberaverimus, id ſurſum in poſteriora reflectentes, ut inferior ipſius ſuperficies in conſpectū veniret, & vas illud etiam cerneretur, quod à quarto duræ membranæ ſinu pronatum, ſub corpore teſtudinis modo extructo fertur, & plexum tandem non minimam partem conſtituit, quos ſecundarum imagini veteres aſſimilarunt. Hujus autem figuræ characteres ita ut ſequitur, ſe habent.

A,A,A. Corpus teſtudinis modo extructum hic inferiori ipſius ſuperficie, qua tertii ventriculi ſuperiorem conſtituit ſedem, conſpicuum.

B,B Portio corporis inſtar teſtudinis efformati in dextro ventriculo, à cerebri ſubſtantia hic principium ducens.

C Portio corporis teſtudinem forma & uſu referentis, quæ ex ſiniſtro cerebri ventriculo pronaſcitur.

D,D Dexter cerebri ventriculus.

E,E Cerebri ſiniſter ventriculus.

F Arteria per inferiorem poſterioremque dextri ventriculi ſedem à dextræ ſoporalis arteriæ ramo duram cerebri membranam perforante, huc in dextrum ventriculum conſcendens.

G Arteria in ſiniſtrum cerebri conſcendens ventriculum.

H Vas à quarto duræ cerebri membranæ ſinu principium ducens, ac ſub corpore inſtar teſtudinis efformato, in communem dextri & ſiniſtri ventriculorum cavitatem, ſeu tertium ventriculum properans.

I Vaſis H inſigniti in duas portiones diviſio.

K Vaſis H inſigniti diviſionis altera portio, dextrum cerebri petens ventriculum.

L Portio nuper commemorati vaſis, ſiniſtrum accedens cerebri ventriculum.

M Plexus dextri ventriculi à ſecundi narum imagine comparatus, atque ab arteria F inſignita, & vaſis H indicati portione, quam K notavimus conſtitutus.

N Plexus ſiniſtrum cerebri ventriculum occupans, ac ex vaſis G & L inſinuatis conflatus.

O,O Hujuſmodi venulæ cerebri ſubſtantiæ hic obnaſcuntur, ab illis productæ vaſis quæ K & L notavimus.

P A venis quæ cerebri ſubſtantiæ hic offeruntur, ramuſculi extra ventriculorum amplitudinem hàc ad tenuem cerebri membranam pertinent.

Q Meatus ex communi concavitati dextri ac ſiniſtri ventriculorũ ſeu à tertio cerebri ventriculo rectà declivis pertinens verſus pelvim, quæ cerebri pituitam excipiens, eam infundibuli modo ad glandem defert, ejus infundibuli extremo ſubditam.

R, S Canales ſinuſve leviter in ventriculorum ſubſtantia exſculpti, & pituitam ad meatus nuper Q inſigniti orificium deducentes.

SEPTIMÆ FIGVRÆ, EIVSDEMQVE characterum Index.

Præſens figura à tribus proximè præcedentibus plurimum variat. nam cerebri ſubſtantiæ in illis relictæ, ea pars in hac ablata cernitur, quæ dextri ſiniſtrique ventriculorum ſedem in illis figuris conſpicuam efformabat, dein tota ea quæ cerebello adhuc innitebatur, hic quoque reſecta eſt, ut duræ membranæ conſpiceretur portio, cerebellum ac cerebrum intercedens. Inſuper duræ membranæ ſinus in illa conſiſtentes ductis cultelli anterioris mucrone ſectionibus, hic etiam aperuimus, & vas à quarto ſinu duræ membranæ in cerebri ventriculos pertinens, hic ex tertio cerebri ventriculo ſublevatum, & à plexibus ſecundinæ ſimilibus avulſum, in poſteriora refleximus, ut tertii cerebri ventriculi, ſeu communis dextri ſiniſtrique ventriculorum concavitatis ſedes in conſpectum melius veniret, unà cum ejus cavitatis meatibus.

A,A Cerebri ſubſtantiæ adhuc in calvaria reliquæ dextra pars.

B,B Cerebri ſubſtantiæ adhuc in calvariæ aſſervatæ ſiniſtra pars.

C,C Lineæ hic paſſim conſpicuę illis correſpondent, quas tres modò pręcedentes figurę ſimiliter commonſtrarunt. Verum quia hujuſmodi lineę ſubſtantięve cerebri diverſitas, inibi duntaxat conſiſtunt, ubi cerebrum tenui membranę vicinius eſt, præcedentes figuræ eas ſolum in lateribus oſtenderunt. hæc autem quum hic tanta cerebri portio ablata ſit, ut jam apparens ſuperficies in baſi non procul à tenui membrana diſtet, etiam lineæ in baſi ſpectantur. Quod itaque lineis hic intercipitur, fulvam ſeu ſubpallidam cerebri notat

D,D ſubſtantiam: quemadmodum ſedes D,D,D inſignitæ. Quod verò extra lineas conſiſtit, alba eſt prorſuſque candicans cerebri ſub-

E,E,E ſtantia, hic E,E & E inſignita.

F Portio eſt ſoporalis arteriæ ſecundum humiliorem anguſtioremque dextri ventriculi ſedem ſurſum ad plexus ſecundas imitantis conſtitutionem prorepens. Cæterum ſi perpenderis quanam ſede hic F reponatur, & quanam in ſexta figura, promptè expendes, qui dexter cerebri ventriculus, quemadmodum & ſiniſter, ex poſteriori ſua ſede inſtar cornu arctatus, deorſum in anteriora per cerebri ſubſtantiam ducatur. Hic namque ubi plus cerebri ſubſtantiæ quam in ſexta figura abſtulimus, præſens arteriæ portio F notata antrorſum magis vergit, quam F in ſexta eandem quoque notans arterię portionem, ubi jam poſteriorem ventriculi ſedem conſcendit. Atq; id F & G octavę figurę magis liquido oſtendunt, in qua hujus ventriculi ductus nomine, adhuc plus cerebri ſuſtantię, quam in hac quę ordine ſeptima eſt, abſtuli.

G Arterię ſoporalis portio ſecundum humiliorem poſterioremque ſiniſtri ventriculi ſedem ſurſum, quemadmodum arteria F inſignita, prorepens.

H Humillima ſedes tertii ventriculi: quam ut aptius cerneretur, nonnihil diſtentam finximus.

I Meatus rectà declivis ex tertio cerebri ventriculo pertinens, cerebrique pituitam ad pelvim huic excipiendæ paratam deferens.

K Meatus ex tertio cerebri ventriculo inter cerebri teſtes nateſque, in cavitatem cerebelli & dorſalis medullę communem pertinens.

L Glandula nuci pineę non abſimilis, & vaſorum ex quarto ſinu durę membranę cerebrum petentium fulcrum.

M,N Hanc cerebri partem teſtes & nates quoque cerebri appellavimus, hic adhuc tenui membrana obtectas.

O,O&c. Durę cerebri membranę proceſſuum portiove, inter cerebellum & cerebrum repoſita. Qui hanc accedunt inſtar venarum ductus, partim à primo ſecundoque duræ membranę ſinibus, partim verò à quarto pronaſcuntur.

P,P Duræ cerebri membranæ dexter ſeu primus ſinus.

Q,Q Duræ cerebri membranæ ſiniſter ſeu ſecundus ſinus.

R Primi & ſecundi duræ membranæ ſinuum congreſſus quem Græcorum nonnulli ληνὸν, quod eſt torcular appellarunt.

S Principium tertii duræ membranæ ſinus.

T Quartus duræ membranæ ſinus, ſimiliter atque alii hic adapertus.

V Vas à quarto ſinu duræ membranæ in cerebri ventriculos porrectum, hic autem in poſteriora ex ſua ſede reflexum.

X,X Hac ſede cerebellum dura cerebri membrana non obtectum oſtenditur.

Y Ductus venarum modo à quarto duræ cerebri membranæ ſinu in tenuem membranam pertinentes, qua cerebellum ipſique cerebri teſtes induuntur.

Z,Z Duræ

Z,Z Duræ membranæ ſedes, qua oſſi omnium totius corporis oſſium duriſſimo, & auditus organum intus continenti adnaſcitur. Hanc namque calvariæ regionem cerebro deteximus.

OCTAVÆ FIGVRÆ, EIVSDEMQVE characterum Index.

Pręſens figura à ſeptima in hoc variat, quod hic adhuc cerebri plus reſecuerimus,& teſtes longa ſectione in hoc diviſerimus, ut meatus occurreret ex tertio ventriculo in quartum pertinens. Ad hæc, duræ membranæ portio cerebello obducta, hic diſſecta, atque in poſteriora reflexa cernitur. Quum itaque præſens figura pleraq; cum ſeptima habeat communia, in hac idem A,A & B,B & C,C & D,D & E,E & F,& G, & H, quod in ſeptima, indicabunt. Verum arteriæ F & G inſignitæ, tanto magis hic quam in ſeptima antrorſum vergunt, quanto magis cerebrum verſus baſim in ſeptima quam in ſexta ablatum eſt.

A uſq; ad H

I Meatus in ſexta etiam figura I notatus,qui rectà declivis fertur, atque cerebri pituitam ad pelvim defert.

K Meatus pituitæ deducendæ paratus, qui interdum ab illo deducitur meatu qui ex tertio ventriculo inter teſtes in quartum ventriculum pertinent.

L Ne L in umbra prorſus latitaret, aut ſi ſuo poneretur loco,&ejus nomine quo in conſpectu eſſet, umbra veniret exſculpenda, itaque delineatio hic omnino vitianda, L ad interiorem cerebelli partem repoſui, foramen meatumque notaturus, qui ex tertio ventriculo cerebri in quartum fertur. Quod foramen ſi L in illo locaretur, exprimi neutiquam potuiſſet.

M Glandulam hic adhuc reliquimus, quæ pineæ nucis formam oſtendens, vaſorum ex quarto duræ membranæ ſinu in cerebri ventriculos pertinentium fulcrum efficitur.

N,O,P,Q Quatuor his characteribus corpus id indicatur,quod ante ſectionem unicum eſt, atque in ſeptima figura M & N inſignitur. hic verò ex ſectionis ſerie diviſum occurrit. ac N O ejus corporis ſedes indicant, quibus teſtium nomen accommodatur. P verò & Q, illas quas nates ferè nuncupamus.

R,R Cerebellum tenui adhuc obductum membrana.

S,S &c. Vaſa venarum modo tenuem cerebelli membranam implicantia.

T,T Propagines vaſorum tenuem cerebelli membranam implicantium, ad eas producta arterias quę ſecundum dextri & ſiniſtri cerebri ventriculorum poſteriora ſurſum conſcendunt: plexus efformaturæ, quos extimo fœtus involucro diſſectionis proceres contulerunt.

V,V Duræ membranæ portio, quæ ſuperiorem cerebelli ſedem à cerebro dirimebat.

X,X Propagines notantur à vaſis, dictam nuper duræ membranæ portionem implicantibus, in tenuem membranam qua cerebellum veſtitur excurrentes.

Z,Z Idem hic Z & Z notant,atque in ſeptima figura,duram videlicet cerebri membranam oſſi adnatam, in quod auditus organum reponitur.

NONÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE characterum Index.

In hac figura eadem cerebri portio, quæ in octava ſervatur. verum pręſens figura in faciem prorſus repoſita, eam duræ membranæ partem abſciſſam habet, quæ cerebrum à cerebello dirimit. deinde cerebellum hic deorſum è ſua calvariæ ſede manibus protractum, ac deorſum modicè inverſum propendet, ut ipſius regio calvariæ alias contigua, oculis ſubjiceretur, & dorſalis medullæ cavitas videretur alteram partem quarti ventriculi conſtituens. Adhæc, præter venarum quarundam & nervorum progreſſus, etiam primus & ſecundus duræ membranæ ſinus hic aperti ad amuſſim exprimuntur.

A,A Cerebri portio adhuc in calvariæ amplitudine reliqua, atque hic in ſua ſede adhuc aſſervata.

B,C,D Tribus his characteribus cerebellum deorſum ex ſua ſede reflexum indicatur, tenui membrana adhuc involutum, ac dorſali medullæ connatum. Verum B privatim cerebelli dextram indicat ſedem, calvariæ ſinui P notando correſpondentem. D verò ſiniſtram, quæ illi calvariæ ſedi inſidet, cui R inſcribam. C autem cerebelli media pars inſignitur, vermi non abſimilis, & ſuis finibus eos conſtituens proceſſus, quos vermium imagini veteres compararunt.

E Poſterior terminus mediæ partis cerebelli, qui vermiformium proceſſuum poſterior mihi recenſebitur.

F,G,H Dorſalis medullæ pars adhuc in calvaria conſiſtens, ac F & G hujus partis ſeu dorſalis medullæ ſedes indicant, quibus cerebellum connaſcitur. I,H verò ſedem dorſalis medullę ſignificat, è calvariæ amplitudine procidentē.

I,H

Sinus dorſalis medullæ calami quo ſcribimus mucroni non abſimilis, ac mediam cavitatem conſtituens commuis ventriculi dorſalis medullæ & cerebelli: quam quartum cerebri ventriculum diſſectionis periti vocarunt.

K Vaſa ductusve venis quam ſimillimi, hac in cerebellum ab illis vaſis pertinentes, quæ in primum & ſecundum duræ membranæ ſinus exhauriuntur. atque ut hi ductus frequentes admodum ſunt, ita etiam non ſemper pari propagantur ſerie.

L Et hac quoque ductus venæ ſimilis in tenuem cerebelli membranam pertinet, ab illis vaſis quæ hac in parte duram cerebri membranam intertexunt.

M Quintum cerebri nervorum par.

N Sextum cerebri nervorum par.

O Septimum par nervorum cerebri. atque hic videre eſt quot ſurculis duo poſtrema cerebri nervorum paria principium à dorſali medulla, nequaquam verò à cerebello, ducant.

P,Q,R Sinus occipitis oſſis, quibus correſpondet cerebelli figura. nam P cerebello inſcriptum, B congruit. Q autem, C. R verò, D.

S,S,S Dexter ſeu primus duræ membranę ſinus, hic cultelli mucrone adapertus.

T,T,T Siniſter ſeu ſecundus duræ membranæ ſinus. atque in nulla cerebri delineationum, horum ſinum ductus ita conſpicuæ ac in præſenti oculis ſubjicitur.

DECIMÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE characterum Index.

Hac figura eam cerebri portionem expreſſimus quæ dorſalis medullæ educit initium: dein cerebellum à dorſalis medullæ hic conſpicua parte ademptum eſt, & cerebri teſtes, & nates, & glans pineæ nucis imaginem referens, ac poſtremo cavitas ea dorſalis medullæ quæ cum cerebelli cavitate quartum cerebri efformat ventriculum, hic pariter exprimuntur.

A,A Cerebri pars dorſalem producens medul-
B lam. Meatus ex tertio cerebri ventriculo in quartum ſub cerebri natibus tendens, cujus terminum in quartum pertinentem ventri-
C culum C inſignivi.

D Glans cerebri, nucis pineæ imagini à diſſectionis profeſſoribus aſſimilata.

E,F,G,H His characteribus cerebri teſtes ac nates indicantur, videntur namque diſſectionis proceres gratia lineæ inter E ac F, & inter G & H conſpicuæ, ſuperiora tubera E & G inſignita ab inferioribus F & G notatis diſtinxiſſe, ac ſuperiora teſtes vocaviſſe, quod illis glans penis quaſi modo incumbit. Inferiora autem nates vocarunt, quod meatus ex tertio ventriculo in quartum pertinentis terminus C hic inſignitus, podici conferri poſſit.

I,K Sedes duæ, quibus dorſalis medullæ initium cerebello adnaſcitur.

L,M,N,O Cavitas dorſalis medullæ initii, alteram partem quarti ventriculi conſtituens, atque ab Herophilo calami cavitati aſſimilata, quam atramento ſcribentes intingimus. Sedes enim L inſignita ejus calami cavitatis parti reſpondet, quæ indici ſcribentis proxima eſt, M autem & N angulis illis aſſimilari poſſunt, quæ in cavitatis calami lateribus conſiſtunt. O vero mucronem exprimit, quo characteres formamus.

P Dorſalis medulla hic præſecta eſt, qua in vertebras procidens calvariam egreditur.

VNDECIMÆ FIGVRÆ EIVSDEMQVE characterum Index.

Hac figura cerebellum à calvaria, ipſaque adeò dorſali medulla avulſum & ſupinum jacet, humiliorem ipſius ſedem qua dorſalem ſpectat medullam commonſtrans. Ac proinde regiones ipſius quibus dorſali medullæ continuatur, ac ſinum inſuper oſtendit, qui alteram portionem efformat quarti ventriculi ſeu ſinus, cerebello & dorſali medullę communis. Porro ad humiliorem præſentis figuræ ſedem fines pinximus mediæ partis cerebelli, ut proceſſuum vermis imaginem referentium natura conſpiceretur.

A Dextra cerebelli pars tenui membrana cerebellum inveſtienti liberum, uti etiam totum cerebellum hic ea membrana denudatum commonſtratur.

B Siniſtra cerebelli pars.

C,c Media cerebelli pars. ac C notat hujus partis anteriorem regionem, c vero poſteriorem.

D,d Fines terminique mediæ partis cerebelli: quorum anteriorem D indicat, poſteriorem vero d.

E Cerebelli ſinus, qui cum dorſalis medullæ ſinu quartum nobis appellatum cerebri ventriculum conſtituit.

G,G His ſedibus cerebellum dorſali medullæ adnaſcitur.

H Anterior finis mediæ partis cerebelli hic, ac ſi alio cerebello is reſectus eſſet, expreſſus.

I Poſterior finis mediæ partis cerebelli, à cerebello quoque exectus.

DVODECIMÆ FIGVRÆ, EIVSDEMque characterum Index.

Hac figura caput à ſiniſtro latere exprimitur, dextro nonnihil ſublevato. Ex calvariæ autem amplitudine cerebellum hic evulſimus, ea tantum cerebri relicta portione, quæ in octava & nona figuris adhuc ſervabitur. Verum illa cerebri portio hic in ſua non conſiſtit ſede, ſed elevata eſt, & in poſteriora ab ipſa calvariæ baſi aliquouſque reflexa, ut tandem in conſpectum venirent cerebri proceſſus forma nervis non abſimiles, & olfactus organo ſubminiſtrantes: quorum ſiniſter è ſua ſede cum ipſo cerebro elevatus eſt, dextro adhuc duræ cerebri membranæ qua octavo capitis oſſi obducitur, connexo.

A,A Cerebri pars dextra.

B,B Siniſtra cerebri pars, tenui membrana adhuc quemadmodum & dextra pars obvoluta.

C Dextrum olfactus organum, in ſua ſede adhuc ſervatum.

D Siniſtrum olfactus organum, una cum cerebro in poſteriora reflexum.

E Sinus, cui ſiniſtrum olfactus incumbit organum eaque regio duræ membranæ hic indicatur, quæ odoratus nomine hac in ſede multis, ſed exiguis foraminibus pervia cernitur.

F Vena calvariam petentium ſexta, hic in duram cerebri membranam aliquot ſurculis excurrens.

G Septum ſinus olfactus organis inciſos interdividens.

H Duræ cerebri membranæ partis portio, quæ dextram cerebri partem à ſiniſtra dirimit.

I,I Cerebrum paſſim excavatæ ſibi in calvaria amplitudini reſpondens, hic quoque ad frontis oſſis regionem ſibi inſculptis cavernis congruit, & levibus tuberibus prominet, quæ alii mamillares cerebri vocarunt proceſſus.

K Vena calvariam petentiū quinta, cui iter præbet foramen ſecundo nervorum pari exſculptum.

L ptum. L ut & ſubſequentes characteres, in umbra occipitii cavitatis latitat, & parvi etjam eſt momenti. quandoquidem L calvarię ſinum indicat, cui dextra cerebelli pars con-
M gruit. M ſedem, quæ mediam cerebelli par-
N tem reſpicit. N ſinum, in quem ſiniſtra cere-
O belli pars reponitur. O verò dextrum ſeu pri-
P mum ſinum indicat duræ membranæ. P au-
Q tem tertium. Q ſecundum ſeu ſiniſtrum.

DECIMÆTERTIÆ FIGVRÆ EIVSdemque characterum Index.

Hæc figura occipitio prorſus innititur, & univerſa cerebri ſubſtantia quæ adhuc reliqua erat, in poſteriora deorſum deflexa pendet, ut olfactui organa, & viſoriorum nervorum coitu, & maximi ſoporalis arterię rami in conſpectum venirent.

A,A Dextra cerebri pars, adhuc tenui membrana cerebri obducta.
B,B Siniſtra cerebri pars.
C,C Cerebri tubera, quę à ſimilitudine quam cum papillis habent, mamillares cerebri proceſſus pleriſque nuncupantur.
D,D Sinus olfactus organis parati.
E Septum olfactus organis paratos ſinus interdividens.
F,F Sinus calvariæ, quibus mamillares cerebri proceſſus C & C inſigniti congruunt.
G,G Vtrinque notatur vena calvariam ingredientium ſexta.
H Vena calvariam ingredientium quinta.
I Vas notatur venæ correſpondens, in tenuem cerebri membranam ab illis vaſis excurrens, quæ in dura conſiſtunt membrana.
K Principium eorum ductuum qui per duræ membranæ latus excurrunt, perinde ac ſi vena eſſet arteriæ commiſſa. Atque hi ductus in prima figura multis D inſigniuntur.
L,L Olfactus organa hic una cum cerebro à dura membrana deorſum divulſa.
M Nervorum viſoriorum coitus.
N Viſorius nervus dextrum oculum petens.
O Viſorius nervus ſiniſtrum petens oculum. & perinde ac dexter venula concomitatus, ab illis propagata vaſis, quæ tenuem cerebri membranam inibi contexunt.
P Soporalis arteriæ ramus duram cerebri membranam perforans, ad latus glandis cerebri pituitam excipientis.
Q Arteriæ P notatæ propago, dextrum accedens cerebri ventriculum.
R Arteriæ P notatæ propago hic in tenuem cerebri membranam ſurculos diffundens.
S Hic portio conſpicitur pelvis cerebri pituitam excipientis.

DECIMÆQVARTÆ FIGVRÆ, Ejuſdemque characterum Index.

Caput hic in ſiniſtram aurem reclinatum jacet, internæ calvariæ amplitudinis baſim exprimens, dura cerebri dorſaliſque medullæ adhuc aſſervatur portio, quanta cerebri nervorum paribus videndis ſufficit. Viſoriorum porrò nervorum exortum coitumque reſecui, ne pelvis lateret cerebri pituitam excipiens.

A,A Modica cerebri portio una cum dorſalis medullæ initio.
B,B Nervi viſorii ea parte hic tantum conſpicui, qua calvariæ amplitudinem egrediuntur.
C,C Pelvis cerebri pituitam excipiens.
D Hic in pelvim pertinet meatus cerebri pituitam ex tertio ventriculo deducens, ac I in ſeptima figura & octava notatus.
E Dextræ ſoporalis arteriæ ramus, duram membranam ad latus dextrum glandis perforans, qua cerebri pituita excipitur.
F Siniſtræ ſoporalis arteriæ ramus juxta ſiniſtrum latus dictæ nuper glandis duram cerebri membranam perforans.
G Secundum cerebri nervorum par.
H Tertii paris nervorum cerebri gracilior radix.
I Tertii paris nervorum cerebri craſſior radix.
K Quartum nervorum cerebri par, tertii paris craſſiori radici conterminum.
L Minor radix quinti paris nervorum cerebri, omnibus ignorata Anatomes Profeſſoribus. Quintum nervorum cerebri par, ſeu major quinti paris radix.
M Sexti paris nervorum cerebri principia ac ſurculi.
N Septimi paris nervorum cerebri principia ac ſurculi. Si quid in hac figura ſpectandum ſit
O reliquum, id abſq; characterum opera promptè, vel ex proximè præcedentibus percipitur.

DECIMÆQVINTÆ FIGVRÆ, EIVSdemque characterum Index.

Præſenti figura portionem eam amplitudinis calvariæ dura cerebri membrana ſuccinctam depinximus, quæ ſupra oſſis cuneum imitantis medium habetur, una cum modo indicandis organis. Abs re namque fuiſſet, integrum caput harum particularum gratia delineaſſe. Nervorum viſoriorum portiones.

A,B Siniſtri lateris arteria, quæ duram membranam hic perforans, partim in tenuem cerebri membranam, partim verò in dextrum cerebri membranam, partim ventriculum digeritur.
C Dextri lateris arteria.
D Hic pelvis collecta propendet, cerebri pitui-
E tam ex tertiò defluentem ventriculo excipiens.
F Foramen, quo pelvis hujus infundibuli modo extructæ finis glandem petit, cerebri pituitam excipiens.
G,G Secundi paris nervorum cerebri portiones.

DECIMÆSEXTÆ FIGVRÆ, EIVSdemque characterum Index.

Hac figura nudam depinximus glandem, qua cerebri pituita excipitur, una cum pelvi ſeu infundibulo pituitam huc deferente, & hic flaccido propendente. A lateribus verò arteriarum ſoporalium portiones, quæ reticularem plexum efformare dicuntur, ita hic

expreſſimus, uti nobis inter ſecandum occurrere. Atque ut eæ arteriarum portiones variè ſe ſecantibus offerunt, ita quoque variè eas delineavimus.

A Glans cerebri pituitam excipiens.

B Pelvis, ſeu infundibulum cerebri pituitam ſuper modo dictam glandem deferens.

C,C Arteriarum portio, quæ ſecundum ſuorum in oſſe calvariç foraminum ductum obliquè feruntur.

D Siniſtræ arteriæ ramus in duæ membranæ ſiniſtrum latus excurrens.

E Arteriç ſiniſtræ portio per proprium foramen ad varium uſque amplitudinem pertingens.

F,F Hac ſede diverſam arteriæ ſeriem delineavimus. ac dextrum quidem F arteriam notat ea ſerie ductam ut hic non dirimatur: quemadmodum ſiniſtrum F arteriam hanc in duos ramos, qui mox in unum rurſus coëunt, inſinuat.

G Arteriarum portiones duram cerebri membranam perreptantes, ac partim in cerebri ventriculos, partim in tenuem membranam cerebri baſi obductam digeſti.

H Propago arteriæ per foramen ſecundi paris nervorum cerebri calvariam excidens, ac nervum viſorium ac dein oculum petens.

DECIMÆSEPTIMÆ FIGVRÆ, Eiuſdemque characterum Index.

Hac figura plexum finximus, cujuſmodi is eſſe deberet, qui Galeni in libris de Vſu partium deſcriptionibus conveniret. Significet

A, B itaque hic A & B arterias calvariam ſubeuntes, moxque in mirabilem illum plexum diffuſas.

C,D C verò & D ramos in quos plexus illius propagines colliguntur, quique illis prorſus arteriarum magnitudine reſpondent, quas A & B indicavimus. Cæterum E glandem notat, pituitam cerebri excipientem.

DECIMÆ OCTAVÆ FIGVRÆ, Eiuſdemque characterum Index.

Præſenti figura arteriarum ſub dura cerebri membrana conſiſtentium, ac ad glandis cerebri pituitam admittentis latus reptantium ſeriem depinximus, quam in ovium ac boum capitibus obſervamus. Atque hanc proponere libuit, ne quis nos latere arbitraretur, quæ illorum animalium hic cum hominum ſit differentia. Significat autem in hac figura A dictam jam ſæpius glandem, B & C arteriarum ſedem, qua primum in calvariam ingrediuntur.

DECIMÆNONÆ FIGVRÆ, EIVSdemque Characterum Index.

Parva hac figura erectam finximus pelvim, ſeu cyathum, quo cerebri pituita in glandem ipſi ſubditum diſtillat. ac dein hic finximus quatuor ductus à glande pituitam per proxima glandi foramina deferentes. Indicat igitur A glandem, cui pituita inſtillatur. B pelvim, qua hæc ducitur. C,D,E,F vero meatus ad faciliorem pituitę huc decumbentis egreſſum paratos. Porrò præter has figuras, ad eorum potiſſimum cognitionem ſpectantes quæ in calvariæ habentur amplitudine, etiam huc faciunt prima & ſecunda nervorum figuræ, quarum primam hic etiam delineanimus quę numero vigeſima eſt: cujus indicem quod in tractatu de nervis ſatis prolixè indicavimus, abs re eſſet hic denuo repetere: illinc igitur petas quod ad præſens negotium facere poſſit.

Quanquam 21, 22, 23 & 24 figuræ non admodum faciant ad præſens negotium, ſcias tamen hoc conſilio additas, vigeſimamprimam præcipuè & vigeſimamſecundam, ut monſtrarent ſedem, locum ac teſtudinem cerebri corpus undique amplectentem: Itaque vigeſimaprima figura internam calvariam baſis ſedem oſtendit: hic namque Calvariam delineavimus, in qua ſuperior ipſius pars vigeſimaſecunda figura exprimenda, ad eum modum ablata eſt, quo cerebri fabricam oſtenſuri caput ſerra dividere conſuevimus. Vigeſimaſecunda figura reliquam internam ſedis calvariæ partem commonſtrat, figura vigeſima prima non expreſſam. Curioſam ſingulorum Characterum Indicem non eſt quod hic expectes: id enim alterius loci eſt.

FIGVRÆ OCVLI VISVS INSTRVMENTI.

EXPLICATIO CHARACTERVM IN figuris oculi repertorum.

PRima figura alteram oculi partem exprimit, una ſectione ab anteriori ſede per poſteriorem, atque ita per nervum viſorium diviſi, perinde ſcilicet, ac ſi quis diviſæ ſecundum longitudinem cepæ alteram partem ea ſuperficie delinearet, qua alteri parti connata continuaque fuerat. Atque hoc quoque modo cœlos, & quatuor elementa in plano depingere ſolemus.

A Humor cryſtallinus.

B Tunica anteriori humoris cryſtallini ſedi obducta, & tenuiſſimæ ceparum pelliculæ inſtar pellucida.

C Humor vitreus.

D Nervi viſorii ſubſtantia.

E Tunica quam reti aſſimilamus, quamque reſoluta viſorii nervi efficit ſubſtantia.

F Tenuis cerebri membranæ portio, nervo viſorio obducta.

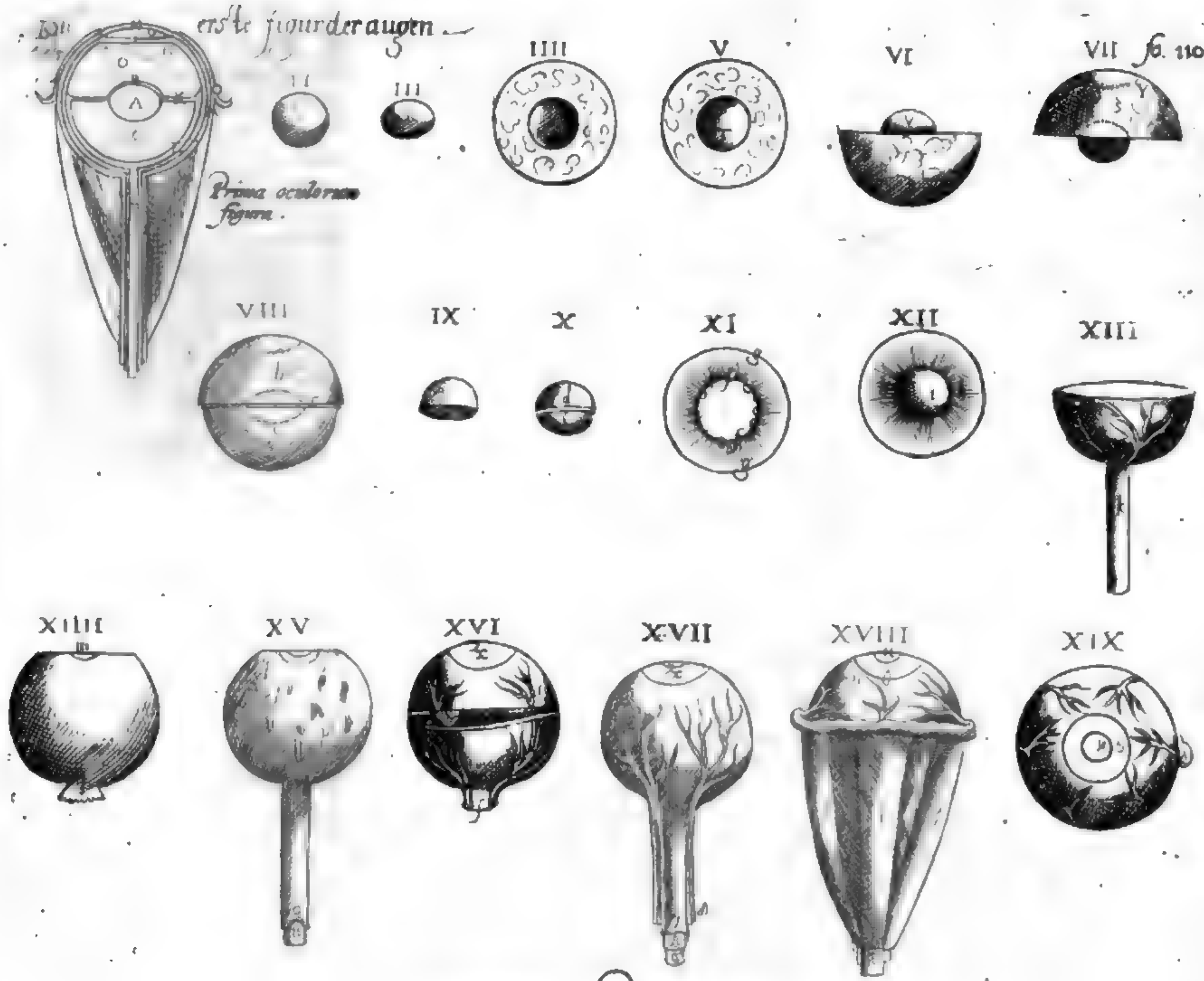
G Vvea tunica, in quam tenuis viſorium nervum induens membrana degenerat.

H Hac ſede uvea tunica in poſteriora comprimitur, neque corneam exterius illi obductam contingit tunicam.

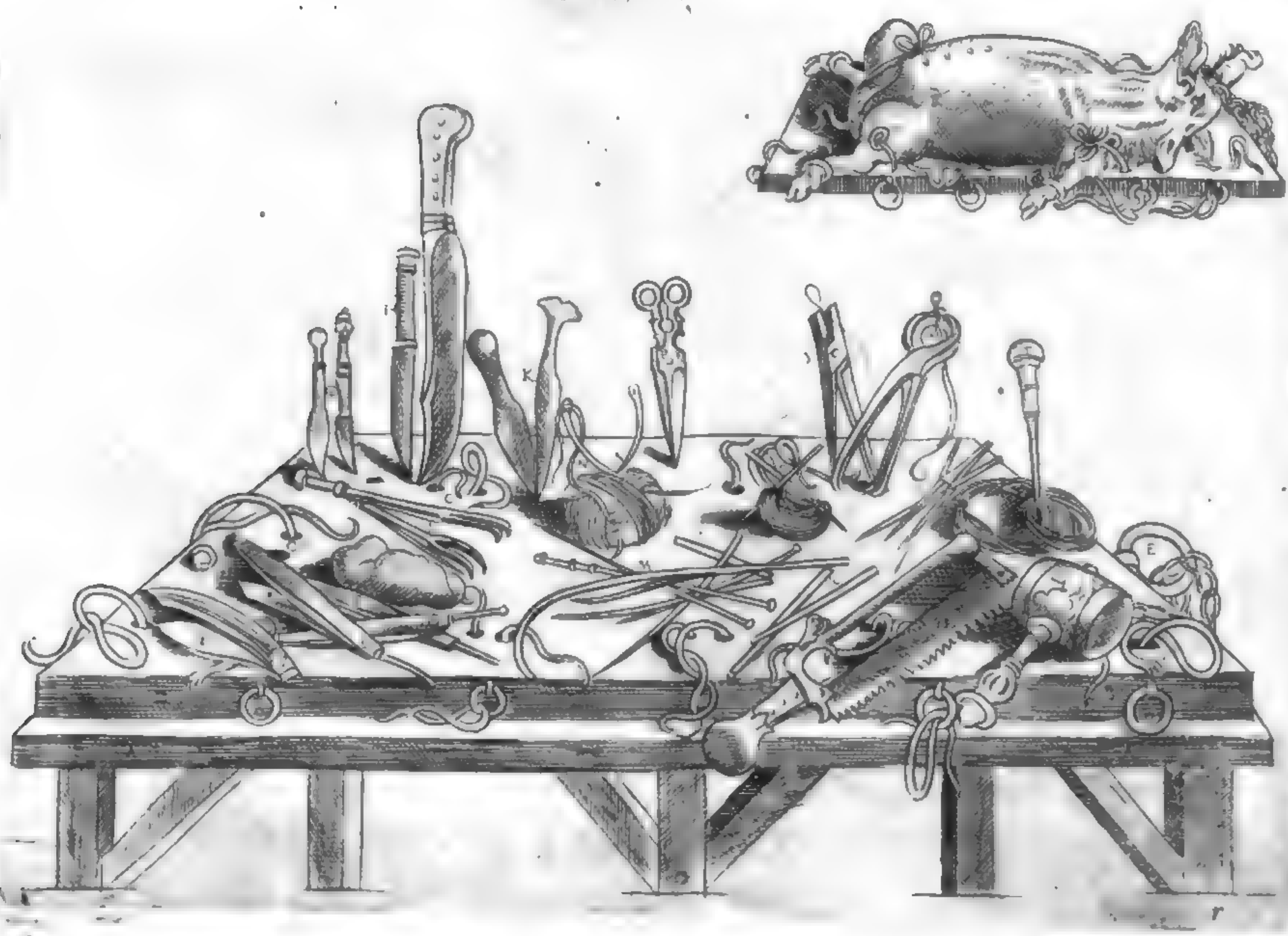
I Foramen, quo uvea foratur, ipſave, pupilla.

K Tunica ab uvea initium ducens, & ciliis ſeu palpebrarum pilis imagine correſpondens, ac interſtitium pariter vitrei humoris ab aqueo.

L Duræ cerebri membranæ portio nervum viſorium obvolvens.

Anatomicorum inſtrumentorum delineatio.

M Dura oculi tunica, quam dura cerebri mem-
brana conſtituit.
N Duræ oculi tunicæ pars, quę cornu inſtar pel-
lucida viſitur.
O,O Humor aqueus, atque inferius O ſedem indi-
cat, in qua ſuffuſiones plerumque prove-
niunt.
P,P Muſculi oculum moventes.
Q Adhęrens, albave oculi tunica. Cęterum ſub-
ſequentes figuræ ſeriatim oculi partes expri-
munt, primum quidem humores, ac dein tu-
nicas. Atque has figuras omnes ſemper ad
primam non ineptè contuleris: quandoqui-
dem illæ compoſitionis ordine invicem ſub-
ſequuntur, ac ad primæ hujus figuræ propor-
tionem ſunt expreſſæ.

DECEM ET OCTO FIGVRARVM ſeriatim primam ſubſequentium, & earundem characterum Index.

Secunda figura ſolum cryſtallinum humorem
anteriori ſede exprimit, quemadmodum is o-
mnibus illum ambientibus partibus libera-
tus, è directo intuenti occurreret.
Tertia figura nudum prorſus cryſtallinum
humorem commonſtrat, ea ſede ſe oſtenden-
tem, qua ex latere, ut ita dicam, ab aliquo ſpe-
R ctaretur. Verum R aſperitatem, ſedemque
notat, cui oculi tunica palpebrarum pilos re-
ferens, ac undecima & duodecima figuris ex-
primenda humori cryſtallino connaſcitur.
Quarta figura humorem vitreum ita effictum
commonſtrat, quemadmodum is ſi ſuam for-
mam, quam in oculo obtinet reſervaret, in
anteriori ipſius ſede conſpicuus eſſet, quum
S cryſtallinus humor ex illo evulſus eſſet. S e-
nim cavitatem ipſius indicat, in quam media
cryſtallini humoris pars reponebatur.
Quinta figura vitreum humorem eadem fa-
cie qua quarta exprimit, verum adhuc ipſi
T cryſtallinus humor T notatus innatat.
Sexta vitreum humorem ex latere exprimit,
V una cum cryſtallino qui ipſi adhuc innatus, V
notatur.
Septima figura aqueum humorem ex latere
ita exprimit, quemadmodum in oculo conſi-
ſtit, & adhuc anteriorem cryſtallini humoris
X ſedem integit. X namque cryſtallinum hu-
Y morem in præſenti figura notat, ac Y eam hu-
moris aquei ſedem indicat, qua uveæ tunicæ
pars in ipſo (dum integer eſt oculus) contine-
tur, quæ à cornea abſcedit, diſtatque.
a Octava figura vitreum humorem a notatum,
b & aqueum b inſignitum ſimul commonſtrat,
ita invicem diſſitos, quemadmodum ea diri-
muntur tunica, quam palpebrarum pilis non
perperam in effigie aſſimilamus. Atque hujus
c tuniculę ſedes inter hos humores conſiſtens c
indicatur.
Nona figura tunicam anteriori cryſtallini hu-
moris ſedi obnatam, & inſigniter pellucidam,
atque hic ab ipſo humere liberatam, à latere
exprimit.
Decima figura cryſtallinum humorem à late-
re oſtendit, adhuc ea tunicula intectum,
d,e quem nona figura expreſſit. atque hic d tuni-
culam, e verò cryſtallini humoris partem in-
dicant poſteriorem, & illa tunicula non obdu-
ctam, ſed in vitreo humore, quum integer eſt
oculus, natitantem.
Vndecima figura anteriorem ſeu poſteriorem
partem indicat tunicæ quam uvea producit,
quæque palpebrarum pilis aſſimilatur. Cæte-
g,g rum hæc circulo g & g notato ab uvea prona-
f,f ſcitur, circulo autem f & f inſignito cryſtalli-
no humori inſeritur, adnaſciturve.
Duodecima figura tunicam, quam undecima
oſtendit adhuc vitreo humori obductam, &
h,h cryſtallino adnatam continet. h enim & h tu-
i nicam notant. i verò humorem cryſtallinum.
Decimatertia figura, tunicam oſtendit, quam
reti diſſectionis periti comparant, atque hæc
à latere exprimitur unà cum nervi viſorii ſub-
k ſtantia k inſignita, & dura tenuique cerebri
membranis libera.
Decimaquarta figura uveæ tunicæ internam
oſtendit ſuperficiem. hic enim ipſam everſam,
uti inter ſecandum fit, delineavimus. l itaque
portiunculam notat tunicæ, in quam viſorii
nervi ſubſtantia diſſolvitur. m ſedem, in qua
anterior uveæ regio introrſum ſeu in poſte-
riora comprimitur.
Decimaquinta figura externam uveæ tunicæ
ſuperficiem ex latere delineatam continet,
una cum nervi viſorii ſubſtantia, tenui mem-
n brana cerebri obducta n enim nervi viſorii
ſubſtantiam notat, hic à tenui qua involvitur
o membrana liberam o tenuis notatur membra-
na, nervi viſorii ſubſtantiam integens, & hic à
dura membrana, quæ ipſam quoque ante ſe-
p,p ctionem obvolvit, denudata. p,p venarum ar-
teriarumque à dura oculi tunica in uveam
pertinentium ſunt portiunculæ, jam ex ſerie
q,q ſectionis effractæ. q,q ſedes, qua uvea tunica
anteriori in parte comprimitur, & à cornea
r abſcedit, r foramen, uveæ pupillam conſti-
tuens.
Decimaſexta figura duram oculi tunicam ex
latere commōſtrat, tranſverſa ſectione in hoc
diviſam, ut ſeries in conſpectum veniret, va-
ſorum ab ipſa in uvam pertinentium. Significet
ſ igitur ſ nervum viſorium, unà cum duabus il-
lum involventibus membranis abtruncatum,
t,t & venis arteriiſque concomitatum. t verò & t
venas, arteriaſque per duram oculi tunicam
u excurrentes. u autem & u uveam tunicam
hic propter duræ ſciſſionem, conſpicuam, &
ramulos duræ tunicæ vaſorum excipientem.
x Cæterum x ſedem indicat, ubi dura oculi tu-
nica inſtar cornu lævigatur, pellucidaque
y cernitur. ſedi autem y notatæ pupillæ reſpon-
det foramen.
Decimaſeptima figura integram nudamque
duræ oculi tunicæ externam ſuperficiem ex
latere ſpectandam exhibet, una cum magna
α,ϐ viſorii nervi portione, in qua α notat ipſius
ſubſtantiam; ϐ verò tenuem qua obducitur
γ membranam, γ autem duram cerebri mem-
branam,

δ branam, δ venas arteriaſque nervum viſorium
x,y concomitantes. Porrò x, & dein y, idem hic
atque in decimaſexta indicant.
Decimaoctava figura oculum à palpebris liberatum, atq; ex ſua in calvaria ſede erutum, una cum ipſius muſculis nondum disjunctis à
ι,ζ,ζ latere exprimit. atque ι nervum indicat viſo-
η,η rium, ζ & ζ muſculos oculum moventes, η & η
θ adhærentem oculi tunicam, θ majorem oculi circulum ſeu iridem, ubi adhærens membrana deſinit, corneæque tunicæ pertinaciſſimè
κ adnaſcitur. κ autem ſedem notabit, è regione pupillæ ſeu minoris circuli conſiſtentem.
Decimanona figura anteriorem oculi integri, & à palpebris tantum liberi ſedem exprimit,
λ atque hic λ carunculam inſinuat, in majori o-
η,θ,η culi ſedis angulo repoſitam. η verò & θ, & dein η, idem hic atque in præcedente figura indicant. Cæterùm ſi alicui oculi enarrationem ab extimis ipſius partibus perſequi viſum ſit, is inverſo oculi figurarum ordine decimamnonam ſecundæ loco habebit, & decimamoctavam tertiæ, atque ita deinceps.

DE INSTRVMENTIS, QVÆ SECTIONIBVS ADMINISTRANDIS PARARI POSSVNT.

CHARACTERVM IN ANATOMICORVM inſtrumentorum figura poſitorum, Index.

PRæſenti figura menſæ cuidam incumbentem finximus aſſerem, quo in vivorum ſectionibus opportunè utimur, dein huic aſſeri omnia propemodum accommodavimus, quibus in diſſectionum adminiſtrationibus, adeòque tota Anatome quis poſſet uti. Quo autem ſingula leviori opera aſſequaris, huic etiam figuræ characteres, ac demum eorum indicem adhibere non gravatus ſum. Indicentur itaque.

A,A Menſa, cui reliqua omnia modò ſeriatim indicanda ſuperſternuntur.

B,B Aſſer vivis ſectionibus adminiſtrandis idoneus.

C,C Varia foramina, quibus laqueos pro animalis mole adhibemus, quum femora & brachia vincimus.

D,D Ejuſmodi anuli, ſummis manibus pedibuſque ligandis adaptantur.

E Huic anulo maxilla ſuperior, libera inferiori, catenula alligatur, ut caput immotum ſervetur, ac interim neque vox, neque reſpiratio vinculorum occaſione præpediantur.

F, F Diverſa novacularum genera, quibus ſpongia accumbit.

G Cultelli ad earum ſpeciem formati, quibus calami adaptantur.

V Vulgaris qui menſæ adhibetur culter.

I Grandis ac validus culter.

K Cultri è buxo parati.

L Hamuli.

M Varii ſtili unà cum ſiphone.

N,N Obliquatæ acus cum filo craſſiore, quibus literarum faſciculos colligamus.

n Minores acus, quas vulneribus ſuendis accommodamus.

O Serra.

P Forficula.

Q Malleus ligneus.

R Arundines inflandis pulmonibus, & aliis quibuſdam partibus idoneæ.

S Filum æneum, oſſibus nectendis aptum.

T Subula forandis oſſibus parata.

V Varia ſubularum ferra.

X Forpex in torquendis filorum extremis comparatus.

Y Forpex, quo intorti, & oſſa jam committentis fili reliquias præſcindimus.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google